

Budapest Főváros

XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

Kerületi Esélyegyenlőségi Program

2010-2015

2012. évi felülvizsgálati dokumentum

BUDA PEST

Budapest Esély
Nonprofit Kft.

www.pestesely.hu

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	5
1.1. Az Esélyegyenlőségi Program jogszabályi háttere	7
1.2. Az Esélyegyenlőségi Program tartalma, célkitűzései	8
1.3. Célcsoport orientált helyzetfeltárás.....	9
1.4. Újbuda Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterve 2010-2015	10
2. Bevezetés	11
2.1. Az Esélyegyenlőségi Program tartalma.....	11
2.2. Célkitűzések	12
2.3. Jogszabályi háttér	12
2.4. Újbuda Önkormányzat esélyegyenlőséghez kapcsolódó, főbb hatályos dokumentumai, honlapjai, helyi rendeletei.....	15
3. Átfogó kerületi-ágazati helyzetelemzés	17
3.1. Újbuda területi felosztása	17
3.2. A kerület fő demográfiai jellemzői, tendenciák	22
3.2.1. Állandó népesség és lakónépesség	22
3.2.2. Természetes népmozgalom	23
3.2.3. Vándorlási különbözet	24
3.2.4. A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása	24
3.3. Képzettség	25
3.4. Foglalkoztatottság	25
3.4.1. Foglalkoztatottak aránya, aktivitási ráta	26
3.4.2. Regisztrált álláskeresők	26
3.5. Lakhatás	28
3.5.1. A kerületi lakásállomány általános jellemzői	28
3.5.2. Az önkormányzati lakásállomány	28
3.6. Szociális helyzet: támogatási és ellátórendszer	34
3.6.1. A pénzügyi és természetben nyújtott ellátások	34
3.6.2. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások....	39
3.6.3. Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatai	64
3.7. Oktatás-nevelés, közoktatási feladatellátás	77
3.7.1. Önkormányzati oktatási-nevelési feladatellátás.....	78
3.7.2. Újbuda Közoktatási Intézményrendszere 2012-ben.....	78
3.7.3. A Közoktatási intézkedési terv feladatainak végrehajtása	83
3.7.4. Vállalt feladatot ellátó önkormányzati intézmények	85

3.7.5	Demográfiai tendenciák, kapacitástervezés	87
3.7.6	Szakmai szolgáltatási feladatok	99
3.7.7	Szakszolgálati feladatok.....	99
3.8	Egészségügyi ellátórendszer	100
3.8.1	Alapellátás	101
3.8.2	Szakellátás	102
4.	Kiemelt (védett tulajdonságú) esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó helyzetelemzés	103
4.1	Nők	103
4.1.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	107
4.2	Mélyszegénységben élők	107
4.2.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	109
4.3	Romák.....	110
4.3.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	112
4.4	Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek	113
4.4.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	115
4.4.2	Önkormányzati közszolgáltatások egyenlő esélyű, akadálymentes lakossági hozzáférhetősége	119
4.5	Gyermekek, fiatalok	121
4.5.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	123
4.6	Idősek	128
3.6.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	130
4.7	Hajléktalanok	137
4.7.1	Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	140
5.	Fő esélyegyenlőségi problémapontok meghatározása célcsoportok szerinti bontásban	142
5.1	Nők	142
5.2	Mélyszegénységben élők	143
5.3	Romák.....	143
5.4	Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek	144
5.5	Gyermekek, fiatalok	146
5.6	Idősek	147
5.7	Hajléktalanok	148
6.	2010-2015 évi Kerületi Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata	150
6.1	A Beavatkozási Akcióterv 2010-2011-re kijelölt feladatainak teljesülése.....	150
6.2	Beavatkozási irányok keretrendszere célcsoportok és szakmai ágazatok szerinti bontásban	154
6.2.1	Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatok feletti intézkedések	154

6.2.2 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatokra vonatkozó intézkedések	157
5.2.3 Nőkre vonatkozó specifikus intézkedések	159
6.2.4 Mélyszegénységben élőkre vonatkozó specifikus intézkedések	160
6.2.5 Romákra vonatkozó specifikus intézkedések	162
6.2.6 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberekre vonatkozó specifikus intézkedések	162
6.2.7 Gyermekre, fiatalokra vonatkozó specifikus intézkedések	163
6.2.8 Idősekre vonatkozó specifikus intézkedések	165
6.2.9 Hajléktalanokra vonatkozó specifikus intézkedések	166
6.3 A Beavatkozási Akcióterv 2012-2015-re kijelölt, felülvizsgált feladatai	167
6.3.1 Ágazatok feletti intézkedések	167
6.3.2 Oktatási Ágazatot érintő intézkedések	171
6.3.3 Szociális Ágazatot érintő intézkedések	175
6.3.4 Egészségügyi Ágazatot érintő intézkedések	183
6.3.5 Kultúra (sport) Ágazat	184
6.3.6 Városüzemeltetési és Városfejlesztési Ágazatok	187

1. Vezetői összefoglaló

A közösségi javakhoz, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés esélyének javítása a 21. században alapvető elvárás egy városi politikával szemben. Ennek érvényesülése igényli a védett tulajdonságú személyek és csoportok **hátrányainak felismerését és lehetőség szerinti ellensúlyozását**.

Értéket teremtünk, ha nagyobb figyelmet fordítunk azokra, akik hátrányban vannak, ha a városi szolgáltató rendszereink segítségével is képesek vagyunk csökkenteni azokat az akadályokat, amelyek az idősek, a veszélyeztetett fiatalok, a kisgyermekes anyukák, a fogyatékos embertársaink előtt tornyosulnak.

Újbuda Önkormányzata a 2010. évben Kerületi Esélyegyenlőségi Programot fogadott el a 2010-től 2015-ig terjedő időszakra. A Program 2010-es elfogadásakor részletes helyzetfeltárás, az akkori helyzetfeltáráskor feltérképezett problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő **rövid** (2010-2011), **közép** (2012-2015) és **hosszú** (2016-tól) távú **Beavatkozási Akcióterv** készült. Ma Újbuda számos példa értékű eredménnyel dicsekedhet. Itt csak néhányat említve: a Polgármesteri Hivatal kerületi ügyfélszolgálatai 80%-a legalább részlegesen **akadálymentes**. Az **időskorúak életminőségét javítják a 60+ és Q-Ageing** programok, és elindul a kerületben a **Senior Capital Program** is. A 40 év feletti nőket támogatja a Családsegítő Szolgálat szervezés alatt álló **Női Klubja**, a **HAMZSA projekt** lakótelepi fiataloknak segít, az Újbuda Prizma **álláskeresési tanácsadást működtet**. A segítő, (kompenzációs) szolgáltatások rendszerszerű fejlesztése érdekében már szakképzett és agilis önkormányzati esélyegyenlőségi referens dolgozik.

Továbbá jó alapot kínál e terület fejlesztésére a „Budapest több, mint esély” fővárosi települési esélyegyenlőségi program igen széles spektrumú és koherens rendszere, valamint e programot kidolgozó szakmai műhely aktív segítsége.

A Program jelenlegi, 2012. évi felülvizsgálata keretében a helyzetfeltárási fejezetet, különösen a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportok vonatkozásában pontosítottuk, valamint új szempontrendszert vezettünk be. Megvizsgáltuk, a 2010-ben elfogadott Beavatkozási Akcióterv rövidtávú (2010-2011 évre vonatkozó) feladatainak teljesülését, valamint felülvizsgálatuk, pontosítottuk és kiegészítettük az Akciótervben meghatározott közép (2012-2015) távú feladatokat, továbbá meghatároztuk a hosszú távú beavatkozási irányok komplex keretrendszerét.

Ezen keretrendszer összehangolt palettáján, hat ágazat hatáskörében, hét veszélyeztetett célcsoport segítésére, **66 intézkedésre találunk javaslatot**. A beavatkozások egy része adott ágazathoz (szociális, oktatási, sport, kulturális, egészségügyi, városüzemeltetés, -fejlesztés), más részük több ágazathoz kötődik, illetve horizontális beavatkozásokat kínál. A megkülönböztetett figyelmet igénylő célcsoportok pedig: hajléktalanok, idősek, gyermekek és fiatalok, fogyatékos emberek, roma identitásúak, mélyszegénységben élők, nők, illetve szülők.

E program sikerét a **világos célokra való koncentráció**, a kerületi és nem kerületi intézmények, a civil és karitatív szervezetek valamint a vállalkozások összehangolt együttműködése garantálja. Ezen erőforrások nem csak költségkímélők, **de szellemi és mentális hatásukkal** megerősíthetik Újbuda Önkormányzata esélyegyenlőségi aktivitásainak hatáskörét, **jobb legitimitást képesek biztosítani** a városfejlesztés emberi erőforrásokra irányuló, azokat erősítő, javító döntéseikhez.

Kulinyi Márton

ügyvezető igazgató

Budapest Esély Nonprofit Kft.

1.1. Az Esélyegyenlőségi Program jogszabályi háttere

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikke kimondja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosokkal élőket.

Az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §(1) bekezdése kimondja, hogy a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A jogszabály 31. § (2) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a **védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű** társadalmi csoportok – **különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékosággal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára** – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése kimondja, hogy a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A Program elfogadása abból a szempontból is kiemelt fontosságú, hogy 2013. július 1-jét követően települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A Program elkészítésére vonatkozó részletes szabályokról **a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet.**, valamint **a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet** rendelkezik.

1.2 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma, célkitűzései

A Program tartalmazza a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok **(különös a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek tekintetében)** fővárosi és kerületi helyzetére kiemelten

fókuszáló elemzését, továbbá a hosszú távú, az esélyegyenlőség megerősítését célzó beavatkozási irányok kijelölését és a középtávú intézkedési terv feladatainak felülvizsgálatát.

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének főbb célkitűzései a következők:

- Újbuda rendelkezzen a vonatkozó, hatályos jogszabályoknak megfelelő **aktuális, átfogó, a hosszú távú beavatkozási irányok meghatározását, továbbá a középtávú intézkedési tervet tartalmazó, a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportokra fókuszáló felülvizsgált és aktualizált esélyegyenlőségi programmal;**
- reflektáljon a **horizontális esélyegyenlőségi elvekre** és azokra a konkrét szempontokra, melyeket az uniós Esélyegyenlőségi útmutató tartalmaz;
- biztosítsa a különböző - elsősorban humán (szociális, egészségügyi, oktatási, képzési, foglalkoztatási stb.), illetve humán infrastruktúra - fejlesztési területeken a már folyamatban lévő és jövőbeni kerületi **uniós és hazai pályázatokhoz követelményként előírt** aktuális esélyegyenlőségi helyzetfelmérést és intézkedési tervet.

1.3 Célcsoport orientált helyzetfeltárás

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bek. rendelkezik a Program keretében kiemelten vizsgálandó védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű esélyegyenlőségi célcsoportokról, melyek közé az alábbi csoportok tartoznak:

- a nők,
- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a fogyatékkal élő személyek,
- a gyermekek, fiatalok (ezen belül a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek-tanulók,
- az idősek.
- A főváros és a kerület szempontjából indokolt - speciálisan urbánus célcsoportként - a hajléktalan emberek vizsgálandó célcsoportok közé való beemelése.

A hatályos kerületi **Közoktatási Esélyegyenlőségi Program** foglalkozik részletesen a HH/HHH és SNI gyermekek célcsoporttal, az IVS **Antiszegregációs Terve** pedig részletezi az alacsony státuszú, halmozottan hátrányos helyzetű lakosság helyzetét, ezért a kerületi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése és beavatkozási terve ezekre is koherens módon épít.

1.4 Újbuda Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterve 2010-2015

A Program 2010-es elfogadásakor az akkori **helyzetfeltáráskor** feltérképezett **problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő rövid (2010-2011), közép (2012-2015) és hosszú (2016-tól) távú Beavatkozási Akcióterv** készült. A Program 2012. évi felülvizsgálata keretében megvizsgálásra került a **2010-ben elfogadott Beavatkozási Akcióterv rövidtávú (2010-2011 évre vonatkozó) feladatainak teljesülése, valamint felülvizsgálatra, pontosításra és kiegészítésre kerültek az Akciótervben meghatározott közép (2012-2015) távú feladatok, továbbá meghatározásra került a hosszú távú beavatkozási irányok komplex keretrendszere.**

Az akciótervben kizárólag az önkormányzati hatáskörbe tartozó feladatok, intézkedések szerepelnek. Terjedelmi okokból a beavatkozási akcióterv részletes intézkedéseit nem jelenítjük meg jelen összefoglalóban, hanem a 6. fejezetben részletes táblázatos formában közöljük.

2. Bevezetés

2.1 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata a 2010. évben Kerületi Esélyegyenlőségi Programot fogadott el a 2010-től 2015-ig terjedő időszakra.

A Program jelenlegi, 2012. évi felülvizsgálata keretében a helyzetfeltárási fejezet, különösen a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportok vonatkozásában pontosításra, kiegészítésre kerül. A felülvizsgált Program tartalmazza a védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű társadalmi csoportok **(különösen a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek, fiatalok és az idősek tekintetében)** fővárosi és kerületi helyzetének elemzését, továbbá az esélyegyenlőség megerősítését célzó közép- és hosszútávú feladatok felülvizsgálatát, aktualizálását.

A Program a helyzetfeltárás keretében a vizsgált célcsoportok vonatkozásában az országosan általános, valamint a fővárosi és kerületi jellemző problémagócokra azok belső összefüggései miatt egyaránt hangsúlyt helyez, ugyanakkor beavatkozási irányok meghatározása és az intézkedési terv feladatának tekintetében a kerületi **önkormányzati hatáskörbe tartozó fő problémákra fókuszál.**

A fentiek szerint azonosított **hiányok, lakossági szükségletek nyomán** a Program 2010-es elfogadásakor az akkori **helyzetfeltáráskor** feltérképezett **problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő rövid (2010-2011), közép (2012-2015) és hosszú (2016-tól) távú Beavatkozási Akcióterv** készült. A Program 2012. évi felülvizsgálata keretében **megvizsgálásra került a 2010-ben elfogadott Beavatkozási Akcióterv rövidtávú (2010-2011 évre vonatkozó) feladatainak teljesülése, valamint felülvizsgálatra, pontosításra és kiegészítésre kerültek az Akciótervben meghatározott közép (2012-2015) távú feladatok, továbbá meghatározásra került a hosszú távú beavatkozási irányok komplex keretrendszer.**

A könnyebb áttekinthetőség és nyomon követhetőség érdekében a Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata a 2012-2015 időszak vonatkozásban **táblázatos** formában készült el a **hosszú távú beavatkozási irányok, az elérésükhöz szükséges középtávú feladatok** (tevékenységek), valamint a **felelősök, határidők** és a **források** megnevezésével.

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program **a törvényben meghatározott 5 éves időszakra (2010 – 2015) készült és jelen dokumentummal a 2012. évben felülvizsgálatra került.**

2.2 Célkitűzések

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének **főbb célkitűzései** a következők:

- Újbuda rendelkezzen a vonatkozó, hatályos jogszabályoknak megfelelő **az aktuális, átfogó, a hosszú távú beavatkozási irányok meghatározását, továbbá a középtávú intézkedési tervet tartalmazó, a** kiemelt esélyegyenlőségi **célcsoportokra fókuszáló felülvizsgált és aktualizált esélyegyenlőségi programmal;**
- reflektáljon a **horizontális esélyegyenlőségi elvekre** és azokra a konkrét szempontokra, melyeket az uniós Esélyegyenlőségi útmutató tartalmaz;
- biztosítsa a különböző - elsősorban humán (szociális, egészségügyi, oktatási, képzési, foglalkoztatási stb.), illetve humán infrastruktúra - fejlesztési területeken a már folyamatban lévő és jövőbeni kerületi **uniós és hazai pályázatokhoz követelményként előírt** aktuális esélyegyenlőségi helyzetfelmérést és intézkedési tervet.

2.3 Jogszabályi háttér

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikke kimondja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élőket.

Az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban **Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése** kimondja, hogy a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a

továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A jogszabály 31. § (2) bekezdése szerint, a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – **különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára** – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése kimondja, hogy a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A Program elfogadása abból a szempontból is kiemelt fontosságú, hogy 2013. július 1-jét követően települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb

programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A Program elkészítésére vonatkozó részletes szabályokról **a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet.**, valamint **a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet** rendelkezik.

További kapcsolódó főbb jogszabályok:

- 2012. évi XXXIX. törvény A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról
- 2012. évi I. tv. , Munka Törvénykönyve
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról
- 176/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról és annak módosításai362/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól
- 2000. évi LX. törvény a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

2.4 Újbuda Önkormányzat esélyegyenlőséghez kapcsolódó, főbb hatályos dokumentumai, honlapjai, helyi rendeletei

Főbb hatályos dokumentumok:

- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) 2007-2013
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Esélyegyenlőségi, Antiszegregációs Terv (a terv a hatályos IVS része (161-178. old.).)
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja, 2007
- Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata nevelési koncepciója és közoktatási intézkedési terve, 2011
- Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata nevelési-oktatási koncepciója és közoktatási intézkedési tervének felülvizsgálata, 2011.
- Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat Szolgáltatástervezési koncepciója, 2004
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata, 2007
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának II. felülvizsgálata, 2009
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának III. felülvizsgálata, 2011
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2008
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2009
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2010
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2011
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közfoglalkoztatási terv, 2010
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közfoglalkoztatási terv, 2011
- A Gyógyír XI. Nkft. 2010. évi közhasznúsági jelentése
- A Gyógyír XI. Nkft. 2011. évi közhasznúsági jelentése.
- A szociális ellátórendszer továbbfejlesztése Újbudán (készítette: ELTE Társadalom-tudományi Kar, 2008)
- Újbudai Szociális Kalauz, 2007 (Újbuda Önkormányzata által kiadott harmadik szociális kalauz, melynek célja, hogy a segítségre szorulóknak tájékozódhassanak az Önkormányzat nyújtotta szociális szolgáltatásokról)

- Újbuda Minőségi időskor városi környezetben/ Újbuda 60+ (készítette: TÁRKI Zrt. és BME Szociológia és Kommunikációs Tanszék, 2009. augusztus)

Honlapok:

- www.ujbuda.hu
- www.ujbudagamesz.hu
- www.ujbudaprizma.hu
- www.gyogyir11.hu

Vonatkozó helyi rendeletek:

- 40/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet a Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek elidegenítésének szabályairól
- 41/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet a Budapest XI. Kerületi Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásáról
- 42/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet az önkormányzati és egyéb tulajdonban álló lakások lakbérééről, bérleti díjáról, továbbá a külön szolgáltatások díjáról, valamint a lakbértámogatásról
- 10/2007./III.28./XI.ÖK számú rendelet a sajátos helyzetű tanulók és gyermekek fogalmának meghatározásáról, ezen tanulók beiskolázásáról és átvételéről
- 23/2008./X.22./XI.ÖK számú rendelet a területi és intézményi védőnői ellátás közzeteiről (kivenni)
- 4/2009./II.24./XI.ÖK számú rendelet a rászorult személyek támogatásáról
- 5/2009./II. 24./ XI.ÖK számú rendelet a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról
- 13/2009./III.24./XI. ÖK számú rendelet a háziorvosi és fogorvosi ellátás közzeteiről

3. Átfogó kerületi-ágazati helyzetelemzés

3.1 Újbuda területi felosztása

Az Esélyegyenlőségi Programban Újbuda területi felosztása a kerület **Integrált Városfejlesztési Stratégiájában (IVS) 2007-2013 szereplő szempontokat követi:**

Eszerint az egyes kerületrészek területi kiterjedése, népességszáma és lakásszáma, de fizikai- domborzati-természeti adottságai is rendkívül eltérőek, mint ahogy városszerkezeti kapcsolataik, terület-felhasználásuk, beépítési intenzitásuk, karakterük is nagyon különböző.

Az M1-M7 közös bevezető szakaszától ÉNy-ra levő kerületrész (**Sasad, Sas-hegy, Gazdagrét, Rupp-hegy, Madárhegy**) a Budai hegység része, a **meredek hegyoldalakon folyamatosan terjedő**, jellemzően **kertvárosias** beépítéssel. E területen a **kereskedelmi és intézményellátás kevésbé sűrű, tömegközlekedése nem hiánytalanul megoldott**, mégis környezeti adottságai, zöldbe ágyazott beépítése következtében keresett, **presztízses** lakóterület.

Az autópálya-Budaörsi út vonalától DK-re levő kerületrész É-D-i irányban tagolódik, több területi egységre bontható:

- általánosan jellemző **minőségi, „klasszikus” városias beépítés és intenzitás** jellemző a belső kerületrészekeken, **Lágymányos** és **Szentimre** város nagy részén, sűrű intézményhálózattal és a városias élet lehetőségével, főleg a Duna parti sávban a szellemi munkahelyek koncentrációjával.
- a **Gellérthegy Budapest egyik legkiemelkedőbb minőségű és legmagasabb presztízssű, villás beépítésű lakóterülete**, amely a kertvárosias beépítés és Belvároshoz közeli elhelyezkedés előnyeit egyesíti.
- A Hamzsabégi út vonalától D-re **városias, kertvárosias és lakótelepi beépítések keverednek egymással, esetenként gazdasági terület-felhasználásokkal. Kelenföld és Albertfalva** szerkezetében, intenzitásában, terület-felhasználásában és karakterében is **mozaikos**, bár a rendszerváltás után a Fehérvári út – Duna közötti területen **megindult barnamezős rehabilitáció** jó alkalmat adhatna területi konfliktusok és városképi törések megoldására-javítására. Az ipar jelentősége ugyan csökkent és a munkahelyi területek átalakulóban vannak, a terület **foglalkoztatási** szerepköre továbbra is erős.

• A kerület D-i határa mentén (**Kelenvölgy, Péterhegy, Kőérberek**) **kertvárosias, többnyire** - régi és új - **családi házas beépítések** találhatóak, de **nagy kiterjedésű beépítetlen (kül)területek** helyezkednek el **Kamaraerdőn** és **Örsödön**, melyek többsége - a védőterületek és az erdő - továbbra sem lesz beépítésre szánt terület.

Az alábbiakban a fő kerületrészeket - újbudai elnevezéssel régiókat - mutatjuk be röviden, ugyancsak az IVS alapján:

Lágymányos

A Petőfi hídtól délre levő egyetemi városrész és az Infopark kivételével Újbuda legrégebben kialakult, sűrűn beépített városrésze. Lágymányoson, a kerület területének 5,23%-án él a lakosság 16,5%-a. A **városias zárt sorú beépítés különböző beépítési intenzitást** takar: a belső Bartók Béla út elején a pesti belvárosra jellemző sűrűség alakult ki zártudvaros beépítéssel, míg a kerületrész külsőbb részein (a Lágymányosi utcától D-re) a zárt sorú keretes beépítés nagyobb zöld tömbbelsőket takar. A Bogdánfy utca mentén régebben épült lakótelepi beépítés található.

Funkciógazdag terület, a Duna-parti **felsőoktatási** és **K+F** területektől Ny-ra levő lakóterületek földszintjein városi karakterű **kereskedelem** (üzletek) megjelenése általános, a körtér körzete kereskedelmi központ. Sok a területen a **szellemi szolgáltatás**, nem elhanyagolható a szállodák kapacitása, de az **idegenforgalmi** lehetőségek nem kellően kihasználtak. A városrész jelentős foglalkoztatási kapacitással rendelkezik, elsősorban szellemi munkaerőt igénylő munkahelyek, a szellemi tőke koncentrációjának területe.

Gellérthegy

A kerület (egyik) **legmagasabb presztízsű** és **legpatinásabb** lakóterülete, a múlt század elejétől folyamatosan kialakult **villanegyed**. A beépítés közel **egységesnek** tekinthető, viszonylag nagyméretű telkeken zöldbe ágyazott szabadon álló villák, ill. társasházak. Kivételt képeznek a közintézmények és honvédségi/nemzetbiztonsági területek.

A terület **kevésbé funkciógazdag**, mint Lágymányos, itt ugyanis tudatosan dominál a magas színvonalú lakóterület és az **idegenforgalmi vonzerővel** is rendelkező zöldterület, kereskedelmi és szolgáltató funkciók csak a közeli főutak (Villányi, Bartók Béla utak) mentén jellemzőek.

Szentimreváros

A Gellérthegy és Lágymányos közé ékelődő, a Gellérthegy alsó lejtőin és a Bocskai út – Villányi út közötti területen fekvő városrész. Beépítése **többszörre zárt sorú városias**, kivéve a Villányi út és Diószegi utca közötti néhány tömbnyi és a Gellérthegy lábánál levő telkes, kertvárosias társasházias beépítést.

Kereskedelmi létesítmények, intézmények a főutak mentén találhatóak, a belső lakótömbök – különösen a kertvárosias részen – csendesek. Az intézmények közül – fontosságuk miatt – kiemelendők a Villányi út elejének **közép- és felsőoktatási intézményei**, a Corvinus Egyetem Kertészeti Tagozata valamint a Pető Intézet. A területen a felsőoktatási létesítmények következtében a munkahelyek jellemzően magasan kvalifikált szellemi munkaerőt igényelnek.

Kelenföld

Újbuda **legnagyobb kiterjedésű** (708,7 ha) és **lakosság számú** (2001 népszámlálás: 47.948 fő), **funkciógazdag**, de egyben **legheterogénebb** területi egységekből álló városrésze. **Mozaikos**: mind terület-felhasználását tekintve, mind a beépítés intenzitása, jellege, karaktere szempontjából igen eltérő részekből tevődik össze. Ugyanakkor a **kerület leggyorsabban átalakuló területei** is e városrészben találhatóak: a Fehérvári út és Duna közötti egykori iparterület az utóbbi 10-15 évben gyökeres változásokon esett/esik át: az iparterületek helyén zömmel **kereskedelmi és irodaterületek**, ill. **lakónegyedek, rekreációs-szabadidő központok** vannak kialakulóban. A terület beépítettsége átalakul, intenzívebbé, de egyben rendezettebbé is válik. Itt található a **kerület legtöbb munkahelye**, de teljesen átstrukturálódva: a termelőipari foglalkoztatás helyett a **kereskedelem/szolgáltatások** és **szellemi munkahelyek** térhódítása zajlik. A fejlődésnek nemcsak a rendszerváltás utáni gazdasági változások, hanem a **Lágymányosi híd** és a hozzá kapcsolódó **úthálózat kiépítése** is lökést adott.

Albertfalva

A vasútvonal – Duna és Kelenföld közé ékelődő kerületrész, kisebb léptékben ugyan, de hasonlóan **mozaikos**, mint a szomszédos Kelenföld. A régi Albertfalva **alapvetően családi házas városrész**, melybe a Fehérvári út mentén **panelos beépítés ékelődik**, így ebben a városrészben is gyakoriak a városképi törések. Az Építész és Vegyész utcák közötti lakóterület egységes szocreál karakterrel rendelkezik. A lakóterületek intézményellátottsága kielégítő. A kerületrész **K-i fele átalakulóban van**, a rendszerváltás utáni **barnamezős rehabilitáció** megváltoztatja a terület használatát és arculatát is, a még beépítetlen területek hasznosításra kerülnek. Dinamikusan **fejlődő** kerületrész.

Kelenvölgy

A kerülethatár és a két vasútvonal közé beszorult, **monofunkciós, kertvárosias** lakóterület. Intézményellátása csak alapszinten (óvoda, általános iskola, háziorvosi rendelő) biztosított. A **két vasútvonal** a nehéz átjárhatóság következtében a területet **Újbuda többi részétől elvágja**. A terület beépítettsége mind a terület-felhasználás, mind a beépítés intenzitása szempontjából közel egységes, nem tapasztalhatók olyan kontrasztok, mint Kelenföld és Albertfalva esetén.

Sasad – Sas-hegy

A Budaörsi út (autópályák bevezető szakaszának) vonalától ÉNy-ra, **önálló városszerkezeti egységként**, a kerületközponttól a vasút és főút által **elvágotan elhelyezkedő hegyvidéki**, zöldbe ágyazott **kertvárosias** társasház-családiház lakóterület. Nagyrészt monofunkciós, kivéve a Sas-hegy tetején levő **természetvédelmi területet** és a Budaörsi út menti – többnyire – intézményi és honvédségi területeket. A lakóterület intézményellátottsága még alapfokon is éppen hogy csak (a szomszédos Gazdagrét segítségével) megoldott, ennek ellenére – minőségi színvonala és igen kedvező környezeti adottságai következtében - kiemelkedően **magas presztízsű** városrész.

Gazdagrét

A hegyvidéki kertvárosias lakóterületbe ékelődő, **szigetszerűen elhelyezkedő panelos lakótelep**. Fekvése következtében **keresettsége és presztízse magasabb**, mint a legtöbb budapesti lakótelepé. Intézményekkel **jól ellátott terület**, alapellátással a környező intézmény-hiányos kertvárosi lakónegyedeket is kiszolgálja.

Rupp-hegy, Madárhegy

Beépítés alatt álló, de jelenleg még csak **töredékében beépített hegyoldali, kertvárosias** lakóterület. Lakás- és lakosság száma **gyors ütemben növekszik**. A szabályozási tervek szerint a terület túlnyomó többsége lakóterület lesz, de mindkét területrészen kijelölésre kerültek intézményi, ill. nagy zöldfelülettel rendelkező intézményi területek is, így távlatban nem válik monofunkcióssá a városrész, melynek **befogadási kapacitása kb. 30 ezer lakos** (8-10 ezer lakás). Jelentős nagyságú **zöld és erdőterületek** is beépítetlenül megtartása is szerepel a tervekben.

Őrmező

A vasútvonal, az autópálya bevezető szakasza és az Egérút közötti terület É-i fele **lakóteleppel és családi házakkal** beépített, D-i része – a **késérűvíz** telepek védőterülete miatt - beépítetlen. **Önálló** szerkezeti egység, nem kapcsolódik szervesen a többi kerületrészhez, mivel a **főutak és vasút elvágó hatása** következtében szerkezeti kapcsolatai (7 sz. főút és Egér út) szűkösek.

Korábbi monofunkciós jellegét az utóbbi években az autópályák mellé épült kereskedelmi létesítmények megtörték, ezek azonban sem funkcionálisan, sem megjelenésükben nem illeszkednek szervesen a városrészbe. Adottságait tekintve inkább **városkapu szerepkörre**, semmint lakóterületnek alkalmas terület, azaz a jelenlegi terület-felhasználás és az adottságokból következő lehetőségek kissé aszinkronban vannak.

Dobogó

A településrész túlnyomó többsége **zöldterület és erdő**, melyek **szabadidős célokra** hasznosítottak és megőrzendők. Lakónépessége a népszámlálás idején alig több mint a kerületi **0,1%**-a. A kerület övezeti terve továbbra is zöldterületi, ill. erdőterületi hasznosításba sorolja Dobogót, övezetátsorolással megteremtett építési lehetőség csak a terület ÉK-i részében lesz majd.

Péterhegy

Az É-i részén **családi házakkal**, déli felén **lakóparkkal** beépített lakóterület. Az elmúlt évtizedben gyorsan bővülő, mára **kialakult** városrész, további jelentős építési lehetőségek nincsenek. **Monofunkciós kertváros**, alapellátása a szomszédos körzetekben biztosított.

Örsöd

A kerület DNy-i határán, Budaörsrel szomszédosan elhelyezkedő, **többnyire beépítetlen** terület, pedig elhelyezkedéséből adódóan a **főváros kapuja lehetne**. Ez a szerep „automatikusan” be fog következni, ha a **4-es metró** virágpiacig tervezett – nagyon kívánatos/szükséges – meghosszabbítása megépül. Ez a pont lehetne ugyanis az, ahol az agglomerációból naponta ingázók személykocsi forgalmát P+R parkolóokban „blokkolni” lehet. Ezáltal a fővárost, azon belül a XI. kerületet kiemelkedően terhelő forgalom jelentősen csökkenthető lenne.

Kőérberek és Kamaraerdő

A településrész túlnyomó **többsége még beépítetlen**, zömmel **erdőterület** és hasonló nagyságú **kertes mezőgazdasági** (volt zártkerti) terület alkotja. É-i peremén található beépítés, melynek Ny-i, Budaörs gazdasági területeivel szomszédos részén **honvédségi terület** és a hozzá tartozó **lakótelep**, kétharmadában pedig új, ill. **építés alatt álló lakópark** helyezkedik el.

3.2 A kerület fő demográfiai jellemzői, tendenciák

3.2.1 Állandó népesség és lakónépesség

A mai Újbuda területe az 1800-as évek végéig igen kis népességszámmal rendelkezett, **benépesülésének kezdete a XX. század elejére tehető**. Nagyon dinamikus, folyamatos bővülésének következményeként 1970-re Budapest legnagyobb lakosságszámmal rendelkező kerületévé vált. A **növekedés 1980 után állt meg**, ami azonban nem egyedi jelenség: fővárosunk a szuburbanizálódás (és részben dezurbanizálódás) időszakába lépett. A rendszerváltozást követően mindez még inkább felgyorsult: 1990 és 2005 között az állandó népesség és a lakónépesség száma is kb. 20%-kal csökkent, de Újbuda így is **Budapest legnagyobb kerülete** maradt. **2005 óta kismértékű népességszám bővülés** tapasztalható.

A KSH legfrissebb rendelkezésre álló, 2011. januári adatai szerint a **XI. kerület lakosságszáma 134.139 fő** volt. **Újbuda Magyarország ötödik legnépesebb „városa”**. Újbuda **népsűrűsége 4.360 fő/km²**, ami jóval magasabb a budai kerületek átlagánál. Ez elsősorban a **bel-budai (Lágymányos, Kelenföld) sűrűbb beépítésnek** és a **lakótelepeknek** köszönhető. Az egyes kerületrészek között azonban alapvető **eltérés** mutatkozik népsűrűség tekintetében, melyre vonatkozóan csak 2001-es adatok állnak rendelkezésre.

Újbuda kerületszeinek népességi és népsűrűségi adatai, 2001

Kerületszék	népesség		terület		népsűrűség	
	fő	%	ha	%	fő/ha	
Lágymányos	23 852	16,51	166,9	5,23	142,91	
Gellérthegy	5 471	3,79	114,3	3,58	47,87	
Szentimreváros	5 789	8,1	94,2	2,95	61,45	
Kelenföld	47 948	33,2	708,7	22,2	67,66	
Albertfalva	11 847	8,2	255,9	8,02	46,3	
Kelenvölgy	3 444	2,38	125,8	4,95	27,38	
Sasad - Sas-hegy	18 944	13,12	416,2	13,05	45,52	
Gazdagrét	11 614	8,04	42,5	1,33	273,27	
Rupp-hegy - Madárhegy	1 639	1,13	268,4	8,41	6,11	
Órmező	6 358	4,4	132	4,13	48,17	
Dobogó	176	0,12	34,5	1,1	5,1	
Péterhegy	732	0,51	46,6	1,46	15,71	
Örsöd	34	0,02	320,1	10,04	0,11	
Kőérberek - Kamaraerdő	676	0,47	463,5	14,53	1,46	
Újbuda összesen	144 441	100	3189,6	100	45,28	

Forrás: Újbuda IVS 2007-2013, 21. o.

Városias népsűrűség Lágymányoson tapasztalható, Kelenföld lakóterületeinek népsűrűsége a mutatóból láthatónál nagyobb, de e városrészben sok a nem lakás célú – lakónépesség nélküli, gazdasági – beépítés, ez csökkenti az átlagot. Gyakorlatilag beépítetlennek tekinthetők Örsöd, Dobogó és Kőérberek-Kamaraerdő városrészek, míg a Rupp-hegy – Madárhegy beépítése megkezdődött, de még itt is jelentős beépítetlen területek találhatóak. **Legnagyobb a népsűrűség a gazdagréti lakótelepen.**

3.2.2 Természetes népmozgalom

Újbudán **1970-es évek végéig** az élveszületések száma meghaladta a halálozásokét, azaz **a természetes népszaporulat pozitív volt**, bár egyre csökkenő mértékben. Az 1970-1980-ig tartó tíz évben a természetes szaporulat mindössze 255 fő volt (az évtized első felének relatív nagyobb pozitívumát az utolsó években átforduló tendencia majdnem teljesen kioltotta). **1980-tól egyre intenzívebbé vált a természetes fogyás** (1980-90 között 5.899 fő, 1990-2001 között már 13.083 fő), ami **országos jelenség**. Szerencsére azonban mérséklődni látszik a folyamat: **az utóbbi években viszonylag dinamikus emelkedik az élveszületések száma** (1997 és 2004 között minden évben 1000-1200 gyermek született Újbudán, amely szám 2006-ra 1400, 2008-ra pedig már 1600 fölé nőtt) és **nagyjából stagnál a halálozásoké**, így **a természetes fogyás** - kisebb

hullámzásokkal mára minimális szintre **mérséklődött**. Csak remélni lehet, hogy ez a relatív kedvező tendencia fennmarad.

3.2.3 Vándorlási különbözet

Ha az elmúlt 40 év vándorlási egyenlegét vizsgáljuk, a természetes népmozgalomhoz hasonlóan itt is jelentős töréspontokat találunk. **1970-80 között** fővárosunkat még jelentős **vándorlási nyereség** jellemezte: az időszak során keletkezett, majd 60 ezres többlet közel 30%-át (**17.268 fő**) a **XI. kerület** adta. A rendszerváltozás előtti évtized ebben a tendenciában is módosulást idézett elő, a 10 év mérlege azonban még így is pozitív maradt (+ 1.448 fő).

Az 1990 utáni kiköltözési hullám eredményeként Újbuda 2001-ig 17.000 fős vándorlási veszteséget szenvedett el. Az **elmúlt években** ez a folyamat fokozatosan **lassult**, 2007-ben az állandó odavándorlók száma (2.652 fő) már meghaladta az állandó elvándorlók számát (2.558). E tendencia fenntartására kell törekedni, azaz a kerület lakóterületeinek vonzerejét tovább kell erősíteni.

3.2.4 A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása

2001-es népszámlálás adatai alapján a **60 évesnél idősebb** korosztály aránya Budapesten 23%, míg a **Újbudán 26,6%** volt. (Ez utóbbiban közre játszhat az is, hogy a kerület népessége a fővárosi átlagnál magasabban kvalifikált, emiatt hosszabb életű.) Egyértelmű azonban, hogy **az idős népesség aránya jelentősen magasabb a kerületben, mint a budapesti átlag**. A népesség korstruktúrája a népszámlálás óta **tovább romlott a kerületben**. Bár az emelkedő születésszám következtében **2011-re** valamelyest javult a 0-20 éves korosztály aránya (17,1%), ennél azonban **sokkal nagyobb mértékben emelkedett a 60 éven felüliek száma és aránya (28,7 %-ra!)**. Mindez **kiemelt, és egyre növekvő terhet ró a szociális ellátórendszer egészére**.

Újbudán – mint általában a magyar népességben – **nőtöbblet** van: már a 2001-es adatok szerint is 116 nő jutott 100 férfira. Ez a szám **2011-re** még drasztikusabbá vált: ekkor **100 férfira már 122 nő jutott**. Különösen eltérő a nemek aránya az idősebb korosztályokban: a kerületi nők egyharmada, a férfiak 24%-a 60 éven felüli, ebből következően a **60 éven felüli népesség több mint 63%-a nő**.

3.3 Képzettség

Iskolai végzettségre vonatkozó statisztikai adatok teljes körű felvételére csak népszámlálások alkalmával kerül sor, ennek következtében Újbuda képzettség adatSORAI igencsak elavultak, 2001-ből származnak.

Ezen adatok alapján elmondható, hogy **a kerület népessége magasan iskolázott, mutatói az országos átlaghoz képest kvalifikált népességgel rendelkező fővárosi adatokat is jelentősen meghaladják.** A 2001-es népességből 88.439 fő rendelkezett érettségivel, ami a 18-x éves lakosság 70,5%-a, azaz a megfelelő korú népesség **több mint kétharmada rendelkezik érettségivel.** Budapest egészét tekintve ez a mutató 58,7%, az országos 38,2%. Az érettségizettek 46,1%-a férfi, 55,9%-a nő, ami közel azonos a teljes kerületi népesség nemi megoszlásával.

Az iskolai végzettségben **különbség inkább korcsoportonként** van. Míg a 80-x éves korú kerületi lakosok mindössze 35%-a érettségizett, a 20-24 éves korosztályban ez az arány már eléri a 84%-ot. A legidősebb korosztályban a férfiak jóval nagyobb arányban (55%) rendelkeznek befejezett középiskolával, mint a nők (28%), a fiatalok között azonban megfordul az arány.

Felsőfokú képzettséggel 36.734 fő rendelkezett a kerületben a népszámláláskor, ez a megfelelő korú (25-x éves) lakosságra vetítve **33,7%-ot** képviselt, lényegesen magasabbat, mint a fővárosi és országos átlag (Budapest 23,8%, országos átlag 12,6 %). A diplomások 52,1%-a, 19 137 fő férfi, 47,9%-a, 17.597 nő. Ez a megfelelő korú férfi lakosság 40,9%-a, ill. a nők 28,3%-a. A felsőfokú végzettségűek között is tapasztalható a korosztályonkénti jelentős eltérés: a 85-x évesek mindössze 15,2%-a rendelkezik oklevéllel, a 25-29 évesek között ez az arány már 37,8 %. A nemek között egyensúly a 40. életév körül tapasztalható, az ennél idősebbek között a férfiak a magasabban kvalifikáltak, a fiatalabbak között azonban ismét a nők „vezetnek”, korcsoportonként 4-5%-os előnnyel. (Forrás: Újbuda IVS 2007-2013, 24. o.)

Az IVS 4.3.6. *Esélyegyenlőségi, antiszegregációs terv* fejezete alapján az **alacsony státuszú lakosság** (aktív korú, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező) kerületi aránya közel **10%**.

3.4 Foglalkoztatottság

A XI. kerületben található munkahelyek száma 2001-ben kevéssel meghaladta a 73 ezret. **A kerület lakosságából 2001-ben 58.186 fő volt foglalkoztatott,** ezt a kerületi munkahelyek számával összevetve megállapítható, hogy jelentős Újbuda

foglalkoztatási szerepe, mivel **a kerületben lényegesen több munkahely található, mint amennyit a helybeli lakosság meg tudna tölteni.**

A munkahelyek mintegy felét Budapesten, de más kerületben lakók töltik be, egyötödében pedig nem fővárosi, hanem azon kívüli településről ingázók dolgoznak. A kerületi munkahelyek csupán egyharmadát töltik be kerületi lakosok, 2001-ben a más kerületből vagy külső településről bejáró dolgozók száma megközelítette az 50.000-et. A más településről ingázók kb. 40%-a közeli településekről (Érd, Diósd, Budaörs, Budakeszi, Törökbálint), másik fele az agglomeráció távolabbi településeiből jár be. Ugyanakkor a kerületben lakó foglalkoztatottak közül 34.364 fő – az összes foglalkoztatott 59%-a – a főváros másik kerületében vagy Budapesten kívül dolgozott a népszámlálás idején.

Az újbudai munkahelyek ágazati összetétele nagymértékben változott a rendszerváltás óta. Az ipari munkahelyek száma és aránya is jelentősen csökkent, növekedett viszont a tercier (szolgáltatás, kereskedelem) és a kvaterner szektorban (szellemi) foglalkoztatottak száma. **A kerületben foglalkoztatottak többsége 2001-ben - a 73.100-ból 57.814 (79%) - a tercier és kvaterner szektorban dolgozott, mindösszesen 14.968 munkahely (20,5%) volt az ipari/építőipari ágazat részesedése.** Ez a változás a területi átalakulásokon is nyomon követhető: a Budafoki út külső szakasza menti ipartelepek rohamos átalakulása, átépülése figyelhető meg. (Forrás: Újbuda IVS 2007-2013, 13. o.)

3.4.1 Foglalkoztatottak aránya, aktivitási ráta

2001-ben Újbudán a munkaképes korúak **52,6%-a** volt **foglalkoztatott**. A kerület aktivitási rátája valamivel a fővárosi (57 %) alatt maradt, de nem alacsonyabb az országosnál. Viszonylag **magas az inaktívak aránya az 50 éven felüliek (különösen a nők)** és a **kisgyermekes anyák** körében. A **diplomások** aránya az összes kerületi foglalkoztatottak között meghaladja a **40%-ot**, a más budapesti kerületben dolgozó kerületi lakosok között még magasabb ez az arány, a vidékre járók között pedig alacsonyabb.

3.4.2 Regisztrált álláskereső

Az álláskereső számára vonatkozóan a **Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ** statisztikái kerületsoros bontásban is rendelkezésre állnak. Ebből kiderül, hogy Újbudán a **regisztrált munkanélküliek** száma **2000-2008 között** mindig **1.000-1.200 között mozgott**. A 2008. év őszén kirobbant **gazdasági válság**

hatására azonban 2009. januártól **drasztikusan nőtt** a kerületi regisztrált álláskeresők száma, mely folyamat azóta is tart. 2011 végére a regisztrált álláskeresők száma elérte a **2.535 főt, vagyis közelítőleg megduplázódott.**

A **tartósan** (legalább 1 éve) **munkanélküliek száma** 2008-tól 2011-ig **közeliítőleg megnégyszereződött** (a korábban évente stabilnak mondható 150-200 fő helyett elérte a 726 főt). **Vagyis a kerületi álláskeresők egyre nagyobb része nem képes a nyílt munkaerő-piacra hosszú idő alatt sem visszatalálni.**

A **pályakezdő álláskeresők**, bár nem képviselnek jelentős arányt a regisztrált álláskeresők körében, száma 2008-hoz képest 2011-re **szintén közel megduplázódott** (47-ről 85 főre nőtt).

A **gazdasági válság hatására minden korcsoportban nőtt a munkanélküliek száma**, a legnagyobb relatív növekedés a fiatalok és a fiatalabb középkorúak esetében következett be, aminek eredményeként a **26-45 éves kerületi álláskeresők részaránya** 2011 decemberében már az összes újbudai álláskereső több mint **55 %-át** tette ki (számuk 676 főről 1394 főre nőtt).

A **kerületi közfoglalkoztatás keretében az Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft.** szervezésében, 2011-ben összesen 49 fő vett részt közfoglalkoztatásban és 6 fő közcélú foglalkoztatásban (2010-ről áthúzódó foglalkoztatás), akik 8 osztályos végzettséggel rendelkeztek. A közfoglalkoztatásra a parkfenntartási részlegén valamint lakás-, kommunális szolgáltatási foglalkozások kerültek sor.

Közfoglalkoztatási programok keretében az alábbi foglalkoztatási tevékenység valósult meg a kerületben:

- áthúzódó 2011. 02.28-ig (napi munkaidő 8 óra) - 6 fő
- hosszabb időtartamú (napi munkaidő 8 óra) 2011.04.01-2011.09.30. (szerződés szerinti támogatási időszak) - 12 fő
- rövid időtartamú (napi munkaidő 4 óra) 2011.05.09-2011.09.07. (szerződés szerinti támogatási időszak) - 36 fő
- téli közfoglalkoztatás (napi munkaidő 8 óra) 2011.12.13-2012.02.12. (szerződés szerinti támogatási időszak) - 3 fő

3.5 Lakhatás

3.5.1 A kerületi lakásállomány általános jellemzői

A XI. kerületi lakásállomány folyamatosan növekszik, de a 90-es években az előző évtizedekhez képest olyan erősen lelassult ütemben, hogy majdnem stagnálásnak volt tekinthető. **A rendszerváltozás után évenként átlagosan csupán 0,3% volt a növekedési tempó**, a tendencia szerencsére az utóbbi években megtört és **az ezredforduló óta a növekedés üteme megduplázódott**, sőt egyes években meghaladta az 1%-ot. Lakásépítés – a csökkenő népesség ellenére is – szükséges, **elsősorban a lakásállomány minőségi összetételének javítása**, a magasabb igényű **lakosság megtartása**, a szuburbanizáció fékezése, éppen a népesség helyben tartása, ill. **új lakók kerületbe vonzása** érdekében.

A lakásállomány nagyság szerinti összetétele és komfortossági szintje ugyancsak kiemelt szerepet játszik a népesség megtartásában. A népszámlálás adatai szerint Újbudán a **teljes lakásállomány** mindössze **4,4%-a alacsony komfortfokozatú**, ez nagyjából **3.000 lakást** jelent. Az egy lakásra jutó népesség városrészenként eltérő nagyságú: az új beépítésű területekre beköltöző háztartások nagyobbak, az előregedő városrészekben kisebb az egy lakásra jutó lakosság.

Gond a kerületben, hogy **a lakásállomány közel egyharmada lakótelepi panellakás**. Ez elsősorban **a magas üzemeltetési költségek** és az **alacsony népességmegtartó (vonz)erő**, valamint az egyidejű **elavulás** – és felújítási kényszer – miatt fog problémát jelenteni. A panelos lakóterületeken a közterületek kiemelt karbantartása, ill. rendezése, **a terület funkciógazdagítása** és az **épületek fizikai felújítása** igen jelentős – és nagy költséget igénylő – feladat, melyre a lakóközösségek által **megpályázható panel-rehabilitációs támogatások** igénybevétele mellett is további **kerületi források biztosítása** szükségesnek látszik.

A jó lakókörnyezetet biztosító **hegyvidéki lakónegyedekben** viszont **a nem elégséges intézményellátottság okoz gondot**, melynek pótlása nemcsak pénzügyi problémákat vet fel, de esetenként megfelelő területnagyság is nehezen biztosítható a sűrűn beépített, magántulajdonú hegyvidéki kerületszomsorokban. *(Forrás: Újbuda IVS 2007-2013, 41-42. o)*

3.5.2 Az önkormányzati lakásállomány

Bár a rendszerváltozás előtt a kerületi lakásállomány több mint fele önkormányzati tulajdonban volt, mára az **önkormányzati lakásállomány a teljes lakásszámnak alig 2%-a**, ami akkor is **alacsony**, ha Újbuda nem tartozik a súlyos szociális problémákkal küzdő kerületek közé. Az önkormányzati lakások területi eloszlása városrészenként igen

eltérő, **Lágymányos, Kelenföld és Albertfalva kerületszervezetekben** magasabb, ezekben **található a kerület önkormányzati lakásainak közel 90%-a** (szemben azzal, hogy a Újbuda teljes lakásállományának mindössze 60%-a található ebben a három kerületszervezetben).

Bár az utóbbi években újabb önkormányzati lakások épültek a kerületben, az építés üteme lényegesen nem változtat a teljes lakásállományon belüli arányokon: a **rendszerátalakítás óta** mindössze **153 önkormányzati lakás épült Újbudán**, aminek döntő részét **két épület** teszi ki: a **Fehérvári út 182.** szám alatt található **90 lakásos**, valamint az **Albertfalva utca 4.** szám alatti **53 lakásos** lakóépület. A földszinti lakások kialakításakor mindkét lakóház esetében **kiemelt figyelmet** fordítottak az **akadálymentesítésre**, így **fogyatékossgal élő embereknek teljesen önálló életet** biztosítanak. Nemcsak a bejárat akadálymentesítése történt meg ugyanis, hanem a gépészeti és villanyhálózat is a mozgáskorlátozottak speciális igényei szerint került kialakításra.

A XI. kerületi Önkormányzat jelenleg 1 410 lakás tulajdonosa. Ezek elidegenítésének szabályairól a többszörösen módosított **40/2001./XII.29./XI.ÖK** számú rendelet, bérbeadásukról a **41/2001./XII.29./XI.ÖK**, lakbérükről és a lakbértámogatásról pedig a **42/2001./XII.29./XI.ÖK** számú rendelet az irányadó, melyek az 1993. évi LXXVIII. törvényen (Lakástörvény) alapulnak.

Az **önkormányzati lakásállomány jelenleg nem csökken**, ugyan a **40/2001./XII.29./XI.ÖK 9. § (1)** szerint *A Magyar Állam tulajdonából az Önkormányzat tulajdonába került lakást - eladásra történt kijelölés esetén - az Ltv. szerint elővásárlásra jogosult bérlőnek, bérlőtársnak, illetve a társbérlőnek (a továbbiakban együtt: vásárlásra jogosult) kell vásárlásra felajánlani, azonban a tulajdonosi jogokat gyakorló bizottság jelenleg a lakások értékesítését nem támogatja.*

18. § *Értékesítés esetén, ha a lakást az Ltv-ben biztosított elővásárlási jog jogosultja a 9. §-ában foglaltak alapján vásárolja meg – a rendeletben meghatározott kivételekkel – a vételár a lakás beköltözhető forgalmi értékének legalább hetven százaléka.*

Mivel az ily módon megállapított **vételár a piaci értékhez képest igen kedvezőnek** tekinthető, a **lakók** lehetőségeikhez mérten igyekeznek élni **elővásárlási jogukkal**.

A mostanra kialakult önkormányzati lakásállomány komfortfokozat szerinti megoszlása igen változatos. Az **összkomfortos és komfortos lakások aránya 78%**, ami alacsonyabb a kerületi összlakásállomány vonatkozó arányainál. A **komfort nélküli lakások 10%-os aránya** egyértelműen magasnak számít a budai oldalon, emellett **7 szükségilakással** is rendelkezik az önkormányzat.

Alapterületüket tekintve az önkormányzati tulajdonú lakások viszonylag **kicsik**, átlagosan **45,8 m²**-esek. A komfortos és összkomfortos lakások az átlagnál valamivel nagyobbak, a félkomfortos lakások területe már kisebb (átlag 37,4 m²), míg a komfort nélküli lakások alapterülete már a 32 m²-t sem éri el. A szükséglakások jellemzően mindössze 1 lakószobával rendelkeznek.

A 41/2001./XII.29./XI.ÖK 2. § alapján Az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérbeadói jogát – az 1. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével – a Képviselő-testület gyakorolja. A Képviselő-testület a rendeletben meghatározott esetekben a lakások és a helyiségek bérbeadói jogának gyakorlásával az Önkormányzat Szociális és Egészségügyi Bizottságát, a Gazdasági Bizottságát, valamint a polgármestert bízza meg.

A lakások **bérbeadásának jogcímeit** ugyanezen rendelet **3. § (2)** sorolja fel:

- a. lakásjuttatási névjegyzék;
- b. pályázat;
- c. bérlő-kiválasztási, illetve bérlőkijelölési jog gyakorlása;
- d. lakásgazdálkodási feladatok ellátása;
- e. közérdekű feladatok megvalósítása;
- f. otthonházi lakások bérbeadása;
- g. jogcím nélküli lakáshasználók elhelyezése;
- h. megüresedett társbérleti lakrész bérbeadása;
- i. lakáscsere;
- j. bérleti jogviszony folytatása;
- k. átmeneti elhelyezés;
- l. az Ltv. 85/F. §-a alapján elővásárlási jog alapján megszerzett lakásra vonatkozóan, a lakáshittel rendelkező az adós által előterjesztett kérelem;
- m. végrehajtási eljárásen kívül - a lakáshitel átvállalására kötött - megállapodás alapján történő bérbeadás;
- n. végrehajtási eljárás során, de árverésen kívüli árverési hatállyal megszerzett lakásra vonatkozóan, a lakáshittel rendelkező adós kérelme alapján történő bérbeadás.

Lakásjuttatási névjegyzék

A lakásjuttatási névjegyzékben szereplők számára lehet az ún. **szociális bérlakások**at bérbe adni. A szociális helyzet alapján történő bérbeadásra **jogosultság feltételeit** a **41/2001./XII.29./XI.ÖK** rendelet **4. § (2)** részletezi:

- *a lakásigénylő és házastársa, élettársa, valamint a vele együtt költöző közeli hozzátartozói (a továbbiakban: vele együtt költöző családja) egy főre jutó havi jövedelme nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát, továbbá*
- *az igénylő és a vele együtt költöző családja nem rendelkezik olyan ingatlan és ingó vagyonnal, amelynek együttes forgalmi értéke meghaladja a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromezszorosát, és*
- *a lakásigénylő és vele együtt költöző családja tulajdonában, hasznélvezetében, bérletében nincs másik beköltözhető lakás.*

Az újbudai **önkormányzati lakásállomány 85%-a** tartozik a **szociális bérlakások** közé. Ez az állomány nem elégséges, ugyanis a befogadott kérelmezők nevét tartalmazó **várólistán** jelenleg **900 személy/család** található.

A Lakásgazdálkodási Osztály vezetőjének tájékoztatása szerint a **Szociális és Egészségügyi Bizottságnak évente egyszer** (május 31-ig) **vizsgálja felül a listát**, melyen a jelentkezők sorrendjét a figyelembe vett **szociális szempontok alapján** kialakított **pontszám** határozza meg.

A pontszámot növelő legjelentősebb tényezők: alacsony 1 főre jutó jövedelem, gyermekek száma, az igénylő fogyatékossgal él vagy beteg gyermeket nevel, és figyelembe veszik az igénylő XI. kerületi kötődését is.

Az egy személy által igényelhető lakás max. 1 lakószobával rendelkezik, két személy részére max. 1 + ½ lakószobás lakás adható bérbe, amely minden további személy után félszobával növelhető. A várakozók névjegyzékében szereplők több mint 20%-a egyedülálló felnőtt, további 17,5% egy felnőtt+egy gyermek, 16% két felnőtt, 14,5% két felnőtt+egy gyermek. Összességében elmondható, hogy a max. **egy gyermekkel rendelkező igénylők az összes igénylő 71%-át** teszik ki. A várakozási listán a **nagycsaládosok** (legalább 3 gyermek) aránya nem éri el a **10%-ot**, ezt követik az egy felnőtt+két gyermek (9%) és a két felnőtt+két gyermek (10%) megosztású igénylők.

A **42/2001./XII.29./XI.ÖK** rendelet szabályozza az önkormányzati tulajdonú lakások mindenkori bérleti díját. A **szociális alapú lakbér** mértéke jelenleg az összkomfortos és komfortos lakások esetében 452 Ft/hó/m², félkomfortos lakások esetében 295, komfort nélküli lakások esetében 227, szükséglakások esetében pedig 151 Ft/hó/m². Ezeket az

alapárakat a rendelet **7. §**-ában felsorolt tényezők csökkentik vagy növelik (a csökkentés az 50%-os mértéket nem haladhatja meg).

Lakbércsökkentő tényezők (a teljesség igénye nélkül):

- a lakás alagsori fekvése,
- legalább háromszintes lakóépület földszintjén vagy első emeletén található, és minden lakószoba ablaka az épület zárt udvarára vagy tűzfalra néz,
- felvonó nélküli épületben min. 4 emeleti elhelyezkedés,
- panelos vagy blokkos szerkezetű épületben van,
- falazata nedves, szigetelése nem megfelelő,
- legalább egy helyisége aládúcolt.

Ha a bérlő a lakást **saját erőből felújítja**, felmerülő költségei a **lakbér csökkentésével** kompenzálhatók.

Ugyanezen rendelet **6. §-a** szerint:

Szociális lakbér a szociális alapú lakbér mérték alapján - a rendelet 7.§-ában meghatározott **növelő és csökkentő tényezők figyelembevétele mellett** - megállapított lakbér összegének **az önkormányzati lakbértámogatással csökkentett összege**.

A rendeletben szereplő **lakbértámogatásra** a pályázat alapján történő bérlet kivételével valamennyi, az Önkormányzat tulajdonában lévő lakás bérlője jogosult, amennyiben a jövedelmének - illetve amennyiben a lakásban az Ltv. 21.§ (2) bekezdése szerint jogszerűen bejelentett hozzátartozójával közös háztartásban él, együttes jövedelmük - legalább 20 %-át lakbérre költi.

Otthonházi lakások bérbeadása

A 41/2001./XII.29./XI.ÖK 19. § alapján garzonházi lakrész adható bérbe az állandó jellegű kereső tevékenységet végző és lakáscélú **elő-takarékosságot** vállaló **35. életévét be nem töltött házas**, illetőleg **élettársi kapcsolatban** álló fiatalnak. Ennek feltétele, hogy

- a leendő bérlő belföldön bejegyzett pénzügyi intézménnyel vagy biztosító társasággal lakáscélú előtakarékosági szerződést kössön, és
- a lakáscélú megtakarítás éves szintje a garzonházi lakrész bekerülési költségének legalább 5%-a.

Ezek az ún. **fecskeházak** igen népszerűek a fiatalok körében, hiszen költség-alapú bérleti díjuk (pl. a Fehérvári út 182. szám alatti lakóház esetében 730 Ft/hó/m²) a reális **piaci bérleti díj felét** sem éri el.

A 42/2001./XII.29./XI.ÖK 9. § (1) szerint *a költségelven bére adott lakás lakbérenek fedeznie kell a bérbeadó Önkormányzatnak az épület karbantartásával, az épület központi berendezéseinek üzemképes állapotának biztosításával, felújításával, valamint a lakás burkolatainak, ajtóinak, ablakainak és a lakás berendezéseinek karbantartásával, felújításával, illetőleg azok pótlásával, cseréjével kapcsolatos munkák költségeit. A bérlőnek a lakbér mellett a bérbeadó által biztosított külön szolgáltatások díját is meg kell fizetnie.*

3.6 Szociális helyzet: támogatási és ellátórendszer

3.6.1 A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások

A 2011. évben a pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a rászorult személyek támogatásáról szóló 4/2009./II.24./XI.ÖK számú rendelet (a továbbiakban: Rendelet) előírásai alapján történt.

A pénzbeli és természetben nyújtott támogatások újbudai rendszere

- időskorúak járadéka
- aktív korúak ellátása
- lakásfenntartási támogatás alanyi jogcímen
- lakásfenntartási támogatás normatív jogcímen
- helyi lakásfenntartási támogatás
- ápolási díj normatív jogcímen
- újbudai ápolási díj
- köztemetés
- közgyógyellátás alanyi és normatív jogcímen
- közgyógyellátás – helyi megállapítás
- rendszeres gyógyszer-támogatás
- időskorúak gyógyszer-támogatása
- adósságcsökkentési támogatás
- átmeneti segély
- temetési segély
- születési és életkezdési támogatás
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermekétkeztetési támogatás
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatás
- nevelési támogatás

A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások értékelése

1) Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító, jövedelemmel nem rendelkező időskorúak részére nyújtott rendszeres támogatás. A támogatás a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy részére állapítható meg. A támogatásban a 2011. évben 20 fő részesült, 6.269 E Ft összegben. A 2010. évhez viszonyítva a támogatásban részesülők számában számottevő változás nem következett be (2010-ben az ellátottak száma 21 fő volt).

2) Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás. A támogatásban részesítettek száma 2011-ben 776 fő volt, akik részére 262.094 E Ft folyósítására került sor. A 2010. évhez viszonyítva a támogatásban részesülők számában növekedés látható (2010-ben az ellátottak száma 692 fő volt).

3) Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Az Szt. az alanyi jogú – az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő – és a jövedelme alapján normatív lakásfenntartási támogatásra jogosultak körét szabályozza. A törvényi szabályzáson túl a Rendelet lehetőséget biztosított 2011-ben helyi lakásfenntartási támogatás megállapítására is, a lakásban életvitelszerűen lakó bérlő, tulajdonos, özvegyi jogon hasznélvező és albérlő részére. A 2011. évben a törvényi szabályozás alapján 887 fő (háztartás) összesen 28.649 E Ft összegben, a Rendelet alapján pedig 1.233 fő (háztartás) összesen 74.451 E Ft összegben részesült a támogatásból. A 2010. évhez viszonyítva a támogatásban részesülők számában mind a törvényi szabályozás szerinti (2010-ben a támogatásban részesülő háztartások száma 591 fő volt), mind a Rendelet alapján biztosított támogatást tekintve (2010-ben a támogatásban részesülő háztartások száma 1.057 fő volt) nagyarányú növekedés látható.

4) Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó részére biztosított hozzájárulás. A törvényi szabályozás alapján a támogatás a súlyosan fogyatékossgal élő vagy a 18 év alatti tartósan beteg személy ápolását végző hozzátartozó részére állapítható meg. A Rendelet lehetőséget biztosít arra, hogy a támogatás a 18. életévét betöltött tartós beteg ápolása esetén is megállapítható legyen.

Ápolási díjban az Szt. alapján 238 fő, 89.372 E Ft összegben, a Rendelet alapján pedig 373 fő, 93.938 E Ft összegben részesült.

A 2010. évhez viszonyítva a támogatásban részesülők számában a törvényi szabályozás szerinti támogatást tekintve változás nem következett be (2010-ben ápolási díjban részesülők száma 231 fő volt), míg a Rendelet alapján biztosított támogatás vonatkozásában növekedés látható (2010-ben ápolási díjban részesülők száma 297 fő volt).

5) Köztemetés

A polgármester feladata – önkormányzati hatáskörben – az Önkormányzat illetékességi területén elhunyt személy közköltségen történő eltemettetése, amennyiben nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles hozzátartozó vagy a hozzátartozó az eltemettetésről nem gondoskodik. 2011-ben 80 köztemetés történt, mely az Önkormányzat részére 6.620 E Ft kiadást jelentett.

A 2010. évhez viszonyítva a köztemetések számában csökkenés következett be, mivel 2010-ben 96 köztemetésre került sor.

6) Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. Az Szt. az egészségi állapothoz kötődő alanyi jogú és a jövedelemhez kötődő normatív közgyógyellátás feltételeit szabályozza. Lehetőséget biztosít azonban arra is, hogy az a szociálisan rászorult személy is részesülhessen a hozzájárulásban, akinek esetében az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. A törvényi szabályozás alapján – mely az Önkormányzatnak kiadást nem jelent – 2.311 db közgyógyellátási igazolvány került kiállításra, míg 2010-ben 1.983. A Rendelet alapján kiállított igazolványok száma 1.089 db (2010-ben 1.194), melynek térítési díja az Önkormányzat számára 27. 824 E Ft kiadást jelentett.

7) Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelési szolgáltatás keretében a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő támogatás. 2011-ben 64 fő (család) részesült a támogatásban, összesen 7.915 E Ft összegben, míg 2010-ben 66 fő.

8) Átmeneti segély, rendszeres gyógyszer-támogatás, időskorúak gyógyszer-támogatása

Az átmeneti segély a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére, az Önkormányzat rendeletében

foglaltak alapján nyújtott támogatás. A rendelet alapján ebbe a segélykörbe tartozik az átmeneti segély, a rendszeres gyógyszertámogatás és az időskorúak gyógyszertámogatása, mely hozzávetőlegesen 11.000 fő, hetvenötödik életévét betöltött kerületi lakost érintett. 2011-ben 32.399 (2010-ben 39.263) esetben került sor átmeneti segély megállapítására, mely 202.109 E Ft kiadást jelentett.

9) Temetési segély

A temetési segély annak a személynek állapítható meg, aki az elhunytat eltemettette, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. Ez a támogatás 319 (2010-ben 333) esetben került megállapításra, összesen 24.009 E Ft összegben.

10) Születési és életkezdesi támogatás

A támogatásra a gyermek születésekor az Önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, a gyermeket saját háztartásában nevelő, szociálisan rászorult szülő vagy törvényes képviselő jogosult. A támogatás megállapítására 2011-ben 1.026 alkalommal került sor, 86.474 E Ft összegben.

2010-ben a támogatás megállapítására 381 alkalommal került sor, így a támogatás vonatkozásában nagyarányú emelkedés tapasztalható.

11) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A kedvezmény megállapításával a gyermek – szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra illetve az évente két alkalommal folyósított gyermekenként 5.800 Ft összegű pénzbeli támogatásra. A 2011. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági jövedelemhatára az egy főre jutó havi nettó jövedelem tekintetében a nyugdíjminimum 130 %-a (2011. évben 37.050 Ft), gyermekét egyedül nevelő szülő vagy tartós beteg, fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülő/család, illetve nagykorú gyermek esetében pedig a nyugdíjminimum 140 %-a (2011. évben 39.900 Ft). 2011-ben 782 (2010-ben 522) családban összesen 1.387 (2010-ben 1.643) gyermek esetében került sor a jogosultság megállapítására. A Rendelet szerint gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a kerületi lakóhellyel rendelkező három vagy több gyermeket nevelő családban nevelkedő gyermek törvényes képviselője részére, karácsonyi támogatás címen, december hónapban egyszeri támogatás folyósítására került sor. 2011-ben 1.658 (2010-ben 1.606) család, illetve 4.184 (2010-ben 3.901) gyermek részére, gyermekenként 5 E Ft mértékű támogatás folyósítására került sor, összesen 20.920 E Ft összegben. Elutasításra 2011-ben 317 (2010-ben 470) alkalommal került sor, amikor a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a Gyvt.-ben meghatározott jövedelemhatárt.

12) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A támogatásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban vagy baleseti nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban vagy időskorúak járadékában részesül. A támogatás havi összege 2011. évben gyermekenként 6.270 Ft volt. A támogatásban részesülő évente két alkalommal folyósított, gyermekenként 8.400 Ft összegű pénzbeli támogatásra jogosult. 2011. évben e támogatásban 7 családban, 7 gyermek részesült, míg 2010-ben 4 család és 7 gyermek.

13) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az Önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 60 E Ft-ot. A támogatás pénzbeli, továbbá természetbeni ellátás formájában, így különösen gyermekétkeztetésként, gyermektáboroztatásként, utazási hozzájárulásként, tanszertámogatásként is nyújtható. Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálatára javaslat alapján a várandós anya részére is megállapítható a támogatás. A teljesítés összege 2011-ben 20.705 E Ft (2010-ben 24.986 E Ft) volt. A támogatást leginkább a gyermeküket egyedül nevelő szülők, illetve a minimálbért nem vagy csak igen kismértékben meghaladó jövedelemmel rendelkezők vették igénybe.

14) Gyermekétkeztetés személyi térítési díja

Gyermekétkeztetés személyi térítési díja átlagosan havonta 710 gyermek számára került megállapításra 2011-ben, összesen 45 550 E Ft összegben (2010-ben 4 515 gyermek részére 127 951 E Ft összegben).

Az étkeztetés személyi térítési díja az intézményi térítési díj huszonöt százaléka, ha az étkeztetést igénybe vevő gyermek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum összegét, ötven százaléka, ha nem haladja meg a nyugdíjminimum kettőszáz százalékat és az intézményi térítési díj száz százaléka más esetben.

15) Óvodáztatási támogatás

2011. évben óvodáztatási támogatást 210 E Ft összegben biztosított az Önkormányzat. A támogatásban részesített gyermekek száma 11, 2010-ben 24 volt.

16) Nevelési támogatás

A támogatásra a második életévet betöltött, de három év alatti gyermekek jogán azon szülők jogosultak, ahol a gyermek részére bölcsődei férőhelyet biztosítani nem tud az önkormányzat és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum kétszeresét, 57 E Ft-ot. A 2011. évben 229 család részesült nevelési támogatásban 69.976 E Ft összegben, míg 2010-ben 738 család 90.830 E Ft összegben.

3.6.2 Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat az Önkormányzat az Szt. és a Gyvt. előírásainak megfelelően, önkormányzati intézmények, ellátási szerződések, illetve intézményfenntartó társulás útján biztosította 2011-ben.

Szociális terület			
A feladatellátás formája			
A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások rendszere Újbudán	Kötelező	Alapszolgáltatás	
		– szociális étkeztetés	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
		– házi segítségnyújtás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
		– családsegítés	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
		– utcai szociális munka	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (ellátási szerződés)
		nappali ellátás – hajléktalan személyek	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete (ellátási szerződés)
		– időskorúak (klub), demens személyek – pszichiátriai betegek – szenvedélybetegek – fogyatékossgal élő személyek	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény) ellátatlan feladat Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés) Habilitációs Fejlesztő Központ (önkormányzati, társulásban fenntartott intézmény) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány; Bliss Alapítvány (ellátási szerződés)
	Szakosított ellátás		
	átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – időskorúak gondozóháza – pszichiátriai betegek – szenvedélybetegek – fogyatékossgal élő személyek	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény) ellátatlan feladat ellátatlan feladat Down Alapítvány	

Alapszolgáltatás		
Vállalt	- támogató szolgáltatás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	közösségi ellátások - szenvedélybetegek ellátása, alacsony-küszöbű ellátás	Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés)
	Szakosított ellátás ápolást, gondozást nyújtó intézmény - idősök emeltszintű otthona	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
	átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény - hajléktalan személyek átmeneti otthona	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fiatalok Önsegítő Egyesülete (ellátási szerződés)
Gyermekjóléti terület		
A feladatellátás formája		
Kötelező	Alapellátás - gyermekjóléti szolgáltatás, - gyermekjóléti központ	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermek napközbeni ellátása - bölcsőde	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)
	gyermek átmeneti gondozása - gyermekek átmeneti otthona - családok átmeneti otthona	Krízis Alapítvány (ellátási szerződés) Sorsunk és Jövők Szeretetszolgálat; Anyaoztalmazó Alapítvány (ellátási szerződés)
Vállalt	Alapellátás - időszakos gyermekfelügyelet - játszócsoport	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény) Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)

Az önkormányzati feladatokat ellátó szervezetek részére az Önkormányzat a költségvetésben, illetve az ellátási szerződésben megállapított összegben és formában nyújt finanszírozást.

Kötelező szociális alapszolgáltatások

2011. év folyamán a szociális alapszolgáltatások (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, idősök és demens személyek nappali ellátása) nagy részét nyújtó Egyesített Szociális Intézmények (új nevén: Újbudai Szociális Szolgálat, cím: 1119 Budapest, Keveháza u. 6.) több változást is megélt. A Képviselő-testület 2011. április 1-jei hatállyal módosította a szolgáltatások igénybevételére vonatkozó rendeletét, így az igénybe vevők nagy része számára módosult a fizetendő személyi térítési díj. Ugyanakkor számos esetben új, kedvezményre

okot adó körülmény bevezetésére is sor került azon személyek számára, akik különösen nehéz élethelyzetben vannak.

Az újbudai polgárok minél jobb ellátása érdekében az intézmény bevezette az egyes helyszíneken a helyben étkezést, így ezt a szolgáltatást ma már nem csak a Mérnök utcai étkezdében lehet igénybe venni, hanem Szent Imre városban, Albertfalván, Kelenföldön és Gazdagréten is.

Nagy változás volt – s az ellátottaknak is nagy segítség lesz a teljes rendszer üzembe állítása – a 2010-ben megvásárolt, s a 2011-es év első felében használatba vett SzocioNet program, mely mind a térítési díjak és számlázás, mind a szakmai munka tevékenységeinek nyilvántartásában az alapot képezi. A végső cél, hogy a térítési díjak befizetése a program által nyomtatott csekkeken történhessen.

1) Étkeztetés

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

Annak érdekében, hogy minden szociálisan rászorult időben megkaphassa az élethelyzetéhez szükséges szociális étkezési lehetőséget, a fenntartó és az intézmény mindent megtett az év folyamán. Így a szociális alapon igénybe vehető étkezés lehetőségét azok számára tudják nyújtani, akik más módon a napi meleg ételhez jutást nem képesek megoldani.

Az étkeztetést igénybe vevők száma a 2011. év folyamán a 2010-es adatokhoz képest lecsökkent. Megszűnt ugyanakkor a várakozás a szociális étkezés ellátásra (2010. év végén még 190 várakozót tartottak nyilván). Az igénybevételre jogosító szociális rászorultság feltételeit a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 5/2009./II.24./XI.ÖK. számú rendelet (a továbbiakban: 5/2009./II.24./XI.ÖK. számú rendelet) szabályozza. A szabályozás feltételei úgy változtak, hogy már nem csupán a jövedelem, hanem más szociális körülmények figyelembe vétele is megtörtént. Ezt leginkább a jövedelmi helyzethez illeszkedő sávós személyi térítési díj fizetés kialakításával érték el. Így közelítettek ahhoz a célkitűzéshez, hogy a valóban erre a típusú segítségnyújtásra szorulóknak kaphassák meg - szociális segítségnyújtásként - ezt a fajta szolgáltatást.

Az étkeztetés térítési díja 2011. évben a 2010. évi (55 Ft vagy 125 Ft) szinthez képest megemelkedett. Az év közben történt térítési díj változás következtében április-június között történt jelentős igénybevétel csökkenés. Az év elejei igénylők megközelítőleg 15%-a mondta le (vagy nem volt jogosult a további igénybevételre) az étkeztetést. Ezen belül a legnagyobb igénybevétel csökkenés a szállított étkezés területén volt (kb. 30%-

kal csökkent az igénybevétel). Ezt követően már csak a helyben fogyasztás növekedését regisztrálták, melyet örömmel vettek a kerület azon idős lakói, akik a Mérnök utcától távolabb laknak.

Továbbra is a szociális étkeztetés ételadagjainak 2/3-át kiszállításként formában biztosítják. A szállított étkeztetésben részesülők szociális körülményeinek felmérését 2011. október hónapban végezte el az intézmény. Ezt követően tettek javaslatot arra, hogy a leginkább rászorulókat jobban felmérve történjen meg a kiszállított étkezés igénybevételének lehetősége. Az időseket fokozottan sújtó izoláció elkerülése érdekében növelték a helyben fogyasztás lehetőségét azzal, hogy valamennyi idős klubja étkezőjében lehetőséget nyújtanak erre az igénybevételi módra.

Az étkeztetés egy részét a Mérnök utca 40. szám alatti szociális főzőkonyháról (500 adag/nap), a másik részét a Sodexo Kft. főzőkonyhájáról biztosítják. Az ellátottak számára normál és diétás meleg étel kerül kiszolgáltatásra – igény szerint 5, illetve 7 napon keresztül. Az adagos, külön csomagolt rendszer bevezetésével lehetővé vált, hogy a vasárnapi-ünnepi „hideg csomag” helyett ezeken a napokon is főtt étel kerüljön kiadásra.

2) Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

Az egyes szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 174/2009. (VIII. 29.) Korm. rendelet előírta, hogy a működési engedélyben rögzíteni kell a házi segítségnyújtás keretében ellátható személyek számát. Budafok-Tétény Budapest XXII. kerületi Önkormányzat jegyzője, mint a működést engedélyező szerv, 2011. január 1-től határozatlan idejű működési engedélyt adott ki, amely a házi segítségnyújtásban ellátható személyek számát 405 főben rögzítette.

Az igénybe vevők számára az otthonukban megkapott és a szolgáltatásokhoz való hozzájutásban (posta, házi orvos, patika, egyéb ügyintézés, pl. ELMŰ) való segítségben megnyilvánuló „házi segítségnyújtás” szolgáltatás az a segítségi forma, mellyel lehetővé válik a méltó időskor megélése saját megszokott környezetében. Sok esetben azonban – akkor, mikor a gondozási szükséglet meghaladja a napi 4 órát – már nem elegendő a házi segítségnyújtás (gondozás), ekkor tartós bentlakást nyújtó intézményi ellátás lehet a megoldás.

**A házi segítségnyújtás
mutatói napi igénybevétel alapján**

Év	Napi igénybevétel (fő)
2008	144
2009	160
2010	183
2011	155

A házi segítségnyújtás munkájához nagy segítséget biztosít a SzocioNet számítógépes program, amely alkalmas az adatok korszerű nyilvántartására, számlázási műveletek elvégzésére, statisztikai adatok bemutatására.

2011. első négy hónapjában az ellátottak törzsadatainak felvitele történt meg. Május-június hónapban már a szolgáltatásnyújtás dokumentálása is az új nyilvántartó és számlázó programmal történt.

A házi segítségnyújtás szolgáltatás nehézségei az alábbiakban mutathatók ki:

1. Az ellátottak 54%-a 80 éven felüli gondozott. Legtöbbjük nem csupán egyedülálló, hanem otthonában egyedül él, illetve nincs is hozzátartozója vagy nem tudnak róla.
2. Az ellátottak 56%-a 2011-ben került felvételre. A felvétel során be kellett szerezni az igazolást az egészségügyi állapotról – ezt is az intézmény munkatársa végzi a legtöbb esetben hozzátartozó hiányában –, majd le kellett folytatni a gondozásba vételhez a gondozási szükséglet vizsgálatát, mely egy hosszú – mind az egészségügyi, mind a fizikális, mind a mentális, mind a szociális körülményekre kitérő – kérdőív megbeszéléséből áll. Ezután lehetett megtervezni a gondozás folyamatát.
3. Az év eleji induló ellátotti létszámból 61% került ki a gondozási folyamatból, mely sok esetben járt további ügyintézással. Ilyen lehet az elhalálozás miatti ügyintézés hozzátartozó hiányában, kintlévőségekkel kapcsolatos tevékenységek, bentlakásos otthonba való bekerülés segítése.

3) Családsegítés

A szolgáltatást az **Újbudai Humán Szolgáltató Központ**
(1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja.

Az intézmény a családsegítés keretében a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyeknek, családoknak az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésében, a krízishelyzet megszüntetésében, valamint az életvezetési képesség megőrzésében nyújt segítséget.

Az ellátás igénybevételének módja

A családsegítő szolgáltatás alapellátást nyújtó forma, ezért a jogszabályokban előírtaknak megfelelően a szolgáltatás igénybevétele önkéntes az ügyfelek részéről. Kivételt képeznek azok a kliensek, akik adósságcsökkentési támogatásban vagy aktív korúak ellátásában részesülnek, mivel számukra a Rendelet kötelező együttműködést ír elő. Az intézményben minden segítő szolgáltatás térítésmentes.

Az intézmény illetékessége

A szolgálat illetékességi körébe tartoznak az Újbudán lakó, illetve tartózkodási hellyel, lakcímmel rendelkező személyek. Ezen túl a szolgálat segítséget, támogatást nyújt ügyeik intézésében azoknak a hajléktalan személyeknek is, akik életvitelszerűen a kerületben tartózkodnak.

A szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módja

A kapcsolatfelvételt követően együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor. Ebben többek között meghatározásra kerül a kapcsolattartás gyakorisága és módja, amely az esetek túlnyomó többségében személyes kapcsolattartást jelent az intézmény épületében vagy az ügyfél lakásán. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolat indokolt esetben működhet más formában is (telefon, levél, fax, e-mail) a kliensek szükségleteihez, lehetőségeihez mérten.

A családsegítő szolgálat családsegítés keretében biztosítja

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti központ, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat,

valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatásnak – a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül – a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés azonban csak akkor terjedhet ki, ha a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult és ha a kiskorú érdekei – *a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül* – e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A családsegítő szolgálat más fontos tevékenységei

- A kapott jelzések alapján az intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, feltárja a nagyszámban előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy a megfelelő szolgáltatást nyújtó szerv felé;
- Szociális szakmai szolgáltatást nyújt: a humán jellegű civil kezdeményezéseket elősegíti, és elsősorban a XI. kerületi családok segítségével foglalkozó intézmények közötti kapcsolattartást erősíti az ellátások közvetítése érdekében;
- 2005. november 1-jétől az aktív korú nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként együttműködni köteles az intézménnyel. Az együttműködés keretén belül a klienseket nyilvántartásba veszik, velük írásban megállapodást kötnek a beilleszkedést segítő programról, amelynek célja a munkába állás elősegítése. A programban személyre szabottan kerülnek meghatározásra az együttműködés keretében nyújtott szolgáltatások, illetve a segélyre jogosult személy munkavállalással kapcsolatos kötelezettségei.

A hozott problémák típusait tekintve továbbra is az anyagi és foglalkoztatással kapcsolatos problémák vezetnek, illetve az ezekben való közreműködés elsőbbséget élvez az ügyfelek szempontjából. A gazdasági válság negatív hatásai jól megmutatkoznak az adósságkezelési szolgáltatást igénybevevők számának emelkedésében, s különösen itt jellemző az új kliensek számának növekedése is. Emellett a szolgálathoz fordulók jelentős hányada fogalmaz meg munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel kapcsolatos problémákat és kér ezzel összefüggésben tájékoztatást, tanácsot vagy konkrét segítségnyújtást.

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátása jelenleg foglalkoztatást helyettesítő támogatásként vagy rendszeres szociális segélyként igényelhető. Az elsőt elsősorban azok az egészségkárosodott személyek igényelhetik, akiknek az álláskeresési támogatása lejárt és az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködtek. A részletes és teljes körű szabályozást az Szt. tartalmazza. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktív korúaknak továbbra is az állami foglalkoztatási szervvel kell együttműködniük.

A rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételei azonban eltérnek a foglalkoztatást helyettesítő támogatás megállapításának szabályaitól.

2011-ben 325 aktív korúak ellátásában részesülő kliensnek volt hosszabb-rövidebb ideig tartó együttműködése a Családsegítő Szolgálattal. Az ellátás megállapítását követően a Szociális Osztály a határozat egy példányát megküldi. Amennyiben az érintett aktív korúak ellátásában részesülő személy 15 napon belül nem jelenik meg nyilvántartásba vétel céljából, írásban – kapcsolat felvételi levél formájában tájékoztatást kap a teendőkről, az együttműködési kötelezettség megszegésének következményeiről.

A rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel kapcsolatos teendők ellátásához szükséges a családsegítés valamennyi módszere és teljes eszköztára. A Családsegítő Szolgáltatnál kötelező kapcsolattartáson megjelenő kliensek leggyakrabban az életkorukat jelölik meg a munkaerő-piaci reintegrációjuk akadályaként. Az állami foglalkoztatási szervekkel többségük aktívan tartja a kapcsolatot, de többnyire negatív tapasztalatokról, kudarcokról számolnak be. Mentálisan rossz állapotban vannak, önbizalmuk, motiváltságuk alacsony. Mindezek miatt munkába állási esélyük minimális, egyre inkább elszigetelődnek.

A tartósan munkanélküli kliensek elsősorban mentális támogatást igényelnek. Mivel a munkanélküliség egész életvitelükben drasztikus változást eredményez - elveszítik korábbi anyagi bázisukat, társadalmi kapcsolataik beszűkülnek -, izolációjuk csökkentése érdekében létrehoztuk 2008 szeptemberétől az „Álláskeresők Teaházát”, amely terápiás célú csoportfoglalkozás a Családsegítő Szolgáltatnál.

Elsősorban az 55 év feletti rendszeres szociális segélyben részesülő kliensek látogatják, de mindenki számára nyitott, aki munkát keres és ebben segítségre szorul. A Teaház valójában beszélgetés és vélemény csere „kerek asztal és tea” mellett. Az alapszabályokat azonban mindenkinek be kell tartania, aki csatlakozni kíván az ott folyó munkához. Így az első alkalommal minden érdeklődőnek el kell olvasni az alapszabályt és aláírásával meg kell erősítenie, hogy annak tartalmával egyetért, az abban foglaltakat elfogadja.

E foglalkozások célja a munkavállalással kapcsolatos tapasztalatok és lehetőségek megosztása egymással, az azonos problémával küzdő személyek izolációjának kezelése, mentális segítségnyújtás, hosszú távon a munka világába való visszakerülés előmozdítása. A Teaházba vendégek is ellátogatnak a tagok igényeinek figyelembevételével.

A Teaház tagjai gyakorolhatják a számítógép és az internet használatát, elküldhetik jelentkezésüket egy-egy munkahelyre vagy megírhatják önéletrajzukat – elsősorban azok, akiknek otthon minderre nincs lehetőségük, illetve segítségre van szükségük.

Minden rendszeres szociális segélyezett kap tájékoztatást a Teaház lehetőségéről, s azok akik rendszeresen részt vesznek az ott folyó munkában mentesülnek a havi egy alkalommal számukra előírt kötelező kapcsolattartás alól. Ilyenkor az együttműködési megállapodás módosításával a Teaház látogatása kiváltja a kötelező kapcsolattartást, s ezáltal a kliens azt érezheti, hogy nem kívülről rákényszerített módon kell eleget tennie a kötelezettségeinek, hanem egy maga választotta formában teljesíti azt. Ezekben az esetekben a rendszeres szociális segélyezett és családgondozója 3 havonta találkoznak egymással, és minden esetben értékelik a Teaházban elhangzottakat. A régi rendszeres szociális segélyezettek egy része is rendszeresen részt vesz a Teaház foglalkozásain.

2011-ben 31 alkalommal volt teaházi csoportfoglalkozás, 578 fő vett részt rajtuk. 6 személy tanulta meg ezalatt a számítógép kezelését (mivel sokak számára ez is probléma) és az internet használatát.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelés *szociális feladatként* történő 2003-as deklarálása óta az ellátás kétpilléres rendszerként működik. Egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90 %) pénzbeli támogatást biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében adósságkezelési tanácsadást nyújtanak.

Újbuda Önkormányzata ez utóbbi szolgáltatás biztosítását az Újbudai Humán Szolgáltató Központ családsegítő szakcsoportjának hatáskörébe utalta, ugyanakkor az adósságcsökkentési támogatást igénylő ügyfelek számára helyi rendeletében elő is írta a tanácsadást végző intézménnyel való együttműködést.

A Családsegítő Szolgálatnál az adósságkezelési szolgáltatás részeként végzett tanácsadói munka legfőbb hatékonysági mutatója a kért támogatások elérése, azon belül is az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás megállapítása, majd folyósítása. 2011-ben az előzőekben említett prioritások figyelembevételével 889 kliens számára közvetítettek valamilyen hátralék kiegyenlítő támogatást. 2008-tól (585) folyamatos emelkedést mutat a továbbított támogatás iránti kérelmek száma.

A legtöbb pályázatot 2011-ben is a VICUS XI. Közalapítványhoz és a HÉRA Alapítványhoz továbbították.

A 2007 szeptemberétől a szolgálatnál bevezetett komplex esetkezelésre való áttérést elsősorban az indokolta, hogy az adósságkezelési esetek száma az elmúlt években nem csökkent és a tartós munkanélküliség mellett ez a legjellemzőbb, leggyakoribb hozott probléma jelenleg is.

A társadalmi-gazdasági környezet nagymértékben befolyásolja a személyek, családok anyagi helyzetének alakulását, ezért a reálbérek csökkenésével párhuzamosan emelkedő lakásfenntartási költségek nehéz helyzetbe hozzák azokat is, akik eddig még fizetőképesek voltak. Mindezek miatt a kliensek többsége igyekszik mindazokat a támogatásokat igénybe venni, amelyek megkönnyítik a fizetési kötelezettségeik teljesítését.

Így elsősorban átmeneti és lakásfenntartási támogatások igénylése útján, tekintve, hogy a közüzemi díjkompenzáció valamint az energiafelhasználási támogatás igénylése egyre kevesebb ügyfél számára jelent valódi megoldást a rezszi számlák teljesítése érdekében. Ez részben a jelzett támogatások összegének csökkenése, valamint a jogosultsági feltételek folyamatos változásával illetve beszűkülésével hozható összefüggésbe.

Együttműködés intézményekkel

Az intézmény nagy hangsúlyt helyez más intézményekkel és szervezetekkel való együttműködésre.

Rendszeresen kapcsolatot tartanak egyetemekkel és főiskolákkal, mely intézmények hallgatóinak évek óta szakmai gyakorló helye a Szolgálat. Több alkalommal előfordult, hogy tanulók később munkatársaik lettek.

Feladataik teljesítéséhez, információik bővítéséhez elengedhetetlenül fontos a szakmai fórumokon, előadásokon, konferenciákon való részvétel is.

Csoportmunka

A csoportmunka a közösségi mentálhigiéné része, szerepe a prevencióban vitathatatlan.

A Szolgálat a következő csoportokat működtette 2011-ben:

- Ügyes kezek kézműves gyermekcsoportok;
- Nyári gyermektábor szervezése és vezetése;
- Kreatív felnőtt kézműves csoport;
- Teaház;
- Újbuda Önkormányzatának a 60+ programjának keretében tartott klubfoglalkozások;
- Szülő tréning csoport.

A gyermekcsoportot a szolgálat 2003-ban hozta létre. Célja a lelki egészség szempontjából fontos önértékelés, pozitív énkép erősítése, autonómia növelése, az

önszabályozás gyakoroltatása, tolerancia erősítése és a szorongás oldása. Mindez kézműves foglalkozások keretében, a tevékenység végzése közben kötetlen beszélgetések formájában valósul meg.

A kézműves foglalkozások során a gyerekek az együttműködés közben gyakorolják a szabályok elfogadását, figyelnek egymásra, meghallgatják társaikat.

A foglalkozásokat minden héten szerdán délutánonként tartják.

A csoportokat 8-8 fővel indították, csoportonként heti egy-egy foglalkozást tartanak, alkalmanként egy óra időtartamban.

Az Álláskeresők Teaháza szintén 4 éve működő csoportfoglalkozás az intézményben. Vezetője családgondozó kolléga. Tapasztalata szerint azok a munkanélküli kliensek, akik rendszeresen látogatják, olyan közösséget alkotnak, amelynek nem titkolt célja az információk áramoltatása, az álláskeresők elszigeteltségének csökkentése, a motiváció fenntartása és nem utolsósorban az intézményi háttér előnyeinek kihasználása. A Teaház tagjai között komoly barátságok is szövődtek az elmúlt években, s ez rendkívül fontos, főleg azoknak a tagoknak a szempontjából, akik egyedül élnek és egyedül kell megbirkózniuk az állástalanság következményeivel. A tagok elhelyezkedési esélye azonban nagyon rossz, főleg koruk, alulképzettségük miatt. Diplomás, több nyelvet beszélő kliensek is vannak a csoportban, többen közülük nyugdíjazásukat várják. A Teaházban számítógépet és telefont használhatnak, a munkakeresés technikáját gyakorolhatják. Azok számára, akiknek ez gondot jelent, a számítógép használatának jobb megismerése céljából külön csoportot szerveztek 2011-ben is.

2011-ben az Önkormányzat felkérésére a 60+ program keretén belül 3 alkalommal tartottak klubfoglalkozást az érdeklődők számára. A foglalkozások célja a háztartás vezetésével, a gazdálkodással, valamint a takarékoskodással kapcsolatos kérdések megbeszélése volt. Emellett az adósságkezelési szolgáltatás és az intézmény által nyújtott szolgáltatások jobb megismertetése is szerepelt a későbbiekben elképzeléseik között. A nyári szünetet követően azonban a klubfoglalkozások nem folytatódtak helyszínegyeztetési problémák miatt.

A Szülő tréning csoport a Gyermekjóléti Szolgálatban megjelenő szülők részére szervezett csoportfoglalkozás. Célja, hogy a szülőket segítse a felmerülő problémák megoldásában, főleg a serdülőkor feladataival való megküzdésben. A védelemben vett gyermekek szülei számára kötelező, a többi szülő részére preventív szolgáltatás. A foglalkozások háromhetente pénteken 15 és 17 óra között zajlanak, a tanév ideje alatt. Ez az új csoportfoglalkozás 2011-ben a Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezésére indult, de a Családsegítő Szolgálat munkatársa vezeti a csoportot egy másik családgondozóval együtt, aki a Gyermekjóléti Szolgálatban dolgozik.

Területi munka

A családgondozók munkaidejük egy részét a kliensek mikrokörnyezetében, területen töltik. Az ott szerzett tapasztalatok nélkülözhetetlenek a segítő munkában, a valóságot legjobban megközelítő helyzetfelmérésben/értékelésben. Az otthoni körülmények ugyanis híven tükrözik a benne lakók életvitelét, nehézségeit.

A területi munka nagy részét a „belső” (adósságkezeléshez szükséges) és a „külső” (megkeresésre történő) környezettanulmányok teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki egy-egy anyagi probléma háttere, a mentális állapot, illetve javításának szükségessége, lehetősége. Alkalmanként éppen a környezettanulmányok kapcsán „keletkeznek” új esetek.

A mozgásukban korlátozott, a Szolgálathoz bejönni nem tudó kliensek meglátogatása is a területi munka részét képezi, ezért amennyiben jelzés érkezik olyan ügyfelekről, akik egészségi állapotuk miatt nem képesek felkeresni a Szolgálatot, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel az érintett személy vagy család lakásán.

Az ügyfelek ügyeinek intézéséhez kapcsolódó kapcsolattartás a társszervekkel, folyamatos egyeztetés a szolgáltatókkal, konzultáció a működési területükön lévő intézményekkel ugyancsak fontos része a területi munkának, mivel ezek egy része nem a telephelyen valósul meg, hanem külső helyszíneken.

Ide sorolhatóak e szempontból a szakmai műhelyeken, konferenciákon, továbbképzéseken való megjelenések is, amelyek a jövőben is elsőbbséget élveznek a kapcsolatok kiszélesítése érdekében.

4) Utcai szociális munka

A szolgáltatást a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcai Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a)** nyújtja.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Budapest XI. kerületében 1993. óta végzi a fedél nélkül élő emberek gondozását. A Rimaszombati úton található Szociális Központ 2006-ban kezdte meg működését.

A XI. kerületben 2011-ben is két utcai gondozó szolgálat végezte munkáját.

A XI. kerület déli és északi utcai gondozó szolgálatának ellátási területeit a Déli vasúti összekötő híd – Kelenföldi pu. – Budaörs vasúti megállóhely közötti vasútvonal választja ketté. A déli kerületrész alapvetően két ellátási egységre bontható, egy belső, úgynevezett központi és egy külső, a kerületrész peremén, kiemelten a Dunaparton elhelyezkedő gondozási területre.

A városrész központi helyszínei közé tartozik a Kelenföldi pályaudvar és vonzaskörzete, a Kelenföld Városközpont, a Tétényi út és a Bartók Béla út kereszteződése, a Szerémi úti aluljáró, a déli egységen elhelyezkedő kisebb parkok és sétányok.

A belső gondozási egységben minimális azoknak a helyszíneknek a száma, amelyek látványos, központi helyen találhatóak. Ilyenek a főbb közlekedési útvonalak találkozásánál lehetségesek (Tétényi út, Fehérvári út, Szerémi út, Budafoki út – észak-dél irányban és Etele út, Hengermalom út, Andor u., Galvani u., Kondorosi út – kelet-nyugat irányban). Az ellátási terület ezen részén elsősorban a nappali órákban tartózkodnak ügyfelek, nagyobb hányaduk éjszakáikat egyéb kerületben vagy hajléktalanellátó intézményben tölti, kisebb részük parkokban, lépcsőházak bejáratánál vagy lépcsőházban, panelházak között, árkádok alatt húzza meg magát.

A kerület külső területein (Savoya Park környéke, Duna part, vasúti vonalak mentén kialakult helyszínek) és bértelkes részein (Kamaraerdő) található helyszínek jelentős része távol esik a lakóházaktól, nagyrészt nehezen megközelíthető és rejtve marad a járókelők előtt. A peremrészeken lévő helyszínek jelentős hányada állandó, az itt élő hajléktalan emberekkel évek óta gondozási kapcsolatban állnak.

Az északi kerületrész központi helyszíneiként határozható meg: a Kosztolányi Dezső tér és környéke, a Móricz Zsigmond körtér, a kerületrészen elhelyezkedő aluljárók (Bocskai út, Dombóvári út), valamint a belső területeken lévő parkok (Függetlenségi park, Feneketlen tó, Hamzsabégi út melletti park, Gellért-hegy), a Karinthy Frigyes és Dombóvári út által határolt közterületek - ahol az ügyfelek kisebb hányada állandó jelleggel, nagyobb részük csak a nappali órákban tartózkodik. Kiemelt területeiken gondozottjaik száma folyamatosan változik, jelentős a fluktuáció. Ezeken a helyszíneken elsősorban padokon, lépcsőházak belső udvaraiban, boltok mögött, parkolóknál, játszótéren, a nyári hónapokban a vasúti töltések mellett élnek ügyfelek. Az ellátási terület meghatározott csomópontjain a téli hónapok folyamán csökken a hajléktalan emberek száma.

A kerület örmezei részén, a budaörsi repülőtér környékén, a Dobogó-domb és a Keserűvíz-telep mellett található erdős, hétvégi telkes területen ügyfelek többnyire elhagyatott faházakban, sátrakban élnek. Tapasztalataik szerint velük nehéz bizalmon alapuló, a közös munkát elősegítő kapcsolatot kialakítani, többen közülük nem tartják magukat hajléktalannak, szálláshelyüket féltik. A kerület sas-hegyi részén lévő erdős, kertes, természetvédelmi övezetben gondozottjaik száma minimális.

Az északi ellátási terület Budaörs felé eső részén állandó helyszíneként jelennek meg a Madár-hegyen faházakban, nagyrészt legálisan élő helyszínen hajléktalan emberek. Ezen ügyfelek a nappali órákban elsősorban a Móricz Zsigmond körtéren és környékén tartózkodnak.

Ügyfélkör

Utcai Gondozó Szolgálat 2011-ben 306 hajléktalan embert vett gondozásba. Ügyfeleik 84 %-a férfi, kisebb hányada pedig nő. Jellemzően magas a középkorú (40-59 év közöttiek) gondozottak száma, akik jelentős részben hosszú évek óta életvitelszerűen közterületen tartózkodnak.

5) Nappali ellátás**Hajléktalan személyek nappali ellátása**

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

**a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcai
Szociális Központ Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó
Integrált Intézmény
(1118 Budapest, Rimaszombati út 15/a)**

Az integrált intézményben nappali ellátás (50 fő) biztosítására, időszakos férőhelyek (15 fő) kialakítására adtak lehetőséget illetve utcai gondozó szolgálat működik.

Alapszolgáltatások:

Tisztálkodási lehetőség: sampon, szappan, borotvahabot, borotvát, törölközőt, papucsot, fürdőköpenyt biztosítanak.

Személyes ruházat tisztítása: nagy teljesítményű mosó- és szárítógépben; mosószer, plusz szárítórámát, vasalót, vasalódeszkát biztosítanak.

Ételmelegítés: a tálaló konyha beépített főzőlapja az ügyfelek rendelkezésére áll, edényt is tudnak adni.

Közösségi együttlétre, pihenésre: TV szoba, kártya, sakk, könyvek, filmvetítés.

Eseti ruhapótlás: csak indokolt esetekben, a legszükségesebb darabokat.

Kiegészítő szolgáltatások:

SZISZ iroda: személyi iratok beszerzése, költségmentességi kérelmek, postacím biztosítása, iskolai bizonyítványok és anyakönyvi kivonatok beszerzése. Az iratpótláshoz 30 napnál nem régebbi rendőrségi bejelentés szükséges a visszaélések elkerülése végett.

Csomagmegőrző: egyénenként 3 hónapra, ami ha van még hely, többször is meghosszabbítható. A csomagokban tárolt értékekért anyagi felelősséget nem vállalnak.

Írásos megállapodást kötnek. Infó szoba működik, fodrászatot biztosítanak, továbbá jogsegélyszolgálat van keddenként 16.30-18.30-ig.

Mentálhigiénés/kiléptető szolgáltatások:

Álláskereső klub és tréning: internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, csoportos és egyénre szabott esetmunka; lakhatási program: internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, albérleti támogatás közvetítése; film klub: mentálhigiénés szempontból nagyon fontosnak tartják.

A Központ napi forgalma 50-70 fő között mozog. Ügyfeleik jelentős része a XI. kerületből (80%) és a környező ellátási területről (XXII. kerület, Budaörs) érkezik. Klienseik utcán vagy viskóban, önmaguk által épített faházakban, barlangban, sátorban, lépcsőházakban élő hajléktalan emberek. Intézményük forgalma az időjárási körülményeken túl, a biztosított szolgáltatásoktól is függ.

A Központ ügyfélköre évről-évre stabilizálódik, a nappali melegedőt 2011-ben 317 különböző ügyfél vette igénybe.

Ügyfeleik jelentős része férfi (79%), kisebb hányada nő. Viszont az elmúlt évek tapasztalataihoz képest a férfiak aránya csökkent (2010. évben 86% volt).

Az intézményt felkereső hajléktalan emberek között, az átlagnépességhez viszonyítva magasabb a mentális megbetegedések előfordulása, jellemző a szenvedélybetegségek (alkoholizmus, kisebb arányban kábítószer-használat) megjelenése, illetve a szív- és érrendszeri, valamint a daganatos megbetegedések és fekélyek.

**b) Fiatalok Önsegítő Egyesülete
(1119 Budapest, Major utca 37.)**

Az Egyesület a 2011. évben a hajléktalan nappali melegedőjében 19.738 fő rászoruló részére biztosított szolgáltatást. Ez 255 napos nyitva tartást figyelembe véve napi 77,4 fő ellátottat jelent.

Hajléktalan átmeneti szállásukon 365 nap nyitva tartással az engedélyezett 19 férőhely maximális kihasználtsággal működött, így létszámadataik szerint 8.232 éjszakát töltöttek gondozottjaik a szálláson.

Az Egyesületük nappali melegedőjének ügyfeleik közül 65-en rendelkeznek kerületi tartózkodási vagy lakcímmel, átmeneti szállásuk lakói - néhány kivételtől eltekintve - többségében kerületi tartózkodási címmel rendelkeznek. Tavalyi évben 85 kerületi lakcímmel, tartózkodási, levelezési címmel rendelkező rászoruló láttnak el. Ez a létszám évente 10-15 fővel emelkedik.

A nappali melegedőkben ellátottak számára ételt biztosítanak, ami 19.738 adag étel kiosztását jelentette 2011-ben. Ehhez járult még a rehabilitálandó első munkavállalók, illetve irataikat intéző nappali élelmiszercsomagja és a szálláson lakók nappali ételmezése, amellyel az étkezésben több, mint 1.500 adagot biztosítottak az év

folyamán. Emellett fürdés, mosás, esetenként ruhasegély, értékmegőrzés, gyógyszer, kulturális szolgáltatások, postacím is ehhez a szolgáltatáshoz kapcsolódott.

Egyéb szociális szolgáltató tevékenységük (foglalkoztatás és oktatásszervezés, orvosi, pedagógiai, jogi és szociális tanácsadás, ügyintézés, valamint személyes gondozás, ilyen megállapodások megkötése és gondozása stb.) állt az év 255 napján rendelkezésre. Ennek során átlagban napi 20 fő ügyét intézték, biztosítottak részükre tanácsadási, ügyintézési és egyéb segítséget. Gondozási tevékenységük az ügyek közel felénél eredményhez vezetett. Elsősorban munkavállalásban, oktatásszervezésben, orvosi problémák megoldásában, szenvedélybetegek kezelésének elkezdésében, szállás és albérlet keresésében, családi kapcsolatok rendezésében, hiányzó iratok beszerzésében nyújtottak segítséget.

Az Egyesület integrált intézményében többféle célfeladatot lát el úgy, mint a börtönből szabadult fiatal hajléktalanok rehabilitációs gondozása, utógondozása, szenvedélybeteg hajléktalan fiatalok rehabilitációs gondozása, képzésben, átképzésben részesülő hajléktalan fiatalok gondozása.

A börtönből szabadult fiatalok utógondozása során 10-12 fiatalal működtek együtt lakhatásuk megoldásában, munkahelyek felkutatásában, családi kapcsolataik rendezésében, illetőleg további büntetőügyeik rendezésének megoldásában nyújtottak jogi, ügyintézési segítséget.

Szenvedélybeteg látogatóik, lakóik rehabilitációjuk során, étkezési, orvosi, lakhatási, ügyintézési segítséget, támogatást kaptak. Több olyan együttműködésük volt, amikor pszichiáter szakorvos, illetve más, erre szakosodott szervezetek segítségével elvonókúrán vettek részt ügyfeleik. Négy fiatal intézményes rehabilitációs gondozása jelenleg is tart, illetve többen járnak a Tamasz Alapítvány ambuláns kezelésére.

Fontos feladatuknak tartják a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezését, így a tavalyi év során is többféle kulturális programot, kirándulási lehetőséget biztosítottak vendégeik és lakóik részére. Többek között voltak színházban, kiállítás szerveztek roma képzőművészek festményeiből, Esztergomban kirándultak. Megünnepezték a húsvétot, a karácsonyt, szilvesztert, a nőnapot. Ilyenkor lakóik, vendégeik mindig készülnek versekkel, dalokkal, előadásokkal, közösen főztek az ünnepre, aminek megszervezését és lebonyolítását is maguk végezték. Az év minden napján rendelkezésükre áll a könyvtár, a számítógépterem, hetente szerveztek filmklubot is.

Többeknek sikerült lakhatási, tanulmányi támogatást szerezni a kerületi Vicus XI. Közalapítványtól, illetve a kerületi összefogás eredményeként egy nagybőgőt is tudtak vásárolni egy tehetséges, konzervatóriumba készülő fiatalnak.

Átmeneti szálláson élők közül hat fiatal folytat gimnáziumi tanulmányokat, lakhatási, étkezési támogatást kapnak, amellett, hogy tanulmányaik minden költségét finanszírozzák. További négy fiatalnak nyújtottak oktatásszervezési, anyagi segítséget

szakképzésben, felnőttképzésben folytatott tanulmányaikhoz, részükre is biztosították a lakhatási és étkezési támogatást. Szeptembertől újabb három fiatal gimnáziumi, felnőttképzési tanulmányainak támogatását tervezik.

Többségük munka nélkül, megoldatlan, kezeletlen egészségügyi, pszichés problémákkal érkezett szállásukra. Egészségügyi és pszichés problémáik kezelésében belgyógyász és pszichiáter nyújtott segítséget, írta elő kezeléseiket, gyógyszereiket. A munkaerőpiacon 1-2 hónapon belül találják meg helyüket, térítési díjat nem kellett fizetniük, viszont a második hónaptól kérték elő-takarékosságukat, havi 15 E Ft-ot. A fiatalok problémáinak megoldásában jórészt eredménnyel jártak, többeknek sikerült albérletbe vagy más fizetős szállásra költöznie. Munkát kötelező vállalniuk, így előbb-utóbb mindannyian elhelyezkedtek. Sikereket értek el klienseik családi kapcsolataik rendezésében, orvosi problémáik kezelésében és tanulmányaik szervezésében.

Időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.)** nyújtja.

A kerületben 6 telephelyen működött idősök klubja, a férőhelyek száma 235. A fenntartói hozzájárulással lehetőség nyílt arra, hogy az idősök által kiválasztott, de a koruk vagy egészségi állapotuk miatt BKV-val nem elérhető klubokba a Szolgálat gépkocsijával vigyék az idősöket. Ezt összesen 3 fő igényelte. Mindenki megtalálta a számára ideális megoldást, a kiválasztott klubokba járó idősök, a befogadó hely klubvezetője pedig mindent megtett a beilleszkedés segítése érdekében.

Az időskorúak nappali ellátásának mutatói

Év	Igénybevétel (fő)
2008	139
2009	143
2010	178
2011	165

Az igénybevétel a lehetséges férőhelyeken naponta átlagosan megjelenők számát mutatja. Az év januárjában 220 fővel, decemberben 225 fő ellátottnak volt megállapodása a szolgálattal. Januárban 2, míg decemberben 4 fő demens személy volt még a fentiekén kívül klubtag. A kikerülés, illetve a bekerülés nem mutat olyan mértékű változást, mint a házi segítségnyújtásnál, de egy-egy klub életében mindig megterhelő mind a kikerülés (akár elhalálozás, akár más a kilépés oka!), mind az új résztvevők belépése. A szakmai munkát kialakító klubvezetőnek és a klubgondozónak ilyenkor

fokozott figyelmet kell fordítani a csoport minden tagjának mentális egészségmegőrzésére.

A szociális segítő tevékenység alapját a nappali ellátásban a klubtagokkal való beszélgetésekre és egyéb szakmai módszerekre alapozott felmérés (gondozási szükségletek feltérképezése) képezi.

A szükségletekre (és azok megjelenési formáira) a nappali ellátás szakemberei – klubvezető, klubgondozó, szociális kisegítő munkatárs – csoportos és egyéni foglalkozásokat terveznek és valósítanak meg. Egy-egy program, szocioterápiás alkalom, tevékenység több szükségletre is választ jelenthet. Ezért a szükségletek változásának nyomon követése fontos szakmai kihívás.

Egyes klubokban a nagyon részletekbe menő szükségletfelmérés szétaprózott foglalkoztatási/programstruktúrát eredményezhet, míg másutt a nem mindig a szükségletekre valódi választ adóan (célzottan) történik a tevékenységek, fejlesztések megtervezése. Az egyes foglalkozások, programok a szükségletekre adott válaszként értelmezhetők, s így 15-80% között mozgott a programok igénybevevők aránya, azaz 7-33 fő számára jelentett egy-egy adott program új tudás, tapasztalat megszerzését, örömet, kreativitást.

A sorozatprogramok közül néhány izéltőül: thai-chi (kínai alapokon nyugvó speciális torna), dalkör, irodalmi kör, gerinctorna, háziiorvosi előadások, gyógyszerhatások ismertetése, új sportfélék tanulása (petanque, minigolf), önismeret fejlesztés, tudatos vásárló program.

Fokozottan törekszik a Szolgálat arra, hogy a munkatársak szakmai tudását egymás és az igénybe vevő klubtagok javára fordítsuk. Minden munkatársnak van speciális tudásbázisa, s ezekből merítve alakítják közösen Újbuda szociális nappali ellátásának arculatát.

A 2011. év folyamán 5 idősek klubja vett részt a 60+ programban, amelynek rendezvényeit a klub nyitvatartási időn túl látogatták a kerületi lakosok.

A demens ellátottak számára is nyitva áll a klub. Ez a feledékeny (sokszor Alzheimer-kórban szenvedő vagy más hasonló diagnózisú) személyek és hozzátartozóik számára jelent nagy segítséget. 2011-ben a 6 klub közül 3-ban láttak el demens személyeket. Ez fokozott szakmai felkészülést jelentett a munkatársaknak, illetve a többi időstől is nagy alkalmazkodó készséget követelt meg. Mind a három helyszínen sikeres volt a közösségben való demens-ellátás.

Szenvedélybetegek nappali ellátása

A szolgáltatást a **RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat**
Nappali Ellátó Részleg
(1115 Budapest, Csóka utca 5.) nyújtja.

A 2011. évben 1.857 főnek (836 nő, és 1021 férfi) nyújtott segítséget a „Rév” Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat.

2011-ben összesen 718 fő újbudai lakos kért az intézményben segítséget, akik közül 448 fő férfi és 270 fő nő volt. Közülük 529 fő, akik személyes kontaktusba került. A kerületi kliensek összesen 8.706 alkalommal fordultak segítségért az Intézményhez, ez az összes forgalom 60,3 %-a .

Fogyatékosággal élő személyek nappali ellátása

Az ellátást három szolgáltató nyújtja.

a) Habilitációs Fejlesztő Központ **(1118 Budapest, Ménesi út 16.)**

A 2011. évtől az intézményt a Budavári és az Újbudai Önkormányzata Intézményfenntartó Társulás tartja fenn. Működési engedélye szerint az intézmény 25 fő súlyosan és halmozottan sérült 3-23 éves korú gyermek és fiatal nappali ellátását látja el, emellett fejlesztő felkészítést is ellát. 2011-ben az intézmény szolgáltatásait 24 fő vette igénybe. **2013-tól, a fenntartó társulás megszűnését követően a Habilitációs Fejlesztő Központ önálló üzemeltetését kívánja megvalósítani Újbuda Önkormányzata.**

b) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány **Árpádházi Szent Margit Napközi Otthon** **(1116 Budapest, Rátz L. u. 73.),**

Az alapítványhoz, mint közösséghez 72 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült fiatal tartozik. Életkoruk 20–72 év. Legtöbbjük családban él. A velük és családjukkal való foglalkozás alkotják az alapítvány tevékenységét, amelyet a következőképpen csoportosíthatunk:

- Az Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthonban folyó munka 1992 óta – 20 fő

- Kéthetenként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás 1984 óta – 45 fő;
- Nyári táborozás vidéken 1984 óta – 45 fő;
- Szent Mihály Lakóotthon működtetése 2001 óta – 10 fő;
- Szent Márton Lakóotthon működtetése 2007 óta – 10 fő;
- Szakemberek képzése, fejlesztése;
- Segítők és önkéntesek felkészítése.

A gondozottjaik létszáma 20 fő, ebből 10 fő XI. kerületi lakos. Állandó napirend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek – gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók – vezetnek.

**c) Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani
Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali
Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (a továbbiakban: SKMK)
(1112 Budapest, Neszmélyi út 36.)**

A Bliss Alapítvány a 2011. évben szakmai és módszertani munkájának továbbfejlesztésére helyezte a hangsúlyt. Terveik között szerepelt a fejlesztő iskolai oktatás megszervezésének előkészítése, a diagnosztikai program megújítása, nyílt napok bevezetése, K+F tevékenység folytatása, AAK-tanfolyam megvalósítása, 8. Regionális Kelet és Közép Európai Augmentatív és Alternatív Kommunikációs Konferencián való részvétel, növendékek táboroztatása, az AAK eszközök kölcsönzésének aktívabbá tétele, OEP jelentések pontosítása. Mindemellett ebben az évben is törekedtek arra, hogy végzett munkájuk gyakorlati eredményeképpen növekedjen klienseik/növendékeik társadalmi befogadása is.

Kötelező szakosított ellátások értékelése

1) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

Időskorúak gondozóháza

A szolgáltatást az **Újbudai Idősek Háza**
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

Az intézmény az idősek átmeneti otthona ellátás keretében teljes körű szolgáltatást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik

önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni, valamint azon személyek, akik idősek otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás, ideiglenes jelleggel legfeljebb egy év időtartamra, különös méltánylást érdemlő esetben további egy évvel az elhelyezés meghosszabbítható.

A jogszabályokban előírt szakmai feladatok ellátásánál meghatározó a szervezetük által elfogadott értékek megjelenítése: külső és belső környezet igényessége, stabilitása, a mindennapok során érvényesülő egyénközpontú szemlélet, együttműködés. A biztonság és bizalom szükségletének kielégítése, szakszerűség, segítő szándék, a humanista szellemiség, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az idős ember szeretete, megértése és feltétel nélküli elfogadása.

2011. december 31-én az ellátottak száma 14 fő volt, évközben 2 fő hazagondozása valósult meg, 6 fő elhalálozott, 5 fő idősotthoni elhelyezést nyert. A gondozóházi szakfeladat 2011. évi statisztikai átlaglétszáma 14 fő. Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 85,2 év, a nőknél 85,5 év, a férfiaknál 84,5 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján az ellátást igénybe vevők 92,5%-a 80 év feletti.

2011. évben 24 felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre. A felvételt kérelmezők közül 11 fő nyert felvételt, 11 kérelem került megszüntetésre, 3 fő elhalálozása, 1 fő kérelmének elutasítása és 4 fő más intézményben történt elhelyezése okán. Év végén a várakozók száma 5 fő volt.

Fogyatékossgal élő személyek gondozóháza

A szolgáltatást a **Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona (1116 Budapest, Szalóki utca 53.)** nyújtja.

A 2011. évben is a negyedéves összesítések alapján 10 fő XI. kerületi állandó lakost láttak el, akik éves szinten 3.650 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

A Down Alapítvány Szalóki utcai Átmeneti és Napközi Otthona 2011. évben is a Down Alapítvány alapító okiratában megfogalmazott céloknak megfelelően működött az Etikai Kódex betartásával. Fő céljuk: az önálló életre való nevelés mellett a normalizációs elv érvényesítése volt a társadalmi beilleszkedés tükrében.

Az év során több kliens foglalkoztatását kezdték meg fejlesztő, felkészítő és a munka-rehabilitációs foglalkoztatási formában az Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottság javaslata szerint. Munkájukat egyéni és csoportos fejlesztésekkel, külön programokkal és személyre szabott szolgáltatásokkal támogatták. Klienseiket négy csoportban

foglalkoztatták. A szakmai munkát gyógypedagógus segítette, aki az egyéni és csoportos fejlesztéseket, a rendszeres vizsgálatokat, kontrollvizsgálatokat végezte.

Munkavégzés

A kertészeti képzés záróvizsgálata 2011 januárjában volt. A képzésben részt vettek azóta is hasznos munkát végeznek a kert szépítésében. A bőrtárgy-készítő iskolai képzés 2011-ben is folyamatos volt. A kliensek egyre ügyesebben dolgoztak és sok új terméket állítottak elő.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (a továbbiakban: NRSZH) által kiírt tárgyi eszköz pályázaton elnyert összegből komoly mennyiségű alapanyagot tudtak vásárolni (gyöngy, bőr, papíráru), melyet a mindennapi munkák során tudtak felhasználni.

Évek óta járnak az intézménybe az érettségi szünetben, május elején a Budakeszi Prohászka Gimnázium harmadéves tanulói, és a Mártonhegyi Iskola 8. osztályos tanulói. Nagyon jó kapcsolat alakult ki velük, évente 10-15 diák érkezik tőlük az intézménybe néhány napra. Főiskolákról is érkeznek szakmai gyakorlatra, 2011-ben több hallgató is jött a BGGYK-ról és az ELTE-ről is.

Szabadidős programok

A rendszeres múzeum-látogatásokon kívül klienseik 2011-ben cirkuszban is jártak és egy-egy mozifilm megnézésére is eljutottak. Heti rendszerességgel vitték őket kirándulásokra, nemcsak azért, hogy kimozduljanak, hanem fizikai erőnlétük növelése érdekében is. Naponta körsétákat is tesznek és rendszeres testedzés is folyik a kertben felszerelt kosárpalánk és focikapuk „teljes kihasználtsága” érdekében.

2011-ben is megtartották a húsvéti, karácsonyi és nemzeti ünnepeket.

A hó utolsó péntekén pedig az adott hónapban ünneplők névnap,- és születésnapját is rendszeresen megünnepelték.

Figyelembe véve az időjárást, a bográcsozás klienseik kedvenc programja volt 2011-ben is. Nyáron 3 turnusban folyt a nyaraltatás. Mindhárom turnus az alapítvány dobogókői nyaralójában „pihent” aktívan, mely meghatározó programja a túrázás volt.

Egészséges életre nevelés

2011-ben dietetikus segítségével táplálkozási szokások és az ideális táplálkozás terén komoly előrehaladás volt. Eddig is szem előtt tartották az egészséges életvitelt, ezen belül a táplálkozást is. Ez évben testtömeg mérést végeztek minden kliensnél. Ezután figyelembe véve a vizsgálati eredményeket, egyeztetve az ebédszállító céggel új alapokra helyezték a táplálkozási szokásokat, mindenfajta diéta figyelembevételével.

Az átmeneti otthon lakói számára szükséges szűrővizsgálatokat 2011-ben is elvégeztették (tüdőszűrés, nőgyógyászati szűrés) a testsúly és vérnyomás-ellenőrzés, valamint a laborvizsgálatok ellenőrzése is folyamatos volt a fogorvosi ellenőrzések mellett.

Vállalt alapszolgáltatási feladatok értékelése

1) Támogató szolgáltatás

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.)** nyújtja.

A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik, 3 éves időtartamra. A három éves befogadási időszak 2011-ben lejárt, így új pályázat beadására volt szükség. A pályázat elkészítéséhez az előző 3 év adatait használták fel. Az Önkormányzat a pályázaton nyert, így 2012-2014. között a szolgáltatás a kerületben fogyatékossgal élők számára biztosított. A támogató szolgálat munkatársai részt vettek a pályázati forrás által biztosított szupervíziókon.

A támogató szolgáltatás mutatói

Év	Állandó ellátottak (fő)	Személyi segítség (fő)	Szállító szolgáltatás (fő)
2008	30	20	6
2009	29	27	23
2010	30	26	21
2011	29	27	25

A fogyatékossgal élő emberek személyi segítségét szakképzett munkatársak végzik. A szállítási szolgáltatást két gépkocsival biztosítják, a Mercedes autóbussz alkalmas kerekesszéket használó személyek szállítására is, mivel rendelkezik mobil rámpával és 4+3 biztonsági rögzítő rendszerrel.

2011-ben az összes hasznos (fogyatékossgal élő személy szállítására fordított) út 10.305 km volt. Ez kevesebb a 2010. évi 11.374 km-nél. Az eltérés abból adódik, hogy több személyt fuvaroztak kisebb távolságra, melynek az időigénye jelentős, s így több szállítási tevékenység a jelenlegi kapacitás és munkaidő mellett nem teljesíthető.

Az ellátás finanszírozásának mérőszáma az egy óra, halmozottan fogyatékos személyek esetén 40 percnyi gondozás, illetve 5 km szállítás.

Az NRSZH 2011. évben 3.400 feladategységet finanszírozott, 8.220 E Ft összegben.

2) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás, hasonlóan a támogató szolgáltatáshoz. A pályázaton a jelenleg működő 85 db jelzőkészülék 3.475 E Ft támogatást kapott.

A jelzőrendszeres házi segítség-nyújtás mutatói

Év	Igénybevétel (fő)
2008	85
2009	84
2010	85
2011	89

A szolgáltatás szakmai központja a Kenderes utca 4. szám alatt található. A diszpécser-szolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A szolgáltatás 24 órás ügyeletét folyamatos munkarenddel és készenléti ügyelet formájában biztosítják. A térítési díj, illetve annak rendszere 2011 áprilisában módosult (nem kell riasztásonként 1.000 Ft-ot fizetni), s az addigi 460 Ft/hó összeg helyett napi 75 Ft került bevezetésre. Nagy volt a fluktuáció. Megállapítható, hogy 2011. évben összességében 127 főnél volt kihelyezve az év különböző szakaszaiban a készülék.

3) Közösségi ellátások (szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás)

A szolgáltatást a **Katolikus Karitasz RÉV Közösségi Ellátó Részleg**
(1111 Budapest, Bartók Béla út 96.) nyújtja.

Az ellátást a Bartók Béla út 96. szám alatt lévő telephelyen lehet igénybe venni.

2009. január 1-től kapott a Szolgálat engedélyt az ún. alacsonyküszöbű ellátásra is, a Bartók Béla út 96. és a Csóka utca 5. szám alatti telephelyen.

Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása.

Fontos az anonimitás, a kezelésre jelentkezés önkéntes, a terápiás folyamat célja az absztinencia elérése, de a folyamatban való részvételnek nem feltétele. Nem az egészségügy keretein belül, de vele szorosan együttműködve fejti ki tevékenységét, a kliens állapotához és helyzetéhez igazítja a viszonylag könnyen teljesíthető elvárásokat,

amelyek elindíthatják a kliens és családja életében a változást. Az ellátásban való részvételhez nem szükséges vallási elkötelezettség, a segítségnyújtási formák minél könnyebb hozzáférhetőségét jelenti (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges), az ellátás ingyenes, az önkéntesek tevékenységére is építenek (pl. önszolgáltató csoportok működtetése).

Vállalt szakosított ellátási feladat

1) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősök emeltszintű otthona

A szolgáltatást az **Újbudai Idősök Háza**
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

Az emeltszintű idősök otthona az átlagos szociális intézményi elhelyezésnél jóval magasabb színvonalú körülményeket biztosít az Sztv.-ben meghatározottak szerint. A teljes körű ellátásnak négy alapfeladata van; a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Az egyénre szabott fizikai, egészségügyi, mentális és életvezetési segítségnyújtási tevékenységüket a gondozási tervben határozzák meg a szükségletek alapján az ellátást igénybe vevővel, melyet évente, illetve szükség szerint értékelnek.

2011. december 31-én, az ellátottak száma 63 fő, a bérlők száma 5 fő volt. Évközben: 10 fő ellátott halt meg, 9 fő új lakó került felvételre (ebből 2 fő a gondozóházi ellátásból került át) kérelme alapján. Az intézmény 2011. évi statisztikai átlagléttszáma: 62 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 81,9 év, a nőknél 81,6 év, férfiaknál 83,2 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján 60,8%-a 80-90 év közötti, 90 év feletti lakó 11,1 %-a.

2011. évben 32 új felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre.

**Az elhelyezést
kérelmezők száma**

Év	Elhelyezést kérők száma (fő)
2008	10
2009	12
2010	8
2011	32

2011. évben 13 kérelem került megszüntetésre: 3 fő kérelmének visszavonása miatt, 6 fő esetében a gondozási szükséglet meghatározott mértékének hiánya miatt, 4 fő elhunyt.

2011. december 31-én a kérelmezők száma: 44 fő, ebből 3 házaspár. Ez a szám a kérelmezők 6,8 %-a. A kérelmezők közül kerületen kívüli 8 fő, ez a kérelmezők 18,1 %-a.

3.6.3 Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatai

Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások

1) Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti központ

A szolgáltatást az **Újbudai Humán Szolgáltató Központ (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.)** nyújtja.

Újbudán a lakosság lélekszámának megfelelően az önkormányzat a gyermekjóléti központ keretein belül biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást.

A Gyvt. által delegált feladatok legszélesebb spektrumban a prevencióban fogalmazódnak meg, céljuk a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a primer prevenció.

Tanácsadás keretein belül kapják meg a központ kliensei a tájékoztatást szolgáltatásairól, illetve a területen elérhető egyéb segítő szolgálatokról, szociális támogatásokról, segítő szervezetekről stb.

Tanácsadásra a kliens önkéntes megjelenésekor kerül sor, vagy gyámhatósági megkereséssel indul, védelembe vételi eljárás során. Kliensforgalmuk nagy számban tanácsadás keretein belül nyújtott gondozásban nyilvánul meg.

2011-ben (671 gyermek) tovább nőtt a tanácsadásban részesített családok és gyerekek száma 2010-hez (639 gyermek) képest.

Veszélyeztetett gyermekek

Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettek a Gyvt. értelmében, csak a veszélyeztetés foka és/vagy az együttműködés mértékében van eltérés. Ennek értelmében, 2011-ben nem nőtt jelentősen a veszélyeztetett gyermekek száma az előző évhez képest, ám a problémák milyenségének vonatkozásában jelentős átrendeződés figyelhető meg. A családban jelentkező szociális nehézségek feldolgozatlan konfliktusokhoz vezetnek és a családtagok habitusuknak és konfliktuskezelési mintáiknak megfelelően reagálnak a kihívásokra. Ezek az inadekvát reakciók gyakran vezetnek olyan negatív magatartási megnyilvánulásokhoz, amelyek súlyos következményekkel járnak a gyermek szocializációjára. Ebből adódóan felerősödtek a deviáns megnyilvánulások kliens gyerekeik vonatkozásában. Nőtt a

tankötelezettség mulasztók száma, az alkohol és droghasználó kiskorúak száma és a szabálysértő, bűnelkövető kiskorúak száma is.

Alapellátás

Veszélyeztetett, de együttműködő kliensek esetében az alapellátásban folyik a családgondozás. 2011-ben 569 gyermeket gondoztak az alapellátásban, ebből 241 lány és 328 fiú.

A szülők vagy a család életvitele és a szülői elhanyagolás bántalmazás okán gondozott családok és gyerekek száma tovább nőtt 2010. évhez képest.

Védelembe vétel

82 védelembe vett gyermeket gondozott a központ 2011-ben. Ez a szám is emelkedő tendenciát mutat 2010-hez képest.

Amennyiben az alapellátás nem vezet eredményre és a gyermek veszélyeztetett, környezete vagy önmaga által és a szülő nem együttműködő, védelembe vételre kerül sor.

A védelembe vételek száma jelentősen nem, de a védelembe vételi eljárások száma annál nagyobb mértékben emelkedett 2011-ben. Ennek egyértelmű oka a tankötelezettséget mulasztó gyermekekkel szemben indított eljárások számának növekedése.

Sajnos további eljárások indítását eredményezte az a tény, hogy több kliens élt fellebbezési jogával a másodfok felé, mint az előző években. Növelte mindkét érintett terület dolgozóinak leterheltségét az a tény, hogy a tankötelezettség elmulasztásának okán védelembe vett gyerekek esetében a felülvizsgálati határidő nem a szokásos egy év, hanem három hónap. Ez az jelenti, hogy a szokásos évi egy alkalom helyett van, hogy négyszer kell felülvizsgálatot tartani, értelemszerűen 4-szer annyi adminisztrációval. Ez a túlzott adminisztrációs leterheltség hatványozottan megnőtt tanév végén, amikor is minden esetben felülvizsgálatot kellett tartani.

Továbbra is nehézséget okoz az illetékesség kérdése, a péntek délutáni intézkedések főleg, ha ideiglenes hatályú elhelyezésre van szükség.

Úgy az alapellátásban, mint a védelembe vételben lényegesen megnőtt a szabálysértést vagy bűncselekményt elkövetett gyermekek száma, ezen belül többszörösére nőtt a tankötelezettségét nem teljesítő kliensek száma.

Válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása

2011-ben három alkalommal került sor fenti esetben gondozásra.

Mind három esetben hajléktalan, várandós elhanyagolt terhességéről volt szó, amely esetekben teljesen bizonytalan volt a leendő újszülött sorsának alakulása. Két esetben

sikerült komoly szakmai összefogással (Gyermekek Átmeneti Otthona, Menedékház, Szent János Kórház, Jó Pásztor Anyaotthon és a Gyermejkölési Központ) a gyermek sorsát rendezni, egy esetben pedig eltűnt látóterünkből a várandós anya.

Ezek az esetek sokszor szintén az illetékesség kérdését vetik fel, mivel a válsághelyzetet a hajléktalanság ténye jelenti. Amennyiben már gyermekkel rendelkező terhes anyáról van szó és az erdőben vagy utcán tartózkodnak, a gyermekjölési szolgálatnak mindenképpen be kell avatkozni.

Kiemelt gyermek családjának gondozása

Jelenleg 152 olyan gyermek van nyilvántartásukban, akik átmeneti nevelés alatt állnak. Ebből 44 gyermek állandó bejelentett lakcíme a Kossuth Lajos Gyermekotthon a Menyecske u. 16. szám alatt. Ezeknek a gyermekeknek azért a gyermekotthon az állandó bejelentett lakcíme, mert szüleik tartózkodási helye ismeretlen vagy nem rendelkeznek állandó bejelentett lakcímmel. Mivel átmeneti nevelés esetén a Gyermekjölési Szolgálatnak a szülők gondozása a feladata, a gyermek hazakerülésének érdekében, ezekben az esetekben nem tudnak konkrét családgondozást folytatni. Szakmai dilemmát vet fel az a kérdés, hogy miért kell minden keletkezett iratanyagot annak a gyermekjölési szolgálatnak begyűjteni és őrizni, amelynek területén tartózkodik a gyermek, annak ellenére, hogy a családdal kapcsolata nincs, nem is volt, a gyermek gondozása pedig a gyermekotthonban folyik. Az amúgy is indokolatlanul sok adminisztratív terheket tovább növeli ez az elvárás.

108 esetben voltak illetékesek átmeneti nevelt gyermekkel kapcsolatban.

A családgondozók a törvénynek megfelelően járnak el, 2 hónapon belül felveszik a kapcsolatot a gondozási hellyel és a gyermek családgondozójával vagy a nevelőszülői tanácsadóval közösen végzik a hazagondozást.

Átmeneti gondozás

2011-ben 52 család és 111 gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást hosszabb, rövidebb időre. Ez a szám duplája az előző évinek.

Az ellátás igénybe vétele az ellátási szerződés által a családok átmeneti otthonában, illetve gyermekek átmeneti otthonában valósult meg. Legtöbb átmeneti gondozásban részesülő kliensük a Menedékház Alapítvány átmeneti otthonából kerül ki. Ezen kliensek gondozásában jó módszernek bizonyul, hogy az otthonnal egy állandó családgondozó tartja a kapcsolatot, így szoros személyes együttműködés tudott kialakulni a két intézmény között.

A Családok Átmeneti Otthonát az év során többször támogatták karitatív adományokkal 2011-ben, élelmiszerrel, könyvekkel a gyermekek számára és ruhaneművel is.

A magas számú, Menedékházból érkező esetek tekintetében a legtöbb problémát a lakhatás és a munkanélküliség okozta. Ehhez kötődött járulékosan az iskolai hiányzás, valamint főleg az iskolai és egyéb magatartási szabályok figyelmen kívül hagyása. A menedékházbeli esetek kliensei nagy százalékban a roma nemzetiségű emberek közül kerültek ki. Iskolázottságuk alacsony szintű, gyakran a 8 általános végzettségük sincs meg. Az ott lakók többsége erősen rászorul a szociális ellátórendszerre, bevételi forrásaikat a családi pótlék, a segélyek és a GYES jelentik. Tovább növeli hátrányukat, hogy problémáik megoldásáért nem tudnak, illetve nem tesznek semmit, helyzetük javulását a szociális munkások tevékenységétől várják. Sokuk már "körbejárta" az országot, otthonról-otthonra vándorolva és e tény, az ott történt, velük kapcsolatos eseményeket igyekeznek titokban tartani, így a máshol keletkezett iratanyagok beszerzése és az esetek teljes valójában történő átlátása időnként komoly akadályokba ütközik. Jellemző továbbá egyes lakókra az intézmény olyan jellegű elhagyása, mely során nem közlik hova mennek. A Menedékházból jövő jelzések nagy száma és az ottani kliensekkel folytatott speciális munka indokolta, hogy egy családgondozóhoz kerüljenek ezek az esetek.

Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés

Közoktatási intézmények, óvodák

A 2011. évben a Gyermekjóléti Központ 4 fő közoktatási intézményi családgondozó-koordinátorral segítette a kerület jelzőrendszerének hatékonyabb munkáját.

A koordinátori munka gyakorlati, elméleti tapasztalatainak figyelembe vételével készült tervet, programokat, konkrét együttműködést ajánlanak fel az intézmények igazgatójának, gyermekvédelmi felelőseinek: iskoláknak, óvodáknak, bölcsődéknek a tanév elején.

A lehetőségek és a konkrét igények alapján valósul meg a gyakorlati koordinátori segítségnyújtás az egyes intézmények részére.

A koordinátori rendszer az intézményekkel való élő kapcsolat igényéből fakadt, a 19 éves koordinátori munka a problémák mielőbbi feltárása és mihamarabbi segítségnyújtás érdekében. A jelzőrendszer tagjai számára nagy segítség, hogy elérhető legyen egy személy, akin keresztül segítséget kapnak a gyermekvédelmi gondok kezeléséhez.

A bizalomnövelés, amire törekszik a központ, jó hatással van a jelzőrendszerben dolgozó pedagógus kollégákra, gyerekekre, szülőkre, családokra, gyermekvédelmi munkánkat is pozitívan befolyásolja.

Másrészt fontos és szükséges a keretek, kompetenciahatárok megtartása, a gyermekvédelmi felelősök felé.

Hetente vagy kéthetente a koordinátor fogadóóra keretében az iskolában konzultál a veszélyeztetettség megelőzése érdekében a gyermekvédelmi felelőssel, osztályfőnökkel, szükség szerint a szaktanárokkal.

Szakmai tanácsadást nyújt az iskolában kezelhető deviáns megnyilvánulásokkal kapcsolatban. Igény szerint találkozik a gyermekekkel és/vagy szülőkkel is.

Magántanuló-kliensek számára a Gyermekjóléti Központban önismereti csoportot (illetve lehetőség szerint korrepetálást) szerveznek.

A védőnők 2011-ben igyekeztek átbeszélni és megoldást találni azokra a problémákra, amelyek nehézséget okoztak az előző év tapasztalatai alapján. A legeredményesebb szakmai konzultáció az iskolai védőnők és a koordinátorok között alakult ki egy teljes délutánt felölelő szakmaközi megbeszélés keretei között.

Elmondható, hogy javult az együttműködés a két szolgáltató között, bár még mindig okoz problémát a veszélyeztetettség súlyosságának megítélése és az azonnali beavatkozás szükségességének eldöntése közötti különbség.

Az orvosok a kérések nagy részében kitöltik és visszaküldik az ún. GYSZ 4. adatlapot, mely a védelembé vételi eljárás lefolytatásához szükséges.

A gyermekorvosokkal szeretnének egy szorosabb együttműködést kialakítani.

A kerületi Rendőrkapitányság munkatársaival 2011-ben tovább erősödött a szolgálat kapcsolata, annak ellenére, hogy Rendőrkapitány-váltásra került sor. Megmaradt az a kapcsolattartó személy a rendőrség részéről, akivel az elmúlt évek során sikerült egy jól működő munkakapcsolatot kialakítani.

Többször volt segítségükre a rendőrség péntek délutáni vagy esti jelzések alkalmával, amikor a gyámhatóság már nem volt elérhető.

Többször kereste meg a központot a rendőrség intézkedés során, amikor kiskorú közvetlen veszélyeztetését észlelte és a távoltartás okán is volt tavaly közös esetük.

Megnőtt a szabálysértő és bűncselekményt elkövető fiatalok száma. A rendőrség él jelzési kötelezettségével és azt írásban megteszi.

2011-ben változatlan volt kapcsolatuk a Nevelési Tanácsadóval, Logopédiai Intézettel és az Újbudai Pedagógiai Intézettel.

Az iskolai szociális munka megerősödésének köszönhetően a koordinátorok továbbra is aktívan közvetítenek az iskolák és a Nevelési Tanácsadó között.

Kapcsolatuk a bíróságokkal szinte kizárólag a kapcsolattartásos esetek okán realizálódik. Elmondható, hogy 2011-ben tovább javult a kapcsolat a bírókkal és kialakulóban van a párbeszéd a kapcsolattartásos esetekben. Nagymértékben hozzájárult ennek kialakulásához, hogy az intézményben egy állandó személy tartja a kapcsolatot és ő egyeztet a bíróságokkal.

Komoly nehézséget jelentenek azok a helyzetek, melyekben tanúként jelenik meg a családgondozó a bíróság előtt.

A civil szervezetekkel, alapítványokkal is igyekeznek kapcsolatot teremteni.

A RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat munkatársaival évek óta jó az együttműködésük, ami kibővült a drogrevenziós filmvetítések alkalmával történő beszélgetésekkel.

2011-ben az előző év hagyományait folytatva minden hónapban a Szülők Háza Kft. szervezésében kliens gyermekeket küldhettek játszóházukba, programokra, valamint részt vehettek nyári táborukon és a farsangi programon is.

A Gyermekekért XI. Közhasznú Alapítvány együttműködésével 2011-ben is nagyszabású jótékonyági akciót bonyolítottak le közösen, melynek keretén belül közel 100 gyermek jutott igen színvonalas karácsonyi ajándékhoz.

A Baptista Szeretetszolgálattal évek óta tartó jó kapcsolatuk lehetővé teszi sok gyermek számára, hogy vallási hovatartozástól függetlenül játékokon és ajándékozásokon vehessenek rész több alkalommal egy évben.

Elmondható, hogy a jelzőrendszer minden tagjával jó kapcsolatot sikerült kiépíteniük és „bejártatott csatornákon” zajlik a jelzésátadás és kapcsolattartás.

Ennek eredménye, hogy az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon a részvételi arány 100%-osnak mondható. Ennek köszönhetően komoly érdemi előrelépés tapasztalható az esetek kezelésében, az érintett szakemberek közreműködésével, egyben eleget tesznek a törvényben megfogalmazott kötelezettségeinknek is.

A Gyermejkölési Központ speciális feladatai

Kórházi szociális munka

2011-ben több jelzés érkezett kórházakból elhanyagolt terhességből született újszülött haza adásával kapcsolatban és gyermekbántalmazás miatt. A családgondozók minden esetben körültekintő intézkedéssel, a védőnőkkel szorosán együttműködve járultak hozzá, hogy elhagyhassa a gyermekkel együtt az anya a kórházat, illetve amikor ez nem volt megvalósítható a gyermek biztonságos helyre való kerüléséhez. Bántalmazásról is érkezett jelzés kórházból. Ezek a jelzések nem a kerületi Szent Imre Kórház jelzései voltak. Ebben a kórházban a kórházi szociális munkással együtt, egyeztetve segítettek klienseiknek.

Utcai és lakótelepi szociális munka

2011-ben alternatív napközbeni ellátás keretein belül kínáltak színvonalas szabadidős tevékenységeket a kerületi fiataloknak. A programokat a „HAMZSA” közösségi térben valósították meg, illetve a jó idő beálltával a „faházban”. A faház programok lebonyolításában nagy segítségükre volt, amikor sikerült egyeztetniük a közterület

fenntartókkal és rendelkezésükre bocsátották a mikrobuszokat, amellyel sokkal probléma mentesebben sikerült megvalósítani a gyermekek szállítását.

Készenléti szolgálat

2011-ben 32 alkalommal hívták a segélyvonalat krízishelyzetben lévő gyermekek esetén. Ezen felül az esetek döntő többsége nem krízishívás volt, így azonnali beavatkozásra nem volt szükség.

Kapcsolat ügyelet, mediáció

2011-ben saját erőből oldották meg a mediáció kérdését. Két kiképzett és gyakorlatot szerzett kolléganő a családgondozói munka mellett látta el a feladatot.

2011-ben a mediációs ülések során 68 új ügyféllel dolgoztak, az utánkövetések alkalmával 34 korábbi ügyféllel találkoztak. A szolgáltatásban személyesen részesülteken kívül az érintettek száma 200-240 fő lehet.

Az elmúlt évben az intézmény helyt adott mediátorképzésnek, melyen több családgondozó vett részt és végzett el sikeresen a két szakcsoportból. A jövőben az ő munkájukra is számítanak egy munkacsoport keretében, melynek vezetőjeként a már gyakorlattal rendelkező kolléganő lenne megbízva.

Prevenció

Iskolai szociális munka minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Egyrészt megerősítik és segítik a pedagógust abban, hogy helyben, adekvát módon tudja kezelni a problémás gyermekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a Gyermejkölési Központozhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyul.

Másrészt szintén helyben kínálnak segítséget a szülőnek és a gyermeknek egyaránt, az iskolával, tanulással kapcsolatos problémáik megoldásához. Szükség szerint mediálnak is a felek között.

Bűnmegelőzési társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon.

AIDS prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a Budapest Főváros Kormányhivatal Népegészségügyi Intézetével (ÁNTSZ) egyeztetve.

2011-ben tovább folytatódott a HAMZSA projekt, mely közösségi térben az alábbi szolgáltatásokat nyújtják a kerületi kamaszoknak:

- filmklub,
- kamaszcsoport,
- dráma csoport,
- segítők képzése.

Szabadidős programok és táborok

2011 márciusa és májusa között a kerületi óvodák nagycsoportosai számára ismét rendeztek vetélkedőt, mely több mozzanatból állt és záróeseményeként ügyességi versenyre került sor. A vetélkedőn és a záró rendezvényen összesen 110 gyermek vett részt.

Egy alkalommal jótékonyági koncertre tudtak eljuttatni 50 klienst, továbbá a BMK-ban zajló Családi vasárnap keretén belül bemutatott mesejátékra 20 gyereket tudtak elküldeni.

A Szülők Háza Kft. Mikulás műsorán 16, a Budai Baptista Gyülekezet Karácsonyi Gyermeekklubján 28, intézményi karácsonyon 73 gyermek vett részt.

2011-ben nyári szabadidős programjaikon az alábbiak szerint vettek részt kerületi hátrányos helyzetű gyermekek.

- Újbudai Eleven Tábor (Soltvadkert):85 gyermek,
- Szülők Háza Kft. (Művészeti Mese-és Élménytábor): 22 gyermek,
- TÁMOP pályázat Faház program: 24 alkalommal 240 gyermek.

Amíg 2010-ben összesen 136 gyermeket sikerült ingyenes táborozási lehetőséghez segíteni, addig ez 2011-ben 347 fő volt, a TÁMOP-os „Faház” programnak köszönhetően.

2) Bölcsőde

A szolgáltatást az **Egyesített Bölcsődei Intézmények (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.)** nyújtja.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények a Gyvt. 42. §-ában meghatározottak szerint a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott módszertani feladatok ellátását az intézmény 2006. május 1-től egész Közép-Magyarország régióra kiterjedően.

Az intézmény az átlagos fejlődésű kisgyermekek napközbeni gondozása-nevelése (alapfeladat) mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni ellátását, korai fejlesztését is végzi, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság javaslata alapján. 2011. január 1. és 2011. október 17-e között az intézmény engedélyezett férőhely száma – a működési engedélyezés törvényi változásai és az eljárás elhúzódása miatt – 655, 2011. október 17-től a módosítás alapján 832 fő. Az ellátás nyújtása ebben az évben is 9 telephelyen, 66 bölcsődei gyermekcsoportban történt.

**A bölcsődék
igénybevétele**

Bölcsődei telephely	Fő
Napsugár Bölcsőde (Csikihegyek u. 9.)	148
Kuckó Bölcsőde (Bogdánfy u. 4/a.)	113
Pöttöm Bölcsőde (Ménesi u. 41.)	69
Mogyoróskert Bölcsőde (Fraknó u. 13-15.)	117
Szemünk Fénye Bölcsőde (Tétényi u. 46.-48.)	203
Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	134
Dúdoló Bölcsőde (Menyecske u. 2.)	156
Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	190
Mesevár Bölcsőde (Zólyomi u. 20.-22.)	106
Összesen	1 236

2011. évben a bölcsődei ellátás iránti igényt benyújtó családok száma háromszorosan haladta meg az intézmény lehetőségeit, ezért 837 esetben várólistára kényszerültek a bölcsődébe jelentkező gyermekek. Az ily módon nyilvántartott igényeket folyamatosan elégítették ki a civil szolgáltatók és az önkormányzat által nyújtott nevelési támogatás segítségével. 2011-ben az intézmény beíratottak szerinti átlagos feltöltöttsége 100,83 % volt, a gyermekek 79,8 %-a naponta vette igénybe az ellátást.

Az intézmény ebben az évben is sikeresen végezte a 6 éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését, gondozását korai fejlesztéssel, amelyet az alábbi táblázat mutat be.

**A korai fejlesztés
mutatói**

Bölcsődei telephely	Fő
Szemünk Fénye Bölcsőde	4
Mogyoróskert Bölcsőde	1
Bóbita Bölcsőde	2
Dúdoló Bölcsőde	1
Egyesített Bölcsődei Intézmények összesen	8

Az Egyesített Bölcsődei Intézményekben a korai fejlesztésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekek száma évről évre növekszik, de a jelentkező igények 2011-ben is meghaladták az intézmény e területen rendelkezésre álló kapacitását. Annak ellenére is, hogy a szakszerű ellátásról 4 segítő szakember gondoskodik (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermek szakorvos).

2011-ben az intézmény otthoni gyermekgondozási feladatot is ellátott, két nehéz helyzetben lévő család (szülők, illetve testvér súlyos betegsége) többes iker gyermekeinek nevelését segítette.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények módszertani feladatai keretében 218 bölcsődei intézményt, 22 integrált óvoda-bölcsődét és 3 egységes óvoda-bölcsődét segít. Ellenőriz, szakmai programjainak szakértését végzi. Az előző évekkel ellentétben a nagyszámú

családi napközi szolgáltatás már nem tartozik az ellátási területéhez, mivel 2011. július 1-től országos szintű szakmai felügyeletet kapott.

2011-ben a felügyeleti szerv (Kormányhivatal) szakmai ellenőrzést nem végzett az intézményben.

3) Gyermekek átmeneti otthona

A szolgáltatást a **Krisis Alapítvány Átmeneti Otthona (1225 Budapest, Nagytétényi út 266.)** nyújtja.

Az Alapítvány Átmeneti Gyermekotthonának alapvető célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, a Gyermejkölési Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében.

A 2011-es évet az érvényes önkormányzati szerződés mentén végezte.

2011-ben a Krisis Alapítvány Gyermekotthona összesen 66 fő részére nyújtott átmeneti elhelyezést. A gondozási folyamat szoros intézményi együttműködéssel történik.

A gyermekotthon 24 férőhelyén és a gyermekotthonhoz kapcsolódó 6 utógondozást biztosító külső férőhelyen krízishelyzetben lévő gyermekek, gyermekek és édesanyák, illetve fiatal felnőttek elhelyezését oldották meg.

XI. kerületi ellátottjaik száma 35 fő volt (2.835 gondozási nap). Átmeneti gondozottak összesen 59 fő 5.964 gondozási napot, a szakellátásban részesülő 4 fő 510, az utógondozott 7 fiatal 2.013 gondozási napot töltött otthonaikban.

A gondozási folyamat során előfordulhat, hogy a növendék alapellátásból szakellátásba kerül át, ez gyermekotthonuk gyakorlatában (mivel szakellátási jogosítvánnyal is rendelkeznek) csupán adminisztratív különbséget jelent.

A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat helyezési bizottságának javaslattétele, a Gyámhivatal gondozási hely kijelölő határozata után, a növendék már a számára hosszú távon megoldást jelentő intézménybe kerülhet, mentesülve egy másik - fővárosi fenntartású - átmeneti otthonba költözés fizikai és pszichés terheitől.

Egy ellátottjuk átmeneti gondozásból átmeneti nevelésbe, majd nagykorúvá válása miatt utógondozott státuszba ment át, két átmeneti gondozottjuk pedig átmeneti nevelt lett. A gyámságot minden esetben a gyermekotthon vezetője látta el.

A gyermekek folyamatos gondozása mellett fontos feladatuk az esetmegbeszéléseken való részvétel. Igyekeznek a mindennapos együttélésből adódó tapasztalataikkal segíteni a szakmai team munkáját. Hatósági intézkedést önállóan nem kezdeményeztek, de intézményük egyes esetekben állást foglalt hatósági intézkedés szükségessége mellett.

Az átmeneti gondozás befejeztével otthonába visszakerült 15 fő, albérletbe 14 fő, szociális bérlakásba 3 fő, családok átmeneti otthonába 2 fő, ismerőshöz 2 fő, más szakellátási intézménybe 2 fő, nevelőszülőhöz 1 fő, náluk lett utógondozott 1 fő.

Induló létszámuk 15+6 fő volt, záró létszámuk 21+6 fő.

2010-ben a Budapest Főváros XXII. Kerület Önkormányzata bérleti jogviszonyt létesített az alapítvánnyal a gyermekotthon által használt épületrészre.

Az épület felújítási munkálatai folyamatban vannak, a Budapest Főváros XXII. Kerület Önkormányzata segítségével a nyílászárók cseréje megvalósult. 2011-ben az épület tetejének átfogó javítása is megtörtént. A belső helyiségek tisztasági festése alapítványi forrásból készült el.

A külső homlokzat felújítása és a falburkolatok szükség szerinti korszerűsítése reményeik szerint 2012-ben megvalósul.

A Gyermekotthon karácsonyi ünnepségének megrendezésében segítségükre volt a Campona 300 E Ft-tal, 1%-okból 168.785 Ft, az MSN Egyesülettől 50 E Ft támogatást kaptak, a KR Trade Kft. 2 millió forintos adománnyal ismerte el tevékenységüket.

A Tropicarium és a RaM Colosseum szabadidős programok megszervezésében nyújtott értékes segítséget.

2011-ben felügyeleti szervek közül a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal, a Magyar Államkincstár, a Budapest Főváros Kormányhivatal XXII. és XI. Kerületi Népegészségügyi Intézet (ÁNTSZ) tett ellenőrzést.

4) Családok átmeneti otthona

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

a) Anyaoltalmazó Alapítvány Anyaotthona (1201 Budapest, Török Flóris utca 228.)

Az Anyaoltalmazó Alapítvány Anya- és Gyermekotthona 2011-ben 53 édesanyának és 143 gyermeknek nyújtott segítséget. 2011-ben a XI. kerületi lakosok közül 1 fő anya és 2 gyermek kapott átmeneti elhelyezést az otthonban, összesen 186 gondozási napra vették igénybe a szolgáltatást.

Az intézmény munkája során továbbra is nagy hangsúlyt fektet az intézményben élő marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő anyák szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására, életminőségük javítására, anya-gyermek kapcsolat erősítésére.

A szakmai team komplex tudásával, a családokkal együttműködve folyamatosan arra törekszik, hogy minden esetben a gyermek érdekeit helyezze előtérbe. Így munkája

során a gyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődését és életkori sajátosságait szem előtt tartva állítja össze szakmai programját.

2011. évben megvalósult programok:

- gyermekmegőrző (bölcsődés korú, 1 év feletti gyermekeket nevelő szülők munkavállalásának megkönnyítése érdekében a játszóházuk egyik szobájában alakítottak ki gyermekmegőrzőt),
- főzőtanfolyam (az anyák megtanulhatják a kollégák segítségével az olcsóbb, de egészségesebb ételek elkészítését),
- beszélgetőkör (a közösségben felmerülő konfliktusok kulturált, nyílt megbeszélése, megoldása),
- közösségi szórakozás (énekek, tánc, mulatság mind a gyermekek, mind az anyák részére),
- számítógépes klubszoba (internetelési lehetőség, „Gépíró 2000” oktatóprogram elsajátítása),
- munkaerő-piaci tanácsadás (munkaerő-piaci csoportfoglalkozás, ahol állásinterjúra készülhetnek klienseik, az önéletrajzírás gyakorolható),
- „Kalandozzunk Tovább!” - program (egészségnevelő, élményterápiás program),
- gyakorlati telephely (szociális munkás képzésben résztvevő hallgatók fogadása),
- szakmai továbbképzések (konferenciákon, szakmai megbeszéléseken való részvétel, amely érinti, az átmenti ellátást és segítséget, tapasztalatot nyújt a családokkal történő együttműködés során),
- minőségbiztosítás (a 4 évvel ezelőtt kidolgozott projekt értékelése és a tapasztalatok beépítése a mindennapi munkába),
- módszertani értekezletsorozat (részvétel a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Gyermekvédelmi Főosztály által szervezett műhelymunka-sorozaton),
- adományszerzési programok (a családok életét segítik több cég adományával),
- nyári tábor (19. alkalommal szervezték meg a tábort, ahol kézműves és sportprogramok, vetélkedők, strandolás, kirándulás várt a gyermekekre).

A kiemelt programokon túl a következő rendszeresen működő szolgáltatásokkal is segítették klienseiket:

- egészségügyi szolgáltatás;
- jogi tanácsadás;
- pszichológiai tanácsadás;
- pedagógusok foglalkozásai;
- igény szerint egyéni korrepetálás.

Az időszakos programok: farsangi, húsvéti multság, anyák napi rendezvény, gyermeknapi műsor és ajándékosztás, Halloween party, Mikulás, Karácsonyi ünnepség, illetve kirándulások.

Szerdánként ruhabörze és adományosztás (élelmiszerek, bébiétel, testápoló termékek, babaápolási termékek, tisztasági szerek).

Gyermeknevelő csoport. Szupervíziós foglalkozás.

**b) Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat
Családok Átmeneti Otthona
(2049 Diósd, Szabadság utca 11/ a-b.)**

A Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat a szociális munka eszközeivel, különböző társszakmák képviselőivel segítséget nyújt a klienseiknek a mindennapi problémáik megoldásában, rövid- és hosszú távú terveik, elképzeléseik kialakításában, kivitelezésében.

A szeretetszolgálat 2003-ban kezdte meg a „Don Bosco” Családok Átmeneti Otthonának kialakítását, majd 2004 márciusában nyitották meg kapuikat. Az otthon Diósd kertvárosában családi környezetben fogadja lakóit. 7 család (35 fő) ellátását tudja biztosítani.

Szobáik mérete kis és nagyobb családok befogadását teszik lehetővé. Átmeneti gondozás keretében elsősorban ellátási területükről fogadnak rászoruló családokat, akiknek ez a segítség teszi lehetővé, hogy együtt maradjanak és gondjaikat szakemberek segítségével közösen rendezzék.

A segítséget kérők így elkerülhetik családjuk széthullását, gyermekeik gyermekvédelmi gondoskodásba kerülését és azt, hogy életükben szinte visszafordíthatatlan változások következzenek be.

A befogadott családoknak a lakhatáson kívül az alábbi segítségeket is nyújtja az otthon:

- segítségnyújtás a szülők munkakeresésében,
- foglalkozások, megbeszélések szakemberek vezetésével,
- jogi tanácsadás,
- pszichológiai beszélgetések, foglalkozások,
- teológiai támogatás,
- egyéb támogatás krízis helyzetben pl. élelmiszer, gyógyszer stb.

Tapasztalataik azt mutatják, hogy a XI. kerület lakosságának nagyságrendjéből következően a családok jóval nagyobb számban szeretnék szolgáltatásukat igénybe venni, mint amennyi helyet tudnak számukra biztosítani. Minden esetben, ha szabad kapacitással rendelkeznek, fogadják otthonaikban a kerület, krízishelyzetbe kerülő családjait.

2011. évben a szeretetszolgálat a XI. kerületből 4 családnak – 6 felnőtt, 6 gyermek – számára nyújtott elhelyezést.

Vállalt személyes gondoskodást nyújtó ellátási feladatok

A gyermekek napközbeni ellátásának biztosítására az Egyesített Bölcsődei Intézmények telítettsége, illetve a nagyszámú várakozókra tekintettel Újbuda Önkormányzata a kerületben működő nem állami fenntartók számára 2011. év nyarán pályázatot írt ki. A pályázaton a bölcsődét, családi napközit, játszóházat működtető civil szervezetek vehettek részt, akik vállalták, hogy a bölcsődében várólistán szereplő gyermekeket igény szerint fogadják. Gyermekeként havonta 17 E Ft összeget biztosított az Önkormányzat a térítési díj csökkentéséhez a szolgáltató részére. 2011-2012. nevelési évre összesen 73 gyermek számára tudtak így férőhelyet biztosítani.

3.7 Oktatás-nevelés, közoktatási feladatellátás

A közoktatási feladatellátás helyzetelemzése Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata **189/2011. (V. 26.) XI. ÖK számon elfogadott Nevelési-oktatási koncepciója és közoktatási intézkedési terve** (2011), valamint a **437/2007./XI.ÖK/X.18./határozattal elfogadott** Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata **Közoktatási esélyegyenlőségi programja** (2007) dokumentumokon, valamint az önkormányzat szakterületi felelőseivel készített interjúkon alapul. A Közoktatási esélyegyenlőségi program (továbbiakban KEP) az OKM által megbízott, külső **közoktatási esélyegyenlőségi szakértő közreműködésével** és jóváhagyásával készült, jelenleg is hatályos dokumentum, melynek **adatállományát a 2009. évi októberi kerületi közoktatási statisztikák alapján frissítette** az önkormányzat.

A **2007/2008-as tanévtől** a demográfiai mutatók – ezzel párhuzamosan az intézményi kapacitás-kihasználtság - kedvezőtlen alakulása, valamint az integrált nevelés jogszabályi feltételeinek biztosítása érdekében a **közoktatási intézményrendszerben jelentős változások** történtek.

1999 és 2006 között 14,8%-os volt a teljes **tanulólétszám csökkenése**, mely ésszerűsítő intézkedések végrehajtását vontta maga után: **intézmények megszüntetése, összevonása**, estenként vállalt feladat lévén a Fővárosnak történő visszaadás formájában. (Ez utóbbira egyetlen esetben sem került sor.)

3.7.1 Önkormányzati oktatási-nevelési feladatellátás

Kötelező nevelési, oktatási feladatok

- óvodai nevelés
- általános iskolai nevelés-oktatás
- beleértve a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelését és oktatását
- az integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése és oktatása
- alapfokú művészetoktatás
- általános iskolai felnőttoktatás
- nevelési tanácsadás
- logopédiai szolgáltatás
- gyógytestnevelés
- pedagógiai szakmai szolgáltatás az óvodákban és az általános iskolákban.

Önként vállalt feladatok:

- középiskolai oktatás
- szakiskolai oktatás
- középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelés és oktatása
- autista gyermekek nevelése, oktatása.

3.7.2 Újbuda Közoktatási intézményrendszere 2012-ben

Újbuda Önkormányzata fenntartóként az alábbi intézményeket működteti:

- 23 óvodát,
- 11 általános iskolát,
- 3 általános és középiskolát,
- 1 gimnáziumot (4 évfolyamos)
- 1 többcélú művészeti intézményt (alap- és középfokon zenét oktató),
- 1 értelmi fogyatékosokat nevelő-oktató óvoda, általános- és középiskolát,
- 1 értelmi fogyatékosokat képző szakiskolát,
- pedagógiai-szakmai szolgáltatást végző, valamint pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézményeket (Újbudai Pedagógiai Intézet, Újbudai Nevelési Tanácsadó, Újbudai Logopédiai és Pedagógiai Szakszolgálat).

Óvodai nevelés

A 2000-es évek első felében az önkormányzati fenntartású óvodák gyermeklétszáma lényegesen kisebb arányú (átlag 5%) csökkenést mutatott, mint az iskolai korosztályé. Sőt az utóbbi 3 év kedvezőbb demográfiai hatásainak és az új lakóparkok átadásának eredményeként mára már növekedés is tapasztalható, így a jelenlegi óvodahálózat kapacitása várhatóan nem lesz elegendő a következő években.

A 2012/2013-as nevelési évben a **23 óvodában 156 óvodai csoport működik**, melyek átlagléttszáma 25,4 fő (ez lassan közelít az 1990. évi 26,2 fő, kiemelkedő átlaghoz).

A szakértői véleménnyel rendelkező, sajátos nevelési igényű gyermekek száma összesen (a 2012/2013-as nevelési évben) 45 fő. A kerületben egy fogyatékos gyermekeket nevelő óvodai tagozat van. 2011-ben az óvodás korosztályban hátrányos helyzetűek (HH) száma: 238 fő, halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH) minősülő gyermekek száma: 1 fő. Újbuda Önkormányzata **prioritásként** kezeli, hogy **minden igénylő kerületi gyermek óvodai elhelyezését biztosítsa**. A teljes kerületet lefedő, jól működő **gyermekvédelmi jelzőrendszer** is elősegíti, hogy **minden érintett, hátrányos helyzetű gyermek 3 éves korától** kötelezően járjon óvodába. A kerületi óvodák **családbarát** szemlélettel, hétköznaponként **napi 12 órában tartanak nyitva**, 6.00 – 18.00 között.

A **sajátos nevelési igényű** gyermekek (összesen 45 fő, az **integrált nevelést** jelenleg 8 óvoda látja el a kerületben: a Cseperedő, a Csicsergő, a Hétszínvirág, a Napraforgó, Nyitnikék, a Neszmélyi úti, a Pajkos és a Tesz-vesz.

A kerület elhelyezkedésénél fogva az **agglomerációból, a szomszédos településekről**, továbbá **más kerületekből** is fogad gyermekeket: 2011-ben 380 nem kerületi lakos gyermeket.

ÓVODA	Kicscsoport		Középső csoport		Nagycsoport		Vegyes csoport		Összes csoport	Összes létszám	Átlag- létszám	Szakértői véleménnyel rendelkező gyermek gyermek	Rendszeres óvodába járás alól felejtett gyermek	Kerületen kívül gyermek	Csak napi négy órai óvodai nevelésben részvételű óvodakötelezett gyermek
	csoport	fő	csoport	fő	csoport	fő	csoport	fő							
Alsóhegy Utcai Óvoda	2	55	1	27	1	27	1	29	5	138	28			9	
Bükköny Óvoda	1	25	1	26	2	49	5	122	9	222	25			24	
Cseperedő Óvoda	1	25	1	25	1	25	2	52	5	127	25			19	
Csicsergő Óvoda	3	76	1	26	1	28			5	130	26			23	
Ezüstfenyő Óvoda	2	49	1	26	3	74	2	31	8	180	23			37	
Fürkész Óvoda	1	24			2	55	2	52	5	131	26			36	
Gazdagréti Szivárvány Óvoda					14	342			14	342	24			54	
Gasztenyész kert Óvoda	2	46	1	25	2	53	2	52	7	176	25			21	4
Hétszínvirág Óvoda	2	46	1	26	2	57	1	29	6	158	26			29	
Karolina Óvoda			1	25			3	67	4	92	23			12	
Kelenvölgyi Óvoda	1	30	1	29	1	29	1	29	4	117	29			23	
Keveháza Utcai Óvoda	1	28	1	28	0	0	4	107	6	163	27			25	1
Lurkó Óvoda			1	27			5	125	6	152	23			21	
Mozgólóda Óvoda					9	210	9	210	9	210	23			24	1
Napraforgó Óvoda					10	257	10	257	10	257	26			40	
Napsugár Óvoda	1	19			5	119	6	138	6	138	23			22	
Neszmélyi Úti Óvoda	1	24	1	23	2	37			4	84	21	7		11	
Nyitnikék Óvoda	2	52	1	30	3	81			6	163	27	8		24	1
Pajkos Óvoda					5	119	5	119	5	119	24			3	
Palánták Óvoda	2	50	1	28	1	27	3	82	7	187	27			21	
Pityang Óvoda	1	27	2	50	2	52	1	27	6	156	26				1
Tesz-Vesz Óvoda					1	26	3	75	4	101	25	1	1	18	1
Törösvár Utcai Óvoda	1	25	1	29	2	60			4	114	29			8	
Összesen	24	6	17	450	26	680	78	1926	145	3657	25	16	1	504	9

Az óvodai nevelés főbb mutatószámai a 2009. október 1-jei adatok alapján
 Forrás: Újbuda Önkormányzat Humánszolgálati Igazgatósága, Oktatási és Kulturális Osztály

Általános Iskola neve, címe	Tanulólétszám tanévenként (fő)					
	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011.	2011/2012.
Keveháza u. Általános Iskola 1119 Bp. Keveháza u.2.	454	376	0	0	329	340
Bethlen Gábor Általános Iskola és Újreál Gimn. 1115 Bp. Bartók B.út 141.	434	434	731	723	505	264
Lágymányosi Általános Iskola 1111 Bp. Egry J.u.3-11.	352	338	0	0	179	143
Lágymányosi Bárdos Lajos Ált. Isk. és Gimn. 1117 Bp. Baranyai u.16-18.	522	509	722	872	680	654
Teleki Blanka Általános Iskola 1119 Bp. Bikszádi u.61-63.	573	595	609	620	647	662
Farkasréti Általános Iskola 1112 Bp. Érdi út 2.	525	534	553	556	570	585
Adám Jenő Fenntartói Gyakorló Ált. Isk 1118 Bp. Kőbölkút u.27.	452	457	482	501	514	536
Mérel Ferenc Ált.Isk. és Felnőttoktatási Gimn. 1116 Bp. Mezőkövesd u.10.	123	131	0	0	0	0
Petőfi Sándor Ált.Isk.Gimn.és Szakközépisk. 1116 Bp. Kiskőrös u.1.	420	410	499	697	528	457
Gárdonyi Géza Általános Iskola 1114 Bp. Bartók B.út 27.	443	431	438	453	469	462
Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola 1119 Bp. Bikszádi u.11-15.	388	388	412	412	422	418
Kelenvölgyi Általános Iskola 1116 Bp.Kecskeméti J.u.14.	365	368	391	396	395	414
Gazdagrét- Törökugrató Általános Iskola 1118 Bp. Törökugrató u.15.	438	412	372	345	366	399
Gazdagrét- Csíkihegyek Általános Iskola 1118 Bp. Csíkihegyek u.13- 15.	289	285	299	314	321	341
Bocskai István Általános Iskola 1113 Bp. Bocskai u.47-49.	251	237	219	223	241	271

Órmezei Általános Iskola						
1112 Bp. Menyecske u.2.	263	240	217	209	223	235
Domokos Pál Péter Általános Iskola						
1119 Bp. Sopron u.50.	430	434	425	440	425	423
Montágh Imre Ált. Isk., Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola						
1119 Bp. Fogócska u.6.	182	138	172	122	181	174
Újbudai Speciális Szakiskola						
1119 Bp. Leiningen u.27-35.	522	485	486	486	503	506
József Attila Gimnázium						
1117 Bp. Váli u.1.	588	579	580	593	596	602
Weiner Leó Zeneisk. és Zeneművészeti Szakközépisk.						
1112 Bp. Neszmélyi út 30.	169	146	128	124	138	138
összesen:	8183	7927	7253	8086	8232	8024

Az iskolák tanulólétszámának alakulása 2006-2012

Forrás: Újbuda Önkormányzat Humánszolgálati Igazgatósága, Oktatási és Kulturális Osztály

Alapfokú és középfokú oktatás

Az általános iskolás korosztály létszáma 1999 és 2006 között 21%-os csökkenést mutatott. Az erőteljes **csökkenés lelassult**, a közeljövőben a létszámok stagnálása jellemzőbb.

Jelenleg az önkormányzat az alábbi intézményeket működteti:

- 11 általános iskolát,
- 3 általános és középiskolát,
- 1 gimnáziumot (4 évfolyamos),
- 1 többcélú művészeti intézményt (alap- és középfokon zenét oktató),
- 1 értelmi fogyatékosokat nevelő óvoda, általános- és speciális készségfejlesztő szakiskolát
- 1 értelmi fogyatékosokat képző speciális szakiskolát.

Az önkormányzati fenntartású alap- és középfokú oktatási intézmények tanulólétszámának alakulását az utóbbi 4 tanévben (a speciális és művészeti képzéssel együtt) a 17. számú táblázat mutatja.

Együttműködés a nem önkormányzati intézményekkel

A fentiekén túl több **egyéb fenntartású iskola** is ellát **alapfokú oktatási** feladatokat:

- Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda
- Talento - Ház Alapítványi Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Carl Rogers Személyközpontú Általános Iskola, Gimnázium, Szakiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Csillagösvény Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménye

Az önkormányzat az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Napköziotthonos Óvadával, a Talento – Ház Alapítványi Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel **köznevelési megállapodást** kíván kötni az óvodai feladatokra. Ezeknek az intézményeknek a működését is figyelembe veszik a várható demográfiai változásokból adódó feladatellátás számításánál.

Az alapítványi és egyházi fenntartású intézmények nem kötelesek az önkormányzat részére adatot szolgáltatni. Kötelezően előírt szakmai együttműködés sincs az Önkormányzattal. Ennek következtében egységes, minden kerületi intézményt magában foglaló oktatási statisztika vagy esélyegyenlőségi beavatkozási terv nem készülhet. Ugyanez vonatkozik a Fővárosi Önkormányzat által fenntartott intézményekre is.

Főként kulturális és sport területen van rendszeres intézményközi együttműködés, illetve a jelentősebb oktatási szakmai konferenciákra meghívják a nem önkormányzati intézményeket is.

3.7.3 A Közoktatási intézkedési terv feladatainak végrehajtása

Albertfalva

A **Petőfi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola** 2008 szeptemberétől nem vett fel új középiskolai tanulókat, így a **középfok kimenő rendszerben megszűnik**. Továbbá, az intézményt **összevonták a Mérei Ferenc Általános Iskola, Szakiskola és Felnőttoktatási Gimnáziummal**, melynek jogutód intézménye lett.

A **Mérei Ferenc Általános Iskola, Szakiskola és Felnőttoktatási Gimnázium középfokú tagozatai** 2008. szeptember 1-jétől **kimenő rendszerben megszűtek**. Az általános iskolai tagozat a Petőfi Sándor Általános Iskolával került **összevonásra** annak

telephelyeként. A helyén működik a **Szent Benedek Óvoda, Általános Iskola és Két Tanítási Nyelvű Gimnázium**. (székhelye: 1116 Budapest, Mezőkövesd u 10.) Ebben a régióban működik sikeresen az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda is.

Kelenföld

Bethlen Gábor Általános Iskola és Újreál Gimnázium 2008. szeptember 1-jétől már nem vesz föl gimnáziumába tanulókat, a **középfok kimenő rendszerben megszűnik**. Továbbá összevonásra került a **Keveháza utcai Általános Iskolával**, melynek jogutód intézménye lett és telephelye a Keveháza utcai épület.

Lágymányos

Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium 2008. szeptember 1-jétől nem indít ötödik évfolyamon gimnáziumi osztályt: **a középfokú kimenő rendszer megszűnik**, továbbá **összevonásra kerül a Lágymányosi Általános Iskolával**. Az Önkormányzat **létrehoz egy 8 évfolyamos általános iskolát**, mely jogutód intézménye a Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnáziumnak és a Lágymányosi Általános Iskolának, és Baranyai utcai székhellyel **működik Lágymányosi Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium** néven, az Egry J. utcai épület telephelyként működött tovább, majd 2012. augusztus 31-ével megszűnt.

Régiókhoz nem tartozó intézmények

Újbuda Önkormányzata a **József Attila Gimnáziumot** 2008. július 1-jétől a Fővárossal történt megállapodás alapján működtette tovább 2011-ig. A megállapodást a Fővárosi Önkormányzat egyoldalúan felmondta, így a kerületi önkormányzat működteti az iskolát tovább.

Hasonlóképpen történt a Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola működtetése is. Szintén egyoldalúan felmondta a Fővárosi Önkormányzat a megállapodást a Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskolával kapcsolatban is.

Az **Újbudai Speciális Szakiskolát** a kerület működteti továbbra is, azonban a szakképzési hozzájárulások és az emelt normatíva miatt fenntartása nem annyira költségigényes.

3.7.4 Vállalt feladatot ellátó önkormányzati intézmények

Újbudai Speciális Szakiskola

Tanulólétszámának **13%-a kerületi**, több mint 50%-a budapesti gyermek, akiknek a munkába álláshoz ez az iskola nyújtja az egyetlen esélyt. Az Újbudai Speciális Szakiskola teljes egészében **fővárosi feladatot** lát el.

Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola

Az intézmény által ellátott feladatok közül csak azoknak az **enyhe fokban értelmileg sérült gyermekeknek az ellátása kerületi feladat**, akik integráltan nem fejleszthetők. A Montághban az ellátottak közel **50%-a középsúlyos vagy halmozottan fogyatékos**, illetve **autista** tanulók, akiknek az ellátása a **fővárosi önkormányzat kötelező feladata** volna.

József Attila Gimnázium

A József Attila Gimnázium jelenleg **5 évfolyamon** 607 tanulóval működik. A 2004/2005. tanévtől évfolyamonként egy **idegen nyelvi előkészítő osztályt** indítanak (570/2003./XI.ÖK/X.16./ sz. határozat), mely iránt igen nagy a kereslet. Egyéb tanulócsoportjait is maximális létszámmal indítja, **kihasználtsága** közel **105%-os**. Kizárólag fővárosi feladatot lát el az intézmény.

Alap- és középfokú művészetoktatás

A Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola **többcélú intézmény**. A zenei alafokon csak **zenei képzés** folyik. A szakközépiskolai tagozaton 1990-ben kezdődött az oktatás.

Általános iskolai felnőttoktatás

A felnőttek általános iskolai oktatására **elenyésző igény** (kb. 3 évente 1-2 fő) mutatkozik a kerületben. Amennyiben van jelentkező, azt a vonatkozó rendelkezések szerint, a Munkaerő-piaci Alapból magán képzőcégek bevonásával oldják meg.

OM azonosító	Intézmény neve	tanulólétszám az Intézményben (fő)				tanulólétszám az Iskolában az osztályszervezés módja szerint (fő)				HHH	SNI	Összes	HHH	SNI	Összes	HHH	SNI	Összes	HHH	
		Összes	HHH*	SNI	normál (általános)	normál (általános) tanterv	emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás	HHH	SNI											Összes
34986	Ádám Jenő Fenntartói Gyakorló Ált. Iskola	501	-	-	308	-	-	193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34990	Domokos Pál Péter Általános Iskola	440	5	10	440	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34994	Gazdagrét-Törökugrató Általános Iskola	345	1	-	199	1	-	146	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34993	Gazdagrét-Csikhegyek Általános Iskola	314	-	-	314	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
201263	Lágymányosi Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium	872	5	-	670	5	-	202	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>megszűnt</i>	<i>Lágymányosi Általános Iskola 1111 Bp. Egy J.u.3-11.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35328	Bethlen Gábor Általános Iskola és Újreál Gimnázium.	723	7	-	723	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>megszűnt</i>	<i>Keveháza u. Általános Iskola 1119 Bp. Keveháza u.2.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4980	Bocskai István Általános Iskola	223	3	-	223	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34978	Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola	412	-	-	412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34983	Farkasréti Általános Iskola	556	-	-	556	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34876	Gárdonyi Géza Általános Iskola	453	1	-	453	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34984	Kelenvölgyi Általános Iskola	396	3	-	396	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38419	Montágh Imre Ált. Isk., Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola	122	-	122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	122
102796	Őrmezel Általános Iskola	209	5	-	209	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34974	Petőfi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola	697	8	8	600	8	-	97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>megszűnt</i>	<i>Mérei Ferenc Általános Iskola, Szakiskola és Felhőttoktatási Gimnázium 1116 Bp. Mezőkövesd u.10.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34979	Teleki Blanka Általános Iskola	620	6	-	423	6	-	197	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
038412	Újbudai Speciális Szakiskola	486	-	486	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	486
34982	József Attila Gimnázium 1117 Bp. Váll u.1.	593	-	-	524	-	-	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35462	Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola	124	-	-	-	-	-	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Összesen	8086	44	673	6450	44	-	1028	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	608

Az önkormányzati fenntartású közoktatás intézmények adatai és integráltságának (HHH/SNI arányának) mutatói 2009. októberben
 Forrás: Újbuda Önkormányzat Humánszolgálati Igazgatóság - a Közoktatási Esélyegyenlőségi Program és a 2009. október 1-jei intézményi statisztikák alapján

*Megjegyzés: A HHH adatok 2009. májusiak

3.7.5 Demográfiai tendenciák, kapacitástervezés

Míg 2000 és 2006 között 1.627 fővel (19,8%-kal) lett kevesebb a kerületi intézményekben tanuló általános iskolás korosztály létszáma - melynek eredményeként 75 tanulócsoporthal kevesebbet működtettek, intézményeket szüntettek meg - a demográfiai előrejelzések és a Népszámlás-nyilvántartó számadatai azt mutatják, hogy a belátható jövőben várható az általános iskolás korosztály létszámának **lassú növekedése** is. Ennek előjele már az **óvodás korosztálynál** tapasztalható, mely akár 3-5 éven belül érezhető enyhe pozitív hatását az alapfokú intézmények tanulócsoportjaiban. Újbuda Oktatási és nevelési koncepciója 3. Demográfiai előrejelzés című fejezete ezt részletesen taglalja.

Demográfiai előrejelzés

A közoktatás területén hozott fenntartói döntéseknek fontos jellemzője az, hogy az intézmények jövőjéről és a csoportok indításáról hozott döntések legalább négy, de gyakran nyolc évre is meghatározzák az intézmény fenntartói kiadásait. Mivel ekkora méretű intézményrendszerben ezeknek a döntéseknek vagy azok esetleges felülvizsgálatának évente százmilliós nagyságrendű többletkiadási vonzata lehet, ezért a XI. kerület közoktatási koncepciójának 2011. évi felülvizsgálata során elvégezte a feladatellátás méretének statisztikai módszereken alapuló modellezését a 2011-2020. közötti évekre.

Ez a fejezet a statisztikai modellezés rövid kivonatát, eredményeit tartalmazza. Az előrejelzés részletes eredményét, módszertanát, lehetséges hibahatárait a "Budapest Főváros XI. kerület Önkormányzata közoktatási feladatellátásának méretezése 2011-2020. évekre" című dokumentum foglalja össze.

A feladat célja a kerületi fenntartású óvodákba és általános iskolákba járó gyerekek várható létszámának meghatározása a 2011/2012-es tanévtől a 2020/2021-es tanévig.

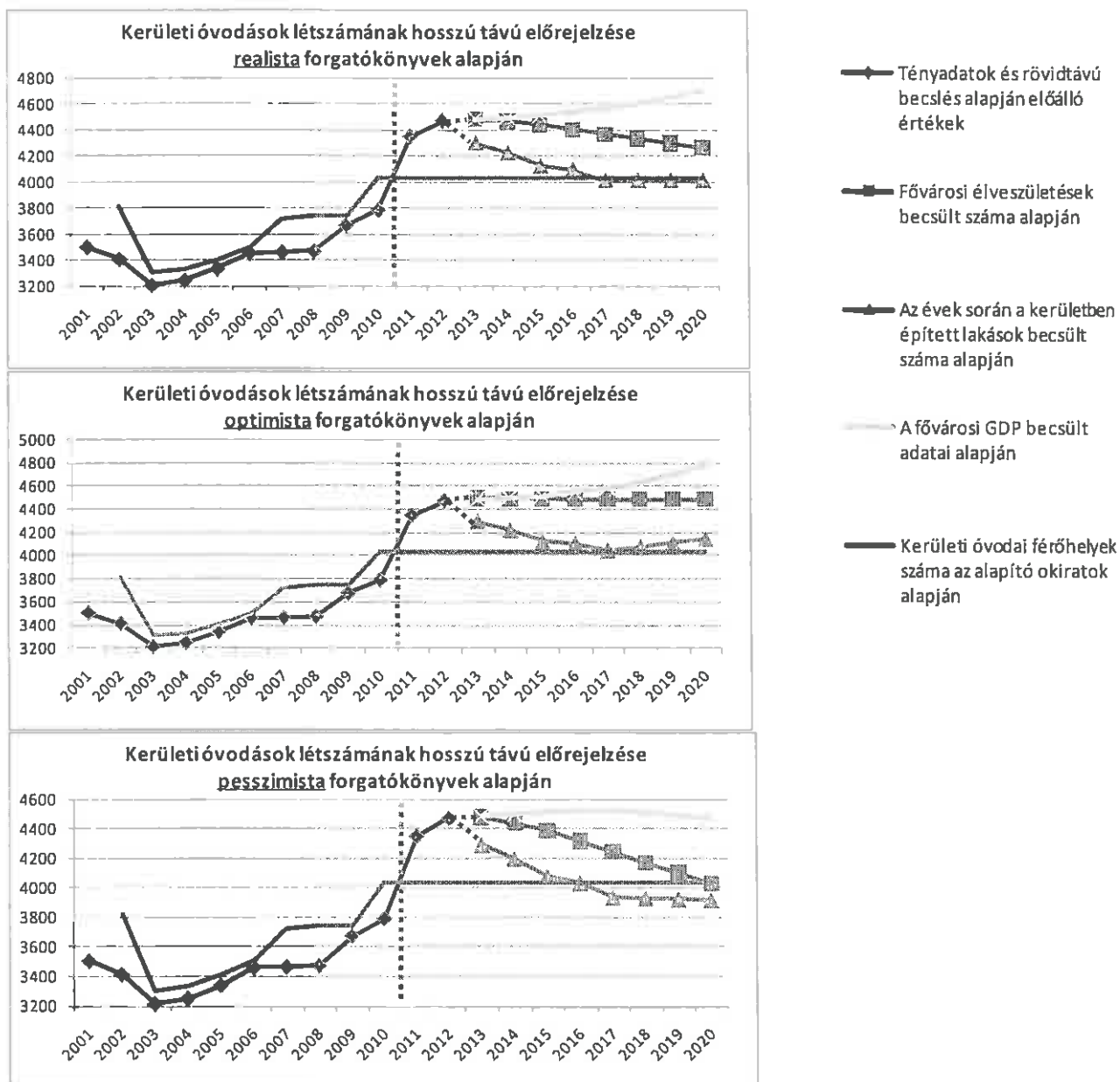
Ezen belül választ keresett a 2011. márciusig elvégzett kerületi közoktatási helyzetértékelés során a feladatméretezéssel kapcsolatban megfogalmazott két legfontosabb kérdésre:

- tartósan megalapozza-e az óvodai kapacitásbővítés szükségességét a kerületi óvodás korú gyerekek várható száma;
- hosszú távon megfelel-e a gyerekek számának a kerületi általános iskolák kapacitása.

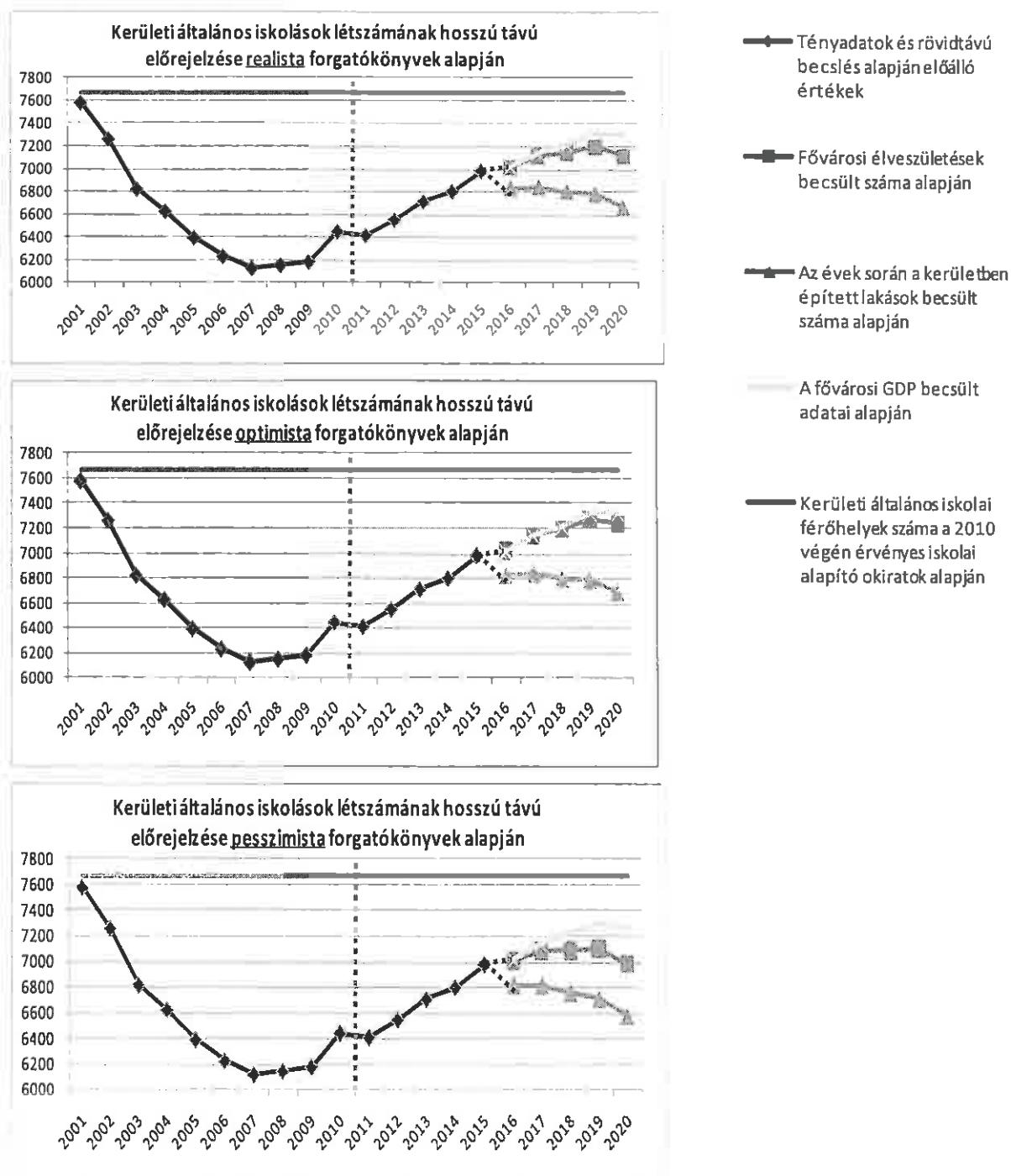
Az előrejelzés célja a kerület összes saját fenntartású óvodájába és általános iskolájába járó gyermek létszámának becslése volt, és nem volt célja óvodánkénti / iskolánkénti vagy területi egységenkénti modellezés, hiszen ilyen bontásban az alapul vett népességi adatok sem álltak rendelkezésre.

Legfontosabb következtetéseink

1. megállapítás: a kerületi óvodások számának évek óta tartó növekedése 2012-ig folytatódik, utána stagnálás, enyhe csökkenés várható.
2. megállapítás: a kapacitáshatáron működő óvodai hálózat férőhelyszáma nem elégséges a következő tíz évben felmerülő igények kielégítésére.

3. megállapítás: a kerületi általános iskolások száma 2015-ig folyamatosan növekedni fog, utána 2020-ig stagnálás vagy enyhe változás várható (-0,6 százalék és +1,4 százalék közötti).
4. megállapítás: az előrejelzések szerint 2015-re az általános iskolai hálózat a jelenlegi férőhelyek 90%-át meghaladó kihasználtsággal fog működni (kb. 93 százalékos kihasználtsággal a jelenlegi 86 százalékhoz képest).

A fenti, szorosan a közoktatási intézményrendszert érintő megállapításokon túl a modellezés során kimutatott számos összefüggés közül a kerületi önkormányzat számára ki kell emelni azt, hogy **a kerületben egy évben épített lakások számának változása három év múlva szignifikáns hatással van az óvodások létszámára.**

A XI. kerületi lakosság általános demográfiai helyzete

Év	Budapest XI. kerület lakónépessége (fő)
1990	175 ezer
1999	144 ezer
2006	130 ezer
2009	139 ezer

Budapest XI. kerület lakónépessége, január 1-én (Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis)

Budapest XI. kerület lakónépességének száma 1990 elején 175 ezer, 1999 elején 144 ezer fő volt. 1990-1999. között a létszám 31 ezer fővel, 18 százalékkal csökkent. 2006 januárjában az állandó lakosok száma már nem érte el a 130 ezer főt. Ez a csökkenő trend megfordulni látszik: 2009. január 1-én 139 ezer fős lakónépességet mutat a KSH adatbázisa, azaz három év alatt **7 százalékkal nőtt** a kerületi lakosság. Ez a növekedés részben migrációs, részben népesedési folyamatokkal magyarázható.

A következő alfejezetekben 2020-ig elemezzük a közoktatásban résztvevők számának alakulását, rövid távú, nagy valószínűségű és hosszú távú, közepes megbízhatóságú előrejelzésünk alapján. Mindkét időtáv alapvető megállapítása, hogy a teljes népességben tapasztalható növekvő tendencia a közoktatásban résztvevőkre vonatkoztatva, az elkövetkező években folytatódni fog, amiből következik, hogy a kerület közoktatási kapacitásainak szinten tartása illetve fejlesztése szükséges.

A megállapítások változatlan jogszabályi környezet és fővárosi feladatellátás mellett értendők. Az alábbi változások jelenthetnek kihívást a leírtakon túl az önkormányzat számára:

- Óvodai tankötelezettség bevezetése: amennyiben az összes, harmadik életévét betöltött gyermeknek kötelező óvodába beiratkoznia, az a kerület számára azonnali választ kíván, mivel az óvodai hálózat az elemzés elkészítésekor is kapacitáshatáron üzemel, emellett pedig nincsen statisztikai adat a jelenleg óvodába nem járó 3-6 évesekről, akiket a jogszabályváltozás esetén el kellene látni.

- Hat- és nyolcosztályos gimnáziumok kérdése: amennyiben a főváros hat- vagy nyolcosztályos gimnáziumi feladat-ellátási helyeket indít vagy szüntet meg a kerületben vagy vonzaskörzetében, az csökkentheti vagy növelheti az általános iskolások számát, amely szintén beavatkozást tehet szükségessé.

A demográfiai elemzésben nem vizsgáltuk a kerület területi egyenlőtlenségeit és beiskolázási körzeteit, azonban a korábbi tapasztalatok alapján a későbbiekben erre szükség lehet az egyes esetekben fennálló egyenetlen intézményi feltöltöttségek miatt.

Rövidtávú előrejelzés

A 2011-2020. évek közoktatási feladatainak méretezését két körben tudjuk elvégezni. Az első kör a rövidtávú előrejelzésre terjed ki, ami meghatározza a közeljövőre jellemző gyermekek számát. A második kör egy hosszabb távú előrejelzés, melyben a bizonytalansági tényezők sokkal nagyobbak. A rövid táv megbízhatósága 95%, a hosszú távé legfeljebb 90% (utóbbi függően a gazdasági, társadalmi környezet esetleges extrém változásaitól).

Meghatároztunk olyan adatköröket, melyek ok-okozati viszonyba állíthatók az óvodákba és iskolákba iratkozó gyermekek számával. Az adatok közül a szoros kapcsolat csak néhány esetben igazolódott a statisztikai elemzések során, ez alapján 7 tényező szerint jelezzük előre a létszámadatokat. A legszorosabb kapcsolatot az élveszületések száma jelenti, ezért a következtetéseink során hangsúlyosabb szerepet kap.

Rövidtávon (2011, 2012) az időbeli eltolódás miatt nagyon pontos adatok állnak elő, mert tényadatokra támaszkodnak az eredmények.

Kerületi óvodások létszáma

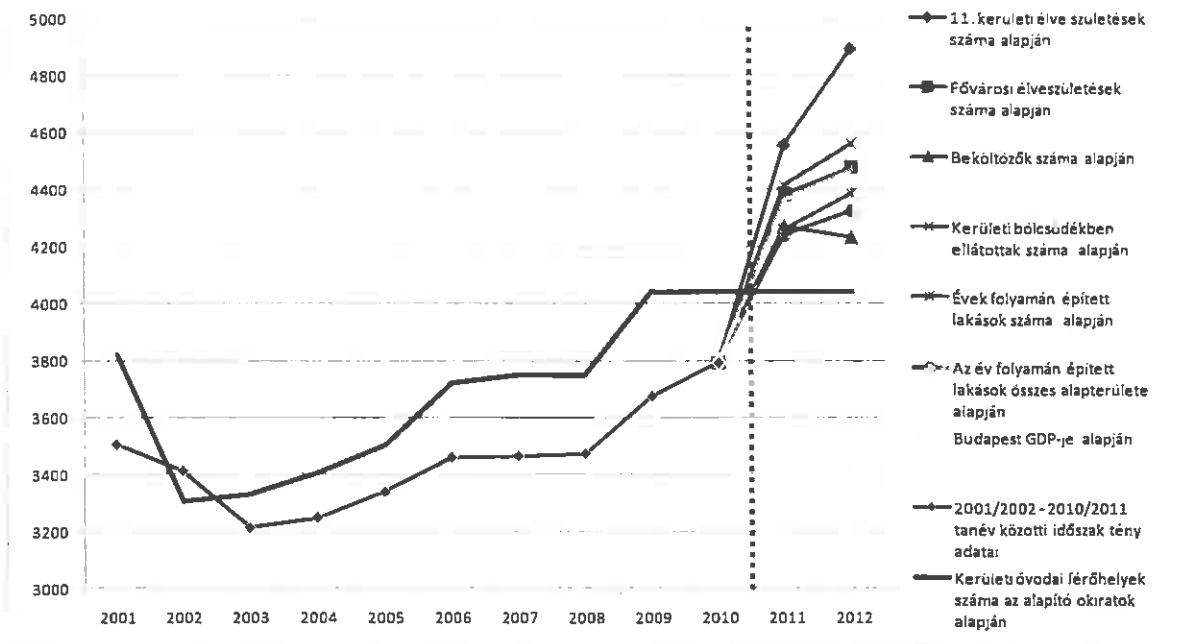
A kerületi fenntartású óvodába járók esetében a hét, az óvodások létszámát szignifikánsan meghatározó tényező¹ alapján számítottunk lehetséges létszámértékeket.

A hét modell szerint számított létszámértékek 2011-ben egy $\pm 3,5\%$ -os, 2012-ben egy $\pm 7\%$ -os sávban szóródnak. Az alábbi táblázatban mutatjuk be az elemzés főbb megállapításait, az egyes évekre minimális, maximális és legvalószínűbb értékkel.

¹Az alábbi mutatók alapján jeleztük előre 2011-2012-es évekre az óvodások létszámát:

- 11. kerületi élve születések száma alapján
- Fővárosi élveszületések száma alapján
- 11. kerületbe beköltözők száma alapján
- Kerületi bölcsődékben ellátottak száma alapján
- Egy év alatt épített lakások száma alapján
- Egy év alatt épített lakások összes alapterülete alapján
- Budapest GDP-je alapján

Kerületi óvodások összlétszámának rövid távú előrejelzése

A 2011/2012 és 2012/2013-as tanévekre előrejelzett kerületi óvodai létszámok

	Kerületi óvodások becsült létszáma			Kerületi óvodai férőhelyek száma	Kerületi férőhelyeken túli óvodai ellátási igény - Létszám -			Kerületi férőhelyeken túli óvodai ellátási igény - Szükséges újabb óvodai csoportok száma -		
	Min.	Max.	Legvalószínűbb érték		Min.	Max.	Legvalószínűbb érték	Min.	Max.	Legvalószínűbb érték
2011 / 2012 tanév	4240	4554	4353	4039	201	515	314	8,0	20,6	12,6
2012 / 2013 tanév	4229	4892	4476		190	853	437	7,6	34,1	17,5

A 2011/2012 és 2012/2013-as tanévekre előrejelzett kerületi óvodai létszámok összefoglaló táblázata

A 2010-es 3791 fős értékhez képest 2011-ben 4353 fő, 2012-ben 4476 fő az előrejelzésünk szerint az óvodások száma. Ez természetesen csak abban az esetben igaz, ha ezt a létszámot az óvodai kapacitás növelése is követi. 2010-hez képest mintegy 15 százalékos növekedésre kell számítani 2011-ben, ehhez további 3 százalékos növekedés járul 2012-ben.

Számításaink szerint az összes új óvodás elhelyezéséhez várhatóan 12+6 (2011 és 2012.) új kerületi óvodai csoport létrehozása szükséges (a jelenlegi oktatási koncepcióban szereplő csoportmérettel számolva). Ez a feladat kihívást jelent a kerület számára, hiszen az óvodások száma 2001-ben 3505 volt, a mélypont 2003-ban 3213 gyerek volt, így az elmúlt 10 évben nem volt ilyen (4300-4400 fős) létszámot befogadni képes intézményi kapacitás.

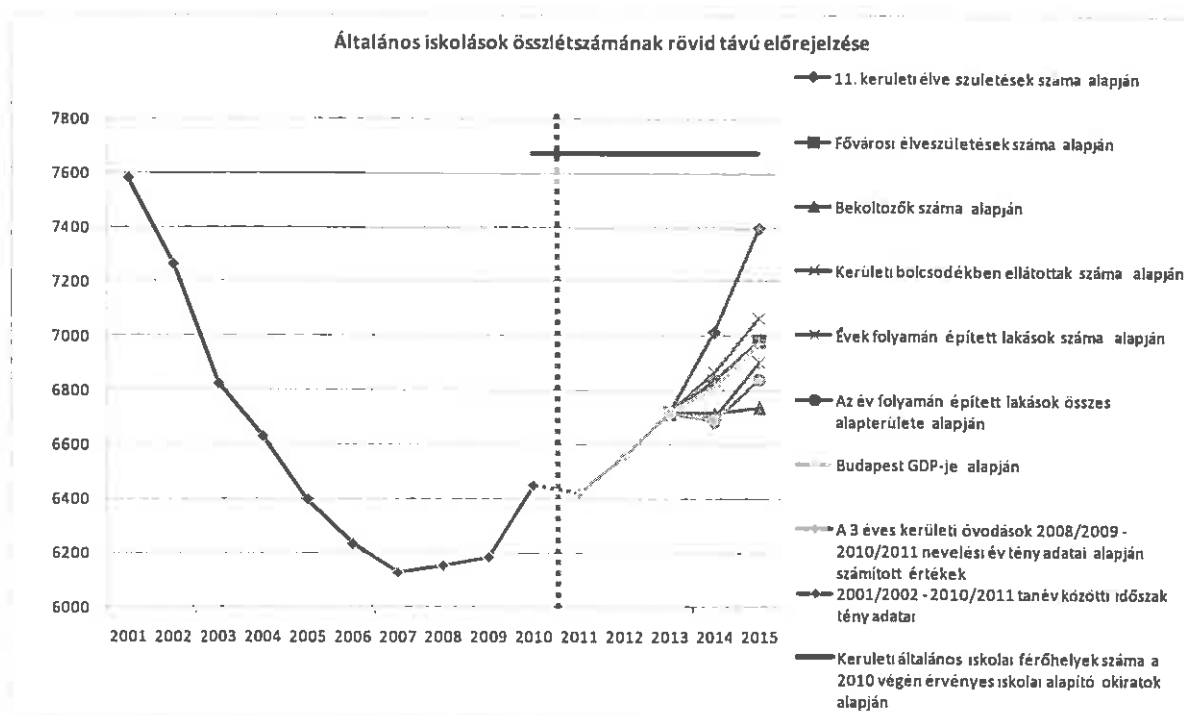
Megjegyezzük, hogy a legalacsonyabb előrejelzett létszámadatok is legalább nyolc új óvodai csoport létrehozását indokolják már a 2011/2012-es tanévben.

A kerületi általános iskolások létszáma

A kerületi fenntartású általános iskolába járó tanulók esetében a rövid távú előrejelzés során:

- a kerületi óvodások tény létszámából számított 2011-2013-as létszámadatokat,
- a módszertani részben bemutatott hét mutató alapján becsült 2014-2015-ös létszámokat tekintjük nagy valószínűségű előrejelzésnek, mintegy 95% megbízhatósággal.

Az alábbi ábra és táblázat foglalja össze az előrejelzett adatokat:

A kerületi általános iskolások nagy valószínűségű, 2011-2015. időtávú előrejelzése²

² A kerületi általános iskolások számát és az általános iskolai férőhelyek számát a teljes modeliben a Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola létszámai nélkül számítottuk.

Tanév	Kerületi általános iskolások becsült létszáma			Kerületi általános iskolai férőhelyek száma
	Min.	Max.	Legvalószínűbb érték	
2011 / 2012. tanév	6417			7671
2012 / 2013. tanév	6554			
2013 / 2014. tanév	6715			
2014 / 2015. tanév	6702	7014	6804	
2015 / 2016. tanév	6736	7395	6984	

A kerületi általános iskolások nagy valószínűségű, 2011-2015. időtávú előrejelzése

Legfőbb megállapításunk, hogy – változatlan jogszabályi keretek között – nagy valószínűséggel nem csökken a kerületi fenntartású iskolákba járók száma, 2011-ben megegyezik a 2010-es létszámmal, 2012-től évi 1-3%-os összlétszám növekedés várható. Ez a 2010-es adathoz képest **2015-re összesítve 8%-os növekedést** jelent, amellyel a kerületi általános iskolák létszáma a 2002-2003-as években tapasztalhatót éri el újra.

A legkisebb növekedést (0-0,5%) a kerületbe költözők száma alapján előrejelzett iskolai létszám mutatja, a legmagasabb növekedést a 2010-ig a kerületben tapasztalt tényleges élvészületések száma vetíti előre: 2010-ről 2015-re 15%-os növekedést eredményezve.

Az elemzés elkészítésének időszakában mintegy 7700 férőhely szerepel a kerületi általános iskolai férőhelyek kapacitásaként a hatályos alapító okiratokban. E kapacitást alapul véve (változatlan jogszabályi keretek mellett) az általános iskolai feladatellátás **kapacitáskihasználtsága** a 2010-es 84%-ról **2015-re 91%-ra fog nőni**. A kapacitás kihasználtsághoz kapcsolódóan a következőkre hívjuk fel a fenntartó figyelmét:

- A fenti, 84 és 91 százalékos kapacitászámok számítása során nem vettük figyelembe a sajátos nevelési igényű tanulókat (akik két- vagy háromszoros szorzóval számítanak a létszámba, jelenleg azonban csak egyszeres szorzóval szerepelnek), így a fenti kihasználtság számok vélhetően kismértékben ennél nagyobbak. (Ha a teljes általános iskolás létszámon belül a 2010. évhez képest változatlanul feltételezzük a sajátos nevelési igényű tanulók számát, és kétszeres szorzóval számoljuk őket, akkor a kapacitáskihasználtsági mutatók 2,5 százalékkal nagyobbak.)

- Amennyiben a jelenlegi iskolaválasztási szokások és a négynél több osztályos gimnáziumi kapacitások változatlanok maradnak, akkor az általános iskolás kapacitások az alsó tagozatokon lehetnek szűkebbek, akár az igényeknél átmenetileg kisebbek is, így az iskolák vezetésének elsősorban ezeknek a kapacitásoknak az időszakos bővítésére kell felkészülniük.

A hosszú távú becslés kiinduló feltételezései

A gyerekek létszámának hosszú távú becsléséhez használt alapadatok előrejelzéséhez a következő scenáriókat vettük figyelembe:

- Fővárosi élveszületések száma:
 - Vizsgálataink során kimutattuk, hogy a fővárosi élveszületések számának változása három év múlva szignifikáns hatással van az óvodások létszámára.
 - A fővárosi élveszületések száma 1995-2009. között évente átlagosan **0,3 százalékkal** nőtt, 2006-2009. között gyakorlatilag stagnált a szám, és 2009-ben a kis mértékű (1 százalékos) csökkenés ellenére az elmúlt évek második legtöbb születése történt. Mivel a növekvő trendet lényegében csak három év (2004-2006.) átlagon felüli növekedése (3,1-5,7%) eredményezte, ezért a következő évek élveszületési számainak előrejelzéséhez a következő forgatókönyvekkel számoltunk:
 - Optimista - stagnáló: A fővárosi élveszületések száma **nem változik** az évek között, hanem marad a 2009. évi születések magas szintjén (17100 gyerek/év).
 - Realista - lassú csökkenés: A fővárosi élveszületések száma nem marad az elmúlt évek magas szintjén, hanem 2020-ig fokozatosan csökken az elmúlt 15 év átlagának megfelelő szintre (15650 gyerek/év), ami **évi átlagos 0,8 százalékos csökkenést** jelent.
 - Pessimista - csökkenés: A 11. kerületi élveszületések száma 2020-ig visszaáll az 1999. évi szintre (14160 gyerek/év), amely évente átlagosan **1,7 százalékos csökkenést** jelent.
- Egy évben épített lakások száma:
 - Vizsgálataink során kimutattuk, hogy az egy évben épített lakások számának változása három év múlva szignifikáns hatással van az óvodások létszámára.
 - Az egy év alatt épített lakások száma 1995-2009. között trendjében gyorsan növekedett, évente átlagosan 44 százalékkal, azonban az épített lakások számának szórása nagyon magas volt (alig 100 és 1300 között). Eközben az épített lakások átlagos száma az elmúlt 15 évben 420 volt, és két évben (2006. és 2009.) messze az átlag felett volt az érték. Ezeket figyelembe véve a

következő évek épített lakásszámainak előrejelzéséhez a következő forgatókönyvekkel számoltunk:

- Optimista - lassú növekedés: A lakások száma évente átlagosan **8 százalékkal** nő a 2008. évi szintről (2020-ban évi 820 lakásra), ezzel a következő 10 évben évente átlagosan **600 lakást** építenek a kerületben.
 - Realista - stagnáló: Az épített lakások száma **nem változik** az évek között, és megfelel az elmúlt 15 év átlagának (~420 lakás/év).
 - Pesszimista - lassú csökkenés: Az épített lakások száma a következő 10 évben csökken az elmúlt 15 évi átlaghoz képest (**300 lakás/év**), ami évi átlagos **2,5 százalékos csökkenést** jelent.
- Budapest egy éves GDP-je:
 - Vizsgálataink során kimutattuk, hogy a fővárosi GDP változása négy év múlva szignifikáns hatással van az óvodások létszámára.
 - Budapest egy éves GDP-je (inflációval korrigált) 1999-2010. között változó képet mutatott: az 1996-2002-es években 12-20%-ot nöött évente, 2002-2008 között pedig 2-10%-os növekedés volt tapasztalható. A gazdaság makrohelyzetéből kiindulva a következő forgatókönyvekkel számoltunk:
 - Optimista - fejlődő gazdaság: **évente (átlagosan) 5%-ot nő a GDP** – ez a helyzet egy válságból gyorsan kilábaló, dinamikus gazdaságot jelent.
 - Realista - lassan fejlődő gazdaság: **évente (átlagosan) 3,5%-ot nő a GDP** – ez a helyzet a válságon lassan, de biztosan túljutó gazdaságot jelent.
 - Pesszimista - lassú csökkenés: **évente (átlagosan) 2%-ot csökken a GDP** – ekkor a fővárosi gazdaság helyzete lényegében a gazdasági válság során tapasztalható módon, tartósan romlik.

Az előrejelzés számításánál egy-egy forgatókönyvhöz (optimista/realista/pesszimista) az ahhoz tartozó három előrejelzés (élveszületés, lakásépítés, GDP) alapján becsült óvodás és iskolás számok átlagát vettük.

Hosszú távú előrejelzés

A rövid távú számításokra alapozva elvégeztük az óvodai és általános iskolai feladatellátás létszámának 2020-ig tartó becslését.

Hosszú távú előrejelzéseink során több scenáriót vázoltunk fel, valamint a mellékelt Excel táblázat adott helyeire a jövőben beírható sarokszámok segítségével dinamikusan változik a modell, amely egyre pontosabbá válik.

Kerületi óvodások létszáma

A kerületi óvodások létszámának hosszú távú előrejelzése (2013-2020.)

XI. kerületi fenntartású óvodák összlétszáma (fő)												
Év	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
Forgatókönyv	Tényadat	Rövidtávú előrejelzésből		Becsült adat								
				4421	4381	4328	4293	4235	4205	4174	4140	
		3791	4353	4476	4428	4400	4362	4350	4319	4320	4323	4328
					4429	4405	4377	4381	4372	4400	4431	4466

A kerületi óvodások létszámának hosszú távú előrejelzése (2013-2020.)

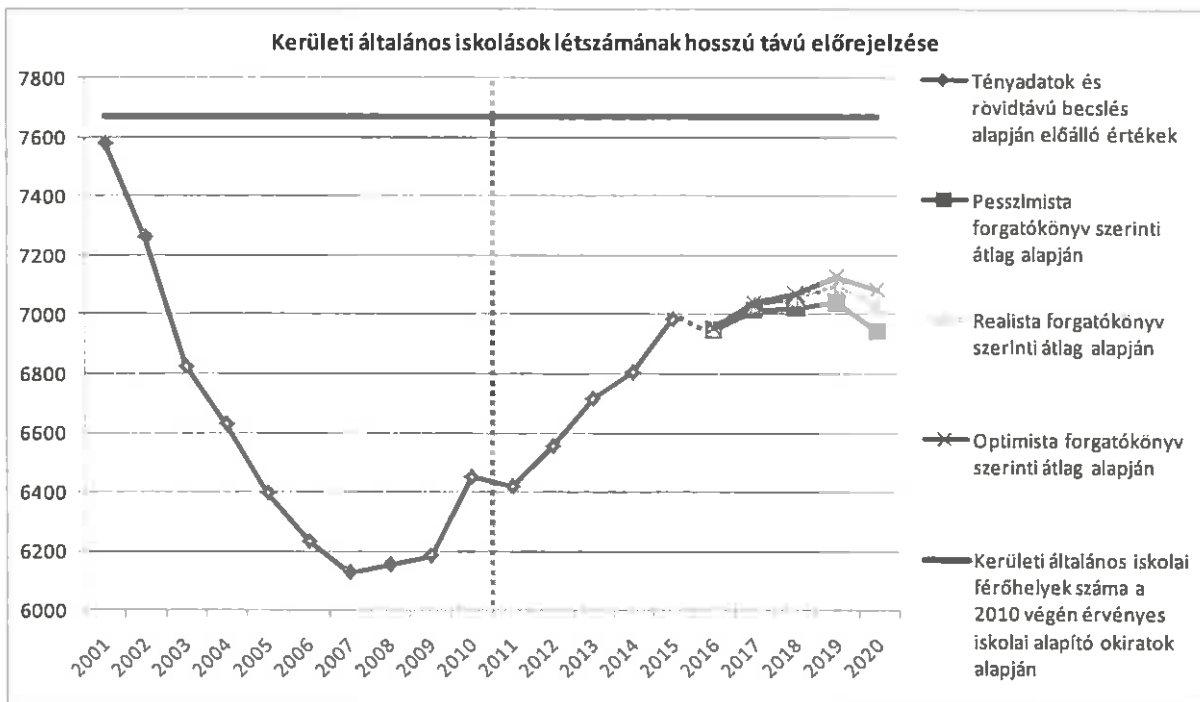
Legfőbb megállapításunk, hogy várhatóan 2012-ben éri el a maximumot a kerületi óvodás gyerekek száma, az elkövetkezendő években – forgatókönyvtől függő – csökkenés várható. Az

optimista terv szerint stagnálás várható, a realista scenárió 3,5 százalékos, a pesszimista pedig 7 százalékos csökkenést jelez előre 2020-ra, a 2012-es adathoz képest.

A realista scenáriót megvizsgálva az előrejelzés pontossága mellett állítható az, hogy 4320-4400 óvodai gyermek lesz a kerületi fenntartású intézményekben 2013-2020. között.

A 2012-es maximális értéket javasoljuk a KSH 2011. májusban publikálandó 2010-es statisztikai adatai alapján felülvizsgálni, majd minden év májusában a 2 év múlva várható értékek becslését elvégezni a rövidtávon pontosabb előrejelzési módszer alapján.

Kerületi általános iskolások létszáma

A 2015-2020-as évekre előreszámított általános iskolai létszámok

XI. kerületi fenntartású általános iskolák összlétszáma (fő)											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Forgatókönyv	Tényadat	Rövidtávú előrejelzésből					Becsült adat				
Pesszimista	6449	6417	6554	6715	6804	6984	6947	7015	7020	7040	6942
Realista							6955	7034	7054	7097	7030
Optimista							6955	7039	7069	7127	7083

A 2015-2020-as évekre előreszámított általános iskolai létszámok

Megállapítható, hogy az óvodásoknál bemutatott 2012-es létszámcsúcs – a megfelelő éves eltolással – az általános iskolákban 2015-től kezdődően jelenik meg, ezt követően az összlétszám 2020-ig gyakorlatilag stagnál. Minden forgatókönyv enyhe változást vetít csak

előre (a pesszimista forgatókönyv -0,6, a realista +0,7, az optimista scenárió +1,4 százalékos változást jelez a létszámban) 2015-2020. között.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ez tartósan 90% feletti kapacitáskihasználást (2015-2020. között 92,8-95,1 százalékos) eredményez a hatályos alapító okiratokban szereplő férőhelyek alapján. Ez a szám kb. 2,5 százalékkal még magasabb is lehet, mivel az előrejelzésben a sajátos nevelési igényű tanulókat csak egyszeres szorzóval vettük figyelembe. Fontos lesz felkészülni intézményenként arra is, hogy a magas kapacitáskihasználás először az alsó tagozatokban fog jelentkezni, ami kerületi szinten, az intézmények közötti jó koordinációval, férőhelybővítést valószínűleg nem fog igényelni, de a személyi feltételeket – részben átcsoportosítási lehetőségek megfontolásával - meg kell teremteni.”

A következő 5 évben várható körzetes tanulók létszáma mellett az egyes régiókban épülő új lakások, lakónegyedek is módosítják az iskolahálózat régiónkénti igényeit. Ezért **folyamatos önkormányzati feladat az alapfeladatot ellátó intézmények kapacitáskihasználtságának, hatékony és a jogszabálykövető működésének felülvizsgálata.**

3.7.6 Szakmai szolgáltatási feladatok

Újbudai Pedagógiai Intézet

A közoktatási törvényben meghatározott szakmai szolgáltatási feladatokat a kerületben az Újbudai Pedagógiai Intézet látja el. Munkája kiterjed a **pedagógiai értékelésre, a szaktanácsadásra**, a pedagógiai tájékoztatásra, a pedagógusok képzésére és **továbbképzésére**, tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezésére. A működéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételei jelenleg biztosítottak: pedagógiai szakkönyvtárral, számítógépes oktatóteremmel, felújított előadóteremmel rendelkezik.

3.7.7 Szakszolgálati feladatok

A hatályos jogszabályoknak megfelelően a pedagógiai szakszolgálati **kötelező feladatokat** Újbudán a **nevelési tanácsadás, logopédiai szolgáltatás** és az iskolai **gyógytestnevelés** keretében végzik. A szakszolgálati feladatokat több intézmény, az **Újbudai Nevelési Tanácsadó**, az Újbudai Logopédiai és Pedagógiai Szakszolgálat, továbbá a Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola látja el.

Újbudai Logopédiai és Pedagógiai Szakszolgálat

Az intézmény törvény által előírt tevékenysége: **beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és gyógyítása** stb. Feladatukat egyrészt a nevelési és **nevelési-oktatási intézményekben közvetlenül** (utazó szakember hálózatán keresztül), másrészt az intézeten belül **ambuláns** formában végzik. A feladatellátáshoz megfelelő végzettségű és képzettségű szakemberekkel (24,5 státusz) rendelkezik, azonban az egyre növekvő ellátandó létszám miatt kismértékű fejlesztést igényelnének.

Újbudai Nevelési Tanácsadó

A nevelési tanácsadás tevékenységi körébe tartozik jelenleg a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása**, ennek alapján **szakvélemény készítése**, a gyermekek **rehabilitációs célú foglalkoztatása** a pedagógus és a szülő bevonásával, az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez. 2008. augusztus 1-jétől feladatkörük bővült: a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermekek, tanulók ellátásában is kötelezően közreműködnek. Az intézmény jelenleg két telephelyen, a törvénynek megfelelő képzettségű szakemberekkel működik.

Gyógytestnevelés

A gyógytestnevelés feladata a **gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása**, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja. Az **általános iskolai gyógytestnevelés** az önkormányzat **kötelező**, míg az **óvodai önként vállalt feladata**. Ez utóbbi 2000-től működő, pro-aktív kerületi kezdeményezés az egyre kisebb életkorban jelentkező mozgásszervi problémák javítása érdekében.

3.8 Egészségügyi ellátórendszer

Újbuda egészségügyi ellátásában **komplex** és **központi** szerepet játszik a **Gyógyír XI. Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.**, melynek tevékenysége az **alapellátás** egyes területeit és a **járóbeteg-ellátást** öleli fel. A Gyógyír XI. Kft. működésének alapját a **kerületi önkormányzattal** (a fővárosi önkormányzattól 2003 júliusától átvállalt feladat) kötött **közszolgáltatási szerződés**, valamint az **Országos Egészségbiztosítási Pénztárral** aláírt **finanszírozási szerződés** jelenti. Az egészségügyi alap- és szakellátás mellett a háziorvosi ellátás infrastrukturális működését is támogatja.

Újbuda lakossága számára kiemelt jelentőséggel bír a **központi kórház** szerepkörű **Szent Imre Kórház**, mely komplex szakma-összetételű gyógyítási profillal és a kerületnél nagyobb

területi vonzáskörzettel rendelkezik. Mivel a kórház **fenntartója 2012. januártól az állam**, ezért kapacitása (ágyszám, óraszám) nem vetíthető Újbudára. A kerületben **több magánkórház** (pl. Kelen Kórház Egészségügyi Ellátó Kft., Medical Center Budapest, Dévai Intézet) is működik, ezek kapacitása a Szt. Imre Kórháznál lényegesen kisebb, az egészségügyi szolgáltatásokon belül kiegészítő jellegű és pacienskörük is csak részben újbudai.

3.8.1 Alapellátás

A helyi önkormányzatokról szóló **1990. évi LXV. törvény** szerint a helyi (kerületi) önkormányzatoknak gondoskodni kell a lakosság egészségügyi alapellátásának biztosításáról. XI. kerületi Képviselő-testület **13/2009./III.24./XI.ÖK** számú, az egészségügyi alapellátás körzeteinek kialakításáról szóló rendeletében Újbuda területét **80 felnőtt és 24 gyermek háziorvosi**, valamint **28 felnőtt, 8 gyermek és egy ifjúsági fogorvosi körzetre** tagolta. Ezen körzetek lakosságát minden év február 28-ig felül kell vizsgálni.

A **23/2008./X.22./XI.ÖK** sz. rendelet a területi és intézményi védőnői ellátás (mely a kötelező egészségügyi alapellátás szerves része) körzeteit határozza meg. Az Önkormányzat területe eszerint **38 területi védőnői körzetre és 16 intézményi védőnői körzetre** tagolódik, melyek felülvizsgálata évente, legkésőbb szeptember 30-ig kell, hogy megtörténjen. A védőnői tevékenység középpontjában a **primer prevenció** áll. A Védőnői Szolgálat feladatának tekinti az óvodás- és iskoláskorú gyermekek körében végzett **egészségnevelést és egészségfejlesztést**, ugyanakkor célul tűzte ki a lakosság egészségtudatának fejlesztését, az **egészség megőrzését**, az **egészséges életmód iránti érdeklődés növelését**. A védőnői munka **színterei**:

- a **tanácsadó helyiségében** folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak
- **családlátogatáson** adott tanácsadás, elvégzett gondozás, anyai tevékenységre oktatás
- **nevelési-oktatási intézményben** történő szűrés, egészségnevelés

A **felnőttek** éjszakai és hétvégi (rendelési időn kívüli) **ügyeletét** a **Szent Imre Kórház** területén a Főnix Med. Zrt. látja el, ambulancián történő ellátás, ill. telefonon történő bejelentés esetén a helyszíni ellátás is biztosított. A **gyermekorvosi ügyelet is a FŐNIX Med. Zrt. biztosítja rendelési időn kívül éjszaka és munkaszüneti napokon a Szent János Kórház területén. 2012 júniusától a Gyógyír XI. Nonprofit Kft. a Fehérvári út 12. szám alatti rendelőjében megnyitotta a gyermekorvosi ügyeletet. Minden munkaszüneti napokon 9-14 óra között a kerületi gyermekeket ugyancsak a FŐNIX Med Zrt. látja el.**

3.8.2 Szakellátás

A kerületi **járóbeteg-szakellátásért** felelős **Gyógyír XI. Kft.** orvosszakmai munkáját alapvetően befolyásolták a közelmúltban az egészségügyben lezajlott nagyarányú változások, ugyanis a fekvőbeteg-ellátások általános szűkülését nem követte a járóbeteg-ellátó kapacitás bővítése. Ennek eredményeként a Gyógyír Nkft. keretében működő szakellátásokban egyre nagyobb problémaként jelentkezik az **előjegyzési idők jelentős meghosszabbodása**, valamint az **egyes szakmák képviselőinek hiánya**. Az átlagos előjegyzési idő több szakrendelés esetében is meghaladja az egy hónapot.

A Gyógyír Nkft. **Fehérvári úti épülete** 2004-ben **teljes belső felújításon** esett át, így annak infrastrukturális adottságai kifejezetten jónak mondhatók, **akadálymentesítése megoldott**. A megújult intézetben 2006 decemberében szakrendeléseken, majd 2009 áprilisától a laboratóriumban is bevezetésre került az **előjegyzési rendszer**, és átadásra került a magasabb színvonalú, kulturáltabb, a betegek személyiségi jogainak védelmét maximálisan biztosító **beteghívó rendszer**. 2012 tavaszán került átadásra az új, probléma azonban, hogy ezzel párhuzamosan az **elavult orvosi eszközök és gépek** cseréje nem történt meg, ill. csak nagyon lassan zajlik. A rendelőintézet **elérhetősége a bel-budai részekről kiváló**, egyes **nyugati kerületrészekből** viszont kifejezetten **nehézkés** az eljutás (viszonylag nagy a távolság, és rosszak a közlekedési kapcsolatok).

A Gyógyír Nkft. profiljához tartozó szakellátások közül a **nem manuális szakmák** közé sorolható a belgyógyászat (angiológia, endokrinológia), a kardiológia, a reumatológia, a gyógytorna és a fizioterápia.

Manuális szakmák: sebészet, ortopédia, nőgyógyászat, szemészet, fül-orr-gégészet, urológia, szájsebészet.

Gonozók: bőr- és nemibeteg gonozó és szakellátás (külső telephelyen, az Ulászló utcában), pszichiátriai gonozó (külső telephelyen, a Tétényi úton + a XXII. kerületben is), tüdőgonozó és ernyőképszűrő állomás (a XXII. kerületi tüdőgonozót is a Gyógyír Nkft. üzemelteti, Albertfalva lakosságát itt látják el).

Gyermekszakrendelések: gyermeksebészet, gyermek fül-orr-gégészet, gyermek allergológia, gyermek bőrgyógyászat, gyermek szemészet, gyermek ortopédia, gyermek idegyógyászat és pszichiátria.

Diagnosztika: általános röntgen, ultrahang, mammográfia, laboratórium.

4. Kiemelt (védett tulajdonságú) esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó helyzetelemzés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bek. rendelkezik a Program keretében kiemelten vizsgálandó esélyegyenlőségi célcsoportokról, melyek közé az alábbi csoportok tartoznak:

- a nők,
- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a fogyatékossgal élő személyek,
- a gyermekek, fiatalok (ezen belül a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek-tanulók,
- az idősek.
- A főváros és a kerület szempontjából indokolt – speciálisan urbánus célcsoportként – a hajléktalan emberek vizsgálandó célcsoportok közé való beemelése.

4.1 Nők

Újbudán – mint általában a magyar népességben – **nőtöbbség** van: már a 2001-es adatok szerint is 116 nő jutott 100 férfira. Ez a szám **2011-re** még drasztikusabbá vált: ekkor **100 férfira már 122 nő jutott**. Különösen eltérő a nemek aránya az idősebb korosztályokban: a kerületi nők egyharmada, a férfiak 24%-a 60 éven felüli, ebből következően a **60 éven felüli népesség több mint 63%-a nő**.

A nők, különösen, a gyermekvállalás előtt állók, illetve kisgyermeket nevelők, leginkább a munkaerőpiacon, illetve a munkahelyeken érintettek a hátrányos megkülönböztetés által.

Budapestet tekintve megállapíthatjuk, hogy a női foglalkoztatottak arányát jelentősen meghaladja a férfiaké. A férfiak előnye kimutatható kerületi, fővárosi és országos szinten is a foglalkoztatottaknak az aktív korú népességhez viszonyított arányát vizsgálva, ugyanakkor országos szinten a fővárosban jellemző férfielőnynél jelentősebb mértékű eltérést találunk. A foglalkoztatottak aktív korú népességhez viszonyított aránya kerületenként, így Újbudán is nemenként megerősíti azt az összefüggést, amelyet a foglalkoztatási adatok alapján fogalmazhatunk meg.

A nők foglalkoztatási színvonala Magyarországon jelentős mértékben elmarad az Unió átlagától. Míg az Unió átlaga a nők foglalkoztatási arányát tekintve átlaga 58,2 %, addig Magyarországon ugyanez az érték csak 50,6% volt. Az Unió 20 tagországában 2010-re elérték

azt a célkitűzést, hogy a nők foglalkoztatási szintje elérje a 60%-ot, Magyarország jelentős mértékben el van maradva ettől a célkitűzéstől. Magyarországon 2011-ben a nők 15-64 éves népességen belül aránya 51%-os, míg a foglalkoztatottakon belüli arányuk mindössze 46%-ot tesz ki. Az aktív korú inaktívak körében a nők aránya 59%-os, vagyis jelentősen meghaladja a férfiak reprezentáltságát. **Míg a 15-64 éves népesség körében a férfiak foglalkoztatási rátája 60,4% volt, addig a nőké csak 50,6%.**

Budapestre szintén érvényes az, hogy a nők foglalkoztatási arányát jelentősen meghaladja a férfiaké. A férfiak előnye kimutatható fővárosi szinten is a foglalkoztatottaknak az aktív korú népességhez viszonyított arányát vizsgálva. A foglalkoztatottak aktív korú népességhez viszonyított Újbudán is nemenként megerősíti azt az összefüggést, amelyet eddig a foglalkoztatási adatok alapján fogalmaztunk meg.

A nem dolgozó újbudai nők, a nem dolgozó férfiaknál kisebb arányban munkanélküliek, ugyanakkor az inaktív keresők és az eltartottak körében jóval nagyobb mértékben reprezentáltak. **A munkaügyi kirendeltségnél regisztrált újbudai álláskeresőket tekintve megállapíthatjuk, hogy körükben a nők aránya az elmúlt években jellemzően magasabb volt. 2009-2010-es időszakban a korábbi 5-15%-os női többlet „elfogyott”, a nemi arány kiegyenlítőddött, 2011-ben a nők reprezentáltsága 52,3%-os volt.** E mellett tetten érhető, hogy a tartósan állást keresők körében, a nők aránya az álláskereső idõtartamának elhúzódásával növekszik.

Iskolai végzettségbeli alapvető eltérések nem magyarázzák az újbudai nők rosszabb munkaerő-piaci pozícióját, mivel a kerületi érettségizettek 46,1%-a férfi, 55,9%-a nő, ami közel azonos a teljes kerületi népesség nemi megoszlásával.

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk. Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25% különbség tapasztalható a férfiak javára. **Egy budapesti nő átlagban 70-75%-át keresi egy azonos munkakört ellátó férfi jövedelmének,** vidéken ez az arány jobb, elérheti a 80-85%-ot is. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezik, ez tapasztalható az úgynevezett "üvegplafon szindrómánál" is.

A gyermekvállalás, a gyermeknevelés nagymértékben befolyásolja a nők munkaerő-piaci esélyeit. A munkavállalást hátráltatja a fővárosi bölcsődei és óvodai férőhelyek elégtelen száma is.

A nők a fentiekben részletezett alacsonyabb foglalkoztatási szintje jelentős mértékben a kisgyermekesek alacsony foglalkoztatási arányából fakad. A 3 év alatti gyermeket nevelők esetében a foglalkoztatási ráta 14%-os, ami Európában a legalacsonyabbnak számít.

A nők és a kisgyermekesek foglalkoztatási helyzetének szoros együtt járását pedig a magyarországi női-férfi szerepmodellek konzervativizmusa okozza. A Népeségstudományi Kutató Intézet 2009-es felmérése szerint a nők kizárólagos otthoni

szerepvállalásával még mindig több mint a társadalom fele (53%) egyetért. Ez az arány 7%-kal csökkent ugyan az előző, 2000-ben végzett adatfelvétel óta, ám az EU 27 tagországa közül így is csak Lengyelországban értenek egyet a hazinál többen (65% feletti mértékben) azzal, hogy a nők feladata a család ellátása, míg a férfiaké a pénzkeresés.

A családi szerepekből fakadó nemek közötti egyenlőtlen feladatmegosztás mélyen gyökerező problémát jelent. Valamennyi Uniós ország időmérleg-felmérései igazolják, hogy az európai nők még a kilencvenes évek végén is átlagosan napi 2-3 órával több háztartási munkát végeztek, mint a férfiak. Budapesten ez a különbség még nagyobb, a 4-5 órát is eléri. A férfiaknak, bár munkaerő-piaci aktivitásuk nagyobb, több a szabadidejük.

A gyermekvállalás, gyermeknevelés nagymértékben befolyásolja a munkaerő-piaci esélyeket és (a fentiekben részletezettek miatt) döntő mértékben a nőket érinti Magyarországon³. A 15-64 éves népességbe tartozók több mint negyede (26,6%-a) gondoskodott 15 évesnél fiatalabb gyermekről, míg ez az arány az azonos korú nők esetében 28,8%. A kutatás szerint a gondozási teendők érdemben csak a nők munkaerő-piaci jelenlétet befolyásolják, a gyermeket nevelő férfiaknak mindössze 2%-a jelezte, hogy a gyermeknevelés hatással volt munkaerő-piaci státusára, szemben a nőket jellemző közel 32%-os aránnyal. A nők 16,9%-át egyértelműen a gyermekek felügyeletével kapcsolatos nehézségek korlátozzák a munkavállalásban (15,8%-uk emiatt egyáltalán nem, a fennmaradó 1,1% pedig csak részmunkaidőben dolgozott). További 14,9% szintén a gyermeknevelés miatt, de saját döntése alapján nem, vagy csak erősen korlátozottan volt jelen a munkaerőpiacon.

A gyesről, gyedről a munkába való visszatérés jelentős akadálya, ha nem áll rendelkezésre megfelelő számú bölcsődei férőhely. Bár Magyarország nagy részén problémaként jelentkezik a bölcsődei férőhelyek számának elégtelensége, e tekintetben Budapest az országos viszonyokhoz képest lényegesen kedvezőbb helyzetben van: **Magyarországon működő összes bölcsődei férőhelyek harmada a fővárosban található. Míg 2011-ben országosan a 0-2 éves gyermekek 12,6%-a járt bölcsődébe, addig Budapesten ez az arány 22,5% volt.**

Újbudán a bölcsődei szolgáltatás 2011-ben az Egyesített Bölcsődei Intézmények **9 tagbölcsődéjében 832 férőhelyen** működött. 2011-ben a bölcsődei férőhelyek átlagosan **101%-os kihasználtsággal** működtek a kerületben.

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével az esélyegyenlőség bevezetésével kapcsolatban. A szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként azt, hogy **a női alkalmazottaknak „nehézséget okoz a munkaidő és a család összeegyeztetése”**. Ezen kívül problémaként merült fel még az is, hogy „a nők rugalmatlanok a továbbtanulás terén” –feltehetőleg az előbb említett problémából kifolyólag, mely szerint a nők nehezen egyeztetik össze a munkaidő korlátjait a családi kötelezettségekkel. A válaszadók töredéke említette meg nehézségként azt,

³ Munkavégzés és családi kötelezettségek, 2010 c tanulmány, 2011, KSH

hogyan a nők „alulreprezentáltak a vezető posztokon”. Azoknak a szervezeteknek a többségében, amelyekben úgy tapasztalták, hogy nehézséget jelent a nők számára a munkaidő korlátjainak és a családi kötelezettségeknek az összeegyeztetése, munkaidő kedvezményekkel járultak hozzá a női munkavállalók frusztrációjának csökkentéséhez. A továbbtanulási gondokat említő szervezetek, valamint a nők vezetői posztokon való alulreprezentáltságával leírható egyenlőtlenségről beszámoló szervezetek az említett gondok enyhítésére alkalmas intézkedésekről nem számoltak be. A női alkalmazottak foglalkoztatásának komfortosabbá tételében **nehézségként merült fel a munkaidő kedvezmény biztosítása (3,6%), és az egyenlő elbírálás elvének gyakorlati alkalmazása (2,2%)**.

Több szociológiai kutatás rámutatott, hogy a szegénység által fokozottan veszélyeztetettek az egyszülős háztartások, melyek döntő többségében az anya neveli egyedül a gyermekeket. A kerületi szociális ellátások nemi megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nők már 2006-ban is a támogatások több mint 60%-át kapták, amely arány **2009-re tovább tolódott (70%)**, különösen **szembetűnő tehát a nők hátrányos helyzete**. Ez részben magyarázható azzal, hogy egy családon belül a megélhetéshez kapcsolódó támogatások igénylése a nőkre hárul, a **gyermekek támogatásához és védelméhez kapcsolódó támogatási formák 85-90%-ban nőkhöz kapcsolódó** aránya mögött azonban minden bizonnyal a **gyermekét/gyermekkeit egyedül nevelő anyák** jelentős tömege azonosítható. Az **egyszülős családok egyre növekvő arányára** csak most kezd ráirányulni a figyelem (2009-ben országos szinten a megkötött házasságok 45% bomlott fel a 7. év előtt, mely arány még drámaibb, 60-70%-os az élettársi kapcsolatoknál), mely szintén beavatkozásokat sürget.

4.1.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A Gyermejköltségi Szolgálat a **40 év feletti álláskereső nőknek** néhány éve **Női Klubot** szervezett, mely sikeresen működött, utána szünetelt, de jelenleg újraindítás alatt van. Ez a célcsoport egyértelműen **támogatásra szorul**, mert **gyakran halmozott problémákkal küzd egyedülállóként**.

Ezek közül néhány tipikus példa:

- nagyobb eséllyel veszíti el a munkáját életkora miatt (különösen, ha alacsony iskolai végzettségű);
- nehezen birkózik meg kamasz gyermekei nevelésével, akik iskolai lemorzsolódási veszélynek vannak kitéve (a családsegítővel ezen a ponton szoktak kapcsolatba kerülni); - elvált férje új családot alapít, és nem fizet rendszeres/megfelelő összegű gyerektartást; - idősödő szüleit ápolnia kell;
- egészségi problémákkal, esetleg szenvedélybetegséggel (pl. alkohol) küzd stb.

A családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében Családbarát város mozgalom indul Újbudán. Az Európai Városi tudáshálózat (EUKN) rendezvénye kapcsán 2009-ben ajánlások kerültek megfogalmazásra a családbarát városokról. Újbuda e szempontrendszer szellemében fogalmazza meg programját, amelyben ösztönzi a helyi vállalkozásokat, intézményeket és civil szervezeteket a csatlakozásra. Ennek jegyében nem csak az önkormányzat szolgáltatásai, közhivatalai válnak családbarátabbá, hanem ösztönözzük erre a helyi vállalkozásokat, szolgáltatókat. Támogatjuk a munka és a magánélet összeegyeztetését mind munkáltatóként, mind a kerületért felelős önkormányzatként.

4.2 Mélyszegénységben élők

A szegénységben élők körébe általánosan azokat az egyéneket, családokat szoktuk sorolni, amelyek a hivatalosan megállapított létminimum szintje alatti havi jövedelemből élnek.

Hazánkban a szegénység az összes háztartás 28 százalékát érinti, a gyermekes háztartások 41 százalékát, a három vagy több gyermekes családok 60 százalékát. Ez azt jelenti, hogy a hivatalosan megállapított létminimum alatt élnek közelítőleg 3,5-3,7 millióan.

A mélyszegénység, a szegénységen belüli kategóriaként, megfeleltethető az abszolút szegénységnek, mely azt az állapotot jelöli, amikor az egyén vagy család az alapvető fizikai szükségleteit sem képes már kielégíteni. Ebbe a körbe sorolhatóak a havonta kevesebb, mint húszezer forintból élők, számuk országosan 600 ezer fő körülire tehető. A mélyszegénység

erőteljes megjelenése nem jellemző a fővárosra, különösen a budai kerületek esetében mondhatjuk azt, hogy elenyésző a mélyszegény háztartások reprezentáltsága.

Az alacsony státuszú lakosok köre, bár mélyszegénységben élőkkel nem azonosítható, megközelítőleg árulkodik arról, hogy a kerületi lakosság közelítőleg mekkora arányban veszélyeztetett a szegénység által. **Az alacsony státuszú lakosok (aktív korú, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező) aránya közel 10% Újbudán.** E mellett azonban az is elmondható, hogy Újbuda mind országos, mind pedig fővárosi viszonylatban kedvező képzettségi, foglalkoztatási és jövedelmi mutatókkal rendelkező kerület. Különös figyelmet kell fordítani az alacsony státuszú lakosok területi koncentrációjára. Az SZMM szakértői bevonásával készült, hatályos kerületi Antiszegregációs terv (2009) 4.3.6.2. *Általános helyzetértékelés* fejezete megállapítja, hogy „A KSH adatai szerint Újbuda nem néz szembe szegregációs kihívásokkal”, mivel **nincs olyan szegregátuma**, ahol az alacsony státuszú lakosok aránya min. 50%. **Nincs szegregációs veszélynek kitett kerületrésze**, ezért „az antiszegregációs törekvéseket a **megelőzés jegyében** kell megfogalmazni”. Ugyanakkor nem lehet megfeledezni arról sem, hogy a kerület hivatalos lakónépességén túl olyan, nehezen meghatározható számú népesség is él életvitelszerűen a kerületben, amely a hivatalos lakónépességben nem jelenik meg. Körükbe sorolhatóak a került rendezetlen státuszú (pl. erdős, nehezen bejárható) területein nem lakáscélú helységekből élők is, akik kisebb kolóniákat is alkothatnak (rejtett szegregátumok). Ezekre a területekre sokszor csak terepbejárásakor derül fény, illetve a közelben lakók beszámolóiból értesül róluk az önkormányzat.

Erre utal, hogy Újbuda legszélső (déli, dél-nyugati) peremvidékein sajátos kialakult helyzetről számoltak be az interjúalanyok: a **Baltoni út mentén** (7-es út) a kerületből kivezető szakaszon (Kőérberek), a **Kamaraerdei úton** (Kamaraerdő) a lovarda környékén, valamint **Örsöd dűlőnél az önkormányzati tulajdonú, zárt kertes övezetben emberek/családok élnek** az ott található kis faházakba, illetve viskókat húztak fel maguknak. A szomszédos kertek tulajdonosai, illetve a családsegítő és védőnői szolgálat munkatársai jelezték ezt a helyzetet. Az itt tartózkodók **nem szerepelnek semmiféle kerületi nyilvántartásban**, mivel nem újbudai lakosok. Az Anti-szegregációs Terv helyzetfeltárása során továbbá több interjúalany a **Ballagi Mór utcát** említette, ahol jelenleg a kerületben a legtöbb cigány család él egymás szomszédságában. Arról, hogy pontosan milyen státuszúak az itt lakók, illetve mennyire vannak szegregációs veszélynek kitéve, jelenleg **nem állnak rendelkezésre adatok**. Ezeknek a területeknek a pontos bejárása, szegregációs szempontú feltérképezése szükséges lenne.

Az alacsony státuszú lakosok, azon belül az **alacsony iskolai végzettséggel** rendelkezők szegénységi kockázata jóval magasabb az átlagnál. Újbudán abszolút számban mintegy **15.000 főről** van szó. Döntő hányaduk a **panelos övezetekben (Kelenföldön, Albertfalván, Őrmezőn)** él. A kerület Antiszegregációs tervében olvasható (*Újbuda IVS*

2007-2013, 166-167. o.), hogy körükben a **tartós** és a **passzív munkanélküliség** is gyakori (nem látnak reményt a munkára, ezért nem is keresnek). Ez egyben jelentős „**kiilleszkedési**” **spirált indít el**, melynek hatása nem csupán anyagi nehézségekben, hanem **kapcsolati konfliktusokban, szenvedély- és mentális betegségekben is megnyilvánul**. Esetükben különös veszélyt jelent a többgenerációs munkanélküliség. Létszámuk pontos megismerését nehezíti, hogy a munkaügyi regisztrációból való kiesést követően sokan a rendszeres szociális segélyhez jutás feltételeit (közcélu munka elfogadása, személyiségfejlesztő programban való részvétel) nem teljesítik.

A kerületi szociális ellátások igénybevételi adatai szintén fontos információkat nyújtanak az alacsony státuszú lakosok helyzetéről. A krízis típusú rendkívüli ellátások (pl. átmeneti segély) jól behatárolhatóvá teszik a rászoruló, időszakos, vagy tartós anyagi krízishelyzetekkel sújtott kerületi népesség körét. Ilyen típusú ellátásokban az utóbbi években közelítőleg évente 15-16 ezer kerületi lakos részesült, amely a teljes kerületi lakónépesség 10 %-át meghaladja.

4.2.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kerület által kötelezően ellátandó családsegítés szociális alapszolgáltatást az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálat (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) biztosítja. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára a megelőzés, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A szolgáltatást igénybe vevők száma az elmúlt években is kisebb mértékű növekedést mutat. A kliens-kör egy része hosszú évek óta gondozási kapcsolatot tart. Az új kliensek száma fokozatos emelkedést mutat. A hozott problémák típusai döntően megélhetésiek és foglalkoztatással kapcsolatosak. A gazdasági válság negatív hatásai érezhető az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők számának emelkedésében. Az új ügyfelek számának növekedése részben ezen a területen, részben pedig a munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel összefüggésben jelentkezik. Az intézmény kiemelt fontosságú feladatai közé tartozik a munkanélküli ügyfelek elhelyezkedésének segítése. Az intézmény ezen felül a közösségi mentálhigiéné részeként csoportos foglalkozásokat is biztosít a rászorulóknak részére.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelési ellátás kötelező önkormányzati feladatként **kétpilléres rendszerként** működik: egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90%) **pénzbeli támogatást** biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében **adósságkezelési tanácsadást** nyújtanak.

Adósságkezelési szolgáltatás - adósságcsökkentési támogatás

Az adósságcsökkentési támogatást a Rendelet szerint azok a személyek igényelhetik Újbudán, akik **tulajdonosai, bérlői, vagy özvegyi jogon haszonélvezői** az adott **ingatlan**nak, és abban **élekvitelszerűen** laknak. Az adósságcsökkentési támogatás iránti kérelmek elbírálásánál a Szociális és Egészségügyi Bizottságnak nincs lehetősége méltányosság gyakorlására, ezért fontos feladata a tanácsadónak a jogosultsági feltételekről való pontos ügyfél-tájékoztatás.

Területi munka

A családgondozók munkaidejük egy részét a kliensek mikrokörnyezetében, területen töltik. A területi munka nagy részét az adósságkezeléshez szükséges, valamint a külső megkeresésre történő **környezettanulmányok** teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki, hogy az anyagi probléma háttere a rossz mentális állapot, illetve a környezettanulmányok kapcsán keletkeznek új esetek.

4.3 Romák

Roma etnikumúnak a 2001. évi népszámláláskor 191 ezer személy vallotta magát Magyarországon. Becslések szerint 2011-ben 242–274 ezer fő, 2021-ben 306–378 ezer fő között lehet a magukat roma etnikumúnak vallók száma. A Kemény István és Janky Béla által publikált 2003. évi országos roma-kutatás a cigány népesség 2003-as lélekszámát 600-650 ezer főre teszi.⁴

A roma lakosság lélekszámának éves növekedése a 2003-2011 időszakban évi kb. 12 és 15 ezer fő között lehet, így Kemény István és Janky Béla becsléseire alapozva azt mondhatjuk, hogy **jelenleg közelítőleg 765 ezer roma élhet Magyarországon**. Mindez azt is jelenti, hogy jelenleg közelítőleg a teljes magyar lakosság 8%-a lehet roma. 2021-re a roma népesség lélekszáma elérheti a 880-910 ezer főt. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességben belüli arányuk a jelenlegi 8%-ról 11-13%-ra emelkedik.

A roma népesség fővárosi lélekszáma az országos lélekszám tizedére, közelítőleg 75 ezer főre tehető, mely lélekszám 2021-ig elérheti a 90-95 ezer főt. Újbuda lakosságából a 2001-es népszámláláskor **233 fő vallotta magát cigánynak**. Jelenleg az **ÚCŐ becslése** szerint **kb. 300 család** lehet roma a kerületben, de az erős **asszimiláció** miatt nehezen állapítható meg. A ÚCŐ elnök működésének 4 éve alatt összesen kb. 150 fővel került személyes kapcsolatba. Az újbudai cigányok romungrók, döntő **többségük magyar anyanyelvű**. Cigány hagyományörzés (nyelv, tánc, ének stb.) éppen emiatt nem jellemző a kerületben.

⁴ Kemény István és Janky Béla: A 2003. évi cigány felmérésről, 2004

Magyarország egészségét tekintve roma népesség átlagos életminősége, lakhatási színvonala, egészségi állapota, foglalkoztatottsága, iskolázottsága a társadalom egészénél lényegesen rosszabb. A magyarországi cigányok négyötöde található a legalsó jövedelmi harmadban és 18-20%-a a középső harmadban. A roma népesség születéskor várható élettartama, életkilátásai sokkal rosszabbak a magyar átlagnál, de még az alsó jövedelmi harmadba tartozó nem roma népességnél is. **A fővárosban az országos átlagnál kisebb mértékben, és más településen belüli mintákat alkotva jelenik meg a roma népesség szegregációja,** e mellett a fővárosra is igaz, hogy lakóhelyüket tekintve a romák többsége elslumosodott lakóterületeken, rossz minőségű lakásokban, nem megfelelő higiénés viszonyok mellett, sokszor rendezetlen lakhatási jogviszony közepette él.

A romák foglalkoztatási helyzetét tekintve rendkívül súlyos problémát jelent, hogy az aktív korú romák negyede semmilyen rendszeres munkavégzési tapasztalattal sem rendelkezik. **Magyarországon az aktív korú romák mindössze 27%-ának van valamilyen munkája,** beleértve az alkalmi munkát és a vállalkozói tevékenységet is, és mindössze 23% azok aránya, akiknek rendszeres munkája van.

A romák foglalkoztatotti aránya a közép-magyarországi régióban a többi régió értékeihez mérten kiugróan magasnak mondható (57%), más magyar régió értékei legalább 22 százalékponttal maradnak el ettől. A legrosszabb a helyzet az észak-magyarországi (17%) és az észak-alföldi régióban (14%).

Budapesten a romák 64%-ának van munkája, 57%-uk pedig rendszeres munkát végez, ami országos viszonylatban kiugróan jó mutatónak tekinthető, egyedül Pest megye mutatói közelítik meg ezt az értéket.

Budapesten is igaz azonban az országos jelenség, hogy a nemek szerinti foglalkoztatottság jelentősen eltér a roma népességen belül. Míg a fővárosi roma férfiaknak több, mint 75%-a, addig a nőknek mindössze 40%-a dolgozik rendszeresen. A roma nők foglalkoztatására negatívan hat a magas gyermekszám, ami miatt a szülőképes korú roma nők negyedrésze gyakorlatilag folyamatosan inaktivitásba kényszerül. Az előreszámítások szerint a **roma lakosság foglalkoztatási helyzete 2021-ig javulni fog az ország egészében, a legjelentősebb javulásra azonban a jelenleg is legjobb mutatókkal rendelkező központi régióban és Budapesten lehet számítani.**

A romák munkavállalásával kapcsolatos problémák legfontosabb oka az, hogy az aktív korúak több mint 70%-a legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkezik. A 16-64 éves roma lakosság 17%-a még a 8 általánost sem fejezte be, és további 53% csupán 8 osztályos végzettséggel rendelkezik, 26%-uk viszont szerzett valamilyen szakképzettséget is. Az érettségizettek aránya viszont mindössze 2%, a diplomásoké pedig csak 1%. **Az iskolázottság tekintetében a romák körében nagyok a területi egyenlőtlenségek.** Az északkeleti és a keleti területek mutatói a legrosszabbak. A kevesebb, mint 8 osztályt végzettek aránya az észak-magyarországi, az észak-alföldi és a dél-alföldi régióban is meghaladja a 20%-ot. A szakképzettséggel, érettségivel, vagy diplomával rendelkezők aránya

viszont csak 19-25%. Ezzel szemben Közép-Magyarországon a legalább szakképzettséget szerettek aránya 56%. **Budapesten a romák kétharmada (62%) rendelkezik szakképzettséggel, érettségivel vagy diplomával.**

A kerületi IVS 4.3.6. fejezetét jelentő Esélyegyenlőségi, antiszegregációs terv (készítette VÁTERV95 KFT, 2009. március) a 4.3.6.6. A romák esélyegyenlősége alpontban két mondatot szentel a témának. Megállapítja, hogy: „A 2001-es népszámlálás során igen kevesen vallották magukat romának, etnikailag szegregált területek nem mutathatók ki. A romák nehezen beazonosíthatóak, vélhetően nagyrészt asszimiláltak élnek a kerületben.” **A 80-as években a szegény, alacsony státuszú cigány lakosság a Kondorosi úton, ill. a Hengermalom út - Budafoki út környéki területen élt koncentráltan (ez utóbbit Indián-telepnek hívták a helyiek). A területeket felszámolták, lakótelepeket építettek a helyükön, de az ott lakó, döntően cigány családokat a kerület különböző részein, integráltan helyezték el, így elejét vették a gettósodásnak. Az akkori önkormányzati döntés eredménye az, hogy ma nincs szegregátum a kerületben.**

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével és az esélyegyenlőségi tervek bevezetésével kapcsolatban. A válaszadó szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként a romáknál az „alulképzettséget”. További nehézségként említették a válaszadók a romákkal szemben megnyilvánuló „előítéleteket”. A szervezetek töredéke jelezte, hogy az alulképzettség megszüntetésében és az egészségvédelemben segítséget nyújtanak a roma alkalmazottaknak. **A romák foglalkoztatásának nehézségeként említette a szervezetek 13%-a azt, hogy nincs megfelelő képzettségük, további mintegy 3%-uk számolt be finanszírozási gondokról e munkavállalói csoport foglalkoztatásában.**

4.3.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Újbuda Cigány Önkormányzata (ÚCÖ) összesen 4 főből áll. Az Önkormányzat biztosít részükre irodát (szerdán 13.00 – 17.00 óra között van nyitva, ezen túl, amikor programok vannak), és minden felmerülő költséget áll - a telefonköltséget leszámítva. Az ÚCÖ tevékenységének középpontjában a közvetítés a rászorultak és az önkormányzati hivatalok, bizottságok között (kérelmek benyújtásának támogatása, véleményezés, javaslattétel), gyermekek nyári táborának szervezése, jeles napok megünneplése (pl. anyák napja, karácsony), élelmiszer és ruha osztás koordinálása áll, a Vöröskereszttel és más karitatív szervezetekkel együttműködve. A rászorulóknak egy része nem roma származású, de az ÚCÖ ettől függetlenül ugyanazt a támogatást számukra is megadja. A közszféra, a közszolgáltatók részéről hátrányos megkülönböztetésről - hosszú időre visszamenőleg - nincs tapasztalatuk a kerületben. A kerület döntéshozóival - mind a polgármesterrel, mind pedig a szociális ügyekért felelős alpolgármesterrel - rendszeres a kommunikáció, és kiemelten jó kapcsolat

ápol az ÚCÖ. Problémáikkal mindig fordulhatnak a kerület vezetéséhez, mely visszajelez, reagál azokra, a polgármester pedig már számos ÚCÖ rendezvényen megjelent. Mindazonáltal az ÚCÖ politikailag független szervezet.

4.4 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek

Magyarországon a 602 ezer aktív korúnak minősülő, tartós egészségi problémával élő ember 15%-a foglalkoztatott. **A Fővárosban közelítőleg 62 ezer fogyatékos és tartósan egészségkárosodott ember él, akiknek mindössze 16%-a dolgozik. Újbudán a fogyatékos fővárosi népesség közelítőleg 10 %-a él, számuk meghaladja a 6000 főt és csak 14 %-uk foglalkoztatott.**

Az újbudai fogyatékos népesség közel 38 %-a mozgássérült, végtaghiányos illetve testi fogyatékos, 19 %-uk vak, illetve látássérült, 13%-uk siket illetve látássérült, 6 %-uk értelmi fogyatékos. A kerületi fogyatékos népességen belül közel 23 %-os aránnyal rendelkező csoportot alkotnak a fenti kategóriákba be nem sorolható tartós egészségkárosodással élő emberek.

A munkaképes korú egészségkárosodott népesség iskolázottsága lényegesen alacsonyabb, mint az azonos korú többségé. Bár a népesség többségéhez hasonlóan az egészségkárosodott emberek körében is emelkedett az iskolai végzettség, még így is az egészségkárosodott emberek iskolai végzettségének színvonala jóval alacsonyabb azokénál, akik az egészségesek csoportjába tartoznak. Körükben igen jelentős a legfeljebb általános iskolát végzettek aránya: az azonos korú népességben ez egy ötöd míg náluk több mint egyharmad.

A tartósan egészségkárosodottak, valamint a fogyatékossgal élők elsődleges jövedelmi forrása a rokkantsági nyugdíj (68%-uk részesül benne) vagy a rokkantsági járadék (14%-uk részesül benne). Újbudán a tartósan egészségkárosodottak, fogyatékos embereknek mindössze 14%-a dolgozik, a fennmaradó részük szinte kizárólagosan inaktív, rokkantnyugdíjas, illetve eltartott családtag.

A kerületben élő fogyatékos inaktív emberek jelentős része folyamatosan ápolásra, gondozásra szorul, ami a családi körben élő fogyatékos ember esetében további családtagnak jelent állandó, a munkaerőpiactól távol tartó lekötöttséget. Az intézményekben élő fogyatékos személyek döntő része helyhez kötött, ugyanakkor helyben nincs lehetősége munkát végezni.

A Magyarországon élő, egészségkárosodott inaktív emberek négy csoportba sorolhatók: tízből hat személy (60%) egyáltalán nem tartja magát alkalmasnak a munkavállalásra és nem is szeretne dolgozni, 13% képesnek tartja magát a munkára, de nem szeretne dolgozni, 15%-uk szeretne dolgozni, de jelenleg nem keres munkát, míg 12% tekinthető aktív álláskeresőnek.

A Budapesten élő, egészségkárosodott inaktív emberek 61%-a egyáltalán nem tartja magát alkalmasnak a munkavállalásra és nem is szeretne dolgozni – e mutató gyakorlatilag az országos értékkel megegyezik. Ugyanakkor a fővárosi egészségkárosodottak 19%-a képesnek tartja magát a munkára, de nem szeretne dolgozni, 11%-uk szeretne dolgozni, de jelenleg nem keres munkát, míg 8% tekinthető aktív álláskeresőnek. Vagyis a fővárosi inaktív egészségkárosodott emberek munkavállalási hajlandósága még az országosan jelentkező alacsony értéket is alulmúlja.

A fővárosi egészségkárosodottak körében, a 16%-nyi foglalkoztatott 90%-a rendszeresen végez munkát (ideértve a csekély számú vállalkozót is) és csak 10%-uk alkalmi munkavállaló. Az állandó munkahellyel rendelkezők (12%) fele részmunkaidőben dolgozik, és ez az arány lényegesen meghaladja a részmunkaidős állások teljes populációra vetített elterjedtségét a magyar munkaerőpiacon. **A fővárosi egészségkárosodással élő foglalkoztatottak körében a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók aránya 60%, míg 40%-uk részmunkaidőben dolgozik, vagyis a részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya jelentős mértékben elmarad az országos értéktől.**

A Tárki 2011. évben publikált adatai alapján az egészségkárosodással élő népesség **27%-át érte már élete során a munkavállalás kapcsán hátrányos megkülönböztetés.** Minden tizedik megkérdezett egészségkárosodott ember arról számolt be, hogy a munkavállalás területén gyakran vagy szinte mindig hátrányos megkülönböztetés áldozatává válik.

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével és az esélyegyenlőségi tervek bevezetésével kapcsolatban. **A válaszadó szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként azt, hogy a „akadálymentesítés még nem történt meg” a munkahelyen. További nehézségként említették a válaszadók a „megfelelő munkakör megtalálását” és a fogyatékos munkavállalókkal szemben megnyilvánuló „előítéleteket”.** A szervezetek töredéke jelezte, hogy a „megfelelő munkakör megtalálásához” és „egészségmegőrző programokban való részvételhez” segítséget nyújtanak a fogyatékosokkal élő alkalmazottaknak. **A fogyatékosokkal élő foglalkoztatásában nehézségként említette a szervezetek mintegy 11%-a azt, hogy az akadálymentesítés még nem történt meg a szervezetben, további 5%-uk említette nehézségként a megfelelő munkakör megtalálását e speciális alkalmazotti csoport számára.**

Összegezve megállapítható, hogy az egészségkárosodottak munkavállalási esélyei az országhoz hasonlóan a fővárosban és Újbudán is kedvezőtlenek. A megváltozott munkaképességűek esélye az integrált foglalkoztatási lehetőségek tekintetében kedvezőtlen, azaz a fogyatékos munkavállalók foglalkoztatását a piaci szféra nem vállalja fel. A dolgozó „szerencsések” döntő többsége nem „piaci” feltételek (és bérek) mellett foglalkoztatott.

A fogyatékos emberek helyzetét különösen nehezíti, hogy az akadálymentes közlekedés, a hivatalok és szolgáltató szervezetek akadálymentes megközelítése,

elérése, a szolgáltató infrastruktúra akadálymentessége a jelentős erőfeszítések ellenére sem megoldott. A foglalkoztatott fogyatékos emberek lakóhelye és munkahelye közötti kapcsolat fontos mutatója – az ingázáson kívül – a munkahelyre való bejárás időtartama, módja, vagyis a közlekedési eszköz. A munkába járó fogyatékos és nem fogyatékos emberek között főleg abban van eltérés, hogy igénybe vesznek-e közlekedési eszközt vagy sem. **A fővárosban élő fogyatékos emberek inkább otthon dolgoznak és – ha tehetik – olyan munkahelyet választanak, melyet gyalog is megközelíthetnek, mivel a munkahelyek elérése a közutak és a tömegközlekedés akadálymentességi hiányosságai miatt nehézkes.**

Sajnos a legtöbb fővárosi és kerületi közszolgáltató intézmény nem rendelkezik elég forrással ahhoz, hogy nem csak az intézmény belső terét, hanem annak közvetlen külső környezetét is akadálymentessé tegye, így jelentős mértékben sérülhet a fogyatékos emberek esélyegyenlősége a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén is.

4.4.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kerület által kötelezően ellátandó családsegítés szociális alapszolgáltatás keretében az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálatának (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) feladatai közé tartozik a mozgásukban vagy más egészségügyi ok miatt korlátozott, a szolgálathoz bejönni nem tudó kliensek otthonában történő meglátogatása. Ha ilyen jelzés érkezik, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel a kliens lakásán.

Szociális alapszolgáltatási feladatellátás keretében az Önkormányzat biztosítja a tartósan egészségkárosodott, fogyatékos, illetve önmaguk ellátására korlátozottan képes emberek számára a **házi segítségnyújtást**, melyet az **Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.)** lát el. A házi segítségnyújtás igénybevétele 2010-ben napi 183 fő volt (2007-ben 105 fő, 2008-ban 144 fő, 2009-ben 160 fő), a szolgáltatást igénybevevők száma nőtt. A kerületben 4 gondozási központ működik, meghatározott ellátási területekkel.

Az Önkormányzat által vállalt feladatként, szintén az Újbudai Szociális Szolgálat által ellátott jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2010. január 1-jétől a Szt.86.§.(2) bekezdés c.) pontja alapján nem kötelező önkormányzati feladat, hanem pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás lett. A pályázaton a jelenleg működő 85 db jelzőkészülék 3.475.000 Ft támogatást kapott. 2010-ben 85 fő vette igénybe a szolgáltatást a kerületben. A szolgáltatás szakmai központja a Keveháza utca 4. szám alatt található. A diszpécser-szolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A

szolgáltatás 24 órás ügyeletét folyamatos munkarenddel és készenléti ügyelet formájában biztosítják. A készülékre várakozók száma: 49 fő.

Az Önkormányzat nem kötelező, hanem vállalt feladatként támogató szolgálatot nyújt, ezt az **Újbudai Szociális Szolgálat** biztosítja. A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik. Újbuda Önkormányzata a pályázatot 3 éves időtartamra elnyerte, így 2009-2011 között a szolgáltatás a kerületben a fogyatékosokkal élők számára biztosított volt. 2010-ben az állandó ellátottak száma 30 fő volt. Személyi segítséget 26 fő, szállító szolgáltatást 21 fő vett igénybe. A fogyatékos emberek személyi segítségét szakképzett, továbbképzésben részt vett munkatársak végzik. A szállítási szolgáltatást két gépkocsival biztosítják, a Mercedes autóbusszal alkalmas kerekesszéket használó személyek szállítására is, mivel rendelkezik mobil rámpával és 4+3 pontos biztonsági rögzítő rendszerrel.

Szociális alapszolgáltatási feladatellátásként az Önkormányzat biztosítja a fogyatékos személyek nappali ellátását ellátási szerződés keretében, továbbá Intézményfenntartó Társulás fenntartásában. Az ellátást három szolgáltató, a Habilitációs Fejlesztő Központ, a Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány, valamint a Bliss Alapítvány nyújtja.

A kerületi **Habilitációs Fejlesztő Központot** (1118 Budapest, Ménesi út 16.) a Budavári, az Újbudai és a Hegyvidéki Önkormányzat Intézményfenntartó Társulása tartja fenn. Működési engedélye szerint az intézmény 25 fő súlyosan és halmozottan sérült 3-18 éves korú gyermek nappali ellátását látja el, emellett korai fejlesztést és fejlesztő felkészítést, tehát közoktatási feladatokat is ellát. **2013-tól, a fenntartó társulás megszűnését követően a Habilitációs Fejlesztő Központ önálló üzemeltetését kívánja megvalósítani Újbuda Önkormányzata.**

A Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthon (1116 Budapest, Rácz L. u. 73.) közösségéhez 72 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült, 20-70 év közötti személy tartozik, legtöbbjük családban él.

A Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (1112 Budapest, Neszmélyi út 36.) a halmozottan sérült, mozgás- és beszédképtelen gyermekek/fiatalok érdekében létrehozott Segítő Kommunikáció-módszertani Központot működtet, beleértve a rászorulóknak komplex rehabilitációját, gyógyító fejlesztő foglalkoztatását, szűrését, gondozást, korai fejlesztését, valamint az érintett családok szakmai támogatását. 2009-ben az info-kommunikációs akadálymentesítés jegyében törekedtek az 1997. évi XCII. törvényben foglaltak megvalósítására, azaz az augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK)

eszközök és módszerek rászorultakhoz való eljuttatására, és az ehhez szükséges szakemberek képzésére. Ennek főbb elemei voltak a képzés (saját dolgozók képzése, külső hallgatók, ill. oktatók képzése, továbbképzése), ismeretterjesztés, valamint az eszközkölcsonzés.

A kerületben a fogyatékos személyek gondozóháza szolgáltatást a **Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona** (1116 Budapest, Szalóki utca 53.) nyújtja. Összesítések alapján 2011-ben 10 fő újbudai állandó lakost láttak el, akik éves szinten 3181 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

A kerületi fogyatékos és tartósan egészségkárosodott emberek foglalkoztatását ellátó Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. 2002-ben jött létre, folytatva és kibővítve a több mint 40 éven át működő XI. kerületi Szociális Foglalkoztató tevékenységét. A Prizma tulajdonosa Újbuda Önkormányzata.

Az átalakulás célja a megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott, illetve fogyatékossgal élő személyek komplex foglalkozási rehabilitációja, amelynek során a munkavállalók szakszerű segítséget kapnak ahhoz, hogy minél jobban kibontakoztathassák, hasznosíthassák megmaradt munkavégző képességüket. Ennek szolgáltatásban a társaság szakemberei felméri a foglalkoztatottak testi és szellemi egészségi állapotát, szociális jellemzőit, amely a továbbiakban kiindulópontként szolgál a személyes rehabilitációs foglalkoztatás megteremtéséhez, ill. a segítségnyújtás különféle módjaihoz.

A Kft. a közhasznú szervezetekről szóló 1997.évi CLVI. törvény 26.§ 11. pontja szerint hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, 26.§ 17. pontja szerint rehabilitációs foglalkoztatás valamint a 26.§ 18. pontja szerint munkaerő-piacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és kapcsolódó szolgáltatások nyújtása terén folytat közhasznú tevékenységet.

A munkavégzés lehetőségét négy termelő részleg biztosítja: parkfenntartó, biztonságtechnikai kötészeti-csomagolási, ill. 2012-től út divízió.

A parkfenntartó részleg a XI. kerület parkjait, sétányait gondozza az Önkormányzattal kötött éves vállalkozói szerződés keretében. A kötészeti-csomagolási részleg kiegészítő nyomdai utómunkálatokat, valamint különböző csomagolási, borítékolási és címkézési munkákat, gépi zsugorfóliázást végez. A biztonságtechnikai részleg dolgozói többek között a kerület 6 zárt-őrzött parkolójában teljesítenek szolgálatot, valamint kerületi drogrevenüciós feladatokat látnak el. Az út divízió 2012-től az Út XI. Nonprofit Kft. feladatait vette át.

A Prizmánál jelenleg több mint 270 fő dolgozik, többségük (164 fő) megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő, akik számára a részmunkaidős foglalkoztatás lehetősége is biztosított. A parkfenntartó részleg létszáma 95 fő (+ az aktuális közcélú foglalkoztatottak), a kötészeti-csomagolási részlegen 122-en, a biztonságtechnikai részlegen 23 fő, az út divízió 26-an dolgoznak.

A rehabilitációs csoport feladata segíteni munkavállalókat az egyén életvezetéséből, személyiség problémáiból fakadó, munkavállalást akadályozó körülmények feltárásában, a szociális reintegrációjukban, hogy újra a társadalom teljes értékű tagjai lehessenek, alkalmassá váljanak önálló életvitelre egzisztenciális és pszichés vonatkozásban egyaránt. A rehabilitációs vezető munkáját egy felsőfokú végzettségű szociális munkás is segíti.

A megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő személyek jelentős része potenciálisan ki van téve a kirekesztődés - különösen a munkaerő-piaci kirekesztődés – kockázatának, ami a rehabilitációs foglalkoztatási tevékenység során az érintett személyek foglalkoztathatósági szintjének javításával, a támogatási és érdekeltségi viszonyok fejlesztésével, valamint a munkavállalók megmaradt képességeinek differenciált hasznosításával sokszínű, rugalmas, átjárható munkalehetőségek megteremtésével jelentősen csökkenthető.

A munkavégzés lehetőségének megteremtése ad alkalmat arra, hogy a hátrányos helyzetű, fogyatékossgal élő ember társadalmilag elismert tevékenységével jusson hozzá a megélhetését biztosító jövedelemhez. Az Újbuda Prizma mindehhez olyan munkahelyeket, illetve munkakörülményeket teremtett, amellyel biztosítani tudja a megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű személyek valóságos és értékteremtő foglalkoztatását.

Az Önkormányzat 2012-ben felkérte az Újbuda Prizma Kft-t, hogy állásközvetítő irodát létesítsen a Baranyai utcában. **Az Újbuda Prizma Állásközvetítő** létrehozása országos szinten is egyedülálló kezdeményezés, amely KAPCSOLATOT és LEHETŐSÉGET teremt az újbudai munkaerőpiac szereplői számára. Kapcsolatot a vállalkozók és munkakeresők között és természetesen közvetlen kapcsolatot az önkormányzattal is. Az iroda feladata, hogy a kerületben lévő álláskeresők ingyenes szolgáltatás keretén belül minél több lehetőséget kapjanak új munkahely találására. Az iroda célja, hogy ingyenesen szolgáltassa a munkaerőt a kerület cégei számára. Ezt a munkát segíti a BKIK-val kötött megállapodás is.

Közösségi otthon létrehozása a célja annak az intézkedésnek, mellyel egy sérült embereknek vagy sérült embereket nevelő családoknak kialakított közösségi otthont hoznak létre. A passzív ház technológiával megvalósuló közösségi otthonhoz Újbuda Önkormányzata felajánlott egy harminc millió forint értékű telek használati jogát Őrmezőn. Az önszolgáltató közösségi otthon koncepciójával 2011-ben kereste meg a XI. kerületi Önkormányzatot a Nem Adom Fel Alapítvány. A kerületben megvalósuló ház specialitása, hogy olyan családok számára kínál lakhatást, ahol sérült gyermek vagy fiatal van, vagy a család egyik tagja sérült személy, így olyan családok, személyek költözzenek a házba, akik egymást segítve tudnak együttműködni.

Úgynevezett **érzékenyítő tréninget** tartottak ugyancsak a Nem Adom Fel Alapítvánnyal együttműködve a Polgármesteri Hivatal dolgozói, amelyen tapasztalati szakértők, azaz sérült emberek osztották meg saját tapasztalataikat a munkatársakkal. A sérült emberek

fogyatékoságuk lelki- és gyakorlati vonatkozásairól adtak képet, hiszen sokan nem ismerik a mozgássérült, az értelmi sérült, a látás- vagy hallássérült emberek problémáit. Többségünk nem mer odamenni hozzájuk, nem mer segíteni nekik. Ezzel a sérült emberek még inkább kizártnak érzik magukat a társadalomból, hiszen az átlagos emberek igyekeznek nem tudomást venni róluk.

A tréningen készült kérdőívek feldolgozását követően eredményként elmondható, hogy az esemény során kialakított személyes kapcsolatok meghatározzák a kapcsolatot a sérült emberekhez. Ez a tapasztalat nem pótolható elméleti oktatással. A megkérdezettek nyitottak a sérült munkavállalókkal való együtt dolgozásra, de szükségesnek tartják a felvétel körülménei előkészítését. Az őszinte érdeklődést tükrözte az is, hogy a válaszadók 49%-a kért további információt az Alapítvány munkájáról és 28%-a jelezte, hogy szívesen kapcsolódna be önkéntesként is az Alapítvány munkájába.

Részben az érzékenyítő tréningnek is köszönhetően könnyen beilleszkedett az a **két új munkatárs a Polgármesteri Hivatalban, akik látássérültként a telefonközpontt kezelik.** A tervek között szerepel további megváltozott munkaképességű munkatársak felvétele is. Tekintettel a törvény előírásokra is, amely szerint ma minden 25 főt alkalmazó munkaadónak legalább 1 fő megváltozott munkaképességű embert kell alkalmaznia.

A Polgármesteri Hivatalban, a hivatal vezetése, mint munkáltató külön **esélyegyenlőségi tervet** fogadott el, amelyben az akadálymentesítésen túl más fontos célok is megfogalmazódnak az esélyegyenlőség terén. Így a kisgyermeket nevelő munkatársak helyzetének javítása, a munkavégzés körülményeinek fejlesztése és a munkavállalók egészségi állapotának javítása, tekintettel a negyven évnél idősebb munkatársakra, **a megváltozott munkaképességű, fogyatékos emberek foglalkoztatása**, valamint a nyugdíjba vonulás megkönnyítése.

4.4.2 Önkormányzati közszolgáltatások egyenlő esélyű, akadálymentes lakossági hozzáférhetősége

Az önkormányzatoknak **közszolgáltatást ellátó egységeikben** az akadálymentesség szempontjainak legkésőbb **2013. december 31-ig** érvényt kell szerezni.

- **Komplexen akadálymentes**, azaz **teljes körűen, az egész épületre kiterjedően a fizikai és az infó-kommunikációs akadálymentesítés megoldott.** A fogyatékosággal élők bármelyike egyenlő eséllyel fér hozzá minden olyan szolgáltatáshoz, amelyet az intézmény nyújt, és amelyet a többség használhat.
- **Részben akadálymentes** megjelölést akkor alkalmazunk, ha az épület nem komplexen akadálymentes, azonban **vannak akadálymentes részelemei.** Itt az utolsó, „Megjegyzés” oszlopban pontosítjuk, hogy mit jelent ez konkrétan (pl. a bejáratnál rámpa van, csak a kert felől lehet rámpán bejutni stb.).

Az **oktatási, nevelési, szociális és közművelődési intézmények** akadálymentesítése a már említett **Újbuda GAMESZ** (Gazdasági Műszaki Ellátó Szolgálat) feladatköréhez sorolható. A GAMESZ az általa kezelt intézményekre vonatkozóan **évente beruházási és felújítási tervet** készít, melynek szerves része az adott épületre vonatkozó akadálymentesítés megvalósítása. A **javasolt beavatkozások listáját a GAMESZ továbbítja az Önkormányzatnak**, melynek Képviselő-testülete az **adott évre rendelkezésre álló források függvényében dönt** arról, hogy mely beruházások valósíthatók meg.

Az **önkormányzati épületek** és a **közterületek** akadálymentesítéséért a **Városüzemeltetési Igazgatóság** felelős. Arról, hogy mely közterületi részek esetében **legszükségesebb a beavatkozás**, arról az Önkormányzat **fogyatékosügyi szakértője** készít ajánlást – aki maga is érintett, fogyatékossgal élő személy -, egyeztetve a **Budapesti Mozgássérültek Egyesületével**.

A közszolgáltató intézmények táblázatát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy **komplex módon akadálymentesített** épületet alig találunk köztük. A **pozitív példák**: Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Szakiskola; Újbudai Szociális Szolgálat központjában található idősek klubja; Szociális Konyha; Újbudai Idősek Háza, valamint a Polgármesteri Hivatal Bocskai és Zombolyai úti ügyfélszolgálati.

A komplex mellett a **részleges akadálymentesítés** terén sem mondható túl kedvezőnek a helyzet. A **10 bölcsőde-épületből 4**, azaz **40%-uk** tekinthető részben akadálymentesnek, az **óvodák** esetében **29-ből 11**, azaz **40%-os** az arány. A **legrosszabb**, mindössze **11%-os** akadálymentesítési arány a **kerület általános iskoláiban** van jelenleg: 18 iskolából a Montágh mellett csak egy részlegesen akadálymentesített.

A **közművelődési intézmények** esetében is hasonlóan rossz az arány: 7 intézményből egy akadálymentesített részlegesen, ami **14%-os** arányt jelent.

A **szociális intézmények** épületei a fentieknél jobb helyzetben vannak, hiszen **kétharmaduk részlegesen akadálymentes**, **3 pedig komplexen**. Ugyanakkor, **egyharmaduk esetében nem beszélhetünk semmiféle akadálymentesítésről**, ami tekintettel az itt **ellátott speciális igényű célcsoportokra** nem nevezhető kedvező aránynak.

Az **egészségügyi alap- és szakellátás intézményei** között **egyetlen komplex módon akadálymentesített épületet** (1118 Bp. Gazdagréti tér 1. sz. alatti Háziorvosi Rendelő; 24-ből 1) találunk, és a **részleges akadálymentesítés mértéke sem éri el az 50%-ot** (24-ből 11; a statisztikába nem került beszámításra a Gyógyír XI. Nkft. által működtetett, de a XXII. kerületben található II. Tüdőgondozó, ill. Pszichiátriai Rendelő).

A **Polgármesteri Hivatal** kettő már említett, **komplexen akadálymentesített ügyfélszolgálati** (a Bocskai úti épületben helyezkedik el a kerület egyik okmányirodája is) mellett további **két, részben akadálymentesített** épülettel rendelkezik (köztük van az

Eleven Centerben helyet foglaló, másik újbudai okmányiroda is), csak a **Kardhegy utcai kihelyezett ügyfélszolgálat nem akadálymentes**. Ez azt jelenti, hogy a kerületi ügyfélszolgálatok **80%-a legalább részlegesen akadálymentes**.

Mindezek alapján megállapítható, hogy **a törvényi kötelezettségek teljesítése tekintetében** (az önkormányzati ügyfélszolgálatok kivételével) **komoly elmaradásban van a kerület**, ami az akadálymentesítés aktuális üteme mellett rövid- és középtávon nem orvosolható.

A rendelkezésre álló információk szerint a kerület **teljesen akadálymentesített járdái** a következők: Bartók Béla út, Szent Gellért tér, Móricz Zsigmond körtér, Tétényi út, Etele út, Dávid Ferenc utca, Vincellér utca, Zsombolyai utca, Mezőkövesd utca, Kisköre utca, Kisköre tér, Etele tér, Borszéki utca, Gazdagréti lakótelep buszvégállomáshoz vezető sétány, Botfalú köz, Rétkerülő utca, Balogh lejtő, Ménesi út – Alsóhegy utca sarok, Bártfai utca – Tétényi út sarok SPAR áruház mögötti járda, Köhalom utca, Oroszveg utca, Holdvilág utca, Segner János utca, Alsóhegy utca, Hunyadi Mátyás út, Avar utca.

Részben akadálymentesített járdák: Fehérvári út, Móricz Zsigmond körtér-Bocskai út között, Ulászló utca, Fraknó utca, Bártfai utca, Hengermalom út, Hadak útja, Nagykikinda utca, Bikszádi utca, Albert utca, Rátz László utca, Petzval József utca, Fegyvernek utca, Vegyész utca, Gyékényes utca, Karcag utca, Albertfalva utca, Menyecske utca, Budafoki út, Gazdagréti út, Rétköz utca, Etele téri buszpályaudvar, Németvölgy út, Ercsi utca, Töröcsvár utca, Kökőrcsin utca, Regös utca.

A fizikai akadálymentesítés mellett a **közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítésének elterjesztése is fontos cél**. Újbuda honlapja (www.ujbuda.hu) informatív: számos hasznos információ és releváns kerületi dokumentum érhető el rajta. **Jelenleg folyamatban van a honlap akadálymentesítése**. Azonban a honlapok infokommunikációs akadálymentesítése nem csak az Önkormányzat honlapja, **hanem az önkormányzati fenntartású intézmények esetében is fontos feladat**.

4.5 Gyermekek, fiatalok

Újbudán az állandó népességen belül a 0-5 évesek aránya 6 %-os, a 6-13 évesek aránya szintén 6 %-os, míg a 14-17 évesek aránya 3 %-os volt. Vagyis a kiskorú népesség a kerület állandó népességének 15 %-át teszi ki. **A kiskorú népesség kerületi részaránya arány közelítőleg 3-4 százalékponttal marad el a hasonló korú fővárosi népesség részarányától.**

A veszélyeztetett kiskorúak kerületi arányáról az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermejkölési Központ nyilvántartása szolgáltat információkat. Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettnek tekinthetők. **Az alapellátásban gondozott és védelembe vett kerületi kiskorúak aránya a teljes kiskorú népességen belül megközelítette az öt százalékot. A**

veszélyeztetett fiatalok nagyobb eséllyel válnak a későbbiekben pszichés, illetve szenvedélybeteggé, deviáns kortárs-csoportok tagjává, bűncselekmény elkövetőjévé, vagy áldozatává. Újbudán a rendőrség kerületre vonatkozó beszámolója szerint, a fiatalok bűnelkövetők leggyakrabban vagyon elleni bűncselekményeket követtek el, többségüket saját korosztályuk tagjaival szemben, csoportba, galeribe tömörülve. Körükben gyakori volt az ismerőseik sérelmére elkövetett lopások, rablások, illetve testi sértések előfordulása. A kábítószerrel való visszaélés, illetve terjesztés elkövetésében is egyre jelentősebb a kerületi fiatalok részvétele.

A veszélyeztetett gyermekek, fiatalok körében jellemzően alacsonyabb szintű a feszültségtűrés, a problémakezelési- és alkalmazkodási képesség, valamint a testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismeretek megléte. **2011 végén a védelembe vett kiskorúak száma a kerületben 106 fő volt, az év során 20 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött a Gyámhatóság. Az átmeneti nevelésbe vett kerületi kiskorúak száma 2011-ben 68 fő volt.**

Esélyegyenlőségi szempontból, különösen az oktatásban való részvétel terén kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulóakra, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekekre (SNI). A közoktatási intézmények vonatkozásában kiemelten szükséges vizsgálni, hogy nem jelentkezik-e bármelyik oktatási intézményben, illetve a kerületi oktatási intézményrendszer egészében ezen tanulók szegregációjára utaló jelek. A hatályos, az OKM közoktatási esélyegyenlőségi szakértőjének bevonásával készült **Újbuda Kerületi Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja** kiemelten foglalkozik ezzel a két csoporttal és megállapítja, hogy a kerületben szegregált oktatásszervezési gyakorlat alkalmazásának nincsen jele. Újbuda Kerületi Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja részletesen elemzi a szükséges kerületi beavatkozásokat, azonban **a Program felülvizsgálata szükséges és esedékes feladat.**

A veszélyeztetett fiatalok között is különösen problematikus az intézményi nevelésből kikerülő fiatalok helyzete. A fővárosban az átmeneti és tartós nevelésben élő gyermekek száma évek óta 1.900 fő körül mozog. A felmérések tanulsága szerint az intézményi nevelésben élők esetében összegződnek, hatványozódnak a deprimáltságot kialakító tényezők (tanulási problémák, más kulturális kód és szokásrendszer). Ezáltal nagymértékben predesztináltak lesznek arra, hogy felnőtt korukban a társadalom peremére szoruljanak, esély nélkül a felemelkedésre. Általános tapasztalatként elmondható, hogy a gyerekek jelentős hányada nagyobb korban kerül be az intézményhálózatba, sok időt tölt ott, és késői életkorban hagyja el az intézményeket.

Az intézményi nevelésből kikerülők a felnőtt életben többszörös hátránnyal indulnak. Ezen hátrányok egyik része a családi szocializációs minták hiányára vezethető vissza, másik része a kvalifikáció hiányából fakad. Az állami gondozottak között a 15-19 éves korosztályba tartozók 92%-a inaktív. Közülük a nagy többség még tanul (tankötelezettség miatt). A tovább nem tanulók képzetlenül vagy alacsony képzettséggel kerültek ki a munkaerőpiacra.

Míg a családban élő pályakezdők mind anyagilag, mind a kapcsolati rendszerek tekintetében támaszkodhatnak a szülői háttérre, az intézményben nevelkedő fiatalok nagy részének az intézetből való kikerülés után a **lakhatása sem megoldott**, melynek hiányában a munkavállalás is szinte lehetetlen. A fiatalok nagy része talajtalanná válik, az intézmény elhagyásakor kapott életkezdesi támogatást rövidesen feléli, és a munkaerőpiacon való elhelyezkedésről a kezdeti kudarcok után – támogatás hiányában – gyorsan lemond. A munkakeresést feladja, munkanélküliként nem is regisztráltatja magát. Alkalmi és szezonális munkákból tartósan nem képes biztosítani megélhetését, életvitele kriminalizálódhat, esetleg a fedél nélkül élők számát gyarapítja.

A fővárosi hajléktalanok körében – egyes becslések szerint – **az intézményi nevelésből kikerülők aránya eléri a 25-30%-ot.** Az „intézetis” minősítés meglehetősen alacsony fokozatot jelent a hajléktalan-társadalom hierarchiájában is.

4.5.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kötelező gyermekvédelmi alapellátások körében a **gyermekjóléti szolgáltatást az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központja** (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja. A Gyvt. által meghatározott feladatok a prevencióra összpontosítanak. Cél a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, melynek érdekében a Központ tanácsadási módszertant dolgozott ki. Tanácsadásban részesül az a gyermek/család, amely nem veszélyeztetett, de átmeneti életvezetési problémáinak kezeléséhez önként igénybe veszi/elfogadja a Gyermekjóléti Központ segítségét a különféle igénybe vehető szolgáltatásokról, illetve az egyéb elérhető támogatásokról.

Havonta, kéthavonta szakmai munkacsoport keretében az iskolai gyermekvédelmi felelős, osztályfőnöki munkaközösség-vezető, iskolai mentálhigiénés szakember, iskolapszichológus, iskolai fejlesztő pedagógus, logopédus, szabadidő-szervező, védőnő a koordinátor részvételével segítették a közös gondolkodást, kommunikáció kialakítását a gyermekeket érintő kérdésekben. Ezek a szakmai megbeszélések már számos oktatási intézményben, sok iskolában, óvodában eredményesen megvalósultak. Magántanulók számára önismereti csoportot szervezett a Központ.

A Gyermekjóléti Központ kiemelt feladata az **Utcai és lakótelepi szociális munka végzése.** 2011-ben alternatív napközbeni ellátás keretein belül kínáltak színvonalas szabadidős tevékenységeket a kerületi fiataloknak. A programokat a „HAMZSA” közösségi térben valósították meg, illetve a jó idő beálltával a „faházban”. **A HAMZSA projekt** keretében az alábbi szolgáltatásokat nyújtják a kerületi kamaszoknak:

- filmklub,
- kamaszcsoport,
- dráma csoport,
- segítők képzése.

A krízishelyzetben lévő gyermekek esetében a Központ **készenléti szolgálatát lehet hívni**. 2011-ben 32 alkalommal hívták a segélyvonalat.

A Központ szakemberei által végzett **iskolai szociális munka** minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Egyrészt megerősítik és segítik a pedagógust abban, hogy helyben, adekvát módon tudja kezelni a problémás gyermekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a Gyermejjóléti Központozhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyul. Másrésztől szintén helyben kínálnak segítséget a szülőknek és a gyermeknek egyaránt, az iskolával, tanulással kapcsolatos problémáik megoldásához. Szükség szerint mediálnak is a felek között. A tevékenység keretében megvalósul a bűnmegelőzési társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon, valamint az AIDS prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a Budapest Főváros Kormányhivatal Népegészségügyi Intézetével (ÁNTSZ) egyeztetve.

A Központ a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek- és fiatalok **számára szabadidős programokat és tábortakat is szervez**. 2011 márciusa és májusa között a kerületi óvodák nagycsoportosai számára ismét rendeztek vetélkedőt, mely több mozzanattól állt és záróeseményeként ügyességi versenyre került sor. A vetélkedőn és a záró rendezvényen összesen 110 gyermek vett részt.

Egy alkalommal jótékonyági koncertre tudtak eljuttatni 50 kienst, továbbá a BMK-ban zajló Családi vasárnap keretén belül bemutatott mesejátékokra 20 gyereket tudtak elküldeni.

A Szülők Háza Kft. Mikulás műsorán 16, a Budai Baptista Gyülekezet Karácsonyi Gyermekklubján 28, intézményi karácsonyon 73 gyermek vett részt.

2011-ben nyári szabadidős programjaikon az alábbiak szerint vettek részt kerületi hátrányos helyzetű gyermekek.

- Újbudai Eleven Tábor (Soltvadkert): 85 gyermek,
- Szülők Háza Kft. (Művészeti Mese-és Élménytábor): 22 gyermek,
- TÁMOP pályázat Faház program: 24 alkalommal 240 gyermek.

Amíg 2010-ben összesen 136 gyermeket sikerült ingyenes táborozási lehetőséghez segíteni, addig ez 2011-ben 347 fő volt, a TÁMOP-os „Faház” programnak köszönhetően.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó **bölcsődei szolgáltatást az Egyesített Bölcsődei Intézmények** (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.) nyújtja. Az intézmény alapfeladata a családban nevelkedő 3 éven aluli, átlagos fejlődésű gyermekek napközbeni szakszerű gondozása, nevelése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni gondozása, nevelése, korai fejlesztése a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság javaslata alapján. Az intézmény alapellátás szintjén biztosítja a 6 éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését, gondozását is korai fejlesztéssel. A szakszerű ellátásról 4 segítő szakember gondoskodik (pszichológus, gyógypedagógus,

fejlesztő pedagógus, gyermek szakorvos).A kerületi bölcsődék, mint napközbeni ellátást nyújtó intézmények a fokozatos bővítés ellenére sem tudnak elegendő férőhelyet biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban igényelnék a bölcsődei ellátást, de a magas feltöltöttség beszűkíti az intézmény lehetőségeit. Újbudán a bölcsődei szolgáltatás 2011-ben az Egyesített Bölcsődei Intézmények 9 tagbölcsődéjében 832 férőhelyen működött. 2011-ben a bölcsődei férőhelyek átlagosan 101%-os kihasználtsággal működtek a kerületben. Azonban így is a bölcsődei ellátás iránti igényt benyújtó családok száma háromszorosan haladta meg az intézmény lehetőségeit.

Az **időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást** 5 bölcsődei telephely nyújtotta, összesen 47 gyermeknek. **A játszóház** szolgáltatást 2009. I. félévében még 3 bölcsőde összesen 142 gyermeknek, az év második felében pedig 1 bölcsőde összesen 70 gyermeknek nyújtotta. Az időszakos gyermekfelügyelet és a játszóházi szolgáltató tevékenység számottevő szűkülését – az időszakos gyermekfelügyelethez hasonlóan - az okozta, hogy az alapellátás biztosításához szükség volt a férőhelyekre és a szakemberekre.

A bölcsődei férőhelyhiány enyhítése érdekében az Önkormányzat 2011-ben a kerületben működő nem állami fenntartók számára pályázatot írt ki. Az Önkormányzat a nyertes szolgáltatók számára gyermekenként 17 ezer forintot biztosított a térítési díj csökkentésére. A pályázat révén 13 nyertes szolgáltató intézmény összesen 73 ellátott gyermek után kapott támogatást térítési díjának csökkentésére.

A gyermekek átmeneti otthona szolgáltatást a Krízis Alapítvány Átmeneti Otthona (1225 Budapest, Nagytétényi út 266.) biztosítja. A Krízis Alapítvány gyermekotthona - szabad kapacitásának mértékéig - az Önkormányzattal 1999-ben feladat-ellátási szerződést kötött. Az Alapítvány átmeneti gyermekotthonának alapvető célja, hogy a Gyermekjóléti Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan rászoruló szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében. 2011-ben összesen 66 gyermek részére biztosítottak átmeneti elhelyezést.

A családok átmeneti otthona szolgáltatást az Önkormányzat ellátási szerződés keretében két szolgáltatón keresztül, az **Anyaoztalmazó Alapítvány** és a **Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat** biztosítja.

Az **Anyaoztalmazó Alapítvány Anyaothona** (1201 Budapest, Török Flóris utca 228.) 1992 óta, immár 18 éve nyújt segítséget az átmenetileg vagy tartósan otthontalanná vált családok befogadásával annak érdekében, hogy megelőzze, illetve megszüntesse a gyermekek veszélyeztetését, közreműködjön az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében. Kiemelt figyelmet szenteltek a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek/fiatalok korai pszicho-szociális támogatását célzó

programoknak, a szocializációs hátrányok mérséklésének, a prevenciónak, társadalomba való beilleszkedésük elősegítésének.

A Sorsunk és Jövőnk Kiemelten Közhasznú Alapítvány **Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona** (2049 Diósd Szabadság u. 11 a-b) Újbuda Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján a XI. kerületből érkező családokat is ellátja. A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre több család szorul erre a segítségre. Az Alapítvány szoros szakmai kapcsolatot tart fenn az Újbudai Humán Szolgáltató Központ munkatársaival és a családgondozókkal. A beköltözött családokról rendszeresen tájékoztatást küldenek, a bekövetkezett változásokat közösen értékelik.

A célcsoport kapcsán önként vállalt önkormányzati feladatot lát el az Önkormányzat Újbudai Speciális Szakiskola, valamint a Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola fenntartásával.

Az Újbudai Speciális Szakiskola tanulólétszámának 13%-a kerületi, több mint 50%-a budapesti gyermek, akiknek a munkába álláshoz ez az iskola nyújtja az egyetlen esélyt. Az Újbudai Speciális Szakiskola teljes egészében fővárosi feladatot lát el.

A Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola által ellátott feladatok közül csak azoknak az enyhe fokban értelmileg sérült gyermekeknek az ellátása kerületi feladat, akik integráltan nem fejleszthetők. A Montághban az ellátottak közel **50%-a középsúlyos vagy halmozottan fogyatékos**, illetve **autista** tanulók, akiknek az ellátása a **fővárosi önkormányzat kötelező feladatkörébe tartozna**.

A pedagógiai szakszolgálati kötelező feladatokat Újbudán a nevelési tanácsadás, logopédiai szolgáltatás és az iskolai gyógytestnevelés keretében végzik. A szakszolgálati feladatokat két intézmény, az Újbudai Nevelési Tanácsadó és a XI. Kerületi Logopédiai Intézet látja el.

A Kerületi Logopédiai Intézet törvény által előírt tevékenysége: beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és gyógyítása stb. Feladatukat egyrészt a nevelési és nevelési-oktatási intézményekben közvetlenül (utazó szakember hálózatán keresztül), másrészt az intézeten belül ambuláns formában végzik. A feladatellátáshoz megfelelő végzettségű és képzettségű szakemberekkel (20,5 státusz) rendelkezik, azonban az egyre növekvő ellátandó létszám miatt kismértékű fejlesztést igényelnének.

Az Újbudai Nevelési Tanácsadó tevékenységi körébe tartozik jelenleg a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, ennek alapján szakvélemény készítése, a gyermekek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával, az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez.

A kerületben működő gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy-vagy könnyített testnevelésre utalja. Az általános iskolai gyógytestnevelés az önkormányzat kötelező, míg az óvodai önként vállalt feladata.

A veszélyeztetett fiatalok körében jelentős a szenvedélybetegségek kockázata. A szenvedélybetegek nappali ellátása szolgáltatást, ellátási szerződés keretében a Rév Szendélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg (1115 Budapest, Csóka utca 5.) nyújtja a kerületben. 2009-ben 50%-kal nőtt a klienseik száma, melynek egyik fő oka, hogy beindították 2009. január 1-jétől az alacsonyküszöbű szolgáltatásukat (telefonos és személyes információadás, megkereső munka, drop-in, pszicho szociális intervenciók). 2010. összesen 2444 főnek nyújtottak segítséget, 14379 fős összesített forgalom mellett. Az újbudai lakosok közül az intézményben segítséget kérők jellemzően a 15-24 illetve a 30-49 év közötti korosztály tagjai.

A szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű szolgáltatást az Önkormányzat önként vállalt feladataként, ellátási szerződés alapján a Katolikus Karitás Rév Közösségi Ellátó Részlege (1111 Budapest, Bartók Béla út 96.) nyújtja a kerületben. Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása, a szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, a változás elindítása és segítése, az életmód, életvitel váltásának ösztönzése, az utógondozás, illetve a visszaesés megelőzése. A kezelésre jelentkezés önkéntes. Fontos elv az anonimitás, a minél könnyebb igénybevétel biztosítása (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges). A terápiás folyamat célja az absztinencia elérése, de ez a folyamatban való részvételnek nem feltétele.

Megvalósításra került a kerületben az „**Eséllyel az esélyért – az újbudai fiatalok drog-prevenációs alternatívája**” című EU-s támogatást nyert projekt. Ebben az Önkormányzat mellett az Újbudai Humán Szolgáltató Központ, több civil szervezet (pl. Katolikus Karitás Rév, Magadért Alapítvány), valamint a rendőrség is részt vettek. A program **alapvető célja** volt a problémás **droghasználat kialakulásának megelőzése és kezelése**.

A volt állami gondozott, szenvedélybeteg, különösen veszélyeztetett, hajléktalan fiatalokkal a Fiatalok Önsegítő Egyesülete is foglalkozik a kerületben nappali melegedőjében.

4.6 Idősek

Az elmúlt években az ország egészéhez hasonlóan Budapest népessége is öregedett, az elmúlt öt évben a lakosság átlagéletkora 40,5 évről 41 év fölé nőtt. **Budapest népességének átlagéletkora várhatóan jelentősen növekszik a továbbiakban is, 2021-re elérheti a 43 évet.** 2001-es népszámlálás adatai alapján a **60 évesnél idősebb** korosztály aránya Budapesten 23%, míg a **Újbudán 26,6%** volt. (Ez utóbbiban közre játszhat az is, hogy a kerület népessége a fővárosi átlagnál magasabban kvalifikált, emiatt hosszabb életű.) Egyértelmű azonban, hogy **az idős népesség aránya jelentősen magasabb a kerületben, mint a budapesti átlag.** A népesség korstruktúrája a népszámlálás óta **tovább romlott a kerületben.** Bár az emelkedő születésszám következtében 2011-re valamelyest javult a 0-20 éves korosztály aránya (17,1%), ennél azonban **sokkal nagyobb mértékben emelkedett a 60 éven felüliek száma és aránya (28,7 %-ra!).**

Miután Magyarországon idős korba lépnek a „Ratkó-évjáratok” és azok gyermekei is, ez a kettős hatás már mindenképpen a korcsoportok arányvesztését eredményezi majd. **Az idősök aránya az országban és a fővárosban folyamatosan és jelentősen emelkedik a közeljövőben is.** A 60 évesnél idősebbek aránya a fővárosban a 25%-ot 2016-ra, a 27%-ot 2030 táján éri el.⁵ A jelenlegi helyzet alapján Újbudán ezeknél az arányoknál magasabb értékekkel találkozhatunk majd.

Magyarországon a munkavállalók 1,5 évvel korábban hagyják el a munkaerőpiacot, mint az EU-15-ökre jellemző kilépési átlagéletkor. A kilépési kor tekintetében Budapest értéke (60,8 év) jelentősen meghaladva (60 év) az országos mutatót, de elmarad az EU-15-ök átlagértékétől. **A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon (3%), Budapesten e mutató az országos értéknek több mint duplája (7%), de elmarad az EU-15-ök átlagától. (8%). Az idősök foglalkoztatása a fővárosban a pénzügyi és kereskedelmi területen jelentős,** és főleg a fővárosban és vonzáskörzetében valósul meg, mivel Budapest az ország legjelentősebb pénzügyi, igazgatási, logisztikai és idegenforgalmi központja.

2009 nyarán a TÁRKI Zrt. és a BME Szociológiai és Kommunikációs tanszéke **átfogó, reprezentatív kutatást** végzett Minőségi időskor városi környezetben/Újbuda 60+ címmel. A kutatás megállapította, hogy **Újbuda idős népessége magas státuszú (36% felsőfokú végzettségű), ugyanakkor mindössze 7%-uk dolgozik, amely lényegében megfelel a budapesti átlagnak. A kerületi idősök többsége elégedett nyugdíjas életével, nem szeretne aktív munkát vállalni, inkább önkéntesen a klubéletben, társadalmi, civil**

⁵ Forrás: Adler Judit: A 45 éven felüliek foglalkoztatási helyzete, GKI Zrt. , 2006

szervezetekben tevékenykednek, a családjuknak segítenek, első sorban az unokák gondozásában illetve a hobbijuknak hódolnak.

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is. Erre utal, hogy a fővárosi regisztrált álláskereső – 2011. év decemberi értékek szerint – 27%-a az 50 év feletti, 14%-a az 55 év feletti korosztályba tartozott. Ugyanebben az időszakban, **a regisztrált újbudai álláskereső, több 27%-a az 50 év feletti, 16%-a 55 év feletti korosztályba tartozott.**

A GKI Gazdaságkutató Zrt. Adler Judit kutató vezetésével vizsgálta az idősödő munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatos munkaáltatói attitűdöket. A kutatás megállapította, hogy **a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé szívesen alkalmazzák a munkaadók.** Az idősödő munkavállalók hátrányos helyzete mind a felvételi eljárásoknál, mind az elbocsátásoknál megjelenik. **A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát.** Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében. A FEMI országos kutatása alapján megállapítható, hogy **az idősödő munkavállalók hátrányos helyzete mind a felvételi eljárásoknál, mind az elbocsátásoknál megjelenik.** A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében. **Az idős embereknek az életkor előrehaladásából természetesen fakadó egészségügyi problémái különösen indokolják, hogy számukra kiemelten biztosított legyen az egészségügyi, ápoló-gondozó ellátásokhoz való hozzáférés.** Az idős népesség növekedése az egészségügyi és szociális szolgáltatási rendszerre is nagy nyomást fog gyakorolni. Az idősek szolgáltatásokhoz való hozzáférést, különösen a bontól, vagy más gyógyászati segédeszközökkel közlekedőkét, nagymértékben befolyásolja **az épített környezet akadálymentessége.**

Újbudán **az egyedül élő idősök száma 15 ezer főre tehető.** Az egyedülálló idős emberek szociális és egészségügyi szempontból is kiemelten veszélyeztetettek, mivel **nem támaszkodhatnak a családi környezet nyújtotta természetes támogató rendszerekre.**

Az újbudai idősök a napi megélhetési költségeken felül fennmaradó jövedelmük jó részét gyógyszerre, jóval kisebb hányadát ruházkodásra, esetleg kultúrára, szórakozásra költik. A többségnek a kultúrára, szórakozására már nagyon kevés pénz jut, az egyre növekvő rezsiköltségek, gyógyszerkiadások miatt nemigen gondolnak szórakozásra. Igyekeznek kihasználni az egyesületek, idős klubok adta lehetőségeket, ahol ingyenesen vagy nagyon kedvezményesen jutnak kulturális és szórakozási lehetőséghez.

A Minőségi időskor városi környezetben/Újbuda 60+ címmel megvalósuló kutatásban a válaszadó kerületi **idősök igényként fogalmazták meg**, hogy közösségi/üzleti szolgáltatásokkal kapcsolatban igény lenne **kisebb üzletekre, olcsóbb vásárlási lehetőségekre** (pl. szociális bolthálózat, termelői piac), továbbá a kerületi közlekedésbiztonságnál általában felmerült az **igen rossz közlekedési morál, valamint konkrétan az átkelőhelyek rossz lámpabeállítása.**

3.6.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Az időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása szolgáltatást az Újbudai Szociális Szolgálat biztosítja. A kerületben 5 telephelyen működik idősök klubja, a férőhelyek száma 245 fő. A működési engedély az idősök klubjában lehetővé teszi az étkezést. A demens ellátottak számára célzott, egyéni foglalkoztatásokat szerveztek mentálhigiénés szakember bevonásával, melynek pozitív volt a visszhangja a családtagok körében. A szolgáltatást 2010-ben 178 fő vette igénybe.

Az időskorúak gondozóháza szolgáltatást az Újbudai Idősök Háza (1115 Budapest, Fraknó utca 7.) biztosítja. Az Újbudai Idősök Háza jelenlegi ellátotti létszám megoszlása: 14 fő átmeneti gondozóházi ellátás, 23 fő idősök emeltszintű otthona, 48 fő idősök otthona.

Az idősök átmeneti otthona teljes körű ellátást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni; valamint azon személyek, akik idősök otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás legfeljebb egy év időtartamra szól (indokolt esetben további 1 évvel meghosszabbítható).

Az önkormányzat által vállalt szakosított ellátási feladat keretében az ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősök emeltszintű otthona szolgáltatást szintén az Újbudai Idősök Háza biztosítja. A szociális otthoni gondozás komplex célja a kornak, egészségi állapotnak megfelelő létfeltételek biztosítása és végleges otthon teremtése. Az emeltszintű idősök otthona az átlagos szociális intézményi elhelyezésnél jóval magasabb színvonalú körülményeket biztosít az SzT-ben meghatározottak szerint. A teljes körű

ellátásnak négy alapeladata van: a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Újbudán az időskorúak közül a még aktív/aktivizálhatók jelentik az egyik fontos csoportot (az ún. 60+ korosztály), a másik az ápolásra szoruló, önmaguk ellátására nem vagy csak korlátozottan képes egyedülálló. Az idősügy kiemelt kezelését jelzi, hogy jelenleg két nagy, modellértékű program is fut a kerületben.

Újbuda 60+ Program - Újbuda Önkormányzatának idősbarát programja

Az idős korosztály számára Újbuda Önkormányzata – a szociális és egészségügyi ellátórendszer mellett – **komplex programot** dolgozott ki, melynek **célja az időskorúak életminőségének javítása, az idősekről alkotott kép megváltoztatása**, valamint **közösségi szerepük és érdekérvényesítésük erősítése.**

Fontos elem a **társadalmi szemléletváltás erősítése**: az időskorúakra nem szociális ellátottként, hanem **partnerként** tekintenek, akik tapasztalatukkal, tudásukkal és segítségükkel aktív és fontos tagjai Újbuda társadalmi közösségének.

Az Újbuda 60+ Programon keresztül az Önkormányzat a szervezeti háttér, a közösségi helyszínek (pl. közösségi házak, idősek klubjai) és pénzügyi támogatás biztosításával, a szakmai, koordinatív és szervezési feladatok ellátásával, valamint sokszínű programkínálattal támogatja az időskorúakat. A Program épít az önszerveződésre és a már korábban is meglévő kezdeményezésekre.

A 60+ Program 2008. október 1-jén indult, 2009-ben megnyertek kapcsolódó témában egy jelentős EU-s pályázatot (Q-Ageing címmel, mely az alábbiakban kerül bemutatásra), így a **programok szinergiája** is megvalósul. Továbbá, Újbuda Önkormányzata **elnyerte az „Idősbarát Önkormányzat” címet** is.

Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az **emberi kapcsolatok kialakítását** támogató és azok **minőségének fejlesztését** célzó, **önkéntesek** vezetete közösségekkel foglalkozik. A kisközösségek tájékoztatják, segítik, tanítják egymást és **közösen dolgoznak különböző helyi ügyek megoldásán**. Az önkéntes közösségek között legspeciálisabb az ún. **Médiaműhely Csoport**, amelyben laikus érdeklődőkből képzett újságírók, rádiósok és TV-sek készítenek híreket, idősekről, időseknek.

Újbuda 60+ Kedvezménykártya

Minden 60 év feletti kerületi polgárnak **ingyenesen jár a 60+ Kedvezménykártya**, amely feljogosítja a központilag szervezett tanfolyamokon, rendezvényeken való kedvezményes vagy ingyenes részvételre, illetve a „Újbuda 60+ Idősbarát Vállalkozás” címmel megjelölt

üzletekben, általában 5-20% közötti **kedvezmény igénybevételére**. 2010 áprilisában adták át a **8000. tagkártyát**. A szolgáltatás a Q-Ageing program keretében tovább folytatódik, bővül.

Kommunikáció

A **kerületi újság és internetes honlap**, a **80 kerületi hirdetőtábla**, e-mailben megküldött és nyomtatott *hírlevelek*, – megtalálhatóak az Újbuda 60+ Programközpontján és az önkormányzat recepcióin - rendszeresen adnak hírt az eseményekről, programokról és az önszerveződő csoportok munkájáról.

Érdekvédelem, közélet, civil szerveződések

Újbuda **Idősügyi Tanácsot** hozott létre 2008-ban, amely az érintettek képviselőjében a **polgármester tanácsadó testülete** a helyi időspolitika alakításában. Ezen szerveződés tagjai többek között a kerületben működő, idősügyeket felvállaló **civil szervezetek**, akik részére a jövőben képzést és segítségnyújtást (pl. pályázati tanácsadás) is biztosít a Program.

Kultúra

Színházjáró Program (**kedvezményes színházjegyek** biztosítása), Tarka színpad (időskorúakból álló **színházi társulat**), Senior Ki-Mit-Tud?, Senior Alkotótábor, Magyar Kábelművek Férfikórusa, Alkotó Muzsikások, Opera és Dal Stúdió, Civil Alkotók Közössége, útifilm-vetítés, irodalmi előadások stb. **kulturális tevékenységek** megvalósítása.

Helytörténet és a helyi értékek védelme

Helytörténeti körök (Etele Helytörténeti Kör, Albertfalvi Helytörténeti Gyűjtemény és Iskolamúzeum) működése, Újbuda városrészei **helytörténeti kiadványainak** szerkesztése, gondozása.

Üdülés

Belföldi üdülések szervezése, többek között az önkormányzati üdülióhelyekben, valamint **külföldi csereüdülés** a testvérvárosok bevonásával.

Testmozgás és szellemi és sportok

Természetjárás, botos gyaloglás (*nordic walking*), szervezett **kerékpáros túrák**, **gyógytorna**, vízi torna, társastánc, **sakk** és bridzs-oktatás, keresztretjvény klub stb.

Egészségfejlesztés

Előadások, **szűrések** (pl. csontritkulás vizsgálat), **tanácsadás** különböző, az egészséget érintő témákban (pl. mozgásszerveink védelme).

Bűnmegelőzés

A kerületi kapitányság és közterület felügyelet valamint az ORFK és BRFK munkatársaival **bűnmegelőzési modellprogram** kidolgozása, **tájékoztatás, prevenció** kifejezetten az idősek védelmében.

Idősbarát telefon

A világon egyedülálló, **időskorúak számára kialakított mobiltelefonnal** látja el az Önkormányzat a 60+ Programban dolgozó **önkénteseit** és szervezi a készülék vásárlási lehetőségének biztosítását a kerületi polgárok részére is.

Q-AGEING: minőségi időskor városi környezetben (Q-AGEING: Quality Ageing in an Urban Environment)

Az idősbarát újbudai 60+ program (2008-2010) mellett **Újbuda Önkormányzata kezdeményező félként és vezető partnerként** szervezte az Európai Területi Együttműködés **CENTRAL EUROPE Programjának** keretében nyertes „*Q-AGEING – minőségi időskor városi környezetben*” című **innovatív** projektet, amely lehetőséget kínált arra, hogy az idősbarát célkitűzéseket az Európában megtalálható korszerű modellek és a felhalmozott tapasztalok alapján, **nemzetközi partnerségben** valósítsa meg. A projekt futamideje **38 hónap volt**, 2008. december – 2012. március között tartott.

A Q-AGEING projekt az **Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával** valósult meg, teljes költségvetése **2.612.750 EUR volt**, a nemzeti hozzájárulás országonként különböző mértékű. A projekt megvalósításáért Újbuda Önkormányzata mint vezető partner felelt.

A projekt partnerségi köre az alábbi volt:

A Q-AGEING projekt **9 uniós partnerszervezet** aktív közreműködésével valósult meg:

- Újbuda Önkormányzata – vezető partner, Magyarország
- Maribor Önkormányzata, Szlovénia
- Slovenska Bistrica Önkormányzata, Szlovénia
- Közgazdasági Intézet, Maribor – Humán Erőforrás Fejlesztési Központ, Szlovénia
- Treviso Tartomány, Olaszország
- Genova Önkormányzata, Olaszország
- Nemzeti Egészségügyi Akadémia, Olaszország
- Sopot Önkormányzata, Lengyelország
- Civil Társadalom Fejlesztési Központ, Freiburg, Németország.

A partnerek **döntéshozói szinten** képviseltették magukat a projektben, hogy ezzel is biztosítsák a **hosszú távú szakpolitikai beágyazottságot** és megvalósítást. A helyi kezdeményezésű **60+** és a **Q-AGEING azonos célcsoportoknak** szóló, sok szempontból **egymásra épülő, egymást erősítő** programok.

A Q-AGEING projekt célja volt, hogy az **öregedés problémájára hatékony megoldást** keressen két fontos, egymást átfedő területen: a **közszolgáltatások színvonalának javításával** és azoknak az idősök szükségleteihez való hozzáigazításával, valamint a **változó életstílus** és a városi társadalom öregedéséből adódó **új szükségleteket** is előtérbe helyező új városi környezet kialakításával. Mindennek központi célja volt az **idős lakosság nagyobb fokú társadalmi integrációja**.

A projekt szakmai végrehajtásának fő mérföldkövei, eredményei:

- Helyzetelemzés készült a partnerek által közösen meghatározott módszertan segítségével: széles körű **helyzetfeltárás** (nagy mintán végzett vizsgálat és mélyinterjúk), azaz kvantitatív és kvalitatív vizsgálati módszerek kombinált alkalmazásával. Az elemzés célterülete: 50+, 60+; egészség, mobilitás, foglalkoztatottság, mindennapi életkörülmények.
- Regionális akciótervek készültek: a felmérések eredményeinek közös kiértékelése alapján a stratégiaileg legfontosabb **beavatkozási területek kerültek meghatározásra** és a **pilot** szakaszban megvalósítandó **konkrét akciók** részletes **kidolgozásra**.
- A **Pilot tevékenységek** megvalósítása 5 témakörben zajlott partneri szinten, folyamatos együttműködés mellett. Az **5 témakör** a következő: városi környezet és

mobilitás; városi terek/középületek; alkonygazdaság; alkonygazdaság - tudás társadalom; e-alapú információs rendszerek.

- Pilot akciók értékelése: a pilot tevékenységek partnerenkénti értékelése és közös **összehasonlító értékelő tanulmány** elkészítése valósult meg.
- ToolBox: A **legjobb pilot programok** kiválasztása, az azok keretében kidolgozott megoldások, eszközök, **módszertanok összegyűjtése**, leírása partnerenként és összesítve történt meg.
- Politikai ajánlások, hosszú távú megvalósítási javaslatok elfogadására is sor került: a partnerek a számukra leginkább releváns, ún. eszköztárakban foglalt megoldásokat a **nemzeti és helyi döntéshozatal számára ajánlásként** mutatták be, illetve megvalósítási terveket dolgoztak ki.

Fő tevékenységek

A projekt 1. szakaszában, **2009-ben megtörtént a helyzetfeltárás**. Újbudán 2009-ben, **1.250 fős** célcsoport megkérdezésével, **reprezentatív mintán** a TÁRKI Zrt. és a BME Szociológia és Kommunikáció Tanszéke végezte el **átfogó kutatás** keretében a **pontos igényfelmérést**, melyen alapult a projekt konkrét, rövidtávú céljainak meghatározása.

A helyzetfeltárás eredményei alapján **dolgozták ki** a partnerek a **pilot projekteket**, amely alapján jön létre a projekt **fő kimeneteként a letesztelt módszerek, megoldások és gyakorlatok eszköztára**. Az eszköztárban foglaltak alapján a projektpartnerek **javaslatokat** fogalmaztak meg mind a **helyi**, mind az **EU-s döntéshozók számára**.

A projekt nagy hangsúlyt helyezett a **disszeminációra** és a **jó gyakorlatok** megismerésére, ennek megfelelően **minden partner régióban roadshow** típusú rendezvény valósult meg. A szolgáltatás-fejlesztés érdekében a helyi érintettek bevonását az ún. **helyi stratégiai platformok biztosították**. Ezen felül **három tanulmányút** (Genova, Maribor, Sopot) és **három nemzetközi workshop** (Treviso, Genova, Freiburg) támogatta a sikeres megvalósítást.

A fokozott **kommunikáció** (szórálapok nemzetközi és helyi szinten, hírlevelek, szakmai publikációk stb.) szintén része volt a megvalósításnak.

A Program kiemelten sikeres pilot projektje volt a **60+ Kártya Projekt**. A projekt keretében kedvezménykártyákból eddig 12.327. darabot adtak ki.

A Program keretében megvalósított pilot projektek jelenleg a 60+ Program keretében működnek tovább.

Senior Capital Program

Az Újbuda 60+ Program elemeinek továbbfejlesztése és jó gyakorlatok megismerése érdekében az Önkormányzat vezető partnerként szervezte 2009 óta a CENTRAL EUROPE program keretében nyertes „Q-AGEING – minőségi időskor városi környezetben” című nemzetközi partnerségi projektet. Ez a projekt, amely komoly elismerést hozott az EU részéről is Újbudának, és amely anyagilag is támogatta a kerület saját programját, 2012. első negyedévében befejeződött. **Mintegy a Q-AGEING Program folytatásaként, továbbfejlesztéseként, valamint a 60+ programmal összhangban kerül megvalósításra a kerületben 2012. szeptember 1. – 2014. december 30. között (29 hónapos időtartamban) a Senior Capital Projekt.**

A Projekt Alapvető céljai:

- A közép-európai régió versenyképességének növelése
- A gazdasági versenyképesség alapfeltételeként megjelenő minőségi munkaerő képzéséhez/fejlesztéséhez való hozzájárulás
- A demográfiai folyamatok negatív hatásainak enyhítése, különös tekintettel az idősödő társadalom problémájára
- Az időskorú lakosság gazdasági és szociális szerepének erősítése
- Helyhatóságok kapacitásfejlesztése a közszolgáltatások terén, figyelembe véve a költségvonzatokat
- A „tőketartalékként” megjelenő idős lakosság tudásfejlesztésének javítása megfelelő keretfeltételek megteremtésével

A Projekt Specifikus céljai:

Olyan keretrendszer megteremtése az 50+ generáció tudástőkéjébe való befektetés révén, amely lehetővé teszi az öregedő társadalomban rejlő gazdasági és társadalmi potenciálok jobb kiaknázását és hozzájárul a tudásalapú gazdaság kialakításához / kiteljesítéséhez.

A projekt közvetlen célja tehát, hogy az idősek számára meghatározza a tudásfejlesztéshez szükséges peremfeltételeket annak érdekében, hogy:

- Aktív részt vállaljanak a gazdaságban a munkaerő-piaci re-integráció révén (pl. önfoglalkoztatás);
- Aktív részt vállaljanak a közszolgáltatásokban, különös tekintettel az erőforráshiánnyal küzdő szolgáltatásokra.

A projekt célcsoportjai:

- 50 év feletti lakosság
- partner önkormányzatok
- szociális, oktatási, egészségügyi ellátó intézmények
- oktatási intézmények
- vállalatok, amelyek az időseket foglalkoztathatják

A projekt (várható) fontosabb eredményei:

- A szükséges tudás biztosítása az aktív idők számára gazdasági/társadalmi aktivitásuk növeléséhez
- Azon piaci és közszolgáltatási „rések” feltérképezése, ahol érdemben részt vállalhatnak az aktív idők
- Egy innovatív keretrendszer megteremtése az idők helyi gazdaságba és szociális rendszerekbe való integrálása érdekében
- A helyhatóságok szerepének újraértelmezése annak érdekében, hogy reagálni tudjanak az idősödő társadalom adta kihívásokra / lehetőségekre

4.7 Hajléktalanok

A hajléktalanok speciálisan urbánus jellegű célcsoportot alkotnak, jellemzően városok, de leginkább a főváros közterületein, vagy nem lakás célú helyiségekben élnek.

A hajléktalanok becsült száma Magyarországon 20-40 ezer fő között van, a fővárosban közelítőleg 9 ezer hajléktalan ember él. Közülük 2011-ben 4.000 ember lakott átmeneti szállókon vagy családok átmeneti otthonában, 2.000 ember éjszakai menhelyeken töltötte éjszakáit, 2.500-3.000 ember pedig egész nap az utcán tartózkodott. Az év folyamán a főváros legtöbb forgalmas közterületét érintően célzottan folyt a hajléktalan emberek felkutatása, és számukra a fővárosi ellátórendszerben a szabad férőhelyeken való elhelyezés biztosítása.

Célvizsgálatok szerint a hajléktalanszállókon élők kisebb része rendszeres munkajövedelemért dolgozik (25-35%), hasonló arányban találhatók köztük alkalmi munkából élők. A kutatások szerint a hajléktalanok többségének életkora 38-44 év között van. A hajléktalan nők száma az elmúlt tíz évben becslések szerint megduplázódott, arányuk 25%-ra növekedett. A hajléktalanok számának valós és pontos meghatározása problematikus, ugyanis a fővárosban és közvetlen környékén sok ember él nem lakás célú helyiségekben, illetve önkényesen elfoglalt ingatlanban. Ezek az emberek nem „közterületen” élnek,

lakáshelyzetük rendezetlensége és bizonytalansága miatt azonban hajléktalanoknak tekinthetők.

A legtöbb utcán élő hajléktalan ember a rendszeres és bejelentett munka világából gyakorlatilag ki van rekesztve. Esetükben a pénzkereset (és az alapvető létfenntartás) biztosítója a kartonozásból, a guberálásból, illetve hajléktalan újságok eladásából származó bevétel. Azok a hajléktalanok, akik rendszeres szálláslehetőséghez jutnak, a munkavállalás szempontjából valamivel jobb helyzetben vannak. Bár bejelentett munkahely híján számukra is inkább a **fekete- illetve szürke "munkaerőpiacon"** adódik lehetőség.

A regisztrált álláskeresőként nyilvántartott hajléktalanok száma nem ad pontos képet a munkanélküli hajléktalanok valós számáról, mivel csak egy részük jelenik meg a regisztrációban. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy az utóbb 3 évben a regisztrált fővárosi álláskereső hajléktalanok száma is jelentős mértékben növekedett. **A regisztrált fővárosi álláskereső hajléktalanok döntő többsége férfi, 36-50 év közötti, általános iskolát, vagy még azt sem végzett.** A regisztrációban eltöltött idő alapján megállapítható, hogy a **regisztrált álláskereső hajléktalanok 20%-a marad tartósan álláskeresőként a regisztrációban.**

A hajléktalanság kialakulásában több probléma játszik szerepet, ezért többirányú segítséggel, az egészségügyi, a szociális és a foglalkoztatási szolgáltatások összekapcsolásával lehet csak eredményt elérni. A **hajléktalanná válás okai közül a leggyakoribb a kapcsolati konfliktus,** gyakori ok továbbá az intézményekből való kikerülés (nevelőotthon, kórház, szociális intézmény, börtön stb.). Ennek részben oka lehet az is, hogy a kórházi ágyak számának csökkentése nem járt együtt a pszichiátriai, valamint a szociális intézményi férőhelyek meghatározott mértékű növelésével. Ugyancsak növekedni látszik a gazdasági (jövedelmi, munkaerő-piaci) okokból bekövetkező hajléktalanság aránya.

A hajléktalanok kapcsán mérhető fővárosi véleményeket, attitűdöket vizsgáló „Hajléktalanok Budapesten” elnevezésű kutatási program fő megállapítási közé tartozott, hogy **a budapesti polgárok többsége, bár zavarja őket az utcán fekvő hajléktalanok látványa, támogatja a hajléktalanok megélhetési stratégiáit.** Azon megkérdezettek többsége, akik közvetlenül pénzzel is támogatják a hajléktalanokat, havonta 1-3 alkalommal teszik ezt, míg azon budapestiek harmada, akik természetbeni adománnyal (élelmiszerrel, ruhával, takaróval stb.) támogatják a hajléktalanokat, fél évente, negyede ritkábban teszi ezt. A természetbeni adományokkal segítő válaszadók közel harmada fél évnél gyakrabban támogatja a hajléktalanokat ebben a formában, bár csupán 3%-uk vallott úgy, hogy heti rendszerességgel teszi ezt. Napjainkban többféle, hajléktalanok által árusított újság is forgalomban van (Fedél nélkül, Flaszter stb.), melyekről a fővárosiak közel fele vallott úgy, hogy szokta vásárolni valamelyiket. A többség nem fogadja el az újságot a pénzéért cserébe, vagy van, amikor elfogadja, van, amikor nem. Azok többsége, aki elfogadja az újságot ilyen helyzetben a hajléktalan árusítótól, csak átfutja a lapot, míg harmaduk alaposan átolvassa.

A fővárosi polgárok elsősorban munkát adnának a hajléktalanoknak, illetve különféle intézkedésekkel a munkavállalásukat segítenék elő, és a munkáltatókat is szívesen támogatnák abban az esetben, ha hajléktalanokat foglalkoztatnának. Az utcán élő emberek gyakran nem, vagy nem piacképes végzettséggel rendelkeznek, ezért a budapestiek hasznosnak tartanának a részükre kialakított átképzési programokat is, amellyel szintén elősegíthetik a munkába állásukat. A hajléktalanok lakhatási helyzetének megoldását is fontosnak ítélik a budapestiek: ezt a problémát elsősorban **további hajléktalanszállók építésével, több férőhely kialakításával** orvosolnák.

A hajléktalanok rossz higiénés körülményeik és hiányos táplálkozásuk miatt különösen veszélyeztetettek a fertőző betegségek (hepatitis, TBC stb.), valamint fagyások és fekélyes szövődmények tekintetében. **A beteg hajléktalan emberek elérése, egészségügyi ellátáshoz való juttatása, betegségekől való lábadozásuk feltételeinek biztosítása – otthon hiányában – az egészségügyi és a szociális ellátó rendszerek feladata.**

A hajléktalan-ellátás **fővárosi feladat**. Mivel számuk Újbudán is évről-évre növekvő tendenciát mutat, így ellátásuk egyre jelentősebb feladat, ezért az **önkormányzat vállalt feladatként**, saját hatáskörben **aktív** szerepet vállal a helyzet kezelésében.

A kerületi utcai szociális munkát végző szolgáltatók 2010-ben Újbuda **déli részén** összesen **187 hajléktalan** emberrel vették fel a kapcsolatot. Az ügyfelek jelentős része férfi. A nők aránya közel 13%, amely az előző évekhez képest csökkent. Az ellátottak életkora 20-65 év, de döntő **többségük 40-60 év közötti**. Jelentős a fluktuáció: az ügyfelek 30-35%-val csak egy- két alkalommal találkoznak, segítséget pedig kizárólag az alapvető szükségletek kielégítéséhez (élelmiszer, ruházat, hajléktalan-igazolvány) igényelnek.

2010-ben Újbuda **északi részén összesen 164 fő hajléktalan embert** regisztráltak. A gondozotti körökben alacsony (13%) a nők aránya. Ügyfeleik többsége **40-60 év közötti**, 21-70 év közötti a teljes megoszlás. **Ügyfeleik nagyobb részét kétheti rendszerességgel** keresték fel, kisebbik részükkel pedig alkalmanként volt lehetőségük találkozni, mivel gyakran változtatták helyszíneiket, búvóhelyeiket.

Külön problémát jelent Újbudán, hogy egyes, rendezetlen státuszú területeken változó számú népesség él nem lakás célú helységekből, gyakorlatilag hajléktalanként. a **Baltoni út mentén** (7-es út) a kerületből kivezető szakaszon (Kőérberék), a **Kamaraerdei úton** (Kamaraerdő) a lovarda környékén, valamint **Örsöd dűlőnél** az **önkormányzati tulajdonú, zárt kertés övezetben emberek/családok élnek** az ott található kis faházakba, illetve viskókat húztak fel maguknak.

A **Duna-parton faházakban, sátrakban élő hajléktalanok ragaszkodnak életterükhöz**, így könnyebben elérhetőek a szolgáltatók által. Jellemző továbbá, hogy a **kolóniákban, kisebb csoportokban** élnek. Ez alól csak a kerület kertvárosi része jelent kivételt, ahol a „magányos hajléktalanok” megjelenése a jellemzőbb. **A Gazdagrét és Budaörs közötti területen** többnyire hétvégi, valamint beépítetlen telkek találhatóak, ahol **sátorban és elhagyott házakban** is élnek hajléktalan emberek.

4.7.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Az utcai szociálismunka szolgáltatást ellátási szerződés keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a) biztosítja a kerületben. A XI. kerületben két utcai gondozó szolgálat végzi munkáját, területi felosztás szerint. A kerület északi és déli ellátási területének határvonala a Déli vasúti összekötő hídtól kiindulva, a Kelenföldi pályaudvaron át a Budaörsi repülőtér felé vezető vasúti töltés mentén húzódik. A két rész területileg és az ügyfelek számában is közel azonos. Az önkormányzati támogatással, a téli krízisidőszakban megvalósuló teajarat állandó helyszíne az ellátási terület központi részén, a Kelenföldi pályaudvar mellett található Vasút utcában helyezkedik el. A szolgáltatás szükségszerűségét bizonyítja, hogy az eddigi évekhez képest az itt megjelenő hajléktalan emberek száma is jelentősen emelkedett. Az ügyfélkör jelentős része guberálásból, újságzásból, alkalmi munkából próbálja fenntartani magát. Elsősorban a téli krízisidőszak folyamán egy-két naponta felkeresték azokat a gondozottakat, akiknek egészségi állapota ezt megkívánta. A hajléktalan emberek között nagy arányban vannak jelen a daganatos megbetegedések, a TBC, a keringési zavarok, a fekélyes sebek, a különböző bőrproblémák, a végtag (elsősorban fagyási) sérülések, valamint mentális zavarok. Az elmúlt évben betegség következtében hét fedél nélkül élő hunyt el az ellátási területen. Az ellátási terület rendszeres időközönként történő feltérképezése mellett folyamatosan tájékoztatták a hozzájuk segítségért fordulókat a fővárosban igénybe vehető hajléktalanellátó intézményekről és az általuk nyújtott szolgáltatásokról és nyitvatartási időről, az elhelyezéssel, ügyintézésrel kapcsolatos tudnivalókról. Hangsúlyt fektettek a hivatalos ügyintézésben történő segítségnyújtásra (pl. illetékmentességi igazolás, anyakönyvi kivonat, TAJ kártya beszerzése, nyugellátás stb.), továbbá több ügyfelüket rendszeresen szállítják orvosi vizsgálatra különböző egészségügyi intézménybe (kórház, szakellátás).

A hajléktalan emberek nappali ellátása szolgáltatást ellátási szerződés keretében két szolgáltató, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény és a Fialok Önszolgálat Egyesülete biztosítja a kerületben.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ– Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézményének adottságai nappali ellátás biztosítására, valamint időszakos férőhelyek kialakítására adnak lehetőséget. A Központ integrált intézménnyé alakult át: két utcai gondozó szolgálattal és egy, a krízisidőszakban nyitva lévő éjjeli menedékhellyel bővült. A Központ napi forgalma 50-80 fő között mozog. Ügyfeleik

jelentős része a XI. és a XXII. kerületben utcán vagy viskókban, önmaguk által épített faházakban, barlangban, sátorban, lépcsőházakban élő hajléktalan emberek.

A **Fiatalok Önsegítő Egyesülete** (1114, Budapest Major u. 37.) **hajléktalan nappali melegedőjében** a 2010. évben, ellátási szerződés alapján, 65 főre szóló ellátási kötelezettsége keretében 22.778 fős ügyfélforgalmat bonyolított, napi átlagban 89 fő ellátott fogadásával. Az intézmény szolgáltatási körében a fürdési, mosási lehetőség, értékmegőrzés, ruhasegély, valamint étel biztosítása mellett, szociális és más szaktanácsadási tevékenységet, valamint személyes gondozást is biztosított. ügyfelek közül átlagban naponta 20 fő vette igénybe az intézmény tanácsadási, illetve más segítő szolgáltatásait is.

5. Fő esélyegyenlőségi problémapontok meghatározása célcsoportok szerinti bontásban

5.1 Nők

1. A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bíztatja, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevéssé ismer el aktív munkavégzésként. Sok nő számára ez elfogadható, a társadalmi tradíciónak megfelelő. Azonban Magyarországon is egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepfelosztások megoszthatóak. A tradicionális nemi szerepértelmezésből fakadó kiegyensúlyozatlanság, a nemek közötti **egyenlőtlen családi feladatmegosztás** következménye a nők „harmadik műszakja”. Ez részben naponta több órányi többlet munkaterhelést eredményez, részben a gyermeknevelés kizárólagos világába szorítja a nőket, munka és önálló jövedelem nélküli, függő helyzetbe kényszerítve. Ez alapvetően gátolja a nők önkiteljesedését, rontja nyugdíjkiállításukat, egyszülős család esetén pedig a szegénység elnőiesedéséhez vezethet. A gyermekvállalás, a **munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás** nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. *(Például a munkahelyi továbbképzéseknél a fiatal nők sokszor azért kerülnek hátrányba, mert a munkaadó eleve kalkulál, a várható gyermekvállalás miatt munkából való kiesésükkel.)* A kisgyermekesek munkahelyi beilleszkedését nehezíti, hogy a **munkahelyi családbarát modellek**, a rugalmas munkavégzési lehetőségek és a gyesről való **visszatérést segítő munkaadói szolgáltatások** nem terjedtek el. **A gyesen lévő nők szakmai ismereteinek folyamatos frissítése egyáltalán nem megoldott.**
2. **A jövedelmek egyenlőtlenségében** is megjelenik a nők hátrányos megkülönböztetése. Egy fővárosi nő jövedelme az ugyanazon pozícióban dolgozó férfi jövedelmének átlagosan **79 %-át⁶ éri el. A munkahelyi előmeneteli lehetőségek** egyenlőtlensége tapasztalható az ún. „üvegplafon szindrómánál” is. Ez a jelenség azt takarja, hogy a munkahelyi ranglétrán való előmenetelnél a nők karrierútja „láthatatlan” falakba ütközik.
3. **A nők egyedi szükségleteinek megfelelő szempontok a szolgáltatási rendszerek szervezésben kevéssé jelennek meg.** *(A szolgáltatók, kulturális*

⁶ a BérBarométer kutatói adatbázis bruttó 21%-os nemek közötti bérrést közöl a főváros vonatkozásában 2007. vonatkozásában (forrás: www.berbarometer.hu). Ugyanakkor a Mercedes bérinformációs rendszer fővárosi adatként 14 %-os bérrést közöl, mint 2009-es adatot, de ez a kevésbé megbízható (forrás: www.merces.hu).

intézmények nyitva tartása, rendszere nem alkalmazkodik a nők családi kötelezettségekből eredő időbeosztásához, a szociális szolgáltató rendszer nem ösztönzi, hogy a családi kötelezettségekből a férfiak a nőkhez hasonlóan kivegyék a részüket.)

4. **A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.** A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges probléma a **bölcsődei férőhelyek** elégtelen száma. Ez nagymértékben akadályozza a gyesről való visszatérést, még abban az esetben is, amikor a női munkavállalót visszavárja a munkahely. **Különösen a gyermeküket egyedül nevelők számára nehéz a szülői és a munkahelyi feladatok összeegyeztetése, ezért az őket támogató szolgáltatások működtetése különösen fontos.**

5.2 Mélyszegénységben élők

1. **A pénzügyi szociális ellátások hatásossága nem mindig megfelelő.** Arra kell törekedni, hogy az ellátások a ténylegesen rászoruló népesség minél szélesebb körét ériék el és a jogosulatlanul igénybe vett ellátások aránya minél alacsonyabb legyen.
2. **A kerület egyes rendezetlen (kül)területein az emberek jelentős része lakás céljára nem alkalmas helyiségekben, építményekben él, ők gyakorlatilag szintén hajléktalannak tekinthetők.** Ezeket a területeket jellemző az *infrastruktúra szinte teljes hiánya, a közszolgáltatások és információk rossz elérhetősége.*
3. A szociokulturális hátrányok a kerületi alacsony státuszú népesség jelentős részénél súlyos **beilleszkedési zavarok** forrásai lehetnek. *(Például, ha a nem felvilágosított fiatal nincs tisztában a dohányzás, az alkohol, a drogok veszélyeivel, akkor kiemelten veszélyeztetett a szenvedélybetegségek által.)*
4. A **komfort nélküli önkormányzati bérlakások** aránya relatíve magas (10%) a kerületben.
5. **Kerületi Szociális Kalauz felülvizsgálata** nem valósult meg 2007 óta.

5.3 Romák

1. Az **előítéletek** és az azokból fakadó nyilvánvaló diszkrimináció a roma népesség társadalmi integrációjának egyik legfőbb akadálya. Az aktív korú fővárosi roma népesség jelentős része a legális, nyílt munkaerőpiacon jellemzően rövid idejű, kiegészítő munkához jut.

2. A romák **nyílt-munkaerőpiaci integrációját jelentősen korlátozza** a roma népesség alacsony iskolázottsági szintje is.
3. A fővárosban többször megjelent a **nyílt diszkrimináció**, például a szórakozóhelyek egy részén a roma fiatalokat rendszeresen nem engedték be. *(Az elmúlt években az Egyenlő Bánásmód Hatóság több ilyen jogsértő gyakorlat nyomán is szabott ki hatósági bírságot a fővárosban.)*
4. Sok jó képességű roma fiatal morzsolódik le az iskolarendszereből a szociokulturális hátrányok ledolgozását segítő, célzott iskolai felzárkóztató programok és a hátrányokat kompenzáló eszközök hiánya miatt *(pl. ösztöndíjprogramok, tanoda stb.)*.
5. Kevés a felnőtt romák **képzettségbeli deficitjeinek** csökkentésére szervezett, foglalkoztatási és szociokulturális hátrányokat célzottan csökkentő munkaerő-piaci program.
6. A fővárosban élő roma fiatalok jelentős része elszakadt kulturális identitásától, a roma kultúra hagyományaitól. **Kevés az olyan szervezett program, amely a roma kultúra értékeivel**, hagyományaival, szokásaival megismertetné őket. Pedig a roma kultúra identitásképző ereje és sokszínűsége jelentős értékeket mutathat fel az etnikai alapú megbélyegzéssel szemben. E mellett kevés kulturális program mutatja be a roma kulturális értékeket úgy, hogy az a többségi kultúra tagjai számára is megbecsülést válthatna ki. Gyakori a problémák etnicizálása, egy-egy szociális vagy egyéb társadalmi probléma összekapcsolása a roma identitással.
7. A **félelem az előítéletességtől, az ismeret- és bizalomhiány** szintén távolságtartó tényező, és szintén akadálya a partnerségi megközelítés kialakításának, a társadalmi kohézióknak. *(Például: roma nagyszülő nem mer az unokáért menni az óvodába, mert fél, hogy a gyermeket majd csúfolják ezért.)*

5.4 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek

1. **A fizikai környezetben található akadályok** a mozgásukban korlátozott emberek számára markáns és sok esetben leküzdhetetlen akadályt jelentenek. Ezek nemcsak a közterületeken való mozgást akadályozzák, hanem a közösségi szolgáltatásokat biztosító intézmények közvetlen környezetében és az intézmények belső terében is jelen vannak. Így korlátozzák a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.
2. **Az információs és kommunikációs akadályok** elsősorban az érzékszervi fogyatékos emberek szolgáltatásokhoz való hozzáférést nehezítik meg. A közösségi információk továbbítására és a közösség tájékoztatására szolgáló eszközök a legtöbb esetben nem alkalmasak arra, hogy az érzékszervi károsodással élő emberek számára is biztosítsák a tájékozódás lehetőségét. Az információsztolgáltató felületeken kevés helyen jelenik meg a látás- vagy hallássérült emberek igényeit is figyelembe vevő információs

szolgáltatás. A súlyosan fogyatékos emberek mellett a funkciókieséssel vagy -csökkenéssel érintettek (például idősek) szempontjai sem jelennek meg az információközlésben. *(Például, az apró betűs szövegek alkalmazása a gyengénlátó emberek számára ugyanolyan olvashatatlaná teheti az információt, mintha vakok lennének.)* Ahol a hivatalos információközlés **bonyolult, nehezen értelmezhető**, az értelmi fogyatékos emberek számára gyakorlatilag lehetetlen az autonóm értelmezés, s ez jelentős akadályokat gördít önálló életvitelük elé. *(Példa erre a különböző közüzemi számlák és értesítő levelek sajátos, sokszor az ép értelmű emberek számára is nehezen kibogozható nyelvezete.)*

3. **Kívül reked a modern információs társadalom nyújtotta lehetőségeken az érzékszervi fogyatékosokkal élő emberek jelentős része. Az internetes tartalmak többsége számukra nem teljes értékűen hozzáférhető.** Csak töredékük jut hozzá olyan informatikai eszközökhöz, amelyek **speciális kialakításukkal** lehetővé teszik a hálózatok igénybevételét. A világhálón található hatalmas mennyiségű információt az érzékszervi fogyatékosokkal élő emberek csak akkor képesek hasznosítani, ha a megjelenő tartalmak az általuk használt speciális informatikai eszközökkel kezelhetőek. *(Például, hiába rendelkezik egy vak ember megfelelő felolvasószoftverrel és ismeri is annak kezelését, ha az interneten általa keresett információk nem érhetőek el olyan formátumban, amelyet a felolvasó szoftver kezelni tud.)*
4. **A közösségi szolgáltatások jelentős része nem érzékeny a fogyatékos emberek speciális szükségleteire.** *(Példa erre a orvosi rendelőben hangszóróval behívott halláskárosult személy, vagy a láb nélküli, de közösségi sportpályán edzeni kívánó paraolimpikon problémája).*
5. Hiányoznak a baleset vagy betegség következtében fogyatékosá váló emberek **megváltozott élethelyezethez való alkalmazkodását segítő szolgáltatások.** Esetükben a fogyatékoság egy teljesen új élethelyzetet eredményez, amelyhez érzelmileg, életvitelükben, interperszonális kapcsolataikban, munkavégzésükben egyaránt alkalmazkodniuk kell. Ehhez olyan, jelenleg hiányzó, segítő szolgáltatások szükségesek, amelyek a veszteség-feldolgozás mellett elősegítik az új élethelyzethez való alkalmazkodást.
6. **Az iskolarendszerben nem érvényesül a fogyatékos emberek szabad iskolaválasztáshoz és integrált oktatáshoz kapcsolódó joga,** hiszen az iskolák jelentős része nem akadálymentes, tantervében, szemléletében nem érvényesíti a fogyatékos tanulók szempontjait.
7. **A fogyatékos munkavállalók foglalkoztatási esélyegyenlősége sérül.** A munkahelyek jelentős része fizikai szempontból és problémaérzékenysége alapján is alkalmatlan fogyatékos munkavállalók fogadására.
8. A fogyatékos emberek számára **célzottan biztosított közösségi programok mennyisége és minősége nem kielégítő.**

9. Kevés a fogyatékos emberek közösségi **programokban való részvételét ösztönző kedvezmény.**
10. **A kerületben szolgáltatási hiányosságok jelentkeznek a tartósan egészségkárosodott emberek ellátása kapcsán.** A kerületben jelenleg nem biztosítottak a **pszichiátriai betegek nappali ellátása és átmeneti otthona, valamint a szenvedélybetegek átmeneti otthona** szolgáltatások. Továbbá a fogyatékos emberek között a **felnőtt autisták nappali elhelyezése, foglalkoztatása megoldatlan.**
11. **Közvélemény formálása, érzékenyítés, ismeretadás a fogyatékos emberek helyzetéről.**

5.5 Gyermek, fiatalok

1. A hátrányos helyzetű gyermekek a **közösségi szolgáltatásokból** eleve rosszabb feltételek mellett részesülnek. Az iskolaválasztás tekintetében a hátrányos helyzetű fiatalok a **lefelé homogenizáló iskolák felé terelődnek**, a képzési rendszerből sokan korán lemorzsolódnak. Ez a tendencia nagymértékben rontja szocializációjukat, és későbbi munkaerő-piaci esélyeiket is.
2. HH, HHH, SNI fiatalok számára biztosított szolgáltatások, kerületi és intézményi közoktatási esélytervek felülvizsgálata IPR alapú ped. programok alkalmazása, szociokulturális felzárkóztató programok, a pedagógusok célzott továbbképzése terén.
3. A veszélyeztetett fiatalok **galerikbe sodródásának, kriminalizálódásának veszélye magas**, különösen a slumos és szegregált lakóövezetekben. Ezekben a területeken kevés az olyan közterületi felület, ahol a veszélyeztetett fiatalok olyan szervezett közösségi foglalkozásokban, sportolási lehetőségekben vehetnének részt, amelyek összekapcsolódnak a helyben elérhető szervezett segítségnyújtással.
4. A hátrányos helyzetű fiatalok gyakran **nem rendelkeznek alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismeretekkel.** Ezért kiemelten veszélyeztetettek a szexuális úton terjedő és a szenvedélybetegségek által. A prevenciós és tájékoztató szolgáltatások hiányosságai miatt a gyermekvédelmi intézményekből kikerülő vagy alacsony szocializációjú gyermekek a legtöbb esetben **nincsenek tisztában a dohányzás, az alkohol, a drogok veszélyeivel.** A deviáns életmódot folytató, esetleg már szenvedélybeteg gyermekek és fiatalok pedig **nem, vagy későn jutnak el a drogambulanciákra.**
5. A **fiatalok gyermekvédelmi intézetből** való kibocsátásuk után sokszor **„elvesznek”.** Sokan deviáns életmódot folytatnak, vagy a hajléktalanok táborát gyarapítják. Ennek fő oka, hogy az utógondozói és félutas szolgáltatások kapacitásai elégtelenek az utógondozási igények lefedésére. Az intézményben nevelt gyermekek gyakran az

intézmény zárt világában élnek, kevés az intézményen kívüli kortárskapcsolatuk. Sok intézeti nevelésből kikerült fiatalnak nincsenek megélt tapasztalatai a „külvilág működéséről”, a szabályrendszerekről, alapvető életviteli ismereteiket erősíteni szükséges. Az intézetekben kevés az önálló életre, pályaválasztásra, munkavégzésre való felkészítést célzó szolgáltatás, klubfoglalkozás, önszorgító csoport. Hiányos a pozitív életpálya-modell.

6. A veszélyeztetett gyerek és fiatal korosztály támogatásának, segítségének **intézményrendszere nem kellő mértékben fedi le a gyermek és fiatal korosztályokat**, és az ellátás spektruma sem megfelelő. A gyerekek 14 évesen számos intézmény látóköréből kikerülnek, a nyomkövetés lehetősége esetleges. Nincs kialakult rendszere a kortárssegítésnek, a veszélyeztetett fiatal korosztály „magára hagyottabb”, mint a gyermek korosztály. Nem intézményesült az ellátó és szolgáltató intézmények és szervezetek együttműködése.

5.6 Idősek

1. Az idősek valós igényeihez képest a **szolgáltatási kapacitások alultervezettek**. *(Például az időotthonok férőhelyeire várók létszáma tartósan magas.)* Jelentős problémák **jelentkeznek az izoláció által** fokozottan veszélyeztetett idősek **közösségi programokba való bevonása terén**. Alacsony fokú az otthonukból ritkán kimozduló idősek konkrét programokkal való közvetlen megkeresése, a programokban való részvételük ösztönzése. *(Például ingyenes vagy kedvezményes csoportos színház- és múzeumlátogatások szervezése egyedülálló idősek részére.)*
2. **A fizikai környezetben található és az információs-kommunikációs akadályok** az életkor előrehaladásával egyre komolyabb problémákat okoznak az idősödő embereknek. A fizikai és szellemi funkciók visszaesése leginkább a fogyatékos emberekéhez hasonló speciális szükségleteket generál.
3. **A fizikai akadályok** jelen vannak mind a közterületeken, mind a közösségi szolgáltatásokat biztosító intézmények belső terében. Ezek korlátozzák a mozgásszervi betegségben szenvedő idősek hozzáférését. A közterületeken különösen problematikus lehet, ha a közlekedésbiztonságnál nem veszik figyelembe az idősek speciális igényeit. *(pl. túl rövid idő alatt váltó közlekedés jelzőlámpák a gyalogátkelő-helyeken).*
4. A közösségi **információnyújtás nem érzékeny** az érzékszervi funkciók időskori csökkenésére. *(Példa erre az apró betűs számlák, a hirdetések, a gyógyszerekhez adott tájékoztatók elolvasásának és értelmezésének nehézsége.)*
5. **Az információs társadalomban való részvétel**, illetve azon keresztül a modern információs lehetőségek elérése az idős emberek számára nehéz, mert jellemzően nem rendelkeznek azokkal a készségekkel, tudással, amelyek az informatikai eszközök

- használatához, az internet eléréséhez szükségesek. *(Például hiába van a családban számítógép, ha az idős ember nem tudja azt önállóan kezelni.)*
6. **A szolgáltatások** jelentős része **nem érzékeny** az idősök speciális szükségleteire. *(Példa erre az életkori sajátosságoknak megfelelő szűrővizsgálatok hiánya, vagy a korszerű eszközök használatát idősök számára oktató tanfolyamok alacsony elterjedtsége.)*
 7. Az egészségügyi szolgáltatásokat az idősebb emberek sokkal intenzívebben veszik igénybe. Különösen itt van elmaradás az információs **akadályok kompenzálásában**. Ez érinti az orvosi és egyéb ügyfélvárókat, a házi- és szakrendelők orvosi asszisztensi kommunikációját és a kórházi kommunikációt is.
 8. **A generációk közötti együttműködést** ösztönző, **izolációoldó programok** kevésbé elterjedtek, ami különösen nagy problémát jelent az egyedülálló idősök esetében. *(Példa erre a „pótnagymama” program, amelynek keretében az egyedül maradt idősök kisgyermekes családokat segítenek gyermekeik megőrzésével.)*
 9. **A dolgozni akaró idősök, és az idősödő munkavállalók foglalkoztatási esélyegyenlősége** sérül. Az idősödő munkavállalók számára a munkavállalásnál egyértelmű hátrányt jelentenek az **ismeretek frissítésének többletköltségei**, a **nagyobb betegségkockázat** és a magasabb jövedelemigény. A dolgozó idősödő emberek esetében a munkaadók jelentős része nem veszi figyelembe az életkori sajátosságokból fakadó, munkakörülményeket érintő igényeiket. Nem szervez számukra munkahelyi egészségügyi szűréseket, továbbképzéseket, nyugdíj-előkészítő programokat.

5.7 Hajléktalanok

1. **A szolgáltatási rendszer szétagolt erőforrásainak jelentős részét az egyes szolgáltatások látókörébe kerülő hajléktalan emberek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése köti le.** A lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációt elősegítő **szolgáltatások kis kapacitásúak.**
2. A hajléktalan emberek sok esetben **egyáltalán nem férnek hozzá** azokhoz az információkhoz, amelyek a rendezett háttérrel bíró emberek számára könnyen hozzáférhetőek. Kevés a számukra az **utcán közvetlenül elérhető**, ingyenes információs és tájékoztató felület, amelyből értesülhetnek a friss közösségi szolgáltatási lehetőségekről, programokról, felhívásokról. *(Például a szállókra rendszeresen nem járó hajléktalanok jelentős részét nem éri el a szállókra való beköltözés előtt kötelezően előírt szűrővizsgálatok. Körükben ezért sokkal nagyobb az esély a fertőző betegségek, pl. a TBC gyors terjedésére.)*

3. **Időszakos és kampányszerű** a hajléktalan emberekkel való széleskörű, célzott szolgáltatói kapcsolatfelvétel (leginkább a „hajléktalanszámlálások” alkalmával). Ennek egyik fő oka, hogy az utcai szociális munkát végző szolgáltatások relatíve kis **kapacitásúak és töredezettek**.
4. A hajléktalan személyek szolgáltatásokkal, ellátásokkal való **elérése kevésbé hatásos**, mivel gyakran **„eltűnnek”** a szolgáltatók látóköréből, illetve csak időszakosan vagy egyáltalán nem tűnnek ott fel. *(Például az egészségügyi ellátásban részt vevő gyakran nem képes megfelelően gondozottan megjelenni, így lemorzsolódik a kezelésről.)*
5. A sajátos élethelyzetből fakadó szükségleteket a szolgáltatások szervezésekor sokszor nem veszik figyelembe. Ez gyakran a **szolgáltatások megkettőzéséhez, ezen keresztül szegregációhoz vezet**. *(Például, az egészségügyi intézményrendszer akut ellátás után, a beteget lábadozni „otthonába bocsátja”. Ezért a szociális ellátórendszernek kell felvállalnia a lábadozó vagy krónikus beteg hajléktalanoknak szóló egészségügyi ellátás szervezését.)*
6. A **szolgáltatási környezet hiányosságai** eleve elriasztanak sok hajléktalant a szolgáltatások igénybevételeitől. Sok esetben a hajléktalanok azért nem akarnak szállást nyújtó szolgáltatásokhoz fordulni, mert attól tartanak, hogy erősebb társaik elveszik maradék értékeiket, bántalmazzák őket.

6. 2010-2015 évi Kerületi Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata

6.1 A Beavatkozási Akcióterv 2010-2011-re kijelölt feladatainak teljesülése

(Az eredetileg elfogadott Akcióterv esélyegyenlőségi szempontú felülvizsgálatával)

Helyzetelemzés megállapítása	Cél	Intézkedés 2010-2011	Teljesülés állapota
ÁLTALÁNOS BEAVATKOZÁS			
Szükséges a kerületi esélyegyenlőségi ügyek egységes kezelése, koordinációja	Kerületi esélyegyenlőségi program beavatkozásainak együttes kezelése	a) Önkormányzati esélyegyenlőségi koordinátori feladatok ellátása	a) Megvalósult esélyegyenlőségi referens alkalmazásával.
ÁGAZAT-SPECIFIKUS BEAVATKOZÁSOK			
Demográfia			
Előregedő lakosság: idősek aránya nő	Minőségi idősor biztosítása	a) 60+ és Q-Ageing programok; b) További 6 férőhely-fejlesztés (összesen 20 főre) az Újbudai Idősek Házában átmeneti gondozóház szolgáltatásnál	a) Megvalósult, a 60+ és Q-Ageing programok működésével. A 60+ Program folytatása mellett a Senior Capital Program is elindul a kerületben. b) A férőhelybővítés nem valósult meg, mivel a szolgáltatás iránti igények jelenleg nem indokolják.
Foglalkoztatottság			
Iskolázatlanok, főleg 45 év felett tartóan munkanélküliek	Célcsoportok foglalkoztatottságának javítása	a) „Út a munkához” program folytatása, kiterjesztése b.) évente 50 fő, alacsony képzettségű személy közcélú foglalkoztatása c) Családsegítő szociális munka a célcsoportok mentális támogatására	a)-b) Az „út a munkához program” helyett új, jelentősen átalakult közfoglalkoztatási rendszer működik. b) Megvalósult. A Családsegítő Szolgálat speciális programokat működtet munkanélküli ügyfelei számára
Megváltozott munkaképességűek és fogyatékosokkal élők foglalkoztatottsága alacsony	Célcsoportok foglalkoztatottságának javítása	a) Újbuda Prizma növeli a foglalkoztatottak számát max. évi 30 új fő bevonásával	Megvalósult.
Szociális terület			
Ellátatlan kötelező önkorm.-i feladatok: pszichiátriai betegek nappali ellátása és átmeneti otthona, szenvedélybetegek átmeneti otthona.	Kötelező önkormányzati feladatok teljes körű ellátása	a) Feladatellátásra alkalmas, referenciákkal rendelkező kerületi civil szervezetek felkutatása b) Ellátási szerződések megkötésének előkészítése	a)-b) Nem valósult meg.

Szociális étkeztetés iránti igény nő	Szolgáltatás minőségének javítása akadálymentesítéssel	a) Mérnök u. 40. szociális konyha akadálymentesítése, korszerűsítése	Megvalósult.
A kerület elöregedett	Minőségi időskor biztosítása	a) 60+ és Q-Ageing prog. b) plusz 6 férőhelyfejlesztés (összesen 20 főig) : idősek átmeneti gondozóháza c) Demens idős emberek számára foglalkozások az idősek klubjában és egyénileg	a) Megvalósult, a 60+ és Q-Ageing programok működésével. A 60+ Program folytatása mellett a Senior Capital Program is elindul a kerületben. b) A férőhelybővítés nem valósult meg, mivel a szolgáltatás iránti igények jelenleg nem indokolják. c) Megvalósult. Az Idősek Klubjában célzottan működik demenseknek szóló szolgáltatás.
Aktív korú tartós munkanélküliek, egyszülős családok marginalizálódása	Leszakadó rétegek társadalmi (re)integrációjának erősítése	a) Családsegítő Szolgáltatónál Női Klub indítása. b) Kerületi Szociális Kalauz kiadvány frissítése, aktualizálása.	a) Folyamatban van. b) Nem valósult meg.
Adósságkezelési tanácsadás kötelező feladat ellátásához nincs kiképzett állomány	Leszakadó rétegek társadalmi (re)integrációjának erősítése; Kötelező önkormányzati feladatok ellátása;	a) Az adósságkezelési tanácsadás kapacitásbővítése, jobb megszervezése	a) Megvalósult a Családsegítő Szolgálat keretén belül.
Különböző okból hajléktalanná vált emberek növekvő száma, a célcsoportok nehéz azonosíthatósága.	Leszakadó rétegek társadalmi (re)integrációjának erősítése	a) Vezetői döntés a kerület külső peremvidékein önkormányzati telkeken illegálisan, bódékban élő, nem kerületi lakosok helyzetének kezeléséről b) Az a) pont célcsoportjainak általános helyzetfelmérése, majd beavatkozások meghatározása	a) Nem valósult meg. b) Nem valósult meg.
Fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezése, foglalkoztatása megoldatlan	Fogyatékosokkal élők társadalmi befogadásának elősegítése	a) Feladatellátásra alkalmas, referenciákkal rendelkező kerületi civil szervezet(ek) felkutatása b) Ellátási szerződés(ek) megkötésének előkészítése	a)-b) Nem valósult meg.
Gyermekjóléti terület			
Ellátatlan kötelező feladatok a családi napközi és a helyettes szülői hálózat	Kötelező önkormányzati feladatok ellátása; Rászoruló gyermekek mihamarabb kerüljenek az ellátórendszer látóterébe	a) Gyermekjóléti jelzőrendszer hatékonyságának megerősítése 4 fő koordinátorral b) Védőnői jelzőlap kifejlesztése, alkalmazása c) Kormányzati döntéshozók felé jelzés a hatályos jogszabályok végrehajtási nehézségeiről	A nevesített szolgáltatások kikerültek a kötelező kerületi feladat-ellátási körből.
Bölcsődei férőhelyek nem elegendők	Bölcsődei ellátás biztosítása minden igénylőnek; Nők munkaerő-piaci integrációjának támogatása	a) Éves fejlesztési ütemterv készítése a bölcsődei férőhelyek további növelése érdekében	a) Részben megvalósult. Az Önkormányzat 2011-ben pályázatot bonyolított le magánfenntartók szolgáltatásba való támogatott bevonására.

Oktatás-nevelés, közoktatási feladatellátás			
A hatályos kerületi Közoktatási esélyegyenlőségi program 2007-ben készült	Esélyegyenlőség biztosítása a kerületi közoktatásban	a) Kerületi Közoktatási esélyegyenlőségi program felülvizsgálata, adatállomány, akcióterv (feladatok-határidők) aktualizálása	a) Nem valósult meg.
A HHH tanulók szüleinek döntő többsége nem tesz nyilatkozatot	Valamennyi HHH-s tanuló kerüljön be az ellátási körbe	a) Érintett szülők elérése az Újbudai HSZK bevonásával; b) A szülők jobb tájékoztatása, család-iskola kommunikáció erősítése	a) Nem valósult meg. b) Nem valósult meg.
Csökkenő tanulólétszám, csökkenő intézményi kapacitás-igény	Költséghatékony közoktatási feladatellátás	a) A közoktatási feladatellátási rendszer, kiemelten az alapeladatokat ellátó intézmények működésének, kapacitáskihasználtságának nyomon követése; ahol szükséges, beavatkozás	a) Megvalósult.
Kerületi Logopédiai Intézet által ellátandó gyereklétszám nő	Logopédiai ellátás biztosítása minden rászoruló gyermeknek	a) Az egyre növekvő feladatokhoz plusz 1-2 fős szakemberlétszám-bővítés	a) Megvalósult.
Őrmezőn nincs SNI tanulókat integráltan nevelő közoktatási intézmény	SNI tanulók területileg egyenlő esélyű befogadásának biztosítása	a) Őrmezőn SNI tanulók integrált nevelését biztosító intézmény kijelölése, fejlesztése a feladat ellátásához	a) Megvalósult.
Egészségügyi ellátórendszer			
A gyermekorvosi ügyelet a II. kerületben működik	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása	a) Ütemezett akcióterv összeállítása az eü-i szolgáltatások javítására a feladat ellátásban érintett szereplők bevonásával	a) Megvalósult. A kerületben jelenleg működik gyermekorvosi ügyelet.
Egyes szakrendeléseken hosszú az előjegyzési idő	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása	a) Ütemezett akcióterv összeállítása az eü-i szolgáltatások javítására a feladat ellátásban érintett szereplők bevonásával	a) Nem valósult meg.
A Fehérvári úti rendelőintézet a kerület egyes nyugati részeiről nehezen elérhető	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása	a) Ütemezett akcióterv összeállítása az eü-i szolgáltatások javítására a feladat ellátásban érintett szereplők bevonásával; b) Kerületen belüli tömegközlekedés szervezésének felülvizsgálata c) Egyes ellátások decentralizálásával (pl. kihelyezett laborvizsgálatok)	a)-c) Nem valósult meg.
Önkormányzati közszolgáltatások egyenlő esélyű, akadálymentes lakossági hozzáférhetősége			
A komplexen akadálymentesített közszolgálati épületek aránya elenyésző	Közszolgáltatások egyenlő esélyű lakossági hozzáférhetőségének biztosítása	a) Rövid és középtávú akadálymentesítési ütemterv készítése; prioritás a fogyatékossgal élők és időseket ellátó szociális intézmények komplex akadálymentesítése b) pályázatfigyelés, pályázat	a) Nem valósult meg. b) Megvalósult.

Részlegesen akadálymentesített középületek aránya csekély, az alapellátás számos intézménye nem felel meg a törvényi kötelezettségeknek	Közzolgáltatások egyenlő esélyű lakossági hozzáférhetőségének biztosítása	a) Rövid és középtávú akadálymentesítési ütemterv készítése; prioritás az iskolák, óvodák legalább részleges akadálymentesítése b) pályázatfigyelés, pályázat	a) Nem valósult meg. b) Megvalósult.
Az infokommunikációs akadálymentesítés még a fizikainál is kisebb arányú	Közzolgáltatások egyenlő esélyű lakossági hozzáférhetőségének biztosítása	a) Rövid és középtávú akadálymentesítési ütemterv készítése; prioritás a fogyatékossgal élők és időseket ellátó szociális intézmények komplex akadálymentesítése b) pályázatfigyelés, pályázat	a) Nem valósult meg. b) Megvalósult.

6.2 Beavatkozási irányok keretrendszere célcsoportok és szakmai ágazatok szerinti bontásban

6.2.1 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatok feletti intézkedések

1. A hatályos jogszabályok értelmében 2013-ig meg kell oldani a közintézmények egyenlő esélyű hozzáférése érdekében a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést. Ezért cél, hogy **készüljön és kerüljön megvalósításra egy kerületi középtávú komplex akadálymentesítési intézkedési terv**, amelynek hatására:
 - Csökkennek a fizikai és infokommunikációs akadályok az egészségügyi, oktatási, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, kulturális intézményekben, az ügyfélszolgálatok közvetlen környezetében és belső tereiben, a közterületeken és közlekedési eszközökön. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
 - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknél az érzékszervi károsodásokat kompenzáló, illetve a könnyen érthető nyelvet alkalmazó információs és tájékoztató felületek száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
 - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknek az érzékszervi károsodásokat kompenzáló segédeszközökkel való ellátottsága. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
 - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknél a védett tulajdonságú csoportokba tartozó embereket az egészségügyi, szociális, kulturális, sport, idegenforgalmi ellátások és szolgáltatások igénybevételében-helyben segítő speciális szolgáltatások száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
 - A hivatalos önkormányzati nyomtatványok és dokumentumok könnyen érthető nyelv alkalmazásával kerülnek kialakításra. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
 - Kezelhetőbbé válnak az önkormányzat, (vagy fenntartott szervezete) által működtetett telefonos információs szolgáltatások. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
 - Az önkormányzat (vagy fenntartott szervezete) számára kötelezővé válik a szolgáltatásaikkal, tevékenységükkel kapcsolatos, interneten elhelyezett oldalaik W3C szabványnak megfelelő, illetve könnyen érthető nyelven való elkészítése. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
 - Bővülnek az érzékszervi fogyatékosokkal bíró emberek számára készített speciális informatikai eszközök (hardverek és szoftverek) beszerzéséhez kapcsolódó kerületi

támogatások. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**

- Kialakításra kerülnek a kerületben fizikailag és infokommunikációs szempontból akadálymentesített informatikai eszközökkel a világháló elérését ingyenesen biztosító közösségi szolgáltató centrumok (pl. akadálymentes teleházak). **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
 - Megvalósul a kerület fenntartásában álló közterületek felülvizsgálata a mozgásukban vagy érzékelésükben funkcióvesztéssel vagy nehezítettséggel bíró emberek szempontjai alapján (pl. kevés pad van adott helyen, vagy túl rövid a zöld lámpajelzés a gyalogátkelőnél). **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, kisgyermekesek)**
 - Növekszik az önkormányzati ügyfélszolgálati felületeken, valamint a közterületi közlekedési csomópontokon a vizuális és egyidejű akusztikus információk minősége és mennyisége. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
2. Növekedjen azoknak a munkájuk során emberekkel foglalkozó kerületi önkormányzati (vagy fenntartott szervezeténél dolgozó) szakembereknek a száma, akik olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken vesznek részt, amely a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak. A képzések, továbbképzések terjedjenek ki az egészségügy, az oktatás, a kultúra, a sport, az idegenforgalom területén dolgozókra, a szociális szakemberekre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
3. Növekedjen a kerületi lakosság érzékenysége a védett tulajdonságú csoportokba tartozók problémái, speciális szükségletei iránt. Ismerjék meg élethelyzetüket, a teljes élethez és integrációhoz kapcsolódó szükségleteiket, a helyes segítés módjait. Ismerjék meg a kulturális különbözőségben, sokszínűségben rejlő együttműködési lehetőségeket. Ismerjék meg a kerületi, védett tulajdonságú célcsoportok esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében végzett tevékenységét. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
4. Szakszerű módszertani segítség, esélyegyenlőségi képzések, tanácsadás, ismeretterjesztő anyagok támogassák a befogadó és családbarát kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, az előítéletek oldását. Pozitív minősítések, elismerések támogatások ösztönözzék a forprofit munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó személyek foglalkoztatására, esélyegyenlőségi tervek elkészítésére, jó gyakorlatok bevezetésére, működtetésére. Ez által növekedjen a munkahelyi esélyegyenlőség megerősítését célzó intézkedéseket

- bevezető forprofit szervezetek száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
5. A kerületi munkaadók közvetlen elérésére építő szemléletformáló programokat, kampányokat szükséges indítani annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt a meglévő, ép készségekre, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
6. A munka és a magánélet összeegyeztetésének elősegítése érdekében, kedvezmények, támogatások ösztönözzék a rugalmas, atipikus foglalkoztatási formák terjedését, illetve a családbarát munkahelyi modellek kialakítását a kerületi munkaadók körében. **(Érintett célcsoportok: kisgyermekesek, fogyatékosok, idősek)**
7. Bővüljön a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalóknak szóló kulturális sport- és szabadidős programok szervezésére ösztönző eszközök, támogatások köre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).**
8. A civil szervezeti formában működő jogvédő és antidiszkriminációs tevékenységet ellátó intézmények támogatása. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, romák, nők, idősek)**
9. Az Önkormányzatnak, mint munkaadónak alkalmaznia kell a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatokat, rendelkeznie kell évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervvel. Saját fenntartású intézményrendszere vonatkozásban meg kell határozza a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok bevezetésének, valamint az évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervek elfogadásának kötelezettségét, módszertani támogatással segítenie kell intézményeit a kötelezettségeknek való megfelelésben. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).**
10. Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum alakuljon meg, melynek keretében a civil szervezetek szakemberei megoszthatják egymással és az önkormányzati szakemberekkel a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismereteiket, javaslatokat fogalmazhatnak meg adekvát szolgáltatások kialakítására, a kerületi szolgáltatások hatékony összekapcsolására, koordinációjára. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).**

11. Minden önkormányzati ágazati stratégiai, vagy cselekvési program esetében, azok elfogadása előtt kerüljön az esélyegyenlőségi mainstreaming alkalmazásra, vagyis az alábbi szempontok kerüljenek megvizsgálásra az előterjesztésre kerülő dokumentum kapcsán:

- Melyek azok a hiányosságok, amelyek az ágazatban rontják az esélyegyenlőségi célcsoportok esélyeit a számukra adekvát szolgáltatásokhoz való hozzáférésben?
- Mennyire töltik be funkciójukat a meglévő esélymegerősítő (kompenzációs) szolgáltatások? (Mennyiségi- és minőségi mutatók keresése.)
- Van-e olyan intézkedési tervem az ágazat hatályos stratégiai-szakmai programjában, amely rontja egyes célcsoportok esélyegyenlőségének érvényesülését
- Milyen feladatokat jelölhetők ki az ágazatban az esélyegyenlőségi célcsoportoknak nyújtott kompenzációs szolgáltatások fejlesztése kapcsán?
- Mi várható az új kompenzációs intézkedések beépítésétől?

(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).

6.2.2 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatokra vonatkozó intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Bővüljön a kerületi munkaadókat ösztönző, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalók beiskolázásra, továbbképzésére irányuló kerületi támogatások köre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
2. A védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek felnőttképzésben való részvételét ösztönző kerületi támogatási lehetőségek köre bővüljön. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Szociális Ágazat:

1. Olyan monitoring eljárások kialakítása a helyi szociális ellátórendszerben, amelyekkel a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szolgáltatásokkal és ellátásokkal kapcsolatos mennyiségi és minőségi igényei, az azokkal való elégedettségük mértéke meghatározhatók. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

2. A kerületi szociális ellátórendszerben működő, szociokulturális hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programokban résztvevő, védett tulajdonságú csoportokba tartozó, tartósan munkanélküli ügyfelek számának növelése. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
3. Széleskörű szakmai együttműködés megvalósítása a kerületi munkaerő-piaci és szociális szolgáltató szervezetek között, valamint a szervezetek és fenntartóik között, annak érdekében, hogy a szolgáltatások a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szükségleteinek leginkább megfelelő módon működjenek. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
4. Kerületi Szociális Kalauz kiadvány frissítése, aktualizálása. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Egészségügyi Ágazat:

1. A kerületi egészségügyi intézmények befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén. Kerüljön kidolgozásra az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák, hajléktalanok)**
2. Növekedjen a kerületben az egyes betegségcsoportok által kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, mobil szűrési programok száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Városfejlesztési, Városüzemeltetési Ágazatok:

1. Az önkormányzati ügyfélszolgálati szolgáltatások befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén. **(Érintett célcsoportok: minden célcsoport)**
2. Az Önkormányzat frissítse Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét. ehhez kapcsolódóan készüljön a kerület egész területére kiterjedő, helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő

szegregátumtérkép, amely a szegregátumok mellett a szegregáció által kiemelten veszélyeztetett, valamint a rendezetlen lakhatási státuszú népesség által sűrűn lakott területekre is kiterjed. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a mélyszegénységben élők, romák, hajléktalanok)**

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Növekedjen a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek, kulturális és sporttevékenységekbe való bevonását célzó, ösztönző kerületi programok száma. A kerületi kulturális intézmények is segítsék elő a hátrányos helyzetű és speciális élethelyzetben lévő emberek programjaikon való részvételét, rugalmas programszervezéssel, a részvételt segítő speciális szolgáltatások kialakításával **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
2. Növekedjen a kulturális sokszínűséget népszerűsítő, a védett tulajdonságú csoportok közé tartozók, azon belül a nemzetiségek hagyományait, szokásait, kulturális értékeit bemutató, elfogadásukat, megbecsülésüket ösztönző kerületi rendezvények és kulturális programok száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a romák)**

5.2.3 Nőkre vonatkozó specifikus intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú nők által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó, a kerület által támogatott speciális képzési programok körét.

Szociális Ágazat:

1. A kerületi nők speciális szolgáltatási szükségleteinek monitorozása, az eredmények érvényre juttatása a szolgáltatási rendszerek kialakításánál, szervezésénél, a kisgyermeket nevelők esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése.
2. Gyermek-játszósarkok, gyermekmegőrzők, pelenkázó- és szoptatóhelyiségek kialakítása az Önkormányzat ügyfélszolgálati területein.
3. A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése. (Pl. Női Klub működtetése.)

4. A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozása érdekében, a családoknak szóló, a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése szükséges. Ennek keretében a családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.
5. A gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottak és a munkáltatók érdemi kapcsolattartását, a munkahelyre teljes értékű munkavállalóként való visszatérésüket aktívan segítő munkahelyi programok szervezését a kerületi munkaadók körében kedvezmények, támogatások ösztönözzék.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Az Önkormányzat tegyen lépéseket a nők és teljesítményük láthatóvá tételére: a közterületek, közintézmények elnevezésében, műemlékek, szobrok, emléktáblák állításában igyekezzen kiegyenlíteni a nők és férfiak közötti egyenlőtlenséget a reprezentációban.
2. Kerüljenek kialakításra gyermek-játszósarkok a kerületi kulturális- és sportintézményekben (pl. könyvtárakban, sportlétesítményekben)

6.2.4 Mélyszegénységben élőkre vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. Szociális ellátások célzásának hatásossága érdekében az SZTK felülvizsgálatok keretében kerüljön elemzésre, hogy a kerületi alacsony státuszú lakosság közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületi ellátások, az ellátások kerületen belüli területi megoszlása milyen sajátosságokra utal, illetve mekkora arányú volt a felülvizsgálatot megelőző évben az egyes ellátások jogosulatlan igénybe vétele.

Városfejlesztési, Városüzemeltetési Ágazatok:

1. El kell készíteni a rendezetlen státuszú, de lakott kerületi területek kataszterét, melynek keretében fel kell mérni az ott élő népesség lakhatási, szociális, foglalkoztatási helyzetét, az érintett területeken tapasztaltak alapján szükséges felülvizsgálni az önkormányzat Antiszegregációs Programját, beavatkozásait.

6.2.5 Romákra vonatkozó specifikus intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Fel kell lépni az oktatási szegregáció nyílt és rejtett formáival szemben, ösztönözni kell a roma tanulók célzott bevonását a színvonalas oktatást biztosító kerületi intézmények képzéseibe.

Szociális Ágazat:

1. A romák tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása a kerületi közszolgáltató rendszerek működtetésében.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Bővíteni szükséges a roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítését célzó kerületi közterületi elnevezések, emlékhelyek körét.
2. Bővüljön az olyan, cigány gyermekeknek biztosított kerületi művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek köre, amelyek a pihenési, üdülési élmény mellett pótolják az oktatásából hiányzó népismereti elemeket.
3. Az ÚCÖ és az Önkormányzat közötti együttműködést fejleszteni kell, a közös program- és szolgáltatásszervezés terén.

6.2.6 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberekre vonatkozó specifikus intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. A kerületi oktató-nevelő intézmények mindegyikében fejleszteni kell a fogyatékos fiatalok speciális szempontjait és szükségleteit figyelembe vevő környezeti és tárgyi feltételeket, bővíteni szükséges a számukra biztosított speciális fejlesztő, felzárkóztató fakultációs foglalkozásokat.

2. Integráltan oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek részére induljanak célzott felzárkóztató iskolai programok.

Szociális Ágazat:

1. A kerületi szolgáltatások körében a fogyatékos emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása.
2. A fogyatékos emberek nyílt munkaerőpiacra való visszatérését elősegítő, segítő kísérésre épülő, az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások fejlesztése.
3. Kerületi szolgáltatási hiányosságok pótlása. A kerületben jelenleg nem működő pszichiátriai betegek nappali ellátása és átmeneti otthona, valamint a szenvedélybetegek átmeneti otthona szolgáltatások biztosítása. A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezése, foglalkoztatásának megoldása.
4. Sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését segítő szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztése valósuljon meg a bölcsődei ellátáshoz integrált módon.

6.2.7 Gyermekekre, fiatalokra vonatkozó specifikus intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Kerüljön felülvizsgálatra a kerület 2007-ben elfogadott Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja. Tartalmazzon pontos információkat a kerületben élő HH-s, HHH-s és SNI-s gyermekek számáról és helyzetéről.
2. Az elfogadott intézményi közoktatási esélyegyenlőségi programmal rendelkező kerületi közoktatási intézmények száma növekedjen.
3. A korai készségfejlesztő, tehetséggondozó programok száma az alapfokú oktatási intézmények körében növekedjen.
4. A kerületi iskolarendszer integrációs iskolai programjaiban részt vevő hátrányos helyzetű tanulók száma növekedjen.

5. A kerületi oktatási intézményekben a szociokulturális hiányosságok pótlását segítő, felzárkóztató programokban részt vevő, hátrányos helyzetű tanulók száma növekedjen.
6. Növekedjen azon speciális továbbképzésekben résztvevő kerületi pedagógusok száma, akik a hátrányos helyzetű tanulók sajátos oktatási-felzárkóztatási szükségleteivel, pályaorientációjával, valamint a konfliktus- és agressziókezeléssel kapcsolatos képzésen vesznek részt.
7. A kerületi iskolások számára, a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos érzékenyítés, ismeretadás valósuljon meg tanórai és tanórán kívüli iskolai programok keretében, szolgáltató civil szervezetek bevonásával.
8. Bővíteni kell a hátrányos helyzetű fiatalok oktatási esélyeinek kiegyenlítését szolgáló kerületi ösztöndíjrendszert az alapfokú, a középfokú és a felsőfokú oktatásban résztvevőket érintően egyaránt.
9. Javasolt a hátrányos helyzetű fiatalok oktatásában, nevelésében kiemelkedő munkát végző pedagógusok munkájának fokozott erkölcsi és anyagi megbecsülése, tevékenységük célzott elismerése (díj, kitüntetés alapítása, céljuttalom).

Szociális Ágazat:

1. A szegregáció által veszélyeztetett kerületi területeken növekedjen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő preventív „utcai” szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitása. Az „utcai” szolgáltatások terjedjenek ki az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére. Bővíljenek és fejlődjenek a fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító „utcai” és közösségi programok.
2. Fejlődjenek, bővíljenek a kerületi fiatalokhoz közvetlenül, célzottan eljutó „mobil” drogambulancia- és túcsere-programok.
3. Bővíteni, fejleszteni szükséges a kerületben működő preventív gyermekvédelmi szolgáltatásokat.

4. Bővíteni, fejleszteni szükséges a közterületi közösségi tevékenységekhez kapcsolható prevenció és segítségnyújtó kerületi szolgáltatásokat (pl. védett játszóterek).

6.2.8 Idősekre vonatkozó specifikus intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Az idős emberek számára szervezett, az informatikai eszközök és hálózatok használatára felkészítő kerületi programok támogatása, fejlesztése.

Szociális Ágazat:

1. Az idős emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott és helyben segítő speciális szolgáltatások számának növelése a kerületi közsolgáltatásokat biztosító intézményekben.
2. Az idős emberek esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése, az ellátásukhoz szükséges szolgáltatási kapacitások tényleges igényeiknek megfelelő, hosszú távú meghatározása.
3. Szemléletformáló programokat, kampányokat ajánlott támogatni annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt az idős emberek hasznosítható tapasztalatira, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.
4. Szakszerű módszertani segítséggel szükséges támogatni az idősödő munkavállalókat befogadó kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, minősítő elismerésekkel ösztönözni a forprofit munkaadókat az életkori szükségleteknek és kockázatoknak megfelelő munkakörülmények és szűrési programok kialakítására, az idősödő munkavállalók korszerű ismeretekhez való hozzáférését célzó továbbképzések szervezésére, valamint a nyugdíjba való átmenetet segítő munkahelyi programok működtetésére.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. A 60 + Program fejlesztése, szinergikus hatásuk kiaknázása, Senior Capital Program megvalósítása.

2. Bővüljön azon támogatások, kedvezmények köre, amelyek az izoláció által fokozottan veszélyeztetett idős emberek csoportos közösségi programokban és szolgáltatásokban való részvételét, csoportos színház- és múzeumlátogatásokba való bekapcsolódását ösztönzik.

6.2.9 Hajléktalanokra vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A kerületi hajléktalanokhoz közvetlenül, saját közegükben kell eljuttatni a friss közösségi szolgáltatási lehetőségekről, programokról szóló híreket. Ennek érdekében bővíteni szükséges az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületeket a kerületben.
2. Az utcai szociális munka kapacitásainak kerületi bővítésével és szervezettségének javításával fejleszteni kell a széleskörű, célzott kapcsolatfelvételt és kapcsolattartást a hajléktalanokkal.
3. A hajléktalanok lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációját együttesen elősegítő, összetett kerületi szolgáltatási kapacitások bővítése érdekében együttműködési program kidolgozása, megvalósítása.

6.3 A Beavatkozási Akcióterv 2012-2015-re kijelölt, felülvizsgált feladatai

6.3.1 Ágazatok feletti intézkedések						
Beavatkozási irány	Feladatok a 2012-2015 terjedő időszakra	Érintett célcsoportok	Feelős	Határidő	Forrás	
1.1 Készüljön el és kerüljön megvalósításra egy kerületi középtávú akadálymentesítési intézkedési terv.	Komplex akadálymentesítési terv készítése	Összes célcsoport, a kiemelten fogvatékosok és idősek	Polgármester	2013. december 31.	Költségvetésben belüli elkülönített forrás	
1.2 Növekedjen azoknak a munkájuk során emberekkel foglalkozó kerületi önkormányzati (vagy fenntartott szervezeténél dolgozó) szakembereknek a száma, akik olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken vesznek részt, amely a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak.	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések biztosítása a kerületi önkormányzati intézmények szakembereinek.	Összes célcsoport	Polgármester	Folyamatosan	Intézményi költségvetéseken belüli továbbképzésekre elkülönített források	
1.3 Növekedjen a kerületi lakosság érzékenysége a védett tulajdonságú csoportokba tartozók problémái, speciális szükségletei iránt.	Védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismeretadó lakossági médiakampány szervezése a kerületi önkormányzati újságra és honlapra építve.	Összes célcsoport	Polgármester	2014. december 31.	Költségvetésben belüli elkülönített forrás, önkormányzati újság működési költségvetése	

<p>1.4 Szakszerű módszertani segítség, esélyegyenlőségi képzések, tanácsadás, ismeretterjesztő anyagok támogatásak a befogadó és családbarát kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, az előítéletek oldását.</p> <p>1.5 A kerületi munkaadók közvetlen elérésére építő szemléletformáló programokat, kampányokat, szükséges indítani annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt a meglévő, ép készségekre, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.</p>	<p>Kerületi munkaadók számára a védett tulajdonságú csoportok foglalkoztatásával kapcsolatos tájékoztató kampány szervezése, ismeretadó kiadványok terjesztésével, illetve az önkormányzat honlapján keresztül.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>1.6 A munka és a magánélet összeegyeztetésének elősegítése érdekében, kedvezményes, támogatások ösztönözzék a rugalmas, atipikus foglalkoztatási formák terjedését, illetve a családbarát munkahelyi modellek kialakítását a kerületi munkaadók körében.</p>	<p>Az Önkormányzat felméréő tanulmány keretében vizsgálja meg, hogy milyen helyi támogatásokkal ösztönözheti a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú emberek foglalkoztatására.</p>	<p>Érintett célcsoportok: kisgyermekesek, fogyatékosok, idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>

<p>1.7 Bővüljön a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalóknak szóló kulturális sport- és szabadidős programok szervezésére ösztönző eszközök, támogatások köre.</p>	<p>Az 1.6 szerinti tanulmány keretében kerüljön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a kerületi munkaadókat az általuk foglalkoztatott védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek munkahelyhez kötődő szabadidős programjainak szervezésére.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>1.8 Az Önkormányzatnak, mint munkaadónak alkalmaznia kell a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatokat, rendelkeznie kell évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervvel. Saját fenntartású intézményrendszerre vonatkozásban meg kell határozni a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok bevezetésének, valamint az évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervek elfogadásának kötelezettségét, módszertani támogatással segítenie kell intézményeit a kötelezettségeiknek való megfelelésben.</p>	<p>Az Önkormányzat 2010-ben elfogadott Munkahelyi Esélyegyenlőségi Tervének felülvizsgálata.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Esélyegyenlőségi referens</p>	<p>2012. december 31., majd minden év december 31-ig évente</p>	<p>Nem igényel addicionális forrást</p>
<p>Az Önkormányzat kötelezettségként írja elő mindegyik, általa fenntartott intézménynek, hogy az általuk foglalkoztatott létszámtól függetlenül fogadjanak el munkahelyi esélyegyenlőségi tervet, legkésőbb 2014. december 31-ig.</p>	<p>Az Önkormányzat kötelezettségként írja elő mindegyik, általa fenntartott intézménynek, hogy az általuk foglalkoztatott létszámtól függetlenül fogadjanak el munkahelyi esélyegyenlőségi tervet, legkésőbb 2014. december 31-ig.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetéseken belüli elkülönített forrás</p>

<p>1.9 Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum alakuljon meg, melynek keretében a civil szervezetek szakemberei megoszthatják egymással és az önkormányzati szakemberekkel a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismereteiket, javaslatokat fogalmazhatnak meg adekvát szolgáltatások kialakítására, a kerületi szolgáltatók hatékony összekapcsolására, koordinációjára.</p>	<p>Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum létrehozása.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>1.10 Minden önkormányzati ágazati stratégiai, vagy cselekvési program esetében, azok elfogadása előtt kerüljön az esélyegyenlőségi mainstreaming alkalmazásra.</p>	<p>Esélyegyenlőségi mainstreaming alkalmazása.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Jegyző, ágazatvezetők és esélyegyenlőségi referens</p>	<p>2012. december 31. után folyamatosan</p>	<p>Nem igényel addicionális forrást</p>

6.3.2 Oktatási Ágazatot érintő intézkedések

<p>2.1 Bővüljön a kerületi munkaadókat ösztönző, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalók beiskolázására, továbbképzésére irányuló kerületi támogatások köre.</p>	<p>Az 1.6 szerinti tanulmány keretében kerüljön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a kerületi munkaadókat az általuk foglalkoztatott védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek beiskolázására, továbbképzésére.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>2.2 A védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek felnőttképzésben való részvételét ösztönző kerületi támogatási lehetőségek köre bővüljön.</p>	<p>Az 1.6 szerinti tanulmány keretében kerüljön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a kerületi, védett tulajdonságú csoportokba tartozó embereket a felnőttképzésben való részvételre.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>

<p>2.3 Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú nők által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó, a kerület által támogatott speciális képzési programok körét.</p>	<p>Az 1.6 szerinti tanulmány keretében kerülijön megvizsgálásra, hogy milyen eszközökkel lehet támogatni a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú nők részére korszerű ismereteket nyújtó speciális képzési programok indítását.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>2.4 Fel kell lépni az oktatási szegregáció nyílt és rejtett formáival szemben, ösztönözni kell a roma tanulókat célzott bevonását a színvonalas oktatást biztosító kerületi intézmények képzéseibe.</p>	<p>Kerületi Közoktatási Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata keretében kiemelten szükséges vizsgálni a szegregációra utaló jeleket.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatosan</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.5 A kerületi oktató-nevelő intézmények mindegyikében fejleszteni kell a fogyatékos fiatalok speciális szempontjait és szükségleteit figyelembe vevő környezeti és tárgyi feltételeket, bővíteni szükséges a számukra biztosított speciális fejlesztő, felzárkóztató fakultációs foglalkozásokat.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő oktatási intézmények vizsgálják meg és számoljanak be róla, hogy milyen tárgyi, környezeti és pedagógiai-szakmai fejlesztések szükségesek intézményükben az integráltan oktatható fogyatékos fiatalok oktatásához.</p>	<p>Fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>

<p>2.6 Integráltan oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek részére indultnak célzott felzárkóztató iskolai programok.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő oktatási intézmények vizsgálják meg és számoljanak be róla, hogy milyen tárgyi és pedagógiai-szakmai fejlesztések szükségesek intézményükben az integráltan oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek számára szervezett célzott felzárkóztató programok indításához.</p>	<p>Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.7 Kerüljön felülvizsgálatra a kerület 2007-ben elfogadott Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja. Tartalmazzon pontos információkat a kerületben élő HH-s, HHH-s és SNI-s gyermekek számáról és helyzetéről.</p>	<p>Kerületi Közoktatási Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői, esélyegyenlőségi referens</p>	<p>2013. december 31., majd kétfévente</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.8 Az elfogadott intézményi közoktatási esélyegyenlőségi programmal rendelkező kerületi közoktatási intézmények száma növekedjen.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő oktatási intézmények készítsék el, illetve vizsgálják felül intézményi közoktatási esélyegyenlőségi programjaikat.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői, esélyegyenlőségi referens</p>	<p>2013. december 31., majd kétfévente</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.9 A korai készségfejlesztő, tehetséggondozó programok száma az alapfokú oktatási intézmények körében növekedjen.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő alapfokú oktatási intézmények vizsgálják meg és számoljanak be róla, hogy milyen tárgyi és pedagógiai-szakmai fejlesztések szükségesek korai készségfejlesztő, tehetséggondozó programok indításához, illetve jelenleg működik-e ilyen program intézményükben.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31.,</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>

<p>2.10 A kerületi iskolarendszer integrációs iskolai programjaiban részt vevő hátrányos helyzetű tanulók száma növekedjen.</p> <p>2.11 A kerületi oktatási intézményekben a szociokulturális hiányosságok pótlását segítő, felzárkóztató programok működjenek.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő oktatási intézmények vizsgálják meg és számoljanak be róla, hogy milyen tárgyi és pedagógiai-szakmai fejlesztések szükségesek intézményükben a hátrányos helyzetű tanulók számára biztosított integrációs programok indításához.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31.,</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.12 Növekedjen azon speciális továbbképzésekben résztvevő kerületi pedagógusok száma, akik a hátrányos helyzetű tanulók sajátos oktatási-felzárkóztatói szükségleteivel, pályaorientációjával, valamint a konfliktus- és agressziókezeléssel kapcsolatos képzésen vesznek részt.</p>	<p>Az Önkormányzat fenntartásában működő oktatási intézmények gondoskodjanak róla, hogy a náluk dolgozó pedagógusok a kreditrendszerű továbbképzések keretében, a 2012 év előtti mértéknél nagyobb arányban vegyenek részt a hátrányos helyzetű tanulók sajátos oktatási-felzárkóztatói szükségleteivel, pályaorientációjával, valamint a konfliktus- és agressziókezeléssel kapcsolatos továbbképzéseken.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31., majd utána évente</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.13 A kerületi iskolások számára, a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos érzékenyítés, ismeretadás valósuljon meg tanórai és tanórán kívüli iskolai programok keretében, szolgáltató civil szervezetek bevonásával.</p>	<p>A kerületi iskolákban tanuló gyermekek, fiatalok számára a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismeretadó, érzékenyítő program indítása, szolgáltató civil szervezetekkel partnerségben.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, oktatási intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>

<p>2.14 Bővíteni kell a hátrányos helyzetű fiatalok oktatási esélyeinek kiegyenlítését szolgáló kerületi osztályrendszert az alapfokú, a középfokú és a felsőfokú oktatásban résztvevőket érintően egyaránt.</p>	<p>Az Önkormányzat vizsgálja meg, hogy jelenleg milyen ösztöndíjrendszerek elérhetőek a kerületben és milyen módon lehetséges azok bővítése.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.15 Javasolt a hátrányos helyzetű fiatalok oktatásában, nevelésében kiemelkedő munkát végző pedagógusok munkájának fokozott erkölcsi és anyagi megbecsülése, tevékenységük célzott elismerése (díj, kitüntetés alapítása, céljuttalom).</p>	<p>Az Önkormányzat vizsgálja meg, hogy jelenleg milyen lehetőségek vannak a hátrányos helyzetű fiatalok oktatásában, nevelésében kiemelkedő munkát végző kerületi pedagógusok munkájának elismerésére.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>2.16 Az idős emberek számára szervezett, az informatikai eszközök és hálózatok használatára felkészítő kerületi programok támogatása, fejlesztése.</p>	<p>Az idős emberek számára szervezett, az informatikai eszközök és hálózatok használatára felkészítő kerületi program elindítása, illetve működő program támogatása, fejlesztése</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>6.3.3 Szociális Ágazatot érintő intézkedések</p>					
<p>3.1 Olyan monitoring eljárások kialakítása a helyi szociális ellátórendszerben, amelyekkel a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szolgáltatásokkal és ellátásokkal kapcsolatos mennyiségi és minőségi igényei, az azokkal való elégedettségük mértéke meghatározhatók.</p>	<p>Ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi szociális intézményekben.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>

<p>3.2 A kerületi szociális ellátórendszerben működő, hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programokban résztvevő, védett tulajdonságú csoportokba tartozó, tartósan munkanélküli ügyfelek számának növelése.</p>	<p>Az önkormányzati intézményrendszerben működő, szociokulturális hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programok kapacitásának bővítése, új programok indítása.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésén belül elkülönített forrás. Pályázati forrás.</p>
<p>3.3 Széleskörű szakmai együttműködés megvalósítása a kerületi munkaerő-piaci és szociális szolgáltató szervezetek között, valamint a szervezetek és fenntartóik között, annak érdekében, hogy a szolgáltatók a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szükségleteinek leginkább megfelelő módon működjenek.</p>	<p>Az Önkormányt készítsen elő részletes együttműködési megállapodás-tervezetet a kerületi munkaerő-piaci és az önkormányzati fenntartású szociális szolgáltató szervezetek közötti együttműködések megerősítése érdekében.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésén belül elkülönített forrás. Pályázati forrás.</p>
<p>3.4 Kerületi Szociális Katalógus kiadvány frissítése, aktualizálása.</p>	<p>Kerületi Szociális Katalógus kiadvány frissítése, aktualizálása.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Költségvetésén belül elkülönített forrás</p>

<p>3.5 A kerületi nők speciális szolgáltatási szükségleteinek monitorozása, az eredmények érvényre juttatása a szolgáltatási rendszerek kialakításánál, szervezésénél, a kisgyermeket nevelők esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése.</p>	<p>3.1 pont szerinti ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi szociális intézményekben</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás.</p>
<p>3.6 Gyermek-játzsócsarkok, gyermekmegőrzők, pelenkázó- és szoptatóhelyiségek kialakítása az Önkormányzat ügyfélszolgálati területein.</p>	<p>Az összes önkormányzati ügyfélszolgálati helyszínen kerüjön kialakításra gyermek-játzsócsarkok.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>
<p>3.7 A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése.</p>	<p>Női Klub indítása, illetve Egyszülős Klub szervezése az Újbudai Humán Szolgáltató Központ keretein belül.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester, Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. Pályázati forrás.</p>
<p>3.8 A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozása érdekében, a családoknak szóló, a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése szükséges. Ennek keretében a családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.</p>	<p>Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatosan</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>

<p>3.9 A gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottak és a munkáltatók érdemi kapcsolattartását, a munkahelyre teljes értékű munkavállalóként való visszatérésüket aktívan segítő munkahelyi programok szervezését a kerületi munkaadók körében kedvezményes, támogatások ösztönözzék.</p>	<p>Az 1.6 szerinti tanulmány keretében kerülijön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a kerületi munkaadókat a gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottakkal való szervezett kapcsolattartásra.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>
<p>3.10 Szociális ellátások célzásának hatássága érdekében a Szociális és Gyermekvédelmi Évkönyv éves megjelenítése keretében kerülijön elemzésre, hogy a kerületi alacsony státuszú lakosság közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületen belüli területek milyen sajtóösszeállításokra utal, illetve mekkora arányú volt a felülvizsgálatot megelőző évben az egyes ellátások jogosulatlan igénybe vétele.</p>	<p>A 2013. évben, illetve azt követően évente rendszeresen a Szociális és Gyermekvédelmi Évkönyv éves kiadásának Gyermekvédelmi évkönyv keretében kerülijön elemzésre, hogy a kerületi alacsony státuszú lakosság közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületi ellátások, az ellátások kerületen belüli területei megoszlása milyen sajtóösszeállításokra utal, illetve mekkora arányú volt a felülvizsgálatot megelőző évben az ellátások jogosulatlan igénybe vétele.</p>	<p>Mélyszegénységben élők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31., majd felülvizsgálat alkalmával</p>	<p>Adicionális forrást nem igényel</p>
<p>3.11 A romák tényleges szükségleteire érzékeny, személynre szabott szolgáltatások biztosítása a kerületi közszolgáltató rendszerek működtetésében.</p>	<p>3.1 pont szerinti ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi szociális intézményekben</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás</p>

<p>3.12 A kerületi szolgáltatások körében a fogyatékos emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása.</p>	<p>3.1 pont szerinti ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi szociális intézményekben.</p>	<p>Fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>
<p>3.13 A fogyatékos emberek nyílt munkaerőpiacra való visszatérését elősegítő, segítő kísérésre épülő, az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó szolgáltatások egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások fejlesztése.</p>	<p>Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. keretein belül az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások erősítése. (külön a többi civil is)</p>	<p>Fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezeti költségvetésen belüli elkülönített forrás Pályázati forrás</p>
<p>3.14 Kerületi szolgáltatási hiányosságok pótlása. A kerületben jelenleg nem működő, a pszichiátriai betegek nappali ellátása és átmeneti otthona, valamint a szenvedélybetegek átmeneti otthona szolgáltatások biztosítása. A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezésének, foglalkoztatásának megoldása.</p>	<p>A fogyatékos emberek önálló munkavégzési és életviteli készségének fejlesztését erősítő programokat működtető kerületi, civil szolgáltatók partnerségbe vonása az Újbuda Prizma Nkft.-n keresztül.</p> <p>A pszichiátriai betegek nappali ellátása, átmeneti otthona és a szenvedélybetegek átmeneti otthona szolgáltatások biztosítása. A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezésének, foglalkoztatásának megoldása.</p>	<p>Fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezeti költségvetésen belüli elkülönített forrás Pályázati forrás</p>

<p>3.15 A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését segítő szolgáltatások mennyiségi minőségi fejlesztése valósuljon meg a bölcsődei ellátáshoz integrált módon.</p>	<p>Egyesített Bölcsődei Intézmények vizsgálják meg, hogy milyen tárgyi- és személyi fejlesztések szükségesek tagintézményeikben a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált rendszerű fogadásához és korai fejlesztéséhez.</p>	<p>Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, Egyesített Bölcsődei Intézmények vezetője</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>3.16 A szegregáció által veszélyeztetett kerületi területeken növekedjen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő prevenció „utcai” szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitása. Az „utcai” szolgáltatások terjedjenek ki az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére. Bővüljenek és fejlődjenek a fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító „utcai” és közösségi programok.</p>	<p>A veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő utcai szociális munkát megvalósító szolgáltatások célzott fejlesztése.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezeti költségvetésen belüli elkülönített forrás Pályázati forrás.</p>
<p>3.17 Fejldjenek, bővüljenek a kerületi fiatalokhoz közvetlenül, célzottan eljutó „mobil” drogambulancia- és tüssere- programok</p>	<p>A kerületi fiatalokhoz közvetlenül, célzottan eljutó „mobil” drogambulancia- és tüssere- programok indítása, akár az önkormányzati ellátórendszeren túlnyúló szolgáltatató partnerségben.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezeti költségvetésen belüli elkülönített forrás Pályázati forrás.</p>

<p>3.18 Bővíteni, fejleszteni szükséges a kerületben működő prevenciósz gyermekvédelmi szolgáltatásokat.</p>	<p>Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ keretein belül működő prevenciósz szolgáltatások működtetése, kapacitásainak fejlesztése.</p>	<p>Gyermekek, fiatalok</p>	<p>Polgármester, az Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás Pályázati forrás.</p>
<p>3.19 Bővíteni, fejleszteni szükséges a közterületi közösségi tevékenységekhez kapcsolható prevenciósz és segítségnyújtó kerületi szolgáltatásokat (pl. védett játszóterek).</p>	<p>3.1 pont szerinti ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi szociális intézményekben.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester, szociális intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás</p>
<p>3.20 Az idősz emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott és helyben segítő speciális szolgáltatások számának növelése a kerületi közszolgáltatásokat biztosító intézményekben.</p>	<p>A 2013. évi, illetve az azt követő rendszeres SZTK felülvizsgálatok keretében kerületi szinten kiemelt elemzésre, hogy az idősek számára biztosított ellátási kapacitások mennyire fedik le a tényleges kerületi igényeket.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31., majd minden felülvizsgálat alkalmával</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>3.21 Az idősek esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése, az ellátásokhoz szükséges szolgáltatási kapacitások tényleges igényeknek megfelelő, hosszú távú meghatározása.</p>	<p>Az 1.4 ponthoz kapcsolódó kerületi munkaadói kampány végrehajtása.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>
<p>3.22 Szemléletformáló programokat, kampányokat ajánlott támogatni annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt az idősz emberek hasznosítható tapasztalatira, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.</p>	<p></p>	<p></p>	<p></p>	<p></p>	<p></p>

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Kerületi Esélyegyenlőségi Program 2012. évi felülvizsgálata

<p>3.23 Szakszerű módszertani segítséggel szükséges támogatni az idősödő munkavállalókat befogadó kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, minősítő ellismerésekkel ösztönözni a forprofit munkaadókat az életkori szükségleteknek és kockázatoknak megfelelő munkakörülmények és szűrési programok kialakítására, az idősödő munkavállalók korszerű ismeretekhez való hozzáférését célzó továbbképzések szervezésére, valamint a nyugdíjba való átmenetet segítő munkahelyi programok működtetésére.</p>	<p>Az 1.4 ponthoz kapcsolódó kerületi munkaadói kampány végrehajtása.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>3.24 A kerületi hajléktalanokhoz közvetlenül, saját közegükben kell eljuttatni a friss közösségi szolgáltatási lehetőségekről, programokról szóló híreket. Ennek érdekében bővíteni szükséges az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületeket a kerületben.</p>	<p>Az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületek számának, az azokon megosztott információk körének bővítése a kerületi csomópontokon.</p>	<p>Hajléktalanok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>3.25 Az utcai szociális munka kapacitásainak kerületi bővítésével és szervezettségének javításával fejleszteni kell a széleskörű, célzott kapcsolatfelvételt és kapcsolattartást a hajléktalanokkal.</p>	<p>Az utcai szociális munka kapacitásainak kerületi bővítése.</p>	<p>Hajléktalanok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezetben belüli elkülönített forrás Pályázati forrás.</p>

<p>3.26 A hajléktalanok lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációját együttesen elősegítő, összetett kerületi szolgáltatási kapacitások bővítése érdekében együtműködési program kidolgozása, megvalósítása.</p>	<p>Az Önkormányzat dolgozzon ki együtműködési programot a kerületi, fővárosi, illetve civil fenntartású hajléktalan-ellátó intézmények között.</p>	<p>Hajléktalanok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>6.3.4 Egészségügyi Ágazatot érintő intézkedések</p>					
<p>4.1 A kerületi egészségügyi intézmények befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférést segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén. Kerüljön kidolgozásra az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll.</p>	<p>Ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi egészségügyi intézményekben.</p> <p>Az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll kidolgozása.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, egészségügyi intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>

<p>4.2 Növekedjen a kerületben az egyes betegcsoportok által kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, mobil szűrési programok száma.</p>	<p>Növekedjen a kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, kerületi mobil szűrési programok száma, akár az önkormányzati ellátórendszeren túlnyúló szolgáltató partnerségben.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, egészségügyi intézmények vezetői</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Szervezetten belül elküldött forrás Pályázati forrás.</p>
<p>6.3.5 Kultúra (sport) Ágazat</p>					
<p>5.1 Növekedjen a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek, kulturális és sporttevékenységekbe való bevonását célzó, ösztönző kerületi programok száma. A kerületi kulturális intézmények is segítsék elő a hátrányos helyzetű és speciális élethelyzetben lévő emberek programjaikon való részvételét, rugalmas programszervezéssel, a részvételt segítő speciális szolgáltatások kialakításával</p>	<p>Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen eszközökkel tudná ösztönözni a védett tulajdonságú csoportokba tartozó embereket a kerületi kulturális és sporttevékenységekben való részvételre.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>

<p>5.2 Növekedjen a kulturális sokszínűséget népszerűsítő, a védett tulajdonságú csoportok közé tartozók, azon belül a nemzetiségek hagyományait, szokásait, kulturális értékeit bemutató, elfogadásukat, megbecsülésüket ösztönző kerületi rendezvények és kulturális programok száma.</p>	<p>Az Önkormányzat kiemelten támogassa a a kulturális sokszínűséget népszerűsítő kerületi kulturális programok megrendezését.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatosan</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>5.3 Az Önkormányzat tegyen lépéseket a nők és teljesítményük láthatóvá tételére: a közterületek, közintézmények elnevezésében, műemlékek, szobrok, emléktáblák állításában igyekezzen kiemelni a nők és férfiak közötti egyenlőtlenséget a reprezentációban.</p>	<p>Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen közterületi eszközöket tud alkalmazni a nők és teljesítményük láthatóvá tételére, s mely kerületi közterületeken tudná ezt megvalósítani.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel</p>
<p>5.4 Kerüljenek kialakításra gyermek-játszóparkok a kerületi kulturális- és sportintézményekben (pl. könyvtárakban, sportlétesítményekben).</p>	<p>Legalább két kerületi közművelődési intézményben kerüljön kialakításra gyermek-játszóparkok.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetéseken belüli elkülönített forrás</p>

<p>5.5 Bővíteni szükséges a roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítését célzó kerületi közterületi elnevezések, emlékhelyek körét.</p>	<p>Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen közterületi eszközöket tud alkalmazni roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítésére, s mely kerületi közterületeken tudná ezt megvalósítani.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>
<p>5.6 Bővíljen az olyan, cigány gyermekeknek biztosított kerületi művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek köre, amelyek a pihenési, üdülési élmény mellett pótolják az oktatásból hiányzó népszerűségi elemeket.</p>	<p>A kerületi, cigány gyermekeknek biztosított művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek biztosítása.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester, ÚCÖ elnöke</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>ÚCÖ költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>
<p>5.7 Az ÚCÖ és az Önkormányzat közötti együttműködést fejleszteni kell, a közös program- és szolgáltatásszervezés terén.</p>	<p>ÚCÖ és az Önkormányzat együttműködési megállapodásban rögzítse, hogy évente legalább egy roma-magyar közös kulturális, vagy sport programot szervez.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester, ÚCÖ elnöke</p>	<p>2013. december 31.</p>	<p>ÚCÖ költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>
<p>5.8 A 60 + Program fejlesztése, Senior Capital Program megvalósítása, szinergikus hatásuk kiaknázása.</p>	<p>A 60 + és Senior Capital Programok működtetése, folyamatos fejlesztése a kerületi idősek igények megfelelően.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatosan</p>	<p>Költségvetésen belüli elkülönített forrás</p>

<p>5.9 Bővüljön azon támogatások, kedvezmények köre, amelyek az izoláció által fokozottan veszélyeztetett idős emberek közösségi programokban és szolgáltatásokban való csoportos részvételét, csoportos színház- és múzeumi látogatásokba való bekapcsolódását ösztönzik.</p>	<p>Az Önkormányzat dolgozzon ki és vezessen be a kerületi idős emberek számára a kerületi kulturális szolgáltatások igénybe vételére vonatkozó csoportos kedvezményrendszert.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>
<p>6.3.6 Városüzemeltetési és Városfejlesztési Ágazatok</p>					
<p>6.1 Az önkormányzati ügyfélszolgálati szolgáltatások befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférést segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén.</p>	<p>Ügyfél elégedettség-mérés bevezetése a kerületi egészségügyi intézményekben.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belüli elkülönített forrás</p>

<p>6.2 Az Önkormányzat frissítse Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét. Ennek kapcsán készüljön a kerület egész területére kiterjedő, helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő szegregátumtérkép, amely a szegregátumok mellett a szegregáció által kiemelten veszélyeztetett, valamint a rendezetlen lakhatási státuszú népesség által sűrűn lakott területekre is kiterjed.</p>	<p>Az Önkormányzat frissítse Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét.</p>	<p>Összes célcsoport, kiemelten a mélyszegénységben élők és a romák</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>
<p>6.3 El kell készíteni a rendezetlen státuszú, de lakott kerületi területek kataszterét, melynek keretében fel kell mérni az ott élő népesség lakhatási, szociális, foglalkoztatási helyzetét, az érintett területeken tapasztaltak alapján szükséges felülvizsgálni az önkormányzat Antiszegregációs Programját, beavatkozásait.</p>	<p>Az Önkormányzat készítsen helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő kerületi szegregátumtérképet, különös tekintettel a rendezetlen státuszú területekre.</p>	<p>Mélyszegénységben élők</p>	<p>2014. december 31.</p>	<p>Költségvetésben belül elkülönített forrás</p>